

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759
NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-I NEZÂ'İR (İNCELEME-MESTAP'A
GÖRE TASNİF-METİN) SAYFA:1-55

YÜKSEK LİSANS

Havana KAYNAK

TEMMUZ-2025

GÜMÜŞHANE

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759
NUMARADA KAYITLI MECMÛ' A-İ NEZÂ'İR (İNCELEME-MESTAP'A
GÖRE TASNİF-METİN) SAYFA:1-55**

**ISTANBUL UNIVERSITY RARE WORKS LIBRARY MECMÛ' A-I NEZÂ'İR
THAT IS REGISTERED TO TY03759 (EXAMINATION-CLASSIFICATION
ACCORDING TO MESTAP-TEXT) PAGE:1-55**

YÜKSEK LİSANS

Havana KAYNAK

**TEMMUZ-2025
GÜMÜŞHANE**

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759
NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-I NEZÂ'İR (İNCELEME-MESTAP'A
GÖRE TASNİF-METİN) SAYFA:1-55**

**ISTANBUL UNIVERSITY RARE WORKS LIBRARY MECMÛ'A-I NEZÂ'İR
THAT IS REGISTERED TO TY03759 (EXAMINATION-CLASSIFICATION
ACCORDING TO MESTAP-TEXT) PAGE:1-55**

YÜKSEK LİSANS

Havana KAYNAK

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selman YİĞİT

**TEMMUZ-2025
GÜMÜŞHANE**

KABUL VE ONAY

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numarada Kayıtlı Mecmû‘a-i Nezâ’ir (İnceleme-MESTAP’a Göre Tasnif-Metin) Sayfa:1-55**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmalarını kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğum intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kısıtlara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

14/07/2025

Havana KAYNAK

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren; sabrı, hoşgörüsü ve anlayışıyla her zaman yanımda olan; manevi desteğini daima hissettiren; klasik Türk edebiyatı alanında beni cesaretlendirip kendime güvenmemi sağlayan; çalışma disiplini ve akademik duruşuyla örnek aldığım, saygıdeğer danışmanım ve kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selman YİĞİT'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu alanda bilgi ve birikimleriyle bana destek olan, saygıdeğer hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Musa TILFARLIOĞLU'na ve Arş. Gör. Dilek YALÇIN'a teşekkür ederim.

Ayrıca, tez çalışmam boyunca desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli annem Ümüþ UĞUR'a ve sevgili kardeşlerim Selda KAYNAK, Beyza KAYNAK, Hüseyin KAYNAK, Elif KAYNAK ve Hasan KAYNAK'a gönülden teşekkür ederim. Bu süreçte her daim yanımda olan ve manevi destekleriyle bana güç veren İbrahim ERDEM, Hilal ERDEM ve Ramazan ERDEM'e de en içten şükranlarımı sunarım.

Havana KAYNAK
GÜMÜŞHANE-2025

ÖZET

Klasik Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan mecmualar, edebî ürünlerin belirlenmesi ve incelenmesinde büyük rol üstlenmiştir. Bu mecmualar, genellikle farklı şairlerin şiirlerinin bir araya getirildiği yazmalardır ve derleyenin kişisel beğenisine göre düzenlenmiştir. Çoğu zaman derleyicisinin kim olduğu ve ne zaman derlendiği bilinmese de bu eserler dönemin edebî zevkini yansıtmaları bakımından kıymetlidir.

Mecmualar, yalnızca tanınmış şairlerin şiirlerini değil aynı zamanda tezkirelerde ya da edebiyat tarihlerinde adı anılmayan şairlerin ve onların eserlerinin de yer aldığı metinlerdir. Bu özellikleriyle, divanlar ve tezkirelerle birlikte Türk edebiyatı tarihinin değerli kaynakları arasında önemli bir konuma sahiptirler.

Bu tez kapsamında, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY03759 (NEKTY03759) demirbaş numarasıyla kayıtlı olan *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir* adlı yazmanın 1-55 (1b-55a) varakları arasında yer alan şiirler incelenmiştir. Mecmuanın künyesinde her ne kadar *Mecmû‘a-i Gazeliyyât* ifadesi yer alsa da içeriği incelendiğinde çok sayıda nazireye yer verildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle eserin isminin *Mecmû‘a-i Nezâ‘ir* olarak adlandırılmasının daha uygun olacağı kanaatine varılmış ve bu doğrultuda eser isminde değişikliğe gidilmiştir.

Çalışma bir giriş ve üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, bahsi geçen mecmuanın tanıtımı yapılmış; eserin içeriği, fiziksel özellikleri ve içerisinde yer alan şiirlerin hangi şairlere ait olduğu ile bu şairlerin hangi yüzyıllarda yaşadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde, mecmuadaki şairler ve şiirler MESTAP (Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi) kurallarına uygun biçimde düzenlenerek tabloya aktarılmıştır. Üçüncü bölümde ise mecmuanın çeviri yazılı metni oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Mecmua, MESTAP, Nazîre mecmuası

SUMMARY

Journals, which hold a significant place in classical Turkish literature, played a significant role in identifying and analyzing literary works. These journals were generally manuscripts that brought together poems by different poets and were edited according to the compiler's personal taste. While the compiler's identity and time of compilation are often unknown, these works are valuable because they reflect the literary taste of the period.

Journals contain not only the poems of well-known poets but also the works of poets and their names not mentioned in biography books or literary histories. As such, they hold a significant place among the valuable sources of Turkish literary history, along with divans and biography books.

This thesis examines the poems contained in pages 1-55 (1b-55a) of the manuscript *Mecmû'a-i Nazîre*, registered in the Istanbul University Rare Works Library with the inventory number TY03759 (NEKTY03759). Although the title of the journal appears as *Mecmû'a-i Gazeliyyât*, an examination of its content reveals that it contains numerous verses. Therefore, it was concluded that the work's title *Mecmû'a-i Nezâ'ir* would be more appropriate, and the title was changed accordingly.

The study consists of an introduction and three main parts. The first section introduces the aforementioned journal, examining its content, physical characteristics, identifying the poets whose poems it contains, and identifying the centuries in which these poets lived. The second section organizes the poets and poems in the journal according to MESTAP (Mecmuas Systematic Classification Project) guidelines and presents them in a table. The third section provides the journal's transcription.

Keywords: Classical Turkish literature, Magazine, MESTAP, Nazîre magazine

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	IV
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	V
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	IX
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	X
1.GİRİŞ	1
2.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-İ NAZÎRE'NİN TANITIMI.....	4
2.1. Mecmua Hakkında Genel Bilgi	4
2.2. Mecmuanın Genel Özellikleri	4
2.3. Mecmuanın Fiziki Özellikleri	5
2.4. Mecmuanın Derleyeni Hakkında Bilgi	5
2.5. Mecmuanın Derlendiği Dönem Hakkında Bir Değerlendirme	6
2.6. Mecmuanın Muhteva Özellikleri	7
2.6.1. Mecmuada Yer Alan Şairler:.....	7
2.6.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri	28
2.6.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları.....	31
2.7. Mecmuanın Dil Özellikleri	32
3.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03735 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-İ NAZÎRE'NİN 1-55 (1b-55a) SAYFALARINDA YER ALAN ŞİİRLERİN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ.....	34
3.1. Transkripsiyon Alfabeti	34
4.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-İ NAZÎRE'NİN 1-55 (1b-55a) SAYFALARINDA YER ALAN ŞİİRLERİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ... 68	68
4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol.....	68
4.2. Transkripsiyonlu Metin.....	69
5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	235
KAYNAKÇA	237
ÖZGEÇMİŞ	248

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Mecmuada bulunan şairler ve bu şairlerin kaleme almış olduğu nazım şekilleri ve sayısı	8
Tablo 2. Mecmuada yer alan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar	11
Tablo 3. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve sayısı	31
Tablo 4. Mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan vezinler ve sayısı	31
Tablo 5. Transkripsiyon alfabesi	34
Tablo 6. Mecmuanın (1b-55a) MESTAP'a göre muhteva tablosu	35

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AÇT	: Âşık Çelebi Tezkiresi
AD	: ‘Ahdî Dîvânı
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
AHT	: ‘Ahdî Tezkiresi
AND	: Ahmed Nâmî Dîvânı
APD	: Ahmed Paşa Dîvânı
BD	: Bâkî Dîvânı
BDÇ	: Belîğ Dîvânçesi
BED	: Behiştî Dîvânı
bk.	: Bakınız
BSD	: Bosnalı Sâbit Dîvânı
BT	: Beyânî Tezkiresi
C.	: Cilt
ÇD	: Çâkerî Dîvânı
ÇZD	: Çorlulu Zarîfî Dîvânı
D.	: Dîvân
DÇ	: Dîvânçe
ED	: Emrî Dîvânı
EFD	: Edirneli Fâ’iz Dîvânı
END	: Edirneli Nazmî Dîvânı
E.T.	: Erişim Tarihi
FAD	: Fazlî Dîvânı
FD	: Fuzûlî Dîvânı
FED	: Fennî Dîvânı
FİD	: Figânî Dîvânı
FKD	: Fehîm-i Kadîm Dîvânı
FT	: Fatîn Tezkiresi
G.	: Gazel
GAD	: Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı
HAD	: Hayretî Dîvânı
haz.	: Hazırlayan
HBD	: Hayâlî Bey Dîvânı
HD	: Hevâyî Dîvânı
HİD	: Hilâlî Dîvânı

HND	: Hevâyi'nin Nazirelerden Oluşan Dîvânı
HSD	: Hasan Sezâyî Dîvânı
HT	: Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiresi
İÇD	: İshâk Çelebi Dîvânı
İD.	: İsmetî Dîvânı
K.	: Kasîde
KD	: Kabûlî Dîvânı
LT	: Latîfî Tezkiresi
M.	: Mecmua
MHMS:	: Muhammes
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
MD	: Mecdî Dîvânı
MN	: Mecma'u'n-Nezâ'ir
MUD	: Muhibbî Dîvânı
N	: Nazire
NBD	: Necâtî Bey Dîvânı
ND	: Nâbî Dîvânı
NED	: Nedîm Dîvânı
NEFD	: Nef'î Dîvânı
NEVD	: Nev'î Dîvânı
NM	: Nazire Mecmuâsı
No.	: Numara
PBM	: Pervâne Bey Mecmuası
RAD	: Rahmî Dîvânı
RD	: Rûşenî Dîvânı
RED	: Revânî Dîvânı
RUD	: Rûhî Dîvânı
s.	: Sayfa
SD	: Sabrî Dîvânı
SMÇD	: Safvetî Mehmet Çelebi Dîvânı
SVD	: Seyyid Vehbî Dîvânı
ŞD	: Şem'î Dîvânı
ŞPD	: Şemsî Paşa Dîvânı
ŞYD	: Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı
TDV	: Türkiye Diyânet Vakfı
t.y.	: Tarih yok
TYD	: Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı

UD	: ‘Ubeydî Dîvânı
ULD	: ‘Ulvî Dîvânı
ÜD	: Ümîdî Dîvânı
VAD	: Vahyî Dîvânı
VAHD	: Vahdetî Dîvânı
VASD	: Vasfî Dîvânı
vb.	: ve benzerleri
VD	: Veysî Dîvânı
VF	: Vekâyi‘u’l- Fuzalâ
VMD	: Vahîd Mahtûmî Dîvânı
Yay.	: Yayınları
YD	: Yetîm Dîvânı
YND	: Yahyâ Nazîm Dîvânı
yy.	: Yüzyıl

1. GİRİŞ

Arapça kökenli bir kelime olan mecmua, “toplama, bir araya getirme” anlamlarına gelen cem´ (جمع) kökünden türetilmiştir. Kelime, Arapçadaki mef’ûl vezninin müennes şekliyle oluşturulmuştur. Mecmua kelimesinin karşılığı olarak aynı kökten türeyen mecâmi‘, mecma‘, câmi‘ gibi terimlerin yanı sıra, -sadece Osmanlı Türkçesinde- cüzdan, defter ve cerîde gibi ifadeler de eş anlamlı biçimde kullanılmaktadır (Kut; 1986, 170). Mecmua terimi, literatürde genellikle “derleme” kavramıyla karşılanmaktadır. Günümüzde ise bu kavram daha çok dergiye karşılık gelmektedir.

Mecmualar, klasik Türk edebiyatının temelini oluşturan ve edebî birikimin anlaşılmasında vazgeçilmez bir yere sahip olan başlıca kaynaklar arasında yer almaktadır. Çeşitli yüzyıllarda yaşamış şairlerin farklı dillerde ve nazım biçimlerinde yazdıkları şiirleri içeren mecmualar, klasik kaynaklarda adı anılmayan veya edebî hafızada yer edinememiş şairlerin şiirlerini de barındırmaları bakımından dikkat çekicidir. Bu yönüyle mecmualar, kaleme alındıkları dönemin arka planına ışık tutmalarının yanı sıra, içeriklerinde yansıttığı edebî anlayış ve zevk bakımından da dikkate değer birer kaynak niteliği taşımaktadır (Tılfarlıoğlu, 2023: 1232). Bunun yanı sıra, şiir mecmuaları sayesinde edebiyat tarihine ilişkin bazı karanlık noktaların aydınlatılması, belirsizliklerin giderilmesi ve zaman zaman mevcut bilgilerin düzeltilerek yeni verilerin ortaya konulması mümkün olmaktadır. Tüm bu hususlar göz önüne alındığında, mecmuaların edebiyat tarihi açısından önemli bir boşluğu doldurduğu söylenebilir. Zira mecmualar, kimi zaman edebiyat tarihinin temel kaynaklarına destek sağlarken kimi zaman da tek ve yegâne başvuru kaynağı olarak işlev görmüştür (Aydemir, 2007: 123).

Mecmuaların muhteviyatının bilimsel yöntemlerle incelenmesi, klasik edebiyat araştırmalarına kayda değer ve inkâr edilemez bir katkı sağlayacaktır (Tılfarlıoğlu, 2019: 165). Bu bağlamda pek çok akademisyen ve araştırmacı tarafından kitaplar, makaleler, tezler vb. ilmî çalışmalar üretilmiş olup bu çalışmalar günümüzde de nitelik ve nicelik açısından artarak sürdürülmektedir. Bu çalışmalar sonucunda mecmuaların klasik Türk edebiyatının tarihsel seyri içerisindeki konumu ve işlevi daha belirgin bir biçimde anlaşılmaktadır. Ancak mecmuaların tasnif edilmesi, eleştirel değerlendirilmesi

ve neşredilmesi gibi konularda çeşitli görüş ayrılıkları ve yöntemsel yaklaşımlar mevcuttur.¹

Mecmualar üzerine kapsamlı çalışmaları bulunan ve MESTAP adlı projeyi hayata geçiren Mehmet Fatih Köksal, bu kaynakların önemini belirleyen başlıca nitelikleri şu şekilde ortaya koymaktadır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen ya da zamanla unutulmuş bazı şairlere ait şiirlere mecmualarda rastlamak mümkündür.

2. Şairlerin divanlarında yer almayan ve bu nedenle günümüze kadar bilinmeyen bazı şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.

3. Şairlerin bilinen şiirlerinin farklı nüshalar arasında, beyit sayısı, kelime tercihleri veya diziliş bakımından değişiklikler gösteren varyantlarına mecmualarda rastlamak mümkündür.

4. Varlığı bilinen ancak nüshasına ulaşılamayan bazı eserlere mecmualarda rastlamak mümkündür. Özellikle şehrengiz, bilâdiye, mevlid, mi'râciye, kırk hadis, yüz hadis, hasbihâl gibi mensur veya manzum kısa türlerle bazı mektup ve münşeât risaleleri çoğu zaman mecmualar içerisinde yer almaktadır. Bu yönüyle mecmualar önemli bir kaynak işlevi görmektedir.

5. Bilinmeyen ya da nadiren kullanılan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinde daha önceden benzeri görülmemiş kafiye tipleri, yeni türler, farklı bend yapıları ve edebiyatımızda daha önce karşılaşılmamış aruz kalıpları gibi örneklerle mecmualarda karşılaşmak mümkündür.

6. Mecmualarda kimi zaman şairlerin hayatlarına dair önemli bilgilere de rastlamak mümkündür. Bu tür bilgiler, ölüm tarihi bilinmeyen bir şair için düşünülmüş tarih manzumesi olabileceği gibi, araştırmacılar açısından değer taşıyan bir derkenar notu ya da şiir başlığı şeklinde de karşımıza çıkabilir.

7. Bazı şiir mecmualarında farklı şairlere ait şiirler yer almakla birlikte, özellikle tek bir şairin şiirlerinin yoğunlukta olduğu örneklere de rastlanmaktadır. Derleyenin aynı zamanda şair olduğu mecmualar ise edebiyat tarihi araştırmaları açısından kuşkusuz daha büyük bir önem taşımaktadır.

8. Mecmualar, bir kısmı bizzat şair olan şiir meraklıları tarafından tertip edilmiş eserlerdir. Bu yönüyle, derleyeni bilinen mecmualarda hem ilgili şahsın edebî zevkini

¹ Geniş kapsamlı bilgi için bk.: Kut, G. (1986). "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, (C.6, s.170-173), Dergâh Yayınları, İstanbul.; Tarlan, A. N. (1946). Eski Mecmualar Arasında, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1(2), 122-123.; Kılıç, A. (2012). "Mecmua Tasnifine Dair", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkamarı*, (Haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yayınları, İstanbul, s.77-96.; Levent, A. S. (1998). *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, s.166-167.

hem de dönemin genel beğeni anlayışını yansıtan önemli ipuçlarına rastlamak mümkündür. Örneğin bir şairin aynı döneme ait birçok mecmuada yer alması, o şairin devrinde büyük ilgi gördüğünü; belirli nazım şekillerinin sıkça tercih edilmesi, bu formların rağbet gördüğünü; yaygın aruz kalıpları ve kafiye düzenleri ise dönemin estetik tercihleri ve şiir anlayışı hakkında önemli bilgiler sunduğunu göstermektedir.

9. Şiir mecmualarında, dönemin edebî zevkleri ve estetik tercihleri hakkında genel bir kanaat edinilebileceği gibi, bireysel temayyüllerin izini sürmek de mümkündür. Nazire mecmuası olarak tertip edilmemiş olsa da bazı mecmualarda nazirelere yer verilmiş olması, şairleri arasındaki etkileşimleri ve nazire zincirlerini takip etme imkânı sunar.

10. Her ne kadar mecmualar dışındaki bazı eserlerin fevâid ve vikâye bölümlerinde de benzer içeriklere rastlanabilse de özellikle mecmualarda sıkça karşılaşılan edebiyat dışı bazı konular, ayrıca değerlendirilmesi gereken önemli araştırma alanı oluşturmaktadır (Köksal, 2012: 414-417).

Bu bilgiler ışığında, mecmuaların yalnızca edebî metinleri değil, aynı zamanda dönemin kültürel, estetik ve zihnî dünyasını da yansıtan çok yönlü kaynaklar olarak öne çıktığını söyleyebiliriz. İçerdikleri şiirler, notlar ve farklı türdeki metinlerle hem edebiyat tarihi araştırmalarına hem de metin neşri ve tahliline önemli katkılar sunarlar. Bu yönüyle mecmualar, titizlikle incelenmesi gereken özgün arşivler niteliğindedir.

2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ NAZÎRE’NİN TANITIMI

2.1. Mecmua Hakkında Genel Bilgi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY03759 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan “Mecmû‘a-i Nazîre” adlı eser 126 varaktan oluşmaktadır. Tezimize konu olan kısım 1-55 (1b-55a) varaklarıdır. Eser üzerinde gerçekleştirilen inceleme neticesinde, aşağıda sıralanan genel özellikler tespit edilmiştir.

2.2. Mecmuanın Genel Özellikleri

- Mecmuanın iç kapağında eserin adı “Mecmû‘a-i Gazeliyât” olarak belirtilmiştir. Mecmuanın künyesinde her ne kadar *Mecmû‘a-i Gazeliyât* ifadesi yer alsada içeriği incelendiğinde çok sayıda nazireye yer verildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle eserin isminin *Mecmû‘a-i Nezâ’ir* olarak adlandırılmasının daha uygun olacağı kanaatine varılmış ve bu doğrultuda eser isminde değişikliğe gidilmiştir.

- Mecmuanın iç kapağında İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mührü mevcuttur. Ayrıca, eserin 1b varağında Hâliş Efendi Kütüphanesi’ne ait bir kayıt yer almaktadır.

- Mecmua; İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazma raf konumunda, 894.35-1 numarada kayıtlıdır.

- Eserin demirbaş numarası NEKTY03759’dur.

- Mecmuanın fiziki özellikleri ve içerdiği şair kadrosu dikkate alındığında, eserin XV. ve XVIII. yüzyıllara ait olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca mecmuada kırmızı mürekkep kullanımının da eserin söz konusu dönemlerde oluşturulduğu yönündeki değerlendirmeleri desteklemektedir.

- İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi kaydında, mecmuanın derleyeni hakkında herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

- Mecmua, “1b bölümü” ile başlamıştır.

- Mecmua içerisinde yer alan şiirler, alfabetik sıralama ile başlamasına rağmen râ (ر) harfinden sonra doğrudan nûn (ن) harfine geçilerek devam ettirilmiştir. Arap alfabesinde, râ (ر) harfi ile nûn (ن) harfi arasında yer alan on dört harfe ait şiirlere yer verilmemiştir.

- “21a” varağında derleyen derkenar kullanmıştır.

- Mecmuadaki tezimize konu olan 1-55 (1b-55a) varaklarında şiirlerin beyit ve mısra sayılarında değişkenlikler tespit edilmiştir.
- Mecmuanın linki: <https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TY/nekty03759.pdf>

Baş:

Ehl-i ‘aşka ğamze-i cânâne olmaz âşinâ

Ĝâfil olma mestle dîvâne olmaz âşinâ

Son:

Ĝamzesinden bir işâret ola mı Muhtârî

Çanma teşne geçer hançer-i hûn-âşâmı

2.3. Mecmuanın Fiziki Özellikleri

Mecmuanın fiziksel özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Mecmua, 126 varaktan oluşmaktadır.
- Mecmua, 198X121mm boyutundadır.
- Mecmua, talik yazı cinsi kullanılarak yazılmıştır.
- Mecmua içindeki satır sayısı düzensiz bir yapıya sahiptir.
- Mecmua içerisindeki yazılar harekesizdir.
- Cilt malzemesi olarak kahverengi meşin tercih edilmiştir.
- Mecmuanın kâğıdı sarı renkte ve aharlıdır.
- Mecmua içerisinde siyah ve kırmızı mürekkep kullanılmıştır.
- Mecmuada kullanılan kırmızı mürekkep, harf geçişlerinde ve başlıkların yazımında kullanılırken siyah mürekkep ise metinde kullanılmıştır.
- Mecmuanın bazı varaklarında, metnin okunabilirliğini etkilemeyecek düzeyde mürekkep lekeleri tespit edilmiştir.

2.4. Mecmuanın Derleyeni Hakkında Bilgi

Mecmuanın son sayfasında yer alan "Çelebi Seyyid Ömer Hazretleri yâdigârı" ibaresi dışında mecmua içerisinde derleyicisine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak bu mecmuanın Erzincan İl Halk Kütüphanesinde 1492 numarada kayıtlı *Nazire Mecmuası* ile büyük benzerlikler göstermesi her iki mecmuanın da aynı kişi tarafından derlenmiş olabileceği ya da derleyicilerin derleme sırasında aynı kaynağı esas almış olabilecekleri ihtimalini akla getirmektedir. Zira her iki mecmuada da benzer hatalar yer almaktadır. Örneğin, Âlî mahlaslı şaire ait bir manzumenin her iki mecmuada da yanlış mahlas ve nazım şekliyle yer alması; yine Zarîfi'nin kaside ve

gazellerinden alınan altı beytin her iki mecmuada gazel ya da nazire olarak kaydedilmiş olması gibi hususlar derleyiciler arasında doğrudan ya da dolaylı bir ilişki olabileceğine işaret etmektedir.

Ancak, hem tezimize konu olan mecmuanın hem de Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 numaralı *Nazire Mecmuası*'nın elyazması nüshaları incelendiğinde yazı karakterleri açısından herhangi bir benzerliğe rastlanmamıştır. Bu durum, her iki mecmuanın aynı kişi tarafından derlenmiş olabileceği ihtimalini zayıflatmaktadır.

Öte yandan Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki mecmuada şiirler harf sırasına göre alfabetik bir düzende sıralanmaktadır ancak râ (ﺭ) harfinden sonraki şiirler mecmuada yer almamaktadır. Tezimize konu olan mecmuada da şiirlerin benzer biçimde alfabetik bir sırayla düzenlendiği görülmektedir ancak bu mecmuada da râ (ﺭ) harfinden sonra bir eksiklik ya da kopukluk olduğu ve bu noktadan sonra nûn (ﻧ) harfine geçilerek alfabetik düzenin bozulduğu tespit edilmiştir.

Mecmuanın içeriği incelendiğinde, derleyicinin özellikle gazel nazım şekline yoğunluk verdiği görülmektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin ise büyük bir kısmı, XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış şairlere aittir. Bu durum derleyicinin XVIII. yüzyıldan sonra yaşamış olabilme ihtimalini düşündürmektedir.

Derleme sürecinde, derleyicinin zaman zaman hatalar yaptığı ve bu hataları fark ettiğinde ise üzerini çizerek, karalayarak ya da ifadenin üstüne veya altına doğru şekli yazarak düzeltmeler yaptığı dikkat çekmektedir. Bu tür müdahaleler, derleyicinin mecmuaya belirli bir özen gösterdiğini ancak sürecin tamamen hatasız işlemediğini göstermektedir. Öte yandan mecmua içerisinde derleyiciye ait yazım hatalarına da rastlanmaktadır. Bu hatalar genellikle imla ve harf düzeyinde olup muhtemelen yazıya geçirme aşamasındaki dikkatsizliklerden ya da dönemin dil bilgisi ve yazım anlayışındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır.

2.5. Mecmuanın Derlendiği Dönem Hakkında Bir Değerlendirme

Mecmuanın tam olarak hangi dönemde derlendiğini tespit etmek zor olsa da mecmuada yer alan manzumeleri kaleme alan şairlere baktığımızda şairlerin XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış olduğu görülür. Şairlerin şiirleri mecmua içerisinde karışık şekilde, farklı varaklarda bir arada yer almaktadır. Sahip olduğu fiziki özellikler ve içeriğindeki şair kadrosu dikkate alındığında, mecmuanın XV-XVIII. yüzyıllara ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu bilgiler, mecmuanın derlenme dönemini kesin olarak belirlemek için yeterli değildir. Buna karşın, mecmuada XVIII. yüzyılda yaşamış

şairlere ait şiirlerin de yer alması mecmuanın XVIII. yüzyıllarda veya daha sonrasında oluşturulmuş olabileceğini gösteren önemli bir unsurdur.

2.6. Mecmuanın Muhteva Özellikleri

2.6.1. Mecmuada Yer Alan Şairler:

İncelemeye konu olan mecmuanın 1-55 (1b-55a) varakları, XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış toplam yüz altı (106) şaire ait şiirleri içermektedir. Mecmuada yer alan şairlerin bu dört yüzyıllık zaman dilimine yayılmış olması, mecmuanın yalnızca dönemsel bir şiir antolojisi olmadığını aynı zamanda klasik Türk edebiyatının uzun soluklu şiir geleneğini yansıtan önemli bir derleme niteliği taşıdığını göstermektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin kime ait olduğu, öncelikle mahlas beyitlerinden hareketle; ardından divanlar, akademik makaleler, çeşitli kaynak eserler ve alana ilişkin literatürün taranması sonucu belirlenmeye çalışılmıştır.

Mecmuada, Fuzûlî, Bâkî, Nef'î, Şeyhülislâm Yahyâ ve Taşlıcalı Yahyâ gibi klasik Türk edebiyatının önde gelen şairlerinin yanı sıra; Nâsib, Nushî, Selîsî, Sirâcî, Tîgî gibi kaynaklarda daha az rastlanan, dolayısıyla edebî şahsiyetleri hakkında sınırlı bilgiye sahip olduğumuz şairlere de yer verilmiştir.

Mecmuada en fazla şiirine yer verilen şairler şunlardır: Çorlulu Zarîfî (38), Bâkî (34), Fuzûlî (12), Emrî (11), Fehîm-i Kadîm (10), Hevâyî (7), Nev'î (7).

İncelemiş olduğumuz mecmuada yer alan divan sahibi şairlerin divanında yer almayan şiirleri tespit edilmiştir. Bunlar: Sabrî'nin 1 naziresi (9b), Yahyâ'nın 1 gazeli (10a) 'Ulvi'nin 1 gazeli (25b), Sâdık'ın 2 naziresi (27a, 47b), Nihânî'nin 1 gazeli (17b) ve 1 naziresi (27b), Sezâyî'nin 1 gazeli (29a), Hevâyî'nin 1 naziresi (13a), Cinânî'nin 1 gazeli (30b), Tâli'î'nin 1 naziresi (32a), Hâletî'nin 3 gazeli (33a, 36a, 48a), Nâmî'nin 1 gazeli (33a), Neşâtî'nin 1 gazeli (36a), Celâlî'nin 1 gazeli (36b), Şemsî'nin 1 gazeli (37b), Nusret'in 1 naziresi (38b), Sirâcî'nin 1 gazeli (39b), 'Abdî'nin 2 gazeli (16a, 39b), Fikrî'nin 1 gazeli (43a), Sûzî'nin 1 gazeli (45a), Vâlihî'nin 1 gazeli (47a), Tâb'î'nin 1 gazeli (47a), Râsîh'in 1 gazeli (50a), 'Ubeydî'nin 1 gazeli (50a), Sâbir'in 1 naziresi (34b) ve 2 gazeli (52a, 52b), Rıfkî'nin 1 naziresi (53b), Vâlî'nin 1 gazeli (54b), Sâni'î'nin 1 naziresi (56a), Zarîfî'nin 9 gazeli (20a, 22b, 29b, 42b, 45b, 51b, 51b, 54b, 55a) ve 5 naziresi (24a, 33a, 44a, 44b, 54a,)'dir.

Bunun yanı sıra mecmuada, divan sahibi olmayan şairlerin şiirleri de yer almaktadır. Bunlar: Safâyî'nin 2 gazeli (3b,56a), Derûnî'nin 3 naziresi (5a, 15b, 16b), Refikî'nin 1 gazeli (10b), Nâzikî'nin 1 gazeli (16b), Kusûrî'nin manzum sözlükten

alınan 1 kıt'âsı (11b-12a), Tîgî'nin 1 gazeli (12a), Nâsib'in 1 gazeli (12b), Edîbî'nin 1 gazeli (14a), Selîsî'nin 1 naziresi (14a), Selmân'ın 1 naziresi (15a), Gınâyî'nin 1 naziresi (15b), Zeynep'in 1 gazeli (18a), Nişânî'nin 1 gazeli (22a), Fehmî'nin 2 gazeli (25b, 45a), Sipâhî'nin 1 gazeli (29a), Me'âlî²'nin 1 gazeli (31a), Sırrî'nin 1 gazeli (31b), Bahşî'nin 1 gazeli (31b), Muhlisî'nin 1 gazeli (32b), Vahîdî'nin 1 naziresi (33b), Gafûrî 1 gazeli (34b), Gazâlî'nin 1 gazeli (41a), Behiştî'nin 1 gazeli (46b), İlâhî'nin 1 gazeli (53a), Muhtârî'nin 1 naziresi (56a), Nushî'nin 5 gazeli (14a, 28a, 29a, 29b, 55a) ve 1 naziresi (39a)'dir.

Yukarıda belirtilen ve mecmuada yer almasına rağmen şairlerin divanlarında tespit edilemeyen şiirlerin kime ait olduğu, büyük ölçüde mecmuadaki mahlas beyitleri esas alınarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Ancak divanı taranan ve ilgili şiire rastlanamayan şairlere bu şiirlerin kesin olarak ait olduğunu söylemek, mevcut veriler ışığında mümkün değildir. Şiirlerin adı geçen şairlere ait olup olmadığının netleştirilmesi, bu tezin kapsamı dışında kalmaktadır. Dolayısıyla söz konusu aidiyet meselesinin daha kapsamlı metin karşılaştırmalarına dayanan ileri düzey çalışmalarda ele alınması gerekmektedir.

Tablo 1. Mecmuada bulunan şairler ve bu şairlerin kaleme almış olduğu nazım şekilleri ve sayısı

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
1.	'Abdî	Gazel (2)	2
2.	Âfitâbî	Gazel (1)	1
3.	'Ahdî	Gazel (1)	1
4.	Ahmed Paşa	Gazel (1)	1
5.	Âlî (Gelibolulu Mustafa) ³	Gazel (1)	1
6.	'Âlî	Muhammes (1)	1
7.	Bahşî	Gazel (1)	1
8.	Bâkî	Gazel (33)	33
9.	Behiştî	Gazel (2)	2
10.	Belîğ	Gazel (2)	2
11.	Celâlî	Gazel (1)	1
12.	Cinânî	Gazel (1)	1
13.	Çâkerî	Gazel (1)	1

² Mecmuadaki bir şiirde "Me'âlî" mahlası yer almaktadır ancak bu şiir Necâtî Bey'e aittir. Me'âlî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

³ Mecmuada, farklı biçimlerde yazılmış iki Âlî mahlasına rastlanmaktadır. Eldeki bulgular her iki şiirin de Gelibolulu Mustafa Âlî'ye ait olduğunu gösterse de mahlasların mecmuada farklı imlâlarla kaydedilmiş olması nedeniyle bu şairleri ayrı değerlendirmek gerekmektedir. Nitekim bu mahlaslardan biri عالي, diğeri ise علي şeklinde yazılmıştır.

Tablo 1. (Devamı)

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
14.	Derûnî	Gazel (3)	3
15.	Edîbî	Gazel (1)	1
16.	Emrî	Gazel (12)	12
17.	Fâ'iz (Edirmeli)	Gazel (1)	1
18.	Fazlî	Gazel (1)	1
19.	Fehîm-i Kadîm	Gazel (10)	10
20.	Fehmî	Gazel (2)	2
21.	Fennî	Gazel (1)	1
22.	Figânî	Gazel (3)	3
23.	Fikrî	Gazel (1)	1
24.	Fuzûlî	Gazel (12)	12
25.	Gazâlî	Gazel (1)	1
26.	Gınâyî	Gazel (1)	1
27.	Gafûrî	Gazel (1)	1
28.	Hâletî	Gazel (3)	3
29.	Hayâlî Bey	Gazel (1)	1
30.	Hayretî	Gazel (1)	1
31.	Hevâyî	Gazel (7)	7
32.	Hilâlî	Gazel (1)	1
33.	Îlâhî	Gazel (1)	1
34.	Îshâk Çelebi	Gazel (4)	4
35.	İsmetî	Gazel (4)	4
36.	Kabûlî	Gazel (2)	2
37.	Kusûrî	Kıt'â (1)	1
38.	Me'âlî	Gazel (1) ⁴	1
39.	Mecdî	Gazel (4)	4
40.	Muhibbî	Gazel (4)	4
41.	Muhlisî	Gazel (1)	1
42.	Muhtârî	Gazel (1)	1
43.	Nâbî	Gazel (6)	6
44.	Nâmî (Ahmed)	Gazel (3)	3
45.	Nâzikî	Gazel (1)	1
46.	Nazmî (Edirmeli)	Gazel (1)	1
47.	Necâtî Bey	Gazel (5)	5
48.	Nedîm	Gazel (1)	1
49.	Nef'î	Gazel (4)	4
50.	Nâsib	Gazel (1)	1
51.	Neşâtî	Gazel (1)	1
52.	Nev'î	Gazel (7)	7
53.	Nihânî	Gazel (2)	2
54.	Nişânî	Gazel (1)	1
55.	Nushî	Gazel (6)	6
56.	Nusret	Gazel (1)	1
57.	Rahmî	Gazel (2)	2
58.	Râsîh	Gazel (1)	1

⁴ Me'âlî'ye ait bir divan tespit edilememiştir. Bu gazel Necâti Bey Dîvânı'nda 397. gazel olarak yer almaktadır ancak Mecmua'da bu gazelin mahlas beytinde "Me'âlî" mahlası yer almaktadır.

Tablo 1. (Devamı)

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
59.	Refikî	Gazel (1)	1
60.	Revânî	Gazel (1)	1
61.	Rıfkî	Gazel (1)	1
62.	Rûhî	Gazel (1)	1
63.	Rûşenî (Dede Ömer)	Gazel (1)	1
64.	Sâbir (Parsa)	Gazel (1)	1
65.	Sâbir	Gazel (2)	2
66.	Sâbit (Bosnalı)	Gazel (3)	3
67.	Sabrî	Gazel (6)	6
68.	Sâdık	Gazel (2)	2
69.	Safvetî (Mehmet Çelebi)	Gazel (1)	1
70.	Safâyî	Gazel (2)	2
71.	Sâni'î	Gazel (1)	1
72.	Selîsî	Gazel (1)	1
73.	Selmân	Gazel (1)	1
74.	Sezâyî (Hasan)	Gazel (3)	3
75.	Sezâyî	Gazel (1)	1
76.	Sırrî	Gazel (1)	1
77.	Sipâhî	Gazel (1)	1
78.	Sirâcî	Gazel (1)	1
79.	Sûzî	Gazel (1)	1
80.	Şemsî Paşa	Gazel (2)	2
81.	Şemsî	Gazel (1)	1
82.	Şem'î	Gazel (4)	4
83.	Tâb'î	Gazel (1)	1
84.	Tâli'î	Gazel (1)	1
85.	Tîgî	Gazel (1)	1
86.	'Ubeydî	Gazel (6)	6
87.	'Ulvî	Gazel (4)	4
88.	Ümidî	Gazel (1)	1
89.	Vahdetî	Gazel (1)	1
90.	Vahîd (Mahtûmî)	Gazel (5)	5
91.	Vahîdî	Gazel (1)	1
92.	Vahyî	Gazel (1)	1
93.	Vâlî	Gazel (1)	1
94.	Vâlihî	Gazel (1)	1
95.	Vasfî	Gazel (1)	1
96.	Vecdî	Gazel (1)	1
97.	Vehbî (Seyyid)	Gazel (1)	1
98.	Veysî	Gazel (2)	2
99.	Yahyâ	Gazel (1)	1
100.	Yahyâ Nazîm	Gazel (1)	1
101.	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Gazel (7)	7
102.	Yahyâ (Taşlıcalı)	Gazel (3)	3
103.	Yetîm	Gazel (1)	1
104.	Zarîfî (Çorlulu)	Gazel (37), Kaside (1)	38
105.	Zarîfî	Gazel (16)	16
106.	Zeynep	Gazel (1)	1
Toplam			314

Mecmua, XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış şairlerin şiirlerini içermektedir. Ancak mecmuada yer alan 43 şairin kimliği tespit edilemediğinden, bu şairlerin hangi yüzyılda yaşadıkları da kesin olarak belirlenmemektedir. Bu bağlamda, mecmuada yer alan diğer şairlerin yaşadıkları yüzyıllar dikkate alınarak kimliği tespit edilemeyen bu şairlerin de söz konusu yüzyıllar aralığında yaşamış olabileceği varsayılmıştır. Kimliği tespit edilemeyen ‘Abdî, Bahşî, Cinânî gibi şairler, aşağıdaki tabloda “(?)” simgesiyle gösterilmiştir.

Tablo 2.Mecmuada yer alan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
1.	‘Abdî	(?)
2.	Âfitâbî	(?)
3.	‘Ahdî	16.yy
4.	Ahmed Paşa	15.yy
5.	Âlî (Gelibolulu Mustafa)	16.yy
6.	‘Âlî ⁵	16.yy
7.	Bahşî	(?)
8.	Bâkî	16.yy
9.	Behişî	16.yy
10.	Beliğ	16.yy
11.	Celâlî	(?)
12.	Cinânî	(?)
13.	Çâkerî	15.yy
14.	Derûnî	(?)
15.	Edîbî	(?)
16.	Emrî	16.yy
17.	Fâ’iz (Edirneli)	17.yy
18.	Fazlî	16.yy
19.	Fehîm-i Kadîm	17.yy
20.	Fehmî	(?)
21.	Fennî	18.yy
22.	Figânî	16.yy
23.	Fikrî	(?)
24.	Fuzûlî	16.yy
25.	Gazâlî	(?)
26.	Gınâyî	(?)
27.	Gafûrî	(?)
28.	Hâletî	(?)
29.	Hayâlî Bey	16.yy
30.	Hayretî	16.yy
31.	Hevâyî	17.yy
32.	Hilâlî	16.yy
33.	Îlâhî	(?)

⁵ Mecmuada, farklı biçimlerde yazılmış iki Âlî mahlasına rastlanmaktadır. Eldeki bulgular her iki mahlasa ait şiirlerin de Gelibolulu Mustafa Âlî’ye ait olduğunu göstermektedir ancak mahlasların mecmuada farklı imlalarla kaydedilmiş olması nedeniyle bu şairleri ayrı değerlendirmek gerekmektedir. Nitekim bu mahlaslardan biri عالی, diğeri ise عالی şeklinde yazılmıştır.

Tablo 2. (Devamı)

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
34.	İshâk Çelebi	16.yy
35.	‘İsmetî	17.yy
36.	Kabûlî	16.yy
37.	Kusûrî	18.yy
38.	Me‘âlî ⁶	18.yy
39.	Mecdî	16.yy
40.	Muhibbî	16.yy
41.	Muhlisî	(?)
42.	Muhtârî	(?)
43.	Nâbî	17.yy
44.	Nâmî (Ahmed)	17.yy
45.	Nâzikî	(?)
46.	Nazmî (Edirneli)	16.yy
47.	Necâtî Bey	15.yy
48.	Nedîm	18.yy
49.	Nef‘î	17.yy
50.	Nâsib	(?)
51.	Neşâtî	(?)
52.	Nev‘î	16.yy
53.	Nihânî	(?)
54.	Nişânî	(?)
55.	Nushî	(?)
56.	Nusret	(?)
57.	Rahmî	16.yy
58.	Râsîh	18.yy
59.	Refikî	(?)
60.	Revânî	16.yy
61.	Rıfkî	(?)
62.	Rûhî	16.yy
63.	Rûşenî (Dede Ömer)	15.yy
64.	Sâbir (Parsa)	17.yy
65.	Sâbir	(?)
66.	Sâbit (Bosnalı)	17.yy
67.	Sabrî	17.yy
68.	Sâdık	(?)
69.	Safvetî (Mehmet Çelebi)	17.yy
70.	Safâyî	(?)
71.	Sâni‘î	(?)
72.	Selîsî	(?)
73.	Selmân	(?)
74.	Sezâyî (Hasan)	18.yy
75.	Sezâyî	(?)
76.	Sırrî	(?)

⁶ Mecmuada yer alan ve “Me‘âlî” mahlasıyla yazılan gazel Necâtî Bey Dîvânî’nda 397. gazel olarak yer almaktadır.

Tablo 2. (Devamı)

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
77.	Sipâhî	(?)
78.	Sirâcî	(?)
79.	Sûzî	16.yy
80.	Şemsi Paşa	16.yy
81.	Şemsi	15.yy
82.	Şem'î	16.yy
83.	Tâb'î	(?)
84.	Tâli'î	(?)
85.	Tîgî	(?)
86.	'Ubeydî	16.yy
87.	'Ulvî	16.yy
88.	Ümîdî	16.yy
89.	Vahdetî	17.yy
90.	Vahîd (Mahtûmî)	17.yy
91.	Vahîdî	(?)
92.	Vahyî	17.yy
93.	Vâlî	(?)
94.	Vâlihî	(?)
95.	Vasfî	16.yy
96.	Vecdî	17.yy
97.	Vehbi (Seyyid)	18.yy
98.	Veysî	17.yy
99.	Yahyâ	(?)
100.	Yahyâ Nazîm	18.yy
101.	Yahyâ (Şeyhüslâm)	17.yy
102.	Yahyâ (Taşlıcalı)	16.yy
103.	Yetîm	16.yy
104.	Zarîfî (Çorlulu)	16.yy
105.	Zarîfî	(?)
106.	Zeynep	15.yy

Mecmuada yer alan şairlere ilişkin biyografik bilgiler aşağıda verilmiştir:

'ABDÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve 'Abdî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

ÂFİTÂBÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Âfitâbî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

‘**AHDÎ**: Asıl adı bilinmeyen şair Bağdat’ta doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1002/1593-94 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁷ (Solmaz, 2020).

AHMED PAŞA: Asıl adı Ahmed olan şairin 830/1426 tarihinde doğduğu ve 902/1496-97 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁸ (Karabey, 2021).

ÂLÎ (GELİBOLULU MUSTAFÂ): Asıl adı Mustafa olan şairin 948/15413 tarihinde doğduğu ve 1008/1600 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁹ (Aksoyak ve İsen, 2020).

‘**ÂLÎ**: Mecmuada, farklı biçimlerde yazılmış iki Âlî mahlasına rastlanmaktadır. Nitekim bu isimlerden biri **عالی**, diğeri ise **آلی** şeklinde yazılmıştır. Eldeki bulgular her iki şiirin de Gelibolulu Mustafa Âlî’ye ait olduğunu göstermektedir ancak mahlasların mecmuada farklı imlalarla kaydedilmiş olması nedeniyle bu şairleri ayrı değerlendirmek gerekmektedir.

BAHŞÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Bahşî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

BÂKÎ: Asıl adı Abdalbaki olan şairin 933/1526 tarihinde İstanbul’da doğdu ve 1008/1599 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir¹⁰ (Kaplan ve Macit, 2022)

BEHİŞTÎ: Asıl adı Ramazan¹¹ olan şair Vize’de doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 979/1571-72 tarihinde Çorlu’da vefat ettiği bilinmektedir¹² (Aydemir, 2020).

⁷Solmaz, S. (2020). *Âhdî (Mübtedi)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahdi-mdbir>. (E.T.: 05.07.2025).

⁸Karabey, T. (2021). *Ahmed, Veliyyüddîn-zâde Ahmed Paşa* [Madde] Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmed-veliyyuddinzade-ahmed-pasa>. (E.T.: 20.05.2025).

⁹ Aksoyak, İ. H. ve İsen, M. (2020). *Ali Çeşmi Gelibolulu Mustafa* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa>. (E.T.: 20.05.2025).

¹⁰ Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ I. cilt s.1-233*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.158; Kaplan, H. ve Macit, M. (2022). *Bâkî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki>. (E.T.: 11.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.170, AÇT: s.174-177, HT: 221-231, AHT: s.79-81, BT: s.37-38, RİT: s.82-89, RT: s.65-69.

¹¹ Atâî, Zeyl-i Şakâik, C. I, s. 156-157; Bağdatlı İsmail Paşa, Hediyetü’l-Esmâü’l Müellifin ve Âsârü’l-Musannifin (Haz. Kilisli Rıfat Bilge ve İbnül’-emin Mahmud Kemal İnal), MEB Yay. , İst. 1951, C. I, s. 370.

BELÎĞ: Asıl adı bilinmeyen şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmeyen şairin 970/1562-72 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir¹³ (Pektaş, 2020).

CELÂLÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Celâlî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

CİNÂNÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Cinânî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

ÇÂKERÎ: Asıl adı Sinân olan şair II. Bâyezîd dönemi şairlerindedir. Doğum tarihi, doğum yeri, ölüm tarihi ve ölüm yeri hakkında bilgi bulunmamaktadır¹⁴ (Aynur, 2021).

DERÛNÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Derûnî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

EDÎBÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Edîbî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

EMRÎ: Asıl adı Emrullâh olan şair Edirne'de doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 983/1575 tarihinde Edirne'de vefat ettiği bilinmektedir¹⁵ (Saraç, 2020).

¹² Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.196-197; Aydemir, Y. (2020). *Behisti Ramazan Abdulmuhsin* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin>. (E.T.: 11.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: LT: s.155-156, AÇT: s.190-192, HT: 244-246, AHT: s.116-118, GAT: s.118-119, RİT: s.93-95, KT: s.204-207.

¹³ Pektaş, M. (2020). *Belîğî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/beligi>. (E.T.: 30.06.2025).

¹⁴ Aynur, H. (2021). *Çâkerî Sinân Bey (Yûsuf-ı Çâkerî)* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cakeri-sinan-bey-yusufi-cakeri>. (E.T.: 20.05.2025).

¹⁵ Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.128-129; Saraç, M. A. Y. (2020). *Emrî (Emrullâh Çelebi)* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.

FÂ'İZ (EDİRNELİ): Asıl adı Mustafa olan ve *Börekçizâde* lakabıyla tanınan şair Edirnelidir.¹⁶ Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1130/1717-18 tarihinde Edirne'de vefat ettiği bilinmektedir¹⁷ (Aksoyak, 2020).

FAZLÎ (KARA): Asıl adı Mehmed olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 971/1564 tarihinde Kütahya'da vefat ettiği bilinmektedir¹⁸ (Zavotçu, 2020).

FEHİM-İ KADİM: Asıl adı Mustafa olan şair ilk başlarda *Dakîkî* mahlası ile şiirler yazarken sonradan mahlasını *Fehîm* olarak değiştirmiştir.¹⁹ Aslen Haleplidir. 1037/1627 tarihinde İstanbul'da doğan şairin 1057/1647 tarihinde Konya-İlgin'da vefat ettiği bilinmektedir²⁰ (Yıldız, 2020).

FEHMÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Fehmî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

FENNÎ (HACI MUSTAFA): Asıl adı Mustafa olan şair İstanbulludur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1158/1745 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir²¹ (Demirkazık, 2020).

FİGÂNÎ: Asıl adı Ramazan olan şair Trabzonludur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin yazmış olduğu Farsça beyit sebebiyle 938/1531-32 tarihinde öldürüldüğü bilinmektedir²² (Köksal, 2020).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah>. (E.T.: 11.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.175, LT: s.136-138, AÇT: s.149-153, HT: 201-207, AHT: s.98-102, BT: s.28-30, GAT: s.112-114, RİT: s.64-69, KT: s.149-155.

¹⁶ Mustafa Safâyî Efendi: a.g.e., 485; Saadettin Nüzhet Ergun: a.g.e., 1421; Rıdvan CANIM: Edirne Şâirleri (Ankara, 1995), 354.

¹⁷ Aksoyak, İ. H. (2020). *Fâiz, Mustafâ, Börekçi-zâde* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade>. (E.T.: 11.12.2024).

¹⁸ Zavotçu, G. (2020). *Fazlı* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fazli>. (E.T.: 11.12.2024).

¹⁹ FEHİM-İ KADİM: Küçük, S, "Fehîm-i Kadîm Başka Bir Mahlas ile Şiir Söyledi mi?", Kaynaklar Dergisi, Ankara, 1984, s. 4, ve Türk Kültürü Dergisi, Ankara, 1984, s. 267. sayfa 91

²⁰ Yıldız, A. (2020). *Fehîm-i Kadîm* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim>. (E.T.: 11.12.2024).

²¹ Demirkazık, H. İ. (2020). *Fenni Hacı Mustafa* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenni-haci-mustafa>. (E.T.: 19.02.2025).

²² Köksal, M. F. (2020). *Figânî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani>. (E.T.: 11.12.2024).

FİKRÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Fikrî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

FUZÛLÎ: Asıl adı Mehmet olan şair kaynakların birçoğunda Fuzûlî-i Bağdadî diye anılmasından dolayı Bağdatlı olduğu düşünülürken şairin, Necef, Hille veya Kerbelalı olduğunu söyleyenler de vardır.²³ Doğum tarihi ve yeri hakkında kesin bilgi bulunmayan şairin 963/1556 tarihinde Kerbela’da vefat ettiği bilinmektedir²⁴ (Macit, 2020).

GAZÂLÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Gazâlî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

GINÂYÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Gınâyî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

GAFÛRÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Gafûrî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

HÂLETÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Hâletî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

HAYÂLÎ BEY: Asıl adı Mehmet olan şairin lakabı Bekâr Memi olarak bilinmektedir. Şairin 903-5/1497-9 tarihinde Vardar Yenicesi’nde doğduğu ve 964/1557 tarihinde Edirne’de vefat ettiği bilinmektedir²⁵ (Karagözlü, 2020).

²³ Karahan, Abdülkadir (1996). “Fuzûlî”. İslam Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yay. Sayfa: 240-246)

²⁴ Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 92; Macit, M. (2020). *Fuzûlî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS). <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir>. (E.T.: 11.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: LT: s.414-416, AÇT: s.521-522, HT: s.670-674, AHT: s.240-242, BT: s.150-151, GAT: s.186-188, RİT: s.257-260, KT: s.441-450.

²⁵ Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.234-467*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.87; Karagözlü, V. (2020). *Hayâlî Bey, Hayalî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekar Memi* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.

HAYRETÎ: Asıl adı Mehmet olan şair Varda Yenicesi'nde doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 941/1534-35 tarihinde Varda Yenicesi'nde vefat ettiği bilinmektedir²⁶ (Durmuş, 2020).

HEVÂYÎ (ABDURRAHMAN, KUBÛRÎ-ZÂDE): Asıl adı Abdurrahman olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 27 Ramazan 1127/ 26 Eylül 1715 tarihinde hacca giderken Mısır'da vefat ettiği bilinmektedir²⁷ (Kesik, 2020).

HİLÂLÎ: Asıl adı bilinmeyen şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi olmayan şairin 950/1543 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir²⁸ (Şanlı, 2020).

İLÂHÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve İlâhî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

İSHÂK ÇELEBİ: Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şair Üsküp'te doğmuştur. Şairin 944/1538 tarihinde Şamda vefat ettiği bilinmektedir²⁹ (Durmuş, 2020).

İSMETÎ: Asıl adı Mehmet³⁰ olan şairin 1020-22/1611-13 tarihinde İstanbul'da doğduğu ve 1076/1665 tarihinde Kanlıca'daki yalısında vefat ettiği bilinmektedir³¹ (Kılıç, 2020).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali>. (E.T.: 18.12.2024).
Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.164, LT: s.219-221, AÇT: s.651-665, HT: s.343-349, AHT: s.144-146, BT: s.68-69, GAT: s.133-137, RİT: s.140-144, KT: s.286-291.

²⁶ Durmuş, T. (2020). *Hayretî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti>. (E.T.: 16.12.2024).

²⁷ Kesik, B. (2020). *Rahmî (Hevâyi), Kubûrîzâde Abdurrahman* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-hevayi-kuburizade-abdurrahman>. (E.T.: 16.12.2024).

²⁸ Şanlı, İ. (2020). *Hilâlî, Takyeci (Takyedûz, Takkeci)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hilali-takyeci-takyeduz-takkeci>. (E.T.: 16.12.2024).

²⁹ Durmuş, T. (2020). *İshâk Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ishak-celebi>. (E.T.: 16.12.2024).

³⁰ Gencay Zavotçu, Rızâ Tezkiresi, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 3550, 2017, s.163.

³¹ Kılıç, M. (2020). *İsmetî, Mehmed İsmetî Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir>. (E.T.: 16.12.2024).

KABÛLÎ: Asıl adı İbrahim olan şairin 1523 yılı civarında Kütahya'nın Gediz ilçesinde doğduğu ve 1000/1591-92 tarihinde son görev yeri Mısır'dan gemi ile dönerken boğularak vefat ettiği bilinmektedir³² (Erdoğan, 2020).

KUSÛRÎ: Asıl adı Ömer olan şairin doğum tarihi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Şairin 1140/1727 tarihinde Antep'te vefat ettiği bilinmektedir³³ (Yakar, 2020).

ME'ÂLÎ: 18. Yüzyılda yaşadığı bilinen şair hakkında *Tuhfe-i Nâilî* ve *Zubdetü'l-Eş'âr* adlı eserlerde yer alan mahlası ve tek beyti dışında şaire ait başka bir bilgi mevcut değildir³⁴ (Toptaş, 2020). Mecmuada, Me'âlî mahlası ile yer alan şiir aslen Necâtî Bey'e aittir.

MECDÎ: Asıl adı Mehmet olan şair Edirne'de doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 999/1590-91 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir³⁵ (Durmuş, 2021).

MUHİBBÎ: Kanûnî Sultan Süleyman'dır. Osmanlı padişahlarından birisidir. 6 Kasım 900/1494' tarihinde Trabzon'da doğduğu ve 7 Eylül 974/1566 tarihinde Zigetvar'da vefat ettiği bilinmektedir³⁶ (Durmaz, 2021).

MUHLİSÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Muhlisî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

MUHTÂRÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Muhtârî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

³² Erdoğan, M. (2020). *Kabûlî, Gedizli* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli>. (E.T.: 16.12.2024).

³³ Yakar, H. İ. (2020). *Kusûrî, Ömer Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kusuri-omer-efendi>. (E.T.: 22.06.2025).

³⁴ Toptaş, E. S. (2020). *Me'âlî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/meali-mdbir>. (E.T.: 10.07.2025).

³⁵ Durmuş, T. (2021). *Mecdî, Mehmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mecdi-mehmed>. (E.T.: 19.05.2025).

³⁶ Durmaz, G. (2021). *Muhibbî (Kanûnî Sultan Süleyman)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi>. (E.T.: 17.12.2024).

NÂBÎ: Asıl adı Yusuf olan şairin 1052/1642 tarihinde Urfa'da doğduğu ve 1124/1712 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir³⁷ (Erkal, 2021).

NÂMÎ (AHMED): Asıl adı Ahmed olan şair Niğdelidir. Şairin 1009/1600 tarihinde doğduğu ve 1084/1673 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir³⁸ (Yenikale, 2020).

NÂSİB: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nâsib mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NÂZİKÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nâzikî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NAZMÎ (EDİRNELİ): Asıl adı Muhammed olan şair Edirnelidir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 993/1585-86 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir³⁹ (Üst, 2020).

NECÂTÎ BEY: Asıl adı İsa olan şairin 847-50/1443-46 tarihinde Edirne'de doğduğu ve 914/1509 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁴⁰ (Kaya, 2021).

NEDİM: Asıl adı Ahmet olan şairin 1092/1681 tarihinde İstanbul'da doğduğu ve 1143/1730 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁴¹ (Macit, 2020).

NEF'Î: Asıl adı Ömer olan şairin 980/1572 tarihinde Erzurum'un Hasankale İlçesinde doğduğu ve 1044/1635 tarihinde kementle boğdurularak öldürüldüğü ve cesedinin denize atıldığı bilinmektedir⁴² (Selçuk, 2020).

³⁷ Erkal, A. (2021). *Nâbî, Yûsuf Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi>. (E.T.: 17.12.2024).

³⁸ Yenikale, A. (2020). *Nâmî, Ahmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nami-ahmed>. (E.T.: 22.06.2025).

³⁹ Üst, S. (2020). *Nazmî, Edirneli* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazmi-edirneli>. (E.T.: 20.05.2025).

⁴⁰ Kaya, B. A. (2021). *Necâtî Bey, İsa* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa>. (E.T.: 18.12.2024).

⁴¹ Macit, M. (2020). *Nedîm, Ahmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed>. (E.T.: 05.07.2025).

⁴² Selçuk, B. (2020). *Nefî, Ömer Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi>. (E.T.: 17.12.2024); Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi,

NEŞÂTÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Neşâtî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NEV'Î: Asıl adı Yahyâ olan şairin 940/1533 tarihinde Malkara'da doğduğu ve 1007/1599 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁴³ (Sefercioğlu, 2021).

NİHÂNÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nihânî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NİŞÂNÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nişânî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NUSHÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nushî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

NUSRET: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Nusret mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

RAHMÎ: Asıl adı Pîr Muhammed/ Mehmed olan şair Bursalıdır. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 975/1567-68 tarihinde Rumeli'de vefat ettiği bilinmektedir⁴⁴ (Erdoğan, 2020).

RÂSİH (AHMED): Asıl adı Ahmet olan şair Balıkesir'de doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1144/1731 tarihinde Balıkesir'de vefat ettiği bilinmektedir⁴⁵ (Yazar, 2021).

Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.249. Ayrıntılı bilgi için bk.: RÎT: s.319, RT: s.205-208, AT: s.118-125.

⁴³ Sefercioğlu, M. N. (2021). *Nev'î Yahya* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya>. (E.T.: 22.06.2025).

⁴⁴ Erdoğan, M. (2020). *Rahmî, Bursalı Pîr Mehmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-bursali-pir-mehmed>. (E.T.: 17.12.2024).

⁴⁵ Yazar, S. (2021). *Râsîh, Balıkesirli Râsîh Ahmed Bey* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey>. (E.T.: 22.06.2025).

REFİKÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Refikî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

REVÂNÎ: Asıl adı İlyas Şüca olan şair Edirnelidir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 930/1523-24 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁴⁶ (Erünsal, 2020).

RİFKÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Rıfkî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

RÛHÎ: Asıl adı Osman olan şair Rûhî-i Bağdâdî olarak bilinmektedir. Şairin 941/1534-35 tarihinde Bağdat'ta doğduğu ve 1014/1606 tarihinde Şam'da vefat ettiği bilinmektedir⁴⁷ (Öztoprak, 2020).

RÛŞENÎ (DEDE ÖMER RÛŞENÎ): Asıl adı Ömer olan şair Dede Ömer Rûşenî olarak tanınmaktadır. Şairin 810/1407 tarihinde Aydın'da doğduğu ve 892/1487 tarihinde Tebriz'de vefat ettiği bilinmektedir⁴⁸ (Baş, 2020).

SÂBİR (PARSA): Asıl adı Muhammed'dir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1090/1679-80 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁴⁹ (Yoldaş, 2020).

SÂBİR: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sâbir mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

⁴⁶ Erünsal, İ. E. (2020). *Revânî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/revani>. (E.T.: 20.05.2025).

⁴⁷ Öztoprak, N. (2020). *Bağdatlı Rûhî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli>. (E.T.: 17.12.2024). Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin)*, KTB Yayınları, Ankara, s.164-165. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0> (E.T.: 5.11.2023); Ayrıntılı bilgi için bk.: RİT: s.169-170, KT: s.325-326.

⁴⁸ Baş, M. K. (2020). *Rûşenî Dede Ömer* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruseni-dede-omer>. (E.T.: 17.12.2024).

⁴⁹ Yoldaş, K. (2020). *Sâbir Pârsâ, Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi, Pârsâ Sâbir Muhammed Dede* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabir-parsa-agazade-sabir-parsa>. (E.T.: 30.06.2025).

SÂBİT (BOSNALI ALÂADDİN): Asıl adı Ala'eddin olan şair Bosna'nın Öziçe kasabasında doğmuştur.⁵⁰ Doğum tarihi hakkında bilgi olmayan şairin 1124/1712 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁵¹ (Özyıldırım, 2020).

SABRÎ: Asıl adı Mehmet olan şair Edirne'de doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1055/1645 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁵² (Çeçen, 2020).

SÂDİK: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sâdik mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SAFVETÎ: Asıl adı Mehmettir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1075/1664-65 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁵³ (Güzel, 2020).

SAFÂYÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Safâyî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SÂNİ'Î: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sâni'î mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SELÎSÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Selîsî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

⁵⁰ Salim: Tezkire-i Salim, Sül. Ktp. Lala İsmail Ef. No: 317

⁵¹ Özyıldırım, A. E. (2020). *Sâbit, Alâaddin (Ali)* [Madde].Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali>. (E.T.: 11.12.2024).

⁵² Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 241; Çeçen, M. K. (2020). *Sabri Mehmed Şerif* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif>. (E.T.: 18.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: RÎT: s.205, RT: s.147-148, AT: s.72-75, KT: s.372-375.

⁵³ Güzel, B. (2020). *Safvetî Mehmed Çelebi* [Madde].Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safveti-mehmed-celebi>. (E.T.: 18.12.2024).

SELMÂN: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Selmân mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SEZÂYÎ (HASAN SEZÂYÎ): Asıl adı Hasan olan şairin 1080/1669 tarihinde Mora yarımadasında (Korent/Gördes) doğduğu ve 1151/1738 tarihinde Edirne’de vefat ettiği bilinmektedir⁵⁴ (Aksoyak, 2020).

SEZÂYÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sezâyî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SİRRÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sırrî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SİPÂHÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sipâhî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SİRÂCÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Sirâcî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

SÛZÎ: Asıl adı Mehmed olan şairin 1455-65 tarihinde Prizen’de doğduğu ve 931/1524 tarihinde Prizen’de vefat ettiği bilinmektedir⁵⁵ (İsen, 2020).

ŞEMSÎ PAŞA: Asıl adı Ahmed olan şair Bolu’da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 988/1580 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁵⁶ (Ördek, 2020).

⁵⁴ Aksoyak, İ. H. (2020). *Şeyh Hasan Sezâyî Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi>. (E.T.: 18.12.2024).

⁵⁵ İsen, M. (2020). *Sûzî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suzi-mdbir>. (E.T.: 23.06.2025).

⁵⁶ Ördek, Ş. (2020). *Şemsî, İsfendiyar-zâde Şemsî Ahmed Paşa* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-ısfendiyar-zade-semsi-ahmed>. (E.T.: 18.12.2024).

ŞEMSÎ (KARA): Asıl adı Şemseddin olan şair Bursalıdır. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 926/1519-20 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁵⁷ (Köksal, 2020).

ŞEM'Î: Asıl adı ve doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 936/1529-30 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir.⁵⁸

TÂB'Î: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Tâbi'î mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

TALİ'Î: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Tali'î mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

TİĞİ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Tîgî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

'UBEYDÎ: Asıl adı Abdurrahman olan şair Edirnelidir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 981/1573 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁵⁹ (Şanlı, 2020).

'ULVÎ (DERZÎ-ZÂDE): Asıl adı Mehmet olan şair İstanbulludur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 993/1585 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁶⁰ (Şahin, 2021).

ÜMİDÎ: Asıl adı Ahmettir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 979/1571 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁶¹ (Kaplan, 2020).

⁵⁷ Köksal, M. F. (2020). *Şemsî, Kara Şemsî, Şemseddîn* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-kara-semsi-semseddin>. (E.T.: 30.06.2025).

⁵⁸ Karavelioğlu, M. A. (Ed.). (2024). *Prizenli Şem'i Divânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
⁵⁹ Şanlı, İ. (2020). *Ubeydî Abdurrahman Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi>. (E.T.: 18.12.2024).

⁶⁰ Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.553; Şahin, E. (2021). *Ulvî, Derzî-zâde Mehmed Ulvî Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi>. (E.T.: 18.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: AÇT: s.481, HT: s.576-580, AHT: s.224-225, BT: s.129-130, GAT: s.259-260, RİT: s.238-241, KT: s.427-431.

VAHDETÎ: Asıl adı Vahdeti olan şair bir Bektaşî ozanıdır. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1598 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁶² (Bayraktar, 2020).

VAHÎD MAHTÛMÎ: Asıl adı Mehmet olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1145/1732-33 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁶³ (Kesik, 2020).

VAHÎDÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Vahîd mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

VAHYÎ: Asıl adı Mehmeddir. 1070/1660 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelen şairin 130-20/1718 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁶⁴ (Kesik, 2020).

VÂLÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Vâlî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

VÂLÎHÎ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Vâlîhî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

VASFÎ: Asıl adı bilinmeyen şair Serez sancağına bağlı bir kaza merkezi olan Temurhisarlıdır. Sairin hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır⁶⁵ (Köksal, 2022).

⁶¹ Kaplan, Y. (2020). *Ümidî Ahmed*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-ahmet>. (E.T.: 18.12.2024).

⁶² Bayraktar, Z. (2020). *Vahdetî Baba*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahdeti-baba>. (E.T.: 30.05.2025).

⁶³ Kesik, B. (2020). *Vahîd, Mahtûmî, Mehmed Mahtûmî Ağa*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahid-mahtumi-mehmed-mahtumi-aga>. (E.T.: 18.12.2024).

⁶⁴ Kesik, B. (2020). *Vahyî, Şeyh Mehmed Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahyi-seyh-mehmed-efendi>. (E.T.: 20.05.2025).

⁶⁵ Köksal, M. F. (2022). *Vasfî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasfi>. (E.T.: 23.06.2025).

VECDÎ: Asıl adı Abdülbâkî olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1071/1661 tarihinde idam edilerek öldürüldüğü bilinmektedir⁶⁶ (Yekbaş, 2020).

VEHBÎ (SEYYİD): Asıl adı Hüseyin olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1085/1674 tarihlerinde doğmuş olabileceği tahmin edilmektedir. Şairin 1149/1736 tarihinde İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir⁶⁷ (Arslan, 2020).

VEYSÎ: Asıl adı Üveystir. Şairin 969/1561 tarihinde şu anda Manisa'nın bir ilçesi olan Alaşehir'de dünyaya geldiği ve 1037/1628 tarihinde Üsküp'te vefat ettiği bilinmektedir⁶⁸ (Çaldak, 2020).

YAHYÂ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Yahyâ mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

YAHYÂ NAZÎM: Asıl adı Yahya olan şair İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1139/1727 tarihinde Edirne'de vefat ettiği bilinmektedir⁶⁹ (Gümüş, 2020).

YAHYÂ (ŞEYHÜLİSLÂM): Şairin, 969/1561 tarihinde İstanbul'da doğduğu ve 1053/1644 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁷⁰ (Kavruk, 2020).

YAHYÂ (TAŞLICALI): Dukaginzâde Taşlıcalı Yahyâ Bey olarak bilinen şair Arnavut asıllıdır. Doğum tarihi ve yeri kesin olarak bilinmeyen şairin 990/1582 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁷¹ (Kaya, 2021).

⁶⁶ Yekbaş, H. (2020). *Vecdî (Abdülbâkî)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulkaki>. (E.T.: 18.12.2024).

⁶⁷ Arslan, M. (2020). *Seyyid Vehbî, Hüseyin* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin>. (E.T.: 18.12.2024).

⁶⁸ Çaldak, S. (2020). *Veysî Uveys Çelebi (Uveys Mehmed)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed>. (E.T.: 19.05.2025).

⁶⁹ Gümüş, N. (2020). *Nazîm, Yahya Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi>. (E.T.: 17.12.2024).

⁷⁰ Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.509; Kavruk, H. (2020). *Şeyhülislâm Yahyâ* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya>. (E.T.: 18.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: HT: s.934-936, BT: s.239-240, RİT: s.351-354, RT: s.230-233, AT: s.142-147.

YETİM: Asıl adı Alidir. Doğum tarihi 884/1480 olarak tahmin edilen şairin 960/1553 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir⁷² (Göre, 2021).

ZARİFİ: Asıl adı bilinmeyen şair Çorluludur. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmayan şairin 1013/1604 tarihinde vefat etmiş olabileceği düşünülmektedir⁷³ (Taşkın, 2020).

ZARİFİ: İlgili dönemlerde yaşamış olan ve Zarîfî mahlasını kullanan çok sayıda şair bulunmaktadır. Bu durum şairin kimliğinin kesin olarak belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

ZEYNEP: Asıl adı Zenünnisâ olan şair Divan edebiyatının bilinen ilk kadın şairidir. Amasyalı olan şairin doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Şairin; 879/1474-75 tarihinde Amasya’da vefat ettiği bilinmektedir⁷⁴ (Arslan, 2020).

2.6.2. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Mecmuanın tezimize konu olan 1-55 (1b-55a) varaklarında, XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış şairler tarafından kaleme alınan; gazel, kasîde, muhammes ve kıt‘â gibi nazım şekillerine ait toplamda 314 manzume yer almaktadır. Mecmuanın bahsi geçen varaklarında yer alan nazım şekilleri arasında sayıca en fazla olan gazel nazım şeklidir. Bu durum hem mecmuanın iç kapağında “Gazeliyyât Mecmu‘ası” olarak adlandırılmasıyla hem de gazel nazım şeklinin, divan adı verilen eserlerin dışında mecmualarda da diğer nazım türlerine kıyasla daha fazla ilgi görmesinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Mecmuada, Türkçe-Farsça karışık kaleme alınmış bir kıt‘â yer almaktadır. Bunun dışında mecmuada bulunan tüm manzumeler Türkçe olarak kaleme alınmıştır. Mecmuada yer alan Türkçe-Farsça kıt‘â, mecmuanın “11b-12a” varaklarında yer almaktadır ve Kûsûrî’ye aittir.

⁷¹ Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.504; Kaya, B. A. (2021). *Yahyâ Bey, Taşlıcalı, Dukaginzâde* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade>. (E.T.: 18.12.2024). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.181-182, LT: s.568, AÇT: s.286-291, HT: s.930-934, AHT: s.304-306, BT: s.237-239, GAT: s.224-227, RİT: s.349-351.

⁷² Göre, Z. (2021). *YETİM / YETİMİ, Ali Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yetim-yetimi-ali-celebi>. (E.T.: 20.05.2025).

⁷³Taşkın, G. (2020). Zarîfî, Çorlulu [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifi-corlulu>. (E.T.: 18.12.2024).

⁷⁴ Arslan, M. (2020). *Zeyneb, Zeyneb Hatun, Zeynünnisâ* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyneb-zeyneb-hatun-zeynunnisa>. (E.T.: 22.06.2025).

Tezimize konu olan mecmua, gerek yapısı itibariyle gerekse isim olarak bir gazeliyyât mecmuası özelliği taşımaktadır; bu nedenle klasik mürettep divanlardan farklı olarak belirli bir düzen veya sıralamaya bağlı olarak yazılmış şiirlerden oluşan mürettep divan niteliğine sahip değildir. Mecmuanun bu yapısı, içerisinde yer alan şiirlerin sistematik bir bütünlük yerine alfabetik ya da türsel sınıflandırmaya göre sıralandığını göstermektedir. Mecmuadaki şiirler sıralanırken alfabetik bir sıralama düzeni takip edilmiştir. Ancak bu düzenin mecmua içerisinde bazı kesintiler ve eksiklikler içerdiği gözlemlenmektedir. Mecmuada yer alan şiirler, alfabetik bir sıralamaya göre düzenlenmiş olup elif (ل) harfinden başlayarak râ (ر) harfine kadar her harfe ait şiir örneklerine yer verilmiştir. Harf geçişleri, genellikle “Harfü’l-bâ”, Harfü’t-tâ” gibi ibarelerle açıkça belirtilmiştir. Ancak bu sistematik diziliş, râ (ر) harfinden sonra doğrudan nûn (ن) harfine geçilmesiyle kesintiye uğramaktadır. Arada yer alması gereken on dört harfe ait şiirlerin mecmuada bulunmaması bu bölümlerin ya mecmuadan sonradan çıkarıldığını ya da baştan itibaren hiç eklenmediğini düşündürmektedir. Dahası râ (ر) ve nûn (ن) harfleri arasındaki bu geçişte herhangi bir geçiş ibaresinin bulunmaması da dikkat çekicidir.

Söz konusu geçiş, mecmuanın 143. şiirinde (26b–27a) gerçekleşmektedir. Bu şiir toplamda beş beyitten oluşmaktadır. Şiirin ilk iki beyti 26b varlığında yer almaktadır ve Necâtî Bey’e aittir. Son üç beyti ise 27a varlığında bulunmaktadır ve Zarîfi’ye aittir. Şiirin içeriği incelendiğinde, ilk iki beytin râ (ر), son üç beytin ise nûn (ن) harfine göre tertip edildiği görülmektedir. Bu durum, ilk bakışta mecmuada yapısal bir eksiklik ya da alfabetik düzen açısından bir kopukluk olduğu izlenimini verse de 26b varlığının alt kısmında yer alan ve 27a varlığındaki şiire işaret eden kelimenin örtüşmesi geçişin derleyici tarafından bilinçli bir şekilde gerçekleştirilmiş olabileceğini düşündürmektedir. Bu yapı, yalnızca harf sıralamasında meydana gelen bir düzensizliğe değil aynı zamanda farklı şairlere ait beyitlerin aynı manzume içinde yer almasıyla oluşan yapısal bir karmaşaya da işaret etmektedir. Bu bağlamda söz konusu şiir hem alfabetik düzenin istisnai bir uygulamasını hem de derleyicinin edebî tercihlerle biçimlendirdiği özgün bir düzenleme anlayışını yansıtmakta olabileceği düşünülmektedir.

Mecmuada yer alan şiirlerde başlıklandırma şekli genellikle şairin mahlası ile manzumenin nazım şeklinin belirtilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Başlıklandırmaların çoğunda “Ġazel-i Bâkî”, “Nazîre-i Zarîfi” gibi şairin mahlası ve şiirin nazım şekli yer almaktadır. Bununla beraber mecmuanın 19a varlığındaki şiirde “Ġazel-i Seyyid Vehbî”, 9b varlığındaki şiirde “Nazîre-i Seyyid Şabrî” ve 28a varlığındaki şiirde “Nazîre-i Ağmed Paşa” şeklinde şairin kimliği hakkında bilgi veren

bir ifade kullanıldığı görülmektedir. Bazı şiirlerin başlıkları atılmamıştır. Metin oluşturulurken bu şiirlerin başlık kısmına şiirde yer alan şairin mahlası ve şiirin nazım şekli “[]” köşeli parantez içerisinde belirtilmiştir. Bu durum şairin mahlasının ve şiirin nazım şeklinin mecmuada yer almadığını ve tarafımızca eklendiğini belirtmek amacıyla yapılmıştır.

Mecmuadaki şiirlerin başlıkları genellikle kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bununla birlikte mecmuanın 6b varağında ‘İsmetî’ye ait olan şiirin başlıklandırılmasında “gazel” ifadesinin hem siyah hem de kırmızı mürekkep kullanılarak yazıldığı görülmektedir. Ayrıca mecmuada aynı şaire ait şiirlerin peş peşe verildiği durumlarda da başlık olarak “velehû” ifadesi kullanılmıştır.

Mecmuada bazen şiir başlığının yanlış atıldığı görülür: Mecmuanın “5a” varağında derleyen, Şem‘î’ye ait olan gazele “Nazire-i Lâ-edrî” diyerek yanlış başlık atmıştır. Bu durum söz konusu şiirin mahlassız oluşundan kaynaklanıyor olabilir. Mecmuanın “6b” varağında yer alan ve İshâk Çelebi’ye ait olan gazele ise “Ġazel-i Bâkî” diyerek yanlış bir şair ismi kullanmıştır. Derleyen, mecmuanın “37a” ve “38b” kısımlarında yer alan ve Bâkî’ye ait olan şiirler için de “Nazîre-i Ĥod” başlığını kullanmıştır. Klasik Türk edebiyatında bu tür başlıklandırmalar genellikle şairin kendi şiirine yazdığı nazireleri belirtmek amacıyla kullanılmıştır. Bu bağlamda, Bâkî’nin söz konusu varaklarda yer alan şiirlerinin, kendi şiirine yazdığı nazireler olduğu düşünülebilir. Mecmuanın “26b” varağında Gelibolulu Mustafa Âlî’ye ait şiire başlık olarak “Nazîre-i Âlî” denmiştir fakat şiirin nazım şekli Muhammedtir.

Yukarıda aktarılan örnekler, mecmuanın derleyeninin hem başlıklandırma hem de nazım şekli ve şair adı belirleme konularında dikkatli davranmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu tür hatalar, büyük ölçüde derleyeninin istinsah sürecindeki dikkatsizliğinden kaynaklanabileceği gibi edebî nazım şekilleri ve şairler hakkında yeterli alan bilgisine sahip olmamasından da ileri gelmiş olabilir. Dolayısıyla mecmuanın içerdiği metinlerin doğru şekilde değerlendirilmesi için, derleyen kaynaklı bu tür yanlışlıkların göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir.

Mecmuanın ilk sayfasında yer alan bölümün katlanmış olması, bu kısımdaki metnin okunmasını güçleştirmekte ve okunan parçalarda anlam bütünlüğünün sağlanmasına engel olmaktadır. Bununla birlikte mecmuanın 1b varağında yer alan şiirlerin aynısı mecmuanın 1a varağında da mevcuttur. Fakat mecmuada giriş sayfasının katlanmasından kaynaklı şiirlerin yalnızca bir kısmı görünür durumdadır ve sayfanın yaklaşık yarısı eksiktir. Bu fiziksel bozulmalar, mecmuanın 1a varağındaki içerik hakkında sağlıklı değerlendirme yapılmasını zorlaştırmaktadır.

Tablo 3. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve sayısı

Nazım Şekilleri	Sayısı
Gazel	311
Kasîde	1
Muhammes	1
Kıt'â	1
Toplam	314

2.6.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada yer alan manzumelerde toplam 15 farklı aruz kalıbının kullanıldığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda, mecmuada geçen şiirlerde kullanılan vezin kalıpları ve bunların kullanım sıklığı yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, en çok tercih edilen kalıbın remel bahrine ait “Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün” kalıbı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan vezinler ve sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayısı
1.	<i>Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilün</i>	66
2.	<i>Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilün</i>	3
3.	<i>Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün</i>	84*
4.	<i>Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün</i>	3
5.	<i>Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün</i>	5
6.	<i>Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ülün</i>	1
7.	<i>Mef‘ülü Fā‘ilâtü Mefā‘ilü Fā‘ilün</i>	56*
8.	<i>Mef‘ülü Fā‘ilâtün Mef‘ülü Fā‘ilâtün</i>	3
9.	<i>Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün</i>	38
10.	<i>Mefā‘ilün Fe‘ilâtün Mefā‘ilün Fe‘ilün</i>	8
11.	<i>Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün</i>	34
12.	<i>Müfte‘ilün Fā‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün</i>	1
13.	<i>Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün</i>	7
14.	<i>Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün</i>	4
15.	<i>Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün</i>	2
	Toplam	315⁷⁵

⁷⁵ M’da yer alan 143. gazel 5 beyitten oluşmaktadır. Gazelin ilk iki beyti Necâti Bey’e son üç beyti ise Zarîfî’ye aittir. İlk iki beyit ve son üç beyit farklı şairlere ait olduğu için 1 ve 2. beytin aruz kalıbı “Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün” şeklindedir ancak 3, 4 ve 5. beyitlerin aruz kalıbı “Mef‘ülü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün” şeklindedir.

2.7. Mecmuanın Dil Özellikleri

Mecmuanın, “11b-12a” varaklarında yer alan ve Kûsûrî’ye ait olan manzume Türkçe-Farsça kaleme alınmıştır. Bunun dışında mecmuada bulunan tüm manzumeler Türkçe olarak kaleme alınmıştır.

Mecmuada derleyeninden kaynaklı pek çok yazım hatası yer almaktadır. Bu hataların türü, ne kadar sık yapıldığı ve düzenli ya da düzensiz oluşu, bize mecmuayı istinsah eden derleyenin eğitim seviyesi hakkında bazı ipuçları sunmaktadır.

Mecmua, XV-XVIII. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerini içerdiği için metinde Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerinin korunmasına özen gösterilmiştir. Bu döneme ait kapalı e ünlüsü, metinde “ê” değil “i” harfiyle gösterilmiştir.

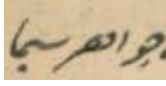

Örneğin; nice (2a), gice (2b), cevritmek (5a), virmek (8a), helâk etmek (9b).

Mecmuada sıklıkla “b”li biçimde yazılan -up/-üp zarf-fiil eki, metinde “p”li olarak yazılmıştır.

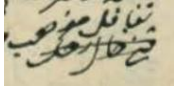
Örneğin; süzüb/süzüp (8a), gelüb/gelüp (8b), çalub/çalıp (17b), çoğalub/çoğalup (48a), koyub/koyup (51b).

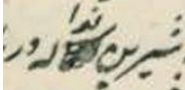
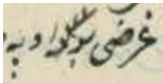
Mecmuada yer alan “hep” kelimesi “b” harfiyle yazılmıştır ancak metinde “p”li olarak gösterilmiştir.

Derleyenin bazı kelimelerin yazımında düzensiz olarak yazım yanlışları yaptığı görülmektedir.

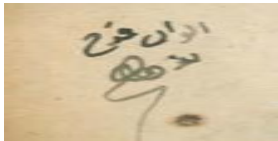
Örneğin; cevâhir-peymâ, (2a); kudret, (1b); kuvvet, (2b).

Derleyen, mecmuanın 13b, 19a ve 20b varığında bir ibareyi yazdıktan sonra muhtemelen bir düzeltme veya yanlış yazma sonucunda bu yazıların üzerini çizmiş veya karalamıştır.

Örneğin; (13b); ~~kanî hâl-i ruğun~~; Tegâfûl-mezheb,

 (19b); Şîrîn nevâledür, (20b); ğarażı bu kî öpe.

Mecmuanın 21a varığında bir derkernar bulunmaktadır.

Derkenar: (21a)

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda, mecmuada yer alan bazı hatalar, derleyenin metni aktarırken yeterli dikkat ve özeni göstermediğini açıkça ortaya koymaktadır.

3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03735 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-İ NAZİRE'NİN 1-55 (1b-55a) SAYFALARINDA YER ALAN ŞİİRLERİN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

3.1. Transkripsiyon Alfabetesi

Tablo 5. Transkripsiyon alfabetesi

آ	Â, â , A, a,	ش	Ş, ş
أ/ا	A, a, Â, â, E, e	ص	Ŝ, ŝ
ء	'	ض	Ž, ž, Ē, ē
ب	B, b, P, p	ط	Š, š
بـ	P, p	ظ	Ž, ž
ت	T, t	ع	'
ث	Š, š	غ	Ĝ, ĝ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	Q, q
ح	G, ĝ	ك/گ	K, k, K, k, G, g, ñ
خ	H, h	ك	Ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ž, ž	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, Ū, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ي	Î, î, I, i, Î, i, Y, y

Tablo 6. Mecmuanın (1b-55a) MESTAP'a göre muhteva tablosu

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
1b	Fehîm	Ehl-i 'aşka gâmze-i cânâne olmaz âşinâ Gâfil olma mestle dîvâne olmaz âşinâ	Mağrem-i râz eyleme Cibrîl olursa ger Fehîm Rind-i 'aşka 'âkıl u ferzâne olmaz âşinâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
1b	Necâtî	Var iken cânâne gönülüm cânâ olmaz âşinâ Şem'î koyup ġayr ile pervâne olmaz âşinâ	Kudret-i rûz-ı ezeldür ey Necâtî bilmiş ol Âşinâ bigâne vü bigâne olmaz âşinâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
1b-2a	Bâkî	Bilini kuçmadadur ol şanemüñ derd ü belâ Yoġsa şîrin lebi 'âşıklara ġâzır ġelvâ	Lûle-i hâme ile çeşme-i dilden Bâkî Eyledi kâ'ide-i âb-1 ġayâtı icrâ	Ġazel 7 beyit		---/---/---/---	
2a	Fuzûlî	Şeb ki miftâġ-ı meh-i nev ola gencîne-güşâ Kıla peymâne-i gerdümi cevâhir-peymâ	Câm devrinde Fuzûlî okurum mey vaşfin Âteş-i ġirmen-i ġam âb-1 ġayât-1 ġükemâ	Ġazel 7 beyit		---/---/---/---	
2a-2b	Zarîfî	Kaşr-ı dil mihr-i ruġuñdan senüñ almaġa ziyâ Dîde cân olduġı cânâ ġatı rüşendür aña	Vaşf-ı ġüsnünde ider şî'ri Zarîfî taşvîr N'ola eş'arı ġasen olsa cemâlün âsâ	Ġasîde 6 beyit		---/---/---/---	
2b	Veysî	Âh kim olsa gerek pûşîş-i tâbût-ı fenâ ġil'at-i pâdişeh u ġırka-i peşmîn-i gedâ	Veysî -i ġaste-dile kuvvet-i nuşġ itme dirîġ Şol zamân-kim ola dem-beste lisân-ı bülegâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
2b	'Ubeydî	Şanma encüm delinüp nâvek-i âhumla dilâ Oldı çarġ atlasınuñ penbesi yir yir peydâ	Götürî sim kef-i mevci ile ġalkındı Âhumuñ båd-ı hevâsıyla 'Ubeydî deryâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
2b-3a	Zarîfî	Her ġaçan ġâk-i rehün gözlerime ġoysa şabâ Tûtîyâyı iderin båd-ı hevâdan peydâ	ġûb-ma'nâyı zarîfâne edâ eylersin Şî'rüne n'ola pesenditse Zarîfî zurefâ	Ġazel 8 beyit		---/---/---/---	
3a	Mecdî	Didiler ġaddüñ elifdür iki ġaşuñ iki râ Bir diyüp iki diyüp ġomadı anı şu'arâ	Her ne müşkil iş olur 'aşġ-ı nigâr ey Mecdî Bulmazuz ġiç ġolayın ġücümüz yetmez aña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
3a	Fuzûlî	Her zamân manzûr bir şûġ-ı sitemgerdür baña Ġanda olsam bir belâ Ġaçdan muġarrerdür baña	Ey Fuzûlî menzil-i maġşûda yitsem yok 'aceb ġıdmet-i pîr-i muġân irşâdı rehberdür baña	Ġazel 7 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
3a-3b	Muğibbî	Başuma âhum şu'â'ı tâc-ı efserdür baña Eşk-i çeşmüm virdüğü hîl'at ser-â-ser dür baña	Ey Muğibbî başum üzre şu'le-i âhum görüp Şâh-ı 'aşkam şağlu şollu eşk leşkerdür [baña]	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
3b	Şafâyî	Dil gezer şürmaz şehâ benden saña senden baña Ġâke birağır bir gedâ benden saña senden baña	Ey Şafâyî didim ol yâre nifâk itme müdâm Ol 'adü-yı bed-liķâ benden saña senden baña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
3b	Fennî	Yâr itse 'aceb eyleme ağıyâra müdârâ Dünyâda ider her kişı murdâra müdârâ	Zâhm-ı dile dâmân-ı ümidle cihânda Her şûha ider Fennî -i bî-çâre müdârâ	Ġazel 7 beyit		--/---/---/---	
4a	Ġabûlî	O nezâket o leşâfet o zarâfet o şafâ O şarâvet o feşâğat o belâğat o edâ	Nedür ol yâre Ġabûlî bu ķadar 'izzetler O teşevvuk o ta'aşşuk o ta'alluk o rızâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
4a	Bâķî	'Ârızuñ âb-ı nâbdur gûyâ Zekânuñ bir Ġabâbdur gûyâ	Bâķiyâ hâl-i 'anberini anuñ Nâfe-i müşg-nâbdur gûyâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
4a-4b	Vağîd	Neden itdüñ baña tâ böyle Ġazab n'oldı saña 'Âdetüñ luţf idi 'uşşâķa 'aceb n'oldı saña	Çok zamân oldı Vağîdâ ki Ġazel söylemedüñ Söyle bu şive-i nev-şarĠa sebep n'oldı saña	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
4b	Nâbî	Nedür ey şûh bu bî-hûde Ġazab n'oldı saña Meşrebüñ düşmen-i nâz idi 'aceb n'oldı saña	Olduñ ey hâme-i Nâbî ķatı çokdan hâmüş Bilmem ey zezeme-pîrây-ı tarab n'oldı saña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
4b	Hevâyî	Ne bu şarılduĠuñ aşlı be[d] 'Arab n'oldı saña Başladuñ ĠördüĠüñ itmege sebep n'oldı saña	Ne bu âvâz ile çağırmalaruñ bir Ġöt için Ey Hevâyî ķanı nâmûs edeb n'oldı saña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
4b	Emrî	Naķd-i eşküm Ġördi ol pîr olası söĠdi baña Bu meşeldür kim erenler naķde ķılışdur du'â	Çeşm ü ruhsârına öykünse n'ola nergisle Ġül Anlaruñ yüzin Ġözin açmışdurur Emrî şabâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
5a	Bâkî	Baňa çok cevri itdüğüñ-çün ey sipihri-bî-vefâ Âhumuñ dūd-ı kebūdı uydı ulaşdı saña	Ruhlarıñ vaşfinda Bâkî bir gazel nazm itdi-kim Ehl-i diller didiler adına mir'atü's-şafâ	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
5a	Şem'î	Ey cemâlün âfitâbı mazhar-ı nūr-ı Ĥudâ Oldı nâzil gün yüzüñ vaşfinda gökden “ve'ē- ēuhâ”	Yir yüzün bârân-ı eşküm seyli şutdı ser-te- ser Aramuzda yâr ile ol deñlü geçdi mâcerâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	Mahlas beyti mecmuada yer almamaktadır bundan dolayı mecmuada “Nazîre-i Lâ- edri” başlığı yer almaktadır.
5a	Derûnî	Âh kim der-mânde qaldum derd-i 'aşka yok devâ Baht ise yârî degüldür yâr ise bir bî-vefâ	Ey Derûnî fûrkat eyyâmında gamdan bir nefes Göñlüñi açmaz senüñ illâ ki câm-ı pür-şafâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
5b	Nazmî	Saňa güsn ile melek zülfiñe diyenler hümâ Çağ dimişler tünzilu'l-esmâ'u min şavbi's- semâ'	Zeyn idüp kendiñ ser-â-ser câme-i zer- beftle Gün gibi yaqdı cihânı Nazmiyâ ol meh-likâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
5b	'Ahdî	Qâmetüm ger ham iderse n'ola her dem bir belâ Ehl-i dil eyler tevâzu' râst gelse âşinâ	' Ahdiyâ öldüm dirildüm ehl-i zevk içre hele Çeşme-i la'lin görelen bulmuşam 'ayn-ı beqâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
5b- 6a	Şabrî	Bezm-gâh-ı gamda qalmaz sâlik-i 'aşk-ı Ĥudâ Her şerâr-ı dūd-ı dil bir şeb-çerâğ olur aña	Anda ey Şabrî süveydâdur hayâl itme göñül Nâme-i sırr-ı Ĥudâdur mühr urılmışdur aña	Ġazel 7 beyit		---/---/---/---	
6a	Fehîm	Bir ġayât için qazâ bilmem ne nâz eyler baña Ben şehîd-i ġamzeyem 'İsi niyâz eyler baña	Şâh-ı istiğnâ sipâham ben Fehîmâ çarh-ı dün Ĥavfla biñ dürlü vaz'-ı dil-nevâz eyler baña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
7b	Hevâyî	Hîç bûze keyf virmedi ey nâzenîn saña Çespândır ‘aceb ‘arağ-ı dâr-çîn saña	Pây idelim kazancı seniñle Hevâyî hep Kâlb-i ğurûş baña züyûf-ı temîn saña	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
7b	Muġibbî	Dil çeker bâr-ı ğamı itmez taġammûl Kâf aña Dôstlar itmez misiz billâhi diñ inşâf aña	Ey Muġibbî çünki dildârûnda hîç inşâf yok Çâre ne şabr eyle tâ kim Ğaç vire inşâf [aña]	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
8a	Fehîm	Olmış ey ğamze-i ğammâzı zebân-dân-ı kazâ Çeşm-i mestûñde ‘ayân nûkte-i pinhân-ı kazâ	Tîġ-i ğamzeñ ki şehîd itdi Fehîm -i zârı Olmasun mı yine biñ cân ile kurbân-ı kazâ	Ġazel 7 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
8a	Fuzûlî	Kemâl-i ğüsn virüpdür şarâb-ı nâb saña Saña ġelâldür ey muġbeçe-i şarâb saña	Fuzûlî başuña ol servi sâye şaldı bugün ‘Ulüvv-i rıf’atla yitmez âftâb saña	Ġazel 5 beyit		.-./.-./.-./.-./.-	
8a-8b	(Taşlıca) Yaġyâ	Şol cefâ şaşî ki senden irişür kat kat baña La‘lden kıymetlidir ey h‘âce-i behcet baña	Menzil-i mağşuda ey Yaġyâ irerdüm gün gibi Zerrece irse erenlerden eger himmet baña	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
8b	Necâtî	Ĥalk-ı ‘âlem bir yaña suġân-ı tenhâ bir yaña Cennet-i kûyuñ kômazam olsa dünyâ bir yaña	Cânına oldı Necâtî nün ġavâle ‘aşğ-ı yâr Ey ecel sen de gelüp itme teġâzâ bir yaña	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
8b	Hevâyî	Dem-be-dem yelpazeden gelmede îrâd-ı havâ Gün-be-gün maşrafiñ olduysa nola zâd-ı havâ	Ey Hevâyî şu degirmeni bozulduysa ne ġam Yel degirmeni bütün kâldı saña bâd-ı havâ	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
8b	Muġibbî	Göz kara vü kâş kara kirpük qarâ Baña olmışdur belâ-ender-belâ	Ka‘be’dür kûyî Muġibbî varıcağ Ulu devletdür aña kurbân ola	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	
9a	Zarîfî	Dâġ-ı sînem sensüz ey gonca-dehen güldür baña Nâle-i murġ-ı dilüm feryâd-ı bülbüldür baña	Ĥançer-i müjġânı gerçi kim Zarîfî bil keser Baş koyup ġisûya şarġan likî kâküldür baña	Ġazel 5 beyit		--/-.--/-.--/-.--	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
9a	Necâtî	Yâr ola şandum gönül virdüm saña Ben baña itdüm dirîgâ ben baña	Kimdürür dirseñ Necâtî döstüm Bende-i muhlîş muğibb-i bî-riyâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---	
9a	Çâkerî	Ey ruhuñ âyîne-i luşf-ı Ĥudâ Vey şaçun dil-bend ü la‘lün dil-güşâ	Şâlib iseñ Çâkerîden olma dūr لم تجد باعدى وليين مرشدا	Ġazel 5 beyit		---/---/---	
9a-9b	Fuzûlî	Döstüm ‘âlem senün-çün ger olur düşmen baña Ġam degül zirâ yitersen düst ancak sen baña	Ey Fuzûlî çıkşa cân çıkmam şarîk-i ‘aşqdan Reh-güzâr-ı ehl-i ‘aşq üzre kıluñ medfen baña	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
9b	Bâkî	Nedür bu hândeler bu ‘işveler bu nâz u istiğnâ Nedür bu cilveler bu şiveler bu ġabbet’üs- sevdâ	Vefâ ummaz cefâdan yüz çevürmez Bâkî ‘âşıkdur Niyâz itmek yaraşur aña cânâ saña istiğnâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
9b	Şabrî	Helâk itmek midür kaşduñ nedür ey şûh-ı bî- pervâ Neden ben mübtelâya tâ bu deñlü nâz u istiğnâ	Nisâr eylerdi hâk-i pâyuña hep varımı Şabrî Naşib olsa aña fetġ-i der-i gencine-i ma‘nâ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
9b-10a	Zarîfî	Ele almış ayağı bezm-i gülşende gül-i ġamrâ Muğannî olmuş aña nağme eyler bülbüli şeydâ	Ayak seyrine çıkmış lâle bâğa cân destinde Zarîfî al ele gül gibi sende sâğar-ı şahbâ	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
10a	Fehîm	Mu‘tâd-ı zevk-i hecrün olan mâtem-âşinâ Ġamdan helâk olur olamazsa ġam-âşinâ	Ey ġamzesi Fehîm gibi rûşenâ-yı dil Bîġâne-şarz ol olma dile mağrem-âşinâ	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
10b	Yağyâ	Döstüm çeşmün süzüp mestâne söylersin baña Çün bilürsün ġuluñam şâhâne söylersin baña	Ey perî-peyker bu Yağyâ ’ya vefâlar kı didüm Didi ‘akluñ yok gibi divâne söylersin baña	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
10a-10b	Muhibbî	Cevr ile cân almağ olmuşdur hemîşe hû saña Anuñ için cân ile dil virdüm ey meh-rû saña	Âteş-i şevkiñe qarşu ey Muğibbî teşnesin Cân virürseñ virmez ol meh-rû bir içim şû [saña]	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
10b	Fehîm	Yine nev-rûz irişüp geldi gülistâna şabâ Virdi peygâm-ı güli bülbül-i nâlâna şabâ	Nûr-ı hürşîd-i zamîründen alup feyz Fehîm Gülleri kıldı müşâbih meh-i tâbâna şabâ	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
10b	Mahtû mî	Ben gönül virdüm saña ey fâhr-ı hûbân ibtidâ Sen beni kılduñ esîr-i ceşş-i hierân ibtidâ	Eyledüm mîr-i livâ-yı nazm olup Mahtûmiyâ Ehl-i dil yârân içün tertîb-i divân ibtidâ	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
10b-11a	Refîkî	Şûretüñ ey mazhar-ı Ğaç vech-i iğsândur baña Ol sebebden göz қаpağı anca düşmendür [baña]	Cân virüp cânâna vaşl olmak iñen âsân idi Ey Refîkî arada ĝâ'il olan tendür baña	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
11a	Vaĝîd	Ruhşat-ı nezzâre virmez girye sulşânüm saña Ben nice 'arz eyleyem ĝâl-i perişânüm saña	Seyr-i bağ itme Vaĝîdi zâr idüp aĝyârla Hârla ülfet yaraşmaz verd-i hândânüm [saña]	Ġazel 6 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
11a	Fehîm	Ey vücûduñ pertevindendür 'adîm olmak [baña] Vâcib oldu sâye-i mihr-i kâdîm olmak baña	Ğikmetüñ fehm eylemez şab'-ı selîm olmayan Lâzım oldu hem Fehîm ü hem kelîm olmak [baña]	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
11a-11b	Mecdî	Şûfî meyl itmezse mâyildür gönül ammâ saña İki kişinüñ biri 'âşîk durur cânâ saña	Nazm ikliminde şöyle şevketüñ var Mecdiyâ Görse ger dârâtuñı reşk eyleye dârâ saña	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
11b-12a	Ķuşûrî	Ġit bi-rev ü söyle be-ĝû gel biyâ Hâl-i dilüm cümle ayân it aña	Ķarşu varup diye Ķuşûrî o dem Ey şeh-i hûbân-ı cihân mergabâ	Ķıt'â 24 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
12a	Tiĝî	Bağ seyl-i âb-ı çeşmüme kân söylerüm saña Ġuş eyle işte kâm-ı fiĝân söylerüm [saña]	Tiĝî ĝazer kıl itme leb-i la'line heves Bir қanludur şorarsañ amân söylerüm saña	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
12a-12b	Nedîm	Gör қadd-i yâri serv-i çemân söylerüm saña Bağ ol dehâna râz-ı nihân söylerüm saña	Eylerse baña dahî nazâr ol hidîv-i 'ahd Hem-çün Nedîm siĝr- i beyân söylerüm saña	Ġazel 7 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
		İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre					
12b	Vağîd	Bağ kadd-i yâre serv-i çemân söylerüm saña Çüsni tamâm cümleten ân söylerüm saña	Nazm-ı Vağîd olur ise tağsinüñe qarîn Şi'r-i selis ü şevk-resân söylerüm saña	Ğazel 6 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
12b	Nâsib	'Uşşâka luşfi gâhice cânâ unutma hâ Ĥemyâze-gerd ü muntazîruz hâ unutma hâ	Pîrâna Nâsibâ bu belâgatlı şi'irden Mağşûdumuz nazîredür ammâ unutma hâ	Ğazel 7 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13a	Fuzûlî	Ġalibâ bir ehl-i dil şopragıdır dürd-i şarâb Kim kı lup ġürmet binâlar itmiş üstinde ġabâb	Dem-be-dem tağrîk-i tığından bulur başlar şafâ Eyle kim şu mevc urur zâhir kı lup her dem ġabâb	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13a	Mecdî	Şâhid-i 'aşka zeberced tâcdur câm-ı şarâb La'ldür aña konulmuş sâkiyâ her bir ġebâb	İtmesem per-i semenderden eger evrâkıñı Şi'r-i âteş-bârı Mecdî cem' olup olmaz kitâb	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13a	Yetîm	'Aşkuñ yolında ġuşsa vü ġam baña zâd olup Gıtdüm 'adem vilâyetine nâ-murâd olup	Endûh-ı ġuşsa-i dili şerğ itme ki Yetîm Mümkün degül yazılsa deñizler midâd olup	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13b	'İşmetî	Ĥûn-âb-ı dil ki dîde-i giryâne çıkdı hep Emvâc-ı derd sâġil-i dermâne çıkdı hep	Şûmâr-ı ġamda ' İşmetiyâ hâtem-i dilüñ Nağş-ı Ĥired-firûzu ġarîbâne çıkdı hep	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13b	Hevâyî	Partal dil ki cümlesi meydâna çıkdı hep Varı yoġı ne var ise yâbâna çıkdı [hep]	Virdüm didüñ ne var ise varım Hevâyîye Ben şutmadum seni sözüñ efsâne çıkdı [hep]	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
13b	Fehîm	Ben ol mey-Ĥâreyem rindâne-meşreb Ki itdüm meşrebi mestâne-meşreb	Gözünden ġitmesün bir dem mey-i nâb Fehîm ol dâ'imâ peymâne-meşreb	Ğazel 5 beyit		---/-. /-. /-. /-	
13b- 14a	Fuzûlî	Ey nâvek-i şevkuñ siperi sine-i aġbâb Zülfüñ Ĥamı erbâb-ı vefâ şaydına kıllâb	Cem'iyet-i esbâba ġönül virme Fuzûlî Kim tefriqadur Ĥâşıra cem'iyet-i esbâb	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
14a	Edîbî	Bir söz bulamam vaşf-ı leb-i yâre münâsib Dinmez ġazel ol la'l-i ġüher-bâre münâsib	Eylerse Edîbîyi koyup ġayra vefâlar Vallâhi degüldür o cefa-kâra münâsib	Ğazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
14a	Selîsî	Ķân ağlar ise dîde-i hûn-bâre münâsib Feryâd iderse bu dil-i zâre münâsib	Cevr ü sitemi saña mağal gördi Selîsî Ol âfet anı görmedi ağyâra münâsib	Ķazel 5 beyit		--./---./---./---	
14a-14b	Nuşġî	Raġm eyle benim ġâl-i perîşânıma yâ Râb Vir nûr-ı fer dîde-i giryânıma yâ Râb	Nuşġîye gelen derd u belâ hep ġadriñdür ‘Avniñle yetiştir beni dermanıma yâ Râb	Ķazel 5 beyit		--./---./---./---	
14b	Bâġî	Olsa zülfi o gül-‘izâra niġâb Olur âşüfte sünbül-i sır-âb	Ķam-ı devrân-ı dümü çekme yüri Bâġiyâ ol hemîşe mest ü harâb	Ķazel 6 beyit		..-./-.-./-.-	
14b	Fuzûlî	Şubġ şalup mâh-ı ruhuñdan niġâb Çıġ ki temâşâyâ çıġa âfitâb	Yâr su‘âl itse ki ġâlün nedür Ĥasta Fuzûlî ne virürsün cevâb	Ķazel 5 beyit		..-./-.-./-.-	
14b-15a	Veysî	Şurrelerün ruhlarıña ġıl niġâb Eyler iseñ baġduġumuzdan ġicab	Dikkatle vaşf-ı ġaşuñ yazsa ger Her sözi Veysîñün olur bir kitâb	Ķazel 5 beyit		..-./-.-./-.-	
15a	Selmân	Ķâne-i dil oldı ġamuñla harâb Eyle ‘imâret anı gel yap yap	Çarġa yazar şi‘rünü Selmân senün Ĥâme-i zer birle seġer âfitâb	Ķazel 5 beyit		..-./-.-./-.-	
15a	Şâbit	Kîse-i âla koyup nâme-i şevġi mey-i nâb Mührinün üstine billûr ġapaġ başdı ġabâb	Şâbitâ şubġa seni dâm-ı riyâyâ düşürür Silk-i nuġluñla hemân mey-kede eyle şitâb	Ķazel 8 beyit		..-./-.-./-.-	
15b	Derûnî	Bir dem şanemâ ġâmet-i servünle ġıyâm et Tâ kim bize zâhir ola ağvâl-i ġıyâmet	Sen dilbere dil virdi Derûnî dile düşdi ‘Âşıġdur olursa n’ola rüsveyı melâmet	Ķazel 5 beyit		--./---./---./---	
15b	Fiġânî	Ruhsârelerün zülfüñ için itdi şehâdet Bir dîni ġaradur ki ider şemse ‘ibâdet	‘Âlemde bu şeş beytünle ġal‘a-i şi‘re Urduñ be Fiġânî yine bir şop-ı belâgat	Ķazel 6 beyit		--./---./---./---	
15b-16a	Ķimâyî	‘Arz eyledi ol serv-i revân-nâzla ġâmet ‘Âşıġlarınuñ başına ġopardı ġıyâmet	Guş urmaz eyâ şüfi Ķimâyî kılursañ Maġbûb u meyün terkini ur diyü nâşîġat	Ķazel 5 beyit		--./---./---./---	
16a	Vaşfi	Öldür beni kim sensüz eyâ gözleri âfet Heçrün ġoparur başuma her laġza ġıyâmet	Ķaddün hevesin itdüġi Vaşfi bu durur kim Ĥoşdur ki şehâ ġişıde ‘âlî ola himmet	Ķazel 6 beyit		--./---./---./---	
16a	Maġtûmî	Derd oldı yine derd-i dil zâruma ġâyet Ķurbetde meger olmaz imiş derde nihâyet	Ol pâdişeh-i memleket-ârâ-yı cefâdan Bilmem ki kime eyleye Maġtûmî şikâyet	Ķazel 5 beyit		--./---./---./---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
16a-16b	'Abdî	'Älemde şafâ kâlmadı yârânda ğakîkat Kanda dil-i yârân-ı şafâ kanda ğakîkat	' Abdî hele sen nân u nemek ğakıunı gözle Kimse dimesün tâ saña yok anda ğakîkat	Ġazel 5 beyit		--./---./---./---	
16b	Derûnî	Dilberde vefâ kâlmadı yârânda ğakîkat Bir sâde güler yüz dahı yok kânda [ğakîkat]	Taĝsîl-i ğakîkat ide gör sen de Derûnî Dime yok imiş bunda vefâ anda ğakîkat	Ġazel 5 beyit		--./---./---./---	
16b	Nâmî	Mey-ĝâne-i nâz açmış o çeşm-i siyeh-i mest Şehr-i dile kondı yine şûr-ı nıgeh-i mest	Âşûfte ise ĝisû-yı endîşe-i Nâmî Ma'zûr olur 'ârife vaz'-ı veleh-i mest	Ġazel 9 beyit		--./---./---./---	
16b-17a	Nâzîkî	Ebrûnî görüp didiler aşĝâb-ı maĝabbet Âyâ bu midur 'âşîka miĝrâb-ı maĝabbet	Fülk-i dili ey Nâzîkî baĝr-ı belâya şal Cezb eyleye eşküm gibi gird-âb-ı maĝabbet	Ġazel 6 beyit		--./---./---./---	
17a	Yaĝyâ	Ey zülf-i hâam-ıder hâam-ı kullâb-ı maĝabbet Hep saña çekildi dil-i erbâb-ı maĝabbet	Yaĝyâ ĝarem-i 'aşka girerse n'ola bî-bâb Meftûĝdur erbâb-ı dile bâb-ı maĝabbet	Ġazel 5 beyit		--./---./---./---	
17a	Nâmî	Ateş-geh-i dilden kopa ger âb-ı maĝabbet Mümkin mi sipîhr olmaya ĝarĝ-âb-ı maĝabbet	Bî-dest ü ser ü pây gerek olmaĝa Nâmî Gül-çîn-i ser-i gül-bün-i şad-âb-ı maĝabbet	Ġazel 7 beyit		--./---./---./---	
17b	Şâbit	Olmış ol pâdişeh-i ĝüsne muĝarreb sâ'at N'ola kim 'akreb ile olsa mulakıab sâ'at	Şokîlur koynına gibi yârûn Şâbit Görürse ne 'aceb çeşmüme 'akreb sâ'at	Ġazel 6 beyit		..--/..--/..--/..--	
17b	Nihânî	Bilmek dileseñ neydüĝin erkân-ı maĝabbet Bî-nâm u nişân olmaĝı imiş şân-ı maĝabbet	Şab'unda olan dürr-i ma'ânî-i Nihânî Oldı eßer-i kaşre-i bârân-ı maĝabbet	Ġazel 5 beyit		--./---./---./---	
17b-18a	Zarîfî	Felekde yoĝ iken mihr-i cihân-ârâ gibi âfet Senüñ üftâdeñ olmuş sâyeñ-âsâ ey kâmer-şal'at	Zarîfî tîr-i âhîñ her kaşan gönderse eflâke Nitekim ey Emrî miskin bir nişânlanmış berât	Ġazel 5 beyit	/..../..../....	
18a	Zeynep	Keşf it niĝabuñı yiri göĝü münevver it Bu 'âlem-i 'anâşırı firdevs-i enver it	Zeynep ko meyli zînet-i dünyâya zen gibi Merdâne vâar sâde-dil ol terk-i zîver it	Ġazel 5 beyit		--./-./-./-./-.	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû‘a-i Nazîre						
18a	Zarîfi	Çaçan (...) olup câm-ı lebûñ kılsañ ‘aşâ kat kat Olur mey meclisinde sâkiyâ zevk ü şafâ kat kat	‘Aceb mi meh gibi cismüm hilâle dönse devr içre Zarîfi ol güneş-ruhsârdan düşdüm cüdâ kat kat	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
18b	Nâbî	Olmaz dağ-ı bütâna raqam-keş kalem ‘abeş Çekmez beyâza kâtib-i kudret raqam ‘abeş	Nâbî dökirse böyle güher dökse yâdigâr Evrâk-ı hâme dökse naqş-ı kadem ‘abeş	Ġazel 8 beyit		--/---/---/---	
18b	Zarîfi	Gözlerüm yaşı şarâb olmağa gâmdur bâ‘is Dil ü cânım müle meyl itmeye hemdür bâ‘is	Göriccek eşkümi rağm itse Zarîfi n’ola yâr ‘Âşîka meyline ma‘şûk diremdür bâ‘is	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
18b-19a	Fuzûlî	Cihân içre her fitne kim olsa gâdis Aña serv-i kıddüñdür elbette bâ‘is	‘Îzâr u lebûñ vaşfin eyler Fuzûlî Aña hem müfessir direm hem muğaddis	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
19a	Vehbî	Şafâ-yı meclise gül-gün piyâledür bâ‘is Belî leşâfet-i gülzâra lâledür bâ‘is	Zemîn-i şûrede olmağa gerd-hîz (...) ‘Înân-ı hâmeyi Vehbî imâledür bâ‘is	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
19a	Hevâyî	Girince cenge atarmış kemend Şahmûres Ġazâbla eyler imiş dîvi bend Şahmûres	Görürmüş at sürüşünde şab‘ımnî dilîr-âne Hevâyî saña idermiş pesend Şahmûres	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
19b	Nev‘î	Yar işi ey dil kolay amma gâm-ı ağıyâr güç Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç	Nev‘îyâ esrâr-ı ‘aşkı şaklamağ âsân degül Mey içüp keyfiyyetini itmek ızhâr güç	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
20a	İşgâk	Gün gibi ‘arz-ı cemâl itmez iseñ bize şabâğ Ey güneş yüzlü senüñle ne selâm ne şabâğ	Fetğ-i bâb ola gibi gânzesi sînem gözler Hele İşgâk hele gel diyelüm yâ Fettâğ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
20a	Fuzûlî	Eger murâd ise virmek şafâ-yı cevher-i rûğ Felek misâl pür it şarâb-ı sâğar-ı şabûğ	Fuzûlî oldı belüñ fikri ile mûy-misâl Henûz bulmadı ol sırâ ığtimâl-i vuzûğ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
20a	Zarîfi	Dil-i gâm-gînume sâkî vire peymâne kadeğ Nitekim cânuma câm-ı leb-i cânâne kadeğ	Bâğ-ı gîsnüñ göricek kalb-i Zarîfi açılur Nitekim seyr-i gülistân virir cânâ kadeğ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
20b	Nâbî	Dehrden oldı meger şay-şude-i hengâm-ı ferağ Gerdişe geldüğü yok haylî zamân kâm-ı ferağ	Var mı görmüş ‘acebâ olduğım ey Nâbî Mâye-i şubğ-ı keder hâtime-i şâm-ı ferağ	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
20b	Zarîfi	Şevkler virse n'ola bezm-i şebistâna kadeğ Beñzemez mi pür olunca meh-i tâbâna kadeğ	Bezmgâh-ı zurefâ içre Zarîfi seyr it Dest-i sâkide yaraşmaz mı zarîfâne kadeğ	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
20b	Zarîfi	Devr ider döne döne meclis-i rindânı kadeğ Ġarađı bu kâ öpe câm-ı leb-i cânânı kadeğ	Reşk iderse yiri hûrşid-i felek bezmümüze Şevkdir bağdı Zarîfi meh-i tâbânı kadeğ	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
20b-21a	Zarîfi	İtmesün dirseñ eger yâr saña cevr-i şarîğ 'Aşkuñı eyleme cânânuña ey dil taşrîğ	İdemez mes'ele-i 'aşkı uşülle beyân Fenn-i 'aşk içre Zarîfi okumayan tavzîğ	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
21a	Zarîfi	Bâğda şolmış şarâb-ı jâleden zerrîn-kadeğ Vaġtidür alsağ ele ey sîm-ten zerrîn-kadeğ	Ġonca-i kalb-i Zarîfi açılır güller gibi Her kaçan şunsañ aña ey sîm-ten zerrîn-kadeğ	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
21a	Fehîm	Luşf idüp virmeñüz ol ġamze-i ġammâza kadeğ Belki vâġıf ola la'linde olan râza kadeğ	Meclis-i 'işveyi kırsa nigeñ-i çeşmi Fehîm Dil-i şûhum şunar ol mest-i mey-i nâza kadeğ	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
21b	Zarîfi	Sen mâha menzil olsa ne dem câme-h'âb-ı surh Ben şanuram ki kıpladı mihri seğâb-ı surh	Sensüz Zarîfi içmez eger sâkî mihr olup Meh sâğarıyla şunsa şafağdan şarâb-ı surh	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
21b	Zarîfi	Naħl-ı kıddünde ne muğannâ destüñ ey cân şâh şâh Pençe-i mercâna beñzer k'itdi Yezdân şâh şâh	Ol kaçı yânuñ Zarîfi 'aşkıñı terk itmez Tîr-i hûn-rizle olsa cism-i süzân şâh şâh	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
21b	Zarîfi	'Azâb-ı nâr-ı hecrüñ çekdüğüm şuymış meger dûzah Yanar şuramaz anuñçün ġâlüme şâm u seğer dûzah	Zarîfi şöyle âteş zâhir olmışdur derûnumdan Gelürse yanuma firdevs ġakķıçün yanar dûzah	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
22a	Nişânî	Câm-ı cevrle idüpdür 'aşumuz dildâr telh Acı sözlerle ['akîde] gösterür didâr telh	Bûse iğsânından incinme Nişânî bendeñe Mîve olmaz bûsitânda dâ'imâ her bâr telh	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
22a	Beliğ	Yâ idüp ağıyârı itme şoğbetüm ey yâr telh 'Ayš u nûşum eyleme ey la'li sükker-bâr telh	Câm-ı zehr-âlûde şunsa şatlu şatlu nûş kıll Kim olur ekser Beliğî şerbet-i bîmâr telh	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
22a	Fehîm	Yâ Rab dil-i şûhum idüp mâye-i dûzah İt berg-i gül-i dâğumı pîrâye-i dûzah	Sîneñde nihân etme Fehîm âteş-i 'aşkı Hûrşîdi gör ey mâye-dih-i vâye-i dûzah	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
22b	Bâkî	Feryâduma irmezse n'ola ol boyı şimşâd Küyunda feleklerde eser nâle vü feryâd	Rengîn ider evşâf-ı ruhuñ hâme-i Bâkî Ol şûreti virmez şânemâ naqşına Bih-zâd	Ġazel 7 beyit		--/---/---/---	
22b	Zarîfi	'Aşk itdi nice hüsrev-i dânalârı Ferhâd Ortada qalup bir bir lebi Şirini dilâ ad	Bir 'âleme irgürdi Zarîfi beni kim 'aşk Çalışsa ânı düşde dahı görmeye zühhâd	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
22b- 23a	Bâkî	Ey dil gerekse vâsîşa-i devlet-i ebed Olmaz anıñ işigi şaşî gibi sened	Âyîne gibi hâlka mürâ'ilik eylemez Bâkî şafâ-yı hâşır ile geydi bir nemed	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
23a	Zarîfi	Maqbûl iken qapuñda kim eglenüp oldı red Budur du'âm bulmasun eylik raqîb-i bed	Seyre çekilse ġayr ile ol qaşî yâ qaçan Bağrum deler Zarîfi benüm nâvek-i ġased	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
23a	İsgâk	Bilsem nedür günâhum baqmaz yüzüme Ağmed Yazuq degül mi baña ey ümmet-i Muğammed	Qapuñda öldi gitdi ol devlet işiginde İsgâk -ı derdemde olmadı kimse mesne	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
23a- 23b	Zarîfi	'Âteş-i 'aşk ile tağşîl it ġarâret olma serd Ya'nî yâz eyyâmı gibi sûzuñ olsun olma berd	Gülşen-i dehri Zarîfi itdi bülbül gibi geşt Bulmadı ey la'li gönca gül-ruhuñ mânendi verd	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
23b	Figânî	Bu hâristân-ı 'âlemde açılmazsa gül-i maqşûd Ne ġam ey bülbül-i cân çünki gülzâr-ı 'adem mevcûd	Tecellâ-yı cemâl-i yarle mir'ât-i hâverden O mâhuñ 'aks-i ġüsnidür Figânî mâ-hüve'l- maqşûd	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
23b	Zarîfi	Olmayan bir leb-i şîrine cihânda Ferhâd Hüsrev olsa alımaç qand-ı mağabbetden dâd	İrgürür 'aşkı bir 'âleme ġâhî mey-i 'aşk Göremez düşde dahı anı Zarîfi zühhâd	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
23b-24a	Nef'î	Çekemem derd-i firâkıñ meded ey mâh meded Görmedim bunculayın bir gam-ı cângâh meded	Ğâl pek müşkül eger etmez ise ey Nef'î Himmet-i âsaf-ı şâhib-dil-i âgâh meded	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
24b	Zarîfi	Çekdi şıyâm-ı hecrüñi dil müddet-i medid Vaşluñ günü demidür aña mâhum olsa 'id	Cevrün Zarîfi bendeñe hiç eksük itmedün Allâh efendi luşfuñı itsün senün mezid	Ğazel 5 beyit		--/.-/.-/.-/.-	
24a	Bâkî	Eylesün la'lini dermân dil-i bîmâra meded Döstlar işte ben öldüm baña bir çâre meded	Mededün kalmadı feryâd u figân eyleyecek Saña kimden ire ey Bâkî-i bî-çâre meded	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
24a-24b	Zarîfi	Tîğ-i hecr urdı benüm sîneme biñ yâre meded Merhem-i vaşl ile eyleñ baña bir çâre meded	Ğam Zarîfi'yi helâk eyler idi saña eger Olmasa ğâliñi eş'âr ile iş'âra meded	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
24b	Zarîfi	Cemâlün âsumânında lebün zerre ruñuñ hürşid Hilâl ebrû cebinün mâh aña hâlün durur nâhid	Dilün âyînesini şutmasun jengâr-ı ğam dirseñ Koma elden Zarîfi câmı devrân içre çün hürşid	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
24b	Zarîfi	Nice meyl itmeyeyin bâde vü hûba zâhid Bende keyfiyyet-i 'aşka ikisidür şâhid	Dirhem-i eşkle pâyine Zarîfi düşegör El virür aqçe ile çünki o sîmîn-sâ'id	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
24b	Fehîm	Seyr kılsañ her behâyim-ıtab'-ı 'âlem hûd- pesend Pâdişâh-ı 'âlem olsa olmaz âdem hûd- pesend	Şi'ri i'câz olsa da fahr eylemez âdem Fehîm Kanda bir nâ-hoş-edâ şâ'ir görürsem hûd- pesend	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	
25a	Zarîfi	Gerçi ey rûğ-ı revân hâlk içre yok cândan lezîz Lîki ben dil-dâdeñe la'lün gelür andan lezîz	Sidre ğakqı-çün Zarîfi ye senün ey Hîzr-ı hâş Kevser-i la'l-i lebündür âb-ı gayvândan lezîz	Ğazel 5 beyit		..-/.-/.-/.-/.-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
25a	Zarîfî	Olsa şeffâlû nite sükker-i kem-yâb lezîz La'lûn-âsâ olımaz ey lebi 'unnâb lezîz	Ey Zarîfî gelür acı dile qavl-i a'dâ Nitekim câna gelür güfte-i ağbâb lezîz	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
25b	'Ulvî	Neylerüz devrânı ey dil yâr-i zibâ bundadur Egmezüz şübâyı çün ol serv-i bâlâ bunda[dur]	Kûyuna varduqda naleyle 'adu dimiş nigâr Bî-edeblik eyleme ' Ulvî -i şeydâ bundadur	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
25b	Nef'î	Mağşer olmuş şahn-ı Kâğıthâne dünya bundadur Cennete dönmüş güzellerle temâşâ bundadur	Cümleden ol güne sermestân u şâgıbgâlden Nef'î -i şûrîde vü bîbâk ü rüsvâ bundadur	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
25b	Fehmî	Gözüm gönlüm firâquñla hemân inler zamân ağlar Eliñden sine vü cânım nihân inler 'ayân ağlar	'Acebdür kâ'inâtün Fehmiyâ gâl-i perişânı Dem-â-dem cevr-i gerdündan mihân inler kihân [ağlar]	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
26a	Yağyâ	Çüsn kim ğaliye vü ğâzedden imdâd ister İstemez dil anı bir çüsn-i Ħudâ-dâd ister	Gerçi kim ğamla da çok ülfet olundu Yağyâ Şâdmân olmağı da bu dil-i nâ-şâd ister	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
26a	Nef'î	Âh u feryâdım ile her ne zamân dâd ister Qahramân-ı nigeħi hışmla cellâd ister	Kimse taqlid edemez sözde saña ey Nef'î 'yi Böyle pâkîze ğazel şab'-ı Ħudâdâd ister	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
26a	Bâkî	Her kaçan gönlüme fikr-i 'ârız-ı dil-ber düşer Güyyâ mir'âta 'aks-i pertev-i hâver düşer	'Ârız u ruhsârûnı vaşf itse Bâkî her kaçan Şi'ri ey gül-çihre anuñ böyle rengînter düşer	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
26a-26b	Ħayretî	Bahâr irişdi câm içmek gerekdür Şarâb-ı la'l-fâm içmek gerekdür	Bu günlerde hemîşe Ħayretî -vâr Olup rüsvâ-yı 'âm içmek gerekdür	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
26b	Bâkî	Açıl bâguñ gül ü nesrîni ol ruhsârı görşünler Şalın serv ü şnavber şive-i retfârî [görşünler]	Güzeller miħribân olmaz demek yañlışdur ey Bâkî Olur vallâħi billâħi hemân yalvarı görşünler	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû‘a-i Nazîre						
26b	Âlî	Süzilsün çeşm-i mestün devlet-i bî-dârı görsünler Çözulsün tügmeler mir‘ât-ı pür-envârı görsünler	O meh-rû baht-ı Âlî gibi gaddâr olmak istemiş Yitişsünler meded üftâdeler yalvarı görsünler	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	Bu şiirin nazım şekli muhammestir. Mecmuada nazım şekli yanlış verilmiştir.
26b-27a	Necâtî Bey / Zarîfî	Lâle-ğadler yine gülşende neler itmediler Servi yürütmediler goncayı söyletmediler	Dilden ğubârı bâde virüb cam u mülle Aldım Zarîfî kâmanı bu gün rûzigârdan	Ġazel 5 beyit		---/---/---/--- --/---/---/---	Bu şiirin ilk iki beyti Necâtî Bey’e son üç beyti ise Zarîfî’ye aittir.
27a	Bâkî	Çihresinde görinen şanmañ o hûnînüñ dehân ‘Âşıkın kurbân iderken şıçramış bir kaşre kan	Gelmeye sen gül-i ‘izârı vaşf ider bülbül gibi Gülistân-ı ‘âleme Bâkî gibi bir nükte-dân	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
27a	Figânî	Câ-be-câ ey sîm-ten cismimde dâĝ-ı hûn-feşân Aşlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemân	Ey Figânî dün gice sevdâ-yı zülf-i yârla Dûd-ı âhum başın alup göklere oldı revân	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
27a-27b	Şâdıķ	Ķadd-i kûdek geldüĝiçün ey meh-i nâ- mihribân Serv-i bâĝa şurmadan ayak şolar âb-ı revân	Yalıñuz tâcın degül şaĝn-ı çemende lâle tek Nice sulşân börkin etdi Şâdıķâ bâd-ı ĝazân	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
27b	‘Ubeydî	Âteş-i ‘aşķla bir yüregi biryânım ben Acıyup ağlamalı ‘aşķ-ı giryânım ben	Baş virelden reh-i ‘aşķıñda ‘ Ubeydî yârũñ Şaf-ı ‘uşşâķda ser-i hayl-i şehîdânım ben	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
27b	Nihânî	Ser-i zülfũñ gibi bir ĝâlî perîşânım ben Cân u ser terkin uran bî-ser ü sâmânım [ben]	Gizlũdür bende nice dürlũ ma‘ârif güheri Kimse bilmez ki Nihânî nice ‘ummânım ben	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
27b-28a	Vağyî	Meyl itmez âfitâba ruñ-ı enverin gören Bağmaz şarâb-ı kevsere la'l-i terin gören	Vağyî -i zâruñ eylesün idrâk rütbesi Bu nev-zemîn-i pâk-i kelâm uran gören	Ġazel 7 beyit		--./--./--./--.	
28a	Yağyâ	Dilbendüñi nâz ile zarîfâne şararsun Meydân-ı mağabbetde gezüp 'âşık ararsun	Yağyâ yüri var sâlik-i 'aşq ol gice gündüz Gide gide sen menzil-i mağşûda irersün	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--.	
28a	Ağmed	Yüz 'âşıkı bir derd ile şoprağa şalarsun Yâzuğı benim boynuma şol çol ki şalarsun	Ağmed özenüp her güzelüñ hâl ü haşına Bu muşğaf-ı evrâkı niçe bir çaralarsun	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--.	
28a-28b	Nuşğî	Ey bülbül-i şirîn-zebân niçün bu feryâd ü fiğân Yağdıñ derüñim el-amân esrârını eyle beyân	Ey 'andelîb-i pür-sühân suyile neden olduñ sen Nuşğî gibi virdigi söz bir gönca-fem cânâne cân	Ġazel 5 beyit		---./---./---./---	
28b	Sipâhî	Yüzüñ ey gönce-fem nâzikdurur berg-i gül-i terden Dahî şirîn imiş şordum leb-i la'lini sükkerden	Nola ser-bâz olursa şimdi 'uşşâk içre sulşânım Sipâhî cümleten geçdi yolunda cân ile servden	Ġazel 5 beyit		---./---./---./---	
28b	Fuzûlî	Düst bî-pervâ felek bî-rağm devrân bî-sükûn Derd çok hem-derd yok düşmen kavî şâli' zebûn	Çihre-i zerdin Fuzûlî 'nüñ şutupdur mekr-i al Gör aña ni renkler geçdi sipihr-i nil-gûn	Ġazel 8 beyit		--./--./--./--.	
28b-29a	Rûşenî	Dirîğ itme nazâr nezzârelerden Çevirme yüzüñi bî-çârelerden	Göziñden encüm-efşânluğ olupdur Naşib-i Rûşenî meh-pârelerden	Ġazel 5 beyit		..-./-.-./-.-.	
29a	Emrî	Yârsuz bu cihânda n'eylersin Servi yok büstânda n'eylersin	Çünkü 'âşık degülsin ey Emrî Söyle küy-ı fülânda n'eylersin	Ġazel 5 beyit		..-./-.-./-.-.	
29a	Nuşğî	Cânâ vücûd bağını bigânededen şağın Bir dâme düşme aç gözünüñi dânededen şağın	Nuşğî o çeşm-i şüh-ı nigehten gâzer gâzer Gâfil mebaş gam-zeda dürdânededen şağın	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--.	
29a-29b	Sezâyî	Ol gönce dehânuña o gül-rûya ne dirsen Sünbül gibi ol kâkül hoş-bûya ne dirsen	Pâyına ağıtdı dil-i 'uşşâkı Sezâyî Reftârı ile ol kad-i dil-cûya ne dirsen	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--.	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû‘a-i Nazîre						
29b	Zarîfî	Çomam kande lebiñ vaşf-ı şeker gibi dehânımdan Düşürmem hem nebât âsarlık medğın zebânımdan	Düşer hem sükker vasf-ı leb-i yâri dilimden ben Zarîfî vechi var kând [ü] nebât aqsa dehânımdan	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
29b	‘Ulvî	Ėarîb ü bi-kesem künc-i belâda mağremümsin sen Benüm çün ağla ey çeşmüm ölince mağremimsin sen	Dil ‘Ulvî gibi dünyâ içün Ėam çekmezüm ammâ Benüm ancaç cihândır bâ‘is-i derd ü Ėamumsin sen	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
29b-30a	Nuşğî	Sen bu hîrâm-ı nâzla serv-i çemen misin nesin Nâzik ü ter ü cûdile berg-i semen misin nesin	Dide-i Nuşğî sineñe hîrelenür nazâr-ı dñn Ayine-i cihân-nümâ sîm-i beden misin nesin	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
30a	Bâkî	Cânân odur ki meyl ide anı görünce cân Esbâb-ı Ėüsni hûb ola ammâ be-şarş-ı ân	A‘dâya baş egdüremez kimse Bâkîyâ Şemşîr gibi olmayıcağ ser-be-ser zebân	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
30a	Zarîfî	Âhum hâdengine hedef olmışdur âsumân Düşmez oğum yire Ėazer it ey kaşı kemân	Şi‘riñ Zarîfî mürdeler iğyâ ider seniñ Mişl-i Mesîğ olsa yeriñ nola âsmâna	Ėazel 8 beyit		--/---/---/---	
30a-30b	‘Âlî	Şikâr alduñsa bu vâdilerüñ berb-i jiyâmından Şağın ser-peñcesinden şîr-i ‘aşkun geçme yanından	Nikât-ı Ėâle bağ aqvâle nâzir olma ey ‘Âlî Şağın kıl Ėarf u şavt umma muğabbet dâstânından	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
30b	Cinânî	Noğşa dirlerse nola nâmuña ey Ėonce-dehen Noğşa-i dâ‘ire-i Ėüsni ü melâğatsın sen	Kimse serv üzre komez noğşa Cinânî ammâ Noğşa-i hâl ile bir dânedür ol serv-i çemen	Ėazel 5 beyit		..--/---/---/---	
30b	Emrî	Tenûr-ı dilde yanar cân kebâbı n‘eyleyeyin Bu câm-ı dide şolu kan şerâbı n‘eyleyeyin	Ėam-ı nigâr ile bir Ėâl iderdüm ey Emrî Derûn-ı sînedeki ızşırâbı n‘eyleyeyin	Ėazel 5 beyit		..--/---/---/---	
30b-31a	Ėabûlî	Gel naş‘-ı mağabbetde şeğâ bir sen ü bir ben Şaşranc oyunun oynayalum mât ola düşmen	Leclâc ise de lec iderüz naş‘-ı cihânda Nâdâna Ėabûlî yeñilür şanma bizi sen	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
31a	Behiştî	Derd-i 'aşkuñ görmedüm ben andan özge çâresin Sîneñe bir sâde-rû dil-dârı muğkem sarasın	1. Ğamzesin añma Behiştî yâ kemân-ebrûsunıñ Bağrunaoğklar urarsın tâzelersin yarasın	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
31a	Fazlî	Bulduñ şaçuñda leyletü'l-isrâ haberlerin Şordum lebüñe mu'ciz-i 'İsâ haberlerin	Kirpiklerinüñ 'askerini dizdi bir yire Fazlî tuyurdi cânuma yağmâ haberlerin	Ğazel 5 beyit		--/---/---/---	
31a-31b	Me'âlî	Ğo gönül bûseñe cân ile harîdâr olsun Billah ey gonca-dehen yoğ dime bâzâr olsun	Öpmege kuçmağa yir yoğ dir iseñ ey yüzi gül Ğo Me'âlî kuluñı 'âşık-ı didâr olsun	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
31b	Sırrî	Şehâ çeşm ü çerâğı 'âlem ü nûr-ı başarsın sen Nazîrûñ görmedüm bir merdüm-i şâğib-nazarsın sen	Ne bâbuñdur senüñ ey Sırrî şutmağ âsitânıñda Ğarâr etmez felekde bir gedâ-yı der-be-dersin sen	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
31b	Bahşî	Açılmış gülşen-i güsn içre bir gonca dehensin sen Hezârân bülbülü zâr eyleyen gül-pîrehensin sen	Bu gün Bahşî gibi levh-i dile evşâf-ı ruhsârıñ Yazarsam Ğam degül bir güsrev-i şirîn-sühânsın sen	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
31b-32a	Bâkî	Bildüñ mi sen de kendüñi ey bi-vefâ nesin Âşüb-ı dehr ü fitne-i devr-i zamânesin	Bâkî yolıñda döke şaça harç idüp gözüm Âhir düketdi nağd-i şirişküm fızânesin	Ğazel 7 beyit		--/---/---/---	
32a	Şâli'î	Kime yanam yağılam bu dil-i süzânımdan Yağdı yandırdı beni ol dahı bir yanımdan	Beni ey Şâli'î garğ eyledi 'ummâna yaşım Nice kan ağlamayam dide-i giryânımdan	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
32a	Şem'î	Yüri nâşiğ beni men' eyleme cânânımdan Göz göre ayrılayın mı varayın cânımdan	Şem'iyâ dil uzadup her gice eflâkî yağar Nâr-ı âhum ki çıkar sîne-i süzânımdan	Ğazel 5 beyit		---/---/---/---	
32a-32b	Mecdî	Var ise öpmek ister yârüñ düşüp ayağın Şarkup şurur yanında gördüm iki bacağıñ	Mecdî -i dil-fikârüñ uç virdi sinesinden Peykân-ı hûn-feşânun şoyuran hele tabağın	Ğazel 5 beyit		--/---/---/---	
32b	Emrî	Ğodı sinemde ol şeh dâğ-ı pür-hûn Gedâsına 'aşâ kıldı bir altun	Ğaş-ı şeb-diz-i dil-dârı görelden Gözümdeñ çıkıdı Emrî eşk-i gül-gûn	Ğazel 5 beyit		---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
32b	Muħliŝi	Tek seni tır-ŝıfat sîneye bir kez çekeyin Bâş egüp ĥidmetüñe yâ gibi kıaddüm bükeyin	Resen-i zülfünle Muħliŝi ’yi berdâr it Ŗâl benüm boynuma var ise vebâlin çekeyin	Ėazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
32b- 33a	Bâkı	Cânâ görünse şarf-ı ‘izârũñ niķabdan Ėalķ âfitâb ŝoĖdı şanurlar ŝehâbdan	Bezm-i belâda nâle vü âhuñla Bâkıyâ MüstâĖnîyüz terâne-i çeng ü rebâbdan	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
33a	Zarîfi	Ėûrŝid-i ĥüsnuñ olmasa aya âfitâbdan Girmezdi ebre meh gibi Ėâĥi Ėicâbdan	Ėaŝŝ-ı Zarîfi ĥâŝiyedir metn-i Ėüsnuñe Eşrâfi ile Ėör ânı çıkma kitâbdan	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
33a	Ėâletî	Ėâĥice bize ‘arz-ı cemâl eyle irâķdan Bir nice amân-ı ‘âŝıķuñuz özden uzaķdan	Te’ŝir ide âĥım budur ey Ėâletî ĥavfım Ėâfillikle inŝ’afımdır böyle yuvaķdan	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
33a- 33b	Nâmî	Zibâ kabâları biçeyin sen civâna ben EĞirdüğini ayru ķosun çerh-i pîre-zen	Ol serv-i ser-firâza ķo irmek hevâsını Feryâdñ iremez aña Nâmî degülki sen	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
33b	‘İşmetî	Vaz’-ı nâ-sâzını dehrũñ Ėören âdem ne disün Bilinür nesne degül meşreb-i ‘âlem ne disün	‘ İşmetî süz-ı dilin didi o ŝũĥa ammâ Ŗimdi firķatde Ėam-ı hecr ile hem-dem ne disün	Ėazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
33b	Ŗabrî	Naĥl-i nevsin Ėirye-i bî-iĥtiyârũmdan ŝaķın Seyl-i serv-endâz-ı eşk-i bî-ķarârũmdan ŝaķın	Bir evc-i fitne-i dil Ŗabrî iner dil mürĖına Ŗâĥ-bâz-ı zülf-i bâl-efşân-ı yârũmdan ŝaķın	Ėazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
33b	Vağidî	Beni ağlatma inen dîde-i fettânuñ için Yüzüme bir Ėüle baķ Ėonce-i ĥandânuñ için	Kâfir olmadı ŝaķuñ küfrine dil virdi ise Bu VaĖidî -i esirge gele imânũñ için	Ėazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
34a	Necâtî	Dirler lebũñe ĥalķ Mesîĥâ küçücükden Kim oldu MesîĖâ gibi Ėũyâ küçücükden	Ol Ėoķķa-dehen ‘aŝķıñı fâş itdi Necâtî Kim Ėizlü ĥaberler olur ifşâ küçücükden	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
34a	‘İşmetî	Geldükde ĥaŝuñ ‘aŝıķuña nâz idemezsun Mânend-i ĥümâ evcde pervâz idemezsun	Ŗad rîŝl-ı Ėirân olsa çerker ‘ İşmetî -i zâr Sâķî sen anı mest-i ser-endâz idemezsun	Ėazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
34a	Emrî	Perî-şûret melek-ŝimâ imişsin Ėüzeller içre müsteŝnâ imişsin	O Ėül-ruĥsârı ĥoŝ vaşf itdũñ Emrî Be sen ĥod bülbül-i Ėũyâ imişsin	Ėazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
34a-34b	Zarîfî	Sürinmekden yoluñda âb-ı eşküm düşdi ayağdan Gözüm yaşını sil luşf eyle ıaldur anı şopraqdan	Hilâl-ebürsün ol mâhuñ göreldeñ çarh-ı ğüsniñde Zarîfî ğurre-i ğarrâ şoğar olmışdur alçağdan	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	
34b	Ġafûrî	Aç süñbülüñi gül gibi ol ğuş görünsün Şebnem gibi dür-i lü'lü'-i mengüş görünsün	Ġam ğavşala ol bezm-i muğabbetde Ġafûrî Kâhır dehengden eğer-i cüş görünsün	Ġazel 5 beyit		--/---/--/---	
34b	Şâbir	Aç şurrañi cânâ o binâğüş görinsün Diller o benâğüşda mengüş görinsün	Ser-tâbe-ğadem-i ğavşala ol bezmde Şâbir Ammâ beşerüñde eđer-i cüş görinsün	Ġazel 5 beyit		--/---/--/---	
34b-35a	Vecdî	Aç şurra-i ħam-der ħamuñi ğuş görünsün Biñ ğalğa-i dide aña mengüş görünsün	Vecdî mihekk-i 'arza ur ibriz-i kelâmuñ Ġâlîş zer ile nekre-i mağuş görünsün	Ġazel 5 beyit		--/---/--/---	
35a	Zarîfî	Gözüm ardınca ıalur gitse yanumdan cânân Çeşm-i meyyit gibi kim rûğına eyler nigerân	Dili şû gibi Zarîfî 'niñ erir reşkinden Cüy-bâr içre kaçan kıcsa seni âb-ı revân	Ġazel 9 beyit		..--/..--/..--/..--	
35a-35b	Bâķî	İtdürür zühhâda ol mihrâb-ı ebrû ser-fürû Kıldurur 'uşşâķına ol ħâl-i ser-i kû ser-fürû	Dürri nazmuñ Bâķiyâ baş egdürür şâliblere Kim zarûri itdürür ğavvâşa lü'lü ser-fürû	Ġazel 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
35b	Zarîfî	Ġâlüne kılsa n'ola miskîn âhû ser-fürû Kâkülünden şarkup eyler aña ğisû ser-fürû	Bağr-ı nazmuñda Zarîfî ħûb lûlûlar görüp Kıldı herkes saña çün ğavvâş-ı dür-cû ser-fürû	Ġazel 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
35b	Yağyâ	Aldı ğöñlüm bir cevân-ı ħûb-rûy u tünd-ħû Ġamze-i ser-tîzi ħûñi çeşm-i mesti fitne-cû	Ġüiyâ Yağyâ bu şî'r ol maşla'-ı zibâ ile Bir cevân-ı tâzedür mevzûñ kadd ü ħûb-rû	Ġazel 5 beyit		..--/..--/..--/..--	
35b-36a	Zarîfî	Güneş yüzüñle kıamer-cebheñ üzre ey meh-rû Nedür o zerre-dehânla ol hilâl-ebürü	Zarîfî bezm-i cihânda diliñ tehi şanma Şu cân ki sâķî-i 'aşkuñ elinden içdi şolu	Ġazel 5 beyit		..--/..--/..--/..--	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
36a	Çâletî	Nola âh eylesem ben yâre karşı İder bülbül figân gülzâra karşı	Bulursam Çâletî gördükde yârî İdem âh ol kamer-i ruhsâre karşı	Ġazel 5 beyit		.../.../..	
36a	Neşâşî	Nedür bu çeşm ü bu ebrû nedir bu Nedür bu kâkül ü gîsû nedir bu	Helâk itdiñ bizi ğamdan Neşâşî Nedür bu ğuşsa vü ğayğu nedir bu	Ġazel 5 beyit		.../.../..	
36a-36b	Şem'î	Meger dîvâneñ olmuş ey perî-rû Düşüp şağlara zencîrin sürür şü	Şerâb-ı 'aşka düşdüñ çünkü Şem'î Gözün yaşıyla kendüñden elün yu	Ġazel 5 beyit		.../.../..	
36b	Celâlî	Dir gören ruhîña ki cennet-i me'vâdür bu Cân göziyle bakıcağ özge temâşâdur bu	Dimegiz nuşğ-ı Celâlî ola mağdûr-ı beşer Kısmet mevhebet-i Bârî-i te'âlidur bu	Ġazel 5 beyit		.../.../.../..	
36b	Revânî	Beni reşkte kılan ol ruh-ı zibâdur bu Dilî ğayrâne kılan zülf-i semen-sâdur bu	Vaşf-ı la'liñde gören şî'r Revânî 'yi didi Bağ-ı ğüsnüñde açılmış bir gül-i hamrâdur bu	Ġazel 6 beyit		.../.../.../..	
36b-37a	Bâķî	Elşâf u hüsn ü hulğ u melâğat kemâlde Endâm u şekl ü kâmet ü kadd i'tidâlde	Bâķî leşâfet-i ğazel-i âbdârûñı Ġağķâ budur ki görmedük âb-ı zülâlde	Ġazel 6 beyit		--/.../.../..	
37a	Zarîfî	Vaşf-ı dehânuñ itmede dil ķil ü ķâlde Ammâ ki ķaldı fikr-i miyânuñ hayâlde	Vaşf-ı dehânuñ itmede vardur Zarîfî ñüñ Nâzük hayâli bu ğazel-i bî-misâlde	Ġazel 5 beyit		--/.../.../..	
37a	Bâķî	Yoķdur sebât çünkü cihân-ı hârâbda Birdür beñüm hezârle yek-dem ğisâbda	Bâķî şafaķda mihr-i münevver şanur gören 'Aks-i 'izâr-i sâķiyi câm-ı şarâbda	Ġazel 6 beyit		--/.../.../..	
37a-37b	Bâķî	Peykânuñ açdı zağmumı cism-i hârâbda Güller bitürdi ķaşre-i bârân türâbda	Bâķî kim ola dirse o şâh-ı felek-cenâb Kemter kemine südde-i devlet- me'âbda	Ġazel 5 beyit		--/.../.../..	Bu şiir mecmuada "Nazîre-i Ġod" şeklinde başlıklandırılmıştır.
37b	Zarîfî	Ben ķul olalı saña raķîb izşîrâbda Şeyşân yaraşur olsa efendi 'azâbda	Benzetme şî'r-i Bâķiyi eş'âruma benüm Olmaz Zarîfî nağme-i bülbül ğurâbda	Ġazel 5 beyit		--/.../.../..	
37b	Bâķî	Dergâh-ı ğaķķa derdle 'âşîķ niyâzda Bâtıl tasavvur itmede zâhid namâzda	Bâķî ķarîn-i fûrķatüñ olmaķ revâ mîdur Akrân içinde böyle iken imtiyâzda	Ġazel 5 beyit		--/.../.../..	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
37b-38a	Şemsî	Ney gibi nâlem irse Mecnûn-ı nâ-murâda Çenge dönerdi kıddi inlerdi bu hevâda	Dilden ğam-ı zamânı def itmek isteriseñ Var lâle gibi Şemsî nûş eyle câm-ı bâde	Ġazel 7 beyit		--./--./--./--	
38a	Yağyâ	Ödür beni gel bir gün öñürdi kerem eyle Kıanımı döküp cânımı al dem kıadem eyle	Ġûbuñ çok olur kıahrı döküp kıaşre-i eski Yağyâ yürü ölince ğisâb-ı raķam eyle	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--	
38a	Fâ‘iz	Teşrifûñ ile hânemi reşk-i İrem eyle Ağlatma beni iki gözüm gel kerem eyle	Kânûn-ı belâgatde yine naķş-şırâz ol Ey hâme-i hoş-lehçe-i Fâ‘iz nağam eyle	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--	
38a-38b	Bâķî	Lebûñi âlla öpmiş ola mı peymâne İçeyin ölmez isem kıanımı kıana kıana	‘Ays u ‘işret demidür alma ğam-ı devrânı Bâķiyâ gel berü sâğar çekelim rindâne	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
38b	Bâķî	Düşse ğöñlüm n’ola ol hânçer-i hûn-efşâna Müjeñ oklarınıñ eylükleri ğeçti cânâ	Cân nişâr eyledi Bâķî bilini kıuçmak için Der-miyân itdi bu ğün varını dervişâne	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	Bu şiir mecmuada “Nazîre-i Ġod” şeklinde başlıklandırılmıştır.
38b	Nef‘î	Şolsa destimde nola eşkimle peymâne Ġirse ğülgûn-ı sirişkim yeridir meydâne	Böyle rindâne ğazel az bulunur ey Nef‘î Kâilüz şîve-i ‘irfânı bilen yârâne	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	.
38b-39a	Nuşretî	Faşl-ı ğüldür alalım lâle-şîfat peymâne Hem-dem-i bülbül olup başlayalım efğâna	Nuşretî fırsatı fevt itme şâfâya şa‘ y it Bâde-i ‘aşķ içelim eyle şâlâ yârâne	Ġazel 7 beyit		..-./..-./..-./..-	
39a	Yahyâ	Ey kûy-ı hârâbâtı gezen hâne-be-hâne Ey der-be-der itmiş seni evzâ-yı zamâne	Yağyâ şolaşur her gice eşrafımı şem‘üñ Pervâne ârâr var ise yanmağa bahâne	Ġazel 5 beyit		--./--./--./--	
39a	Nuşğî	Ebrûlarını beñzedeli resm-i kemâna Tîr-i müjeñe sine-i cân oldı nişâne	Şehbâz-ı dil-i Nuşğî ‘yi şayd eyledi âhir Zülfini idüp dâm siyeh hâlini dâne	Ġazel 7 beyit		--./--./--./--	
39a-39b	Şâbit	O çâr ebrû ile baķ şal‘at-ı dil-cû-yı cânâna Murabba‘ vefķ-i devletdür ki kıonmuş rûy-ı cânâna	Yine bir kıayda düşdüm Şâbitâ bağt-ı şiyâhumla Şolaşdı pâ-yı ‘aķlum dâmen-i ğisû-yı cânâna	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
39b	Emrî	Ey kaşı yâ kıanuma girmekden ise tîr ile Cânuma rağm eyle luşf it boynum ur şimşîr [ile]	Öliceğ hiçe gider geçsün dir iseñ hâsteye Emriyâ cânı leb-i cânâneye vir dirile	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
39b	Sirâcî	Ey gönül her gördüğün gül-rûlara kıân ağlama Zülf-i 'anber-bulara olsa perişân ağlama	Sâkı-i meclisden aldım dün Sirâcî bir haber Feth olur cem-cûlara yüz luşf u ihsân ağlama	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
39b-40a	'Abdî	Ġurbetdeyim ey nâle-i gümrâh esirge Her dem beni zâr eyleme geh gâh esirge	Red itme begim ' Abdî 'yi a'dâ sözi ile 'Aşkıña esîr olanı ey şâh esirge	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
40a	Necâtî	Büse luşf it saña cânla hâridâr olana Cân yidürmek gerek ey ğonce-dehen yâr olana	Ger Necâtî ğama düşdü ise kıo cânı çıksun Niye virürdü gönül böyle sitem-ĝâr olana	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
40a	Emrî	Ey şanem şemşîr ile biñ yâra urduñ cânuma Tîr ile revzenler açduñ sine-i süzânuma	Ol şanem dirse ki Emrî Ka'be mi şanur beni Yir ile olup berâber yüz sürer dâmânuma	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
40a-40b	Şemsî	Her kimün uçdı murğ-ı dili hevâ vü hevese Anı şayyâd-ı ecel âl-ıla kıoydı kıafese	Şemsiyâ nûr-ı Muğammed saña olmazsa delil Kıy-ı cânâna varılmaz kıaşı yollar perese	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
40b	Belîĝ	'Âlim odur ki her kışinün müşkilin bile Fâzıl odur ki 'ârif olan dil dilin bile	Dervîş odur ki Belîĝî dögen şahşî söĝmeye İde du'â-yı hâyır öpe pâyin elin bile	Ġazel 5 beyit		--/---/---/---	
40b	'Ubeydî	Ġamze-i mestün ucından niçe ğavĝâlar ola Fitne-i hâl-i ruhuñla ne temâşâlar ola	Gel götür hâkden üftâde ' Ubeydî 'yi bugün Hey kıyâmet niçe bir va'de-i ferdâlar ola	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
40b-41a	Nazîm	Kadeĝ-nüşân-ı bezm-i 'işrete hey hâne mey-hâne Hûşûşâ sâkı-i meclis şuna kestâne mestâne	Olursa mazhar-ı luşf-i Hûdâ nuşkı-ı cihân-ĝiriñ Nazîmâ ğükm ider Tûrânla İrân'a mîrâne	Ġazel 6 beyit		---/---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
41a	Rağmî	Şâh-ı 'aşkam üstüme çetr-i siyehdür dūd-ı âh Âteş-i dil şu'lesi başumda bir zerrîn külâh	Ėamzesi cellâdı öldürdi dil-i pür-hûnumı Şekl-i hânçer oldı kıbrüm üzre Rağmî her giyâh	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
41a	'Ulvî	Ey dil Ėikâyât-ı dili nâdâne söyleme Mecnûn-ı 'aşk isen n'ola yâbâna söyleme	Şi'rûñde añma kışsa-i Ferhâd'ı 'Ulvîyâ Nazm eyle ser-güzeştini efsâne söyleme	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
41a- 41b	Ėazâlî	Getür sâkı bize luşf it piyâle Yine devrân Ėamın kıldı Ėavâle	Nihâl-i kâmeti yârini Ėazâlî Nemâyış virür şimdi i'tidâle	Ėazel 7 beyit		---/---/---	
41b	Bâkı	Yazmış debîr-i Ėikmet ezel şafĖa-i Ėüle Bülbül dem-â-dem ağlaya her-bâr Ėül Ėüle	Bâkı çemende şîşe-i mey kulkul eylese Bülbül terâne başlayıcağ olsa bülbüle	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
41b	Ümidî	Ėaylı şeşâret eyledi meclisde bülbüle AĞzı şurâğinün dün egildi Ėüle Ėüle	Beñzer Ümidî varise eksüklüĖiñ diler Câmuñ egildi öpdi ayağımı bülbüle	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
41b- 42a	Zarîfi	Meclisde câm beñzemesse sâkiyâ Ėüle Gördükçe ehl-i bezm anı dönmezdi bülbüle	Zülf-i nigâra gözleri duş olsa muşribün Eyler o dem Zarîfi mağamını Sünbüle	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
42a	Emrî	Ėuşsa-i hâl-i lebün düşdi dil-i pür-hevese Şâğatum yitmez iken sâye-i perr-i megese	Emrî hâk olur isem kâlka tozum 'izzet ide Cânib-i yârdan üstüme kaçan kim yil ese	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
42a	'Ubeyd î	Dime cânâneye ağyârla şoğbet itme Seni sevsin dir iseñ añna naşîğat itme	Çünkü bunlarda 'Ubeydî Ėarazuñ var senün Ehl-i 'arz olımadum diyü nedâmet itme	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
42a- 42b	Bâkı	Düşse zülfiñden 'arağ ruhsâr-ı cânân üstine Ėüyyîyâ şeb-nem düşer Ėül-berg-i hândân üstine	Ėam degül gelse dile Bâkı pey-â-pey derd ü Ėam Eksük olmaz tekyedür mihmân mihmân üstine	Ėazel 6 beyit		---/---/---/---	
42b	'Ulvî	Ma'sûk odur ki Ėüsle Ėâyed ferîd ola 'Âşık odur ki derde düşüp nâ-ümîd ola	Mensûb iken cenâb-ı celâlet me'âbiña ' Ulvî kuluñ revâ mı Ėapuñdan ba'îd ola	Ėazel 5 beyit		--/---/---/---	
42b	Bâkı	Nergis-i mest bezm-i Ėülşende Çeşmüne bende-i ser-efgende	Bulamaz dest-res bu dâ'ireye Bâkiyâ şimdi degme Ėüyende	Ėazel 5 beyit		---/---/---	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
42b-43a	Zarîfî	La'l-i lebiñ ki diller alur bir selâmile Bin naqd-i cânı virdim aña bir kelâmile	'Ayš etme der Zarîfî bihişt içre gûrile Kûyunda soğbet itmek o şübî-i hîrâmile	Ġazel 7 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
43a	Şem'î	Gelüñüz seyr idelüm serv-i hîrâmânler ile İdelüm bâğı müşerref gül-i hândânler ile	Bezmi-keşretten ayagı götürüp Şem'î yine 'Azmi-hâlvet idelüm şem'-i şebistânlarla	Gazel 5 beyit		..- /..- /..- /..- /-	
43a	Fikrî	Egmez iken bâşımı bir ferde Beni kûl itdi bir siyeh çerde	Fikrî -i izzet için Allah'ım İtme muğtâc cihânda nâmerde	Ġazel 5 beyit		..- /..- /--	
43a-43b	İsgâk	Manşib ile iftihâr itmek öğünmek câhla Ehl-i fazla 'ârdur gerçi şerefdür câhile	Lezzet ü zevk-i gîdâ-yı rûğdan mağrûmdur Şoğbet-i üns itmeyen İsgâk ehlu'llâh ile	Ġazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
43b	Bâkî	Gümüşden pâlehang ol nağl-i bâlânun miyânında Ki şan bir mâh-ı tâbândur görinür serv yanında	Görenler o kemerde Bâkiyâ şâk-ı melâgatde Yazılmış şemsedür dirler güzellik âsitânında	Ġazel 5 beyit		..- /..- /..- /..- /-	
43b	Ġayâlî	'Arızın vaşf eyleriken gülşen içre gül güle Şöyle keşret oldu kim söylerdi bülbül bülbüle	Şöyle vaşf itdim Ġayâlî vaşf-ı rûy-ı yârı kim Diñlese ânı feğânlar ide bülbül gül güle	Ġazel 5 beyit		--/-. /-. /-. /-. /-	
43b-44a	Fuzûlî	Bâğa gir bülbüle 'arz-ı gül-i ruhsâr eyle Yoğ gülün 'ırzımı bülbül gözine h'âr eyle	Kes Fuzûlî şama'ün gayrı temennâlardan Kanda olsañ şaleb-i devlet-i dîdâr eyle	Ġazel 7 beyit		..- /..- /..- /..- /-	
44a	Rağmî	Bî-hamdi'llah gel ey sâkî irişdük çünkü bayrâma Demidür yine eylerse şürâhî secdeler câme	Ne hoş eyyâm idi Rağmî olurdu 'îdgâh içre Güzeller ber-çarâr olsa güneş irişmese şâma	Ġazel 5 beyit		..- /..- /..- /..- /-	
44a	Bâkî	Sîneye çekmege bir serv-i dil-ârâm olsa Ser-keş olmasa iñen 'âşıkına râm olsa	Terk iderdi mey ü meğbûb hevâsın Bâkî Cânda şabr u dil-i âvârede ârâm olsa	Ġazel 5 beyit		..- /..- /..- /..- /-	
44a-44b	Zarîfî	Meclis-i meyde güzel şûh dil-ârâm olsa Lebleri 'âşıkâña ki bâde döke câm olsa	Gül-ruhî vaşfını yazmaya o gönce-deheniñ Cümle ezhâr Zarîfî eger aklâm olsa	Ġazel 5 beyit		..- /..- /..- /..- /-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03759 Numaralı Mecmû'a-i Nazîre						
44b	Rûgî	Âlkuñ kimisi gül gibi kat kat libâsda Egine kimi giymege bulmaz palâsda	Rûgî vücûduñ âhir kût-ı mâr u mûr Ger aşlas içre şağla anı ger palâsda	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
44b	Nâbî	Elüm irmez n'ideyin o boyı şimşâda İdeyin minneti yirden göke dek feryâda	Mey içüp mest-i hârâb olmayıcağ ey Nâbî Ne gönül bağlasun âdem bu hârâb-âbâda	Ġazel 7 beyit		.../.../.../.../...	
44b-45a	Zarîfî	Oldı cân bülbülü bir derde yine dil-dâde Âr-ı hâşdan dehen gonce ser pâk u sâde	Râh-ı leylide bilür vâdî-i mecnûn niyedür Mey-i 'aşkile viren 'aklı Zarîfî bâde	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
45a	Bâkî	Ten pây-mâl ü serde ğam-ı 'aşk-ı yâr ise Ayağda kıaldum elde degül ihtiyâr ise	Bâkî cihânda resm-i vefadan nişâne yok Yâr adın aınma 'akluñ eger saña yâr ise	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
45a	Sûzî	Serv-ğaddüñ dikmesidür şâh-ı gül gülzârda Eşkümüñ perverdesidür lâleler kühsârda	Sûzî 'nüñ ma'nada rûşendür güneşden bu sözi Gerçi kemdür sûretâ ol zerreden miğdârda	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
45a-45b	Şabrî	'İşret olmazsa müyesser yâr ile nev-rûzda Künc-i ğam birdür baña gülzâr ile nev-rûzda	İtdi Şabrî muşrib-i hâmem yine âğâz-ı nağş Şevk-i medğ-i şadr-ı nîkûkarla nev-rûzda	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
45b	Fehmî	Gice dildâr-ı bî-dâr olmadı bir şem' yanınca Kef pâyına yüz sürdüm murâd üzre uyânınca	Sermû deñlü saña Fehmiyâ ragm eylemez ammâ İder cism nizârüñ cevri ol mû miyânınca	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
45b	Sezâyî	Kimse olmaz nefse 'ârif kâmil âdem olmasa Dürr olur mı âb-ı nîsân vâşıl-ı yem olmasa	Âşinâlık tâ ezeldendür Sezâyî yârile Bu şaleb kıanden gelür rü'yet muğaddem olmasa	Ġazel 7 beyit		.../.../.../.../...	
45b-46a	Zarîfî	Her gün açsañ ten-i şad çâkıma yüz biñ pâre Gelmeye mehriñe noğşân seniñ ey meh-pâre	Benim artar meh-nev gibi helâl şavkıım Nazar ittükçe Zarîfî o güneş-ruhsâre	Ġazel 5 beyit		.../.../.../.../...	
46a	Şabrî	Ol seng-dile sûz-ı dilümden haber eyle Ey âh-ı hâzînum eser eyle eser eyle	Endişe-i kufl-ı der-i ümmîdi ço Şabrî Miftâğımı vâbeste-i âh-ı seğer eyle	Ġazel 8 beyit		.../.../.../.../...	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
46a	Şemsî	Na'ra-i bülbülü gûş eyle bahâr oldu yine Bâğuñ eşrafî şükûfeyle gîşâr oldu yine	Şemsiyâ yolına ol şerv-i revânuñ şeb ü rûz Akmada gözlerümüñ yaşı bînar oldu yine	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
46b	Şafvetî	Nev-bahâr olsa cihân gül gibi hândân olsa Yine her gûşede şad bülbül-i destân olsa	Gûşına girmez o gül-gonca-i nâziñ hergiz Şafvetî bülbül-i gûyâ gibi nâlân olsa	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
46b	Behiştî	Helâk oldum baña luşf ile nuşkuñ tâze cân eyle Neden incindiğîñ yâri göz ucuyla 'ayân eyle	Ġam-ı 'aşkıñla olmuşdur Behiştî -i pîr bî- şâkat Lebiñ câmın şunup sâkı yine ânî civân eyle	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
46b	Zarîfî	Meclis odur ki sâkı dilâ anda gûr ola Devr eyleyen kadeğle şarâb-ı şahûr ola	'Âkil ele alur mı Zarîfî ayağımı Bir bâde kim şoñunda hûmâr u fûtûr ola	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
46b- 47a	Bâkî	Âyîne gibi şâf gerek şâfga-i sine Gün gibi ziyâ-güster ola rûy-ı zemîne	Pürdür güher-i nazmla mecmû'a-i Bâkî Deryâ dil-i dânadur aña sine sefine	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47a	Zarîfî	Kim bakardı dehre ey dil rûy-ı hûbân olmasa Cism-i fânîyi n'iderlerdi eger cân olmasa	Câme-i vaşla Zarîfî çârsû-yı 'aşkda Kıymet olmazdı eger kim anda hicrân olmasa	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47a	Vâlihî	Cân eviyle hâne-i dil bir olaldan bâşla Hast u esr dâr-ı 'aşkın bir iki evbâşla	Vâlihî şabr u şekîbânî niyder 'âşık olana Çün şarîk-i 'aşka gitmezmiş kişi yoldaşla	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47a- 47b	Şab'î	Her ne cevrüñ var ise eyle baña 'âlemde Kimseye açmayayın derdüñle ölsem de	Şab'î -i hâste dilin göñlüñ ele al güldür Koma Ağmed Çelebî anı elemde ğamda	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47b	Âfitâbî	Yine dîş yâresi var sîb-i zenehdânuñda Şulu şeftâlû yemişler gibi bostânuñda	Âfitâbî şefeteyniñde görüp zağm didi Yine şeftâlu yemişler gibi bûstâniñda	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47b	Şâdıķ	Bu leşâfet var iken la'l-i dür-efşânuñda Söyle kimüñ dili var gonca-i hândâniñda	Şâdıķ 'iñ göñli karar itmez iken bir yerde Bağlatup kaldı senüñ zülf-i perîşâniñda	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	
47b- 48a	Zarîfî	Mey-i mihre yûri dil sâgarımı câm eyle Şehr-i 'aşk içre şeh ol Cem gibi bir nâm eyle	Vaşf-ı gûsninde Zarîfî o ğarâmî çeşmüñ Şi'rüñi sığr-i ğelâl itmege iķdâm eyle	Ġazel 5 beyit		..-./..-./..-./..-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
48a	Çâletî	Çoğalup seylâb-ı eşkim âb-ı nîl oldı yine Her yana sâķi Hüseyin olup sebîl oldı yine	Her cemâlin 'arz idüp def' itdi zülümâtın habîb Çâletî Üftâde'ye âhîr cemîl oldı yine	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
48a	Yağyâ	Olur mı 'âşık-ı zâr olan âdem âsûde Ne iğtimâl ola hem mübtelâ hem âsûde	Du'â gerek şeh-i devrâna cânla Yağyâ Ki oldı sâye-i adlînde 'âlem âsûde	Ėazel 5 beyit		..-/..-/..-/..-	
48a-48b	Emrî	Zülf olaldan Ėalka hâ-mânendi şaraf-ı mâhda Çenber oldı ķâmetüm hâ gibi zir-i âhda	Ėoncalardan Emriyâ naķl eyledi bülbüller yine Yoğ-imiş devr-i dehânî hâ ķadar efvâhda	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
48b	Nev'î	Gönlüm hayâl-i bûs-i leb-i la'l-i nâbla Bir şîşedür ki şopşolû rengin şarâbla	Bezmi-belâda döne döne Nev'iyâ saña Acıdı yandı sâğar-ı şahbâ kebâbla	Ėazel 5 beyit		--/..-/---/..--	
48b	Zarîfi	Setr itme mihr-i Ėüsnüni ey meh niķâbla Ėürşidüñ olma nûrna mâni' seğâbla	Göz yaşımı Zarîfi çeker sîh-i Ėecrde Gel idelüm şafâyî kebâb u şarâbla	Ėazel 5 beyit		--/..-/---/..--	
48b-49a	Sezâyî	Yanar nâr-ı firâķa şubĖa dek dil mûmî yanınca O bir pervânedür yanmaķ dilermiş mûmî yanınca	Şeb-i firķat Sezâyî şem'i buldım kendüye hem-dem Anuñ-çün tâ-seğer yaşın aķıdur her mûmî yanınca	Ėazel 5 beyit		.../.../.../...	
49a	Râsiğ	Süzme çeşmiñ gelmesin müĖĖân müĖĖân üstüne Urma zağm-ı sîneme peykân peykân üstüne	Hem mey içmez hem Ėüzel sevmez demişler Ėaķķına İylemişler Râsiğ 'e bühtân bühtân üstüne	Ėazel 5 beyit		---/---/---/---	
49a	Sezâyî	Sevme ey dil el-Ėazer cânân cânân üstüne Olamaz bir mülķde sulşân sulşân üstüne	Ey Sezâyî Ėile-i ağyârdan vehm eylemem Yârile çün itmişem peymân peymân üstüne	Ėazel 7 beyit		---/---/---/---	
49a-49b	'Ubeydî	Eyledi 'aşķıñ efendi yine cânım nâra Rûğ ise buldı ferağ başladı gönlüm nâza	Nice yıldır ki 'Ubeydî ser-i kûyuñda yeler Cân virirsekde revâdur eger ol ser-bâza	Ėazel 5 beyit		..-/..-/..-/..-	
49b	Nev'î	Men' eylemez cemâlini seyr itmeden o mâh Oldı Ėicâb 'âşķa illâ ki dûd-ı âh	Çeşm ü çerâğ ider midi meclisde bâdeyi Devr-i zamâne eylemese Nev'î 'ye niğâh	Ėazel 5 beyit		--/..-/---/..--	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezein	Açıklamalar
49b	Nev'î	Ne sipâhî ne beg ol şöhrete inkâr eyle Yüri divâne gönül kendiñe timâr eyle	Almadın pister-i gâfletde gözüm h'âb-ı ecel Şal'at-ı mihrüñle Nev'î-yi bidâr eyle	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
49b-50a	Zarîfi	Ol serviñ itse kimiñe nazar-ı güsni bâğına Gönlümin gözi şular gibi aqar ayâğına	Benven Zarîfi cevher-i 'aqlum alup ele İtdüm nişâr sâkî-i bezmüñ ayağına	Ġazel 8 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
50a	Yağyâ	Dil mâ'il oldı sâ'idinüñ tâze dâğına Bülbül gibi dilerse çona gül budâğına	Ehl-i mezâka feyzi çü sâkî-i bezm ider Yağyâ 'aceb mi her biri düşse ayağına	Ġazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
50a	Bâkî	Bend-i kabâ çözülmeye tâ câme çıkmaya Naqd-i vişâl 'âşık-ı nâ-kâma çıkmaya	Bâkî gârîr-i zülfi gibi şöyle añlaram Sâ'ir kumâş o serv-i gül-endâma çıkmaya	Ġazel 7 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
50a-50b	Hevâyî	Tâ kim koşuk çözülmeye şolama çıkmaya Dinâr-ı sürh-i ücret-i ġammâme çıkmaya	Nañl-i kaddi gibi sezer kim Hevâyyî Şâyed yokdan budak nev-âşâma çıkmaya	Ġazel 7 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
50b	Zarîfi	Yâr oldı murğ-ı dil yine bir gül 'izârla Kim bir dem içre hemdem yüz hezârla	İtmek dilerseñ ol gözi ahûy-ı ger şigâr Ol âşnâ Zarîfi sek-i küy-ı yârla	Ġazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
50b	Zarîfi	Şoyunup girse kaçan kim o kamer ruñ âba Berc âbi şunasın menzil olur mehtâba	Şun Zarîfi'ye mey-i la'liñi kâhî sâkî İtme muğtâc müdâm anı şerâb-ı nâba	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
51a	Şâbir	Dünyâyı sevme gerçi firâvân olursada Bir 'ahde kulluk eyleme sulşân olursada	Şâbir o luş kim ola hemzâd imtinân Etme kabûl büse-i cânân olursada	Ġazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	
51a	'Ubeydî	'Aşkla âyine-i kâlbi mücellâ eyle Dâ'imâ şüret anı meclâ eyle	Çati mağzûnluğı var hecrüñle sulşânım Gel kerem eyle 'Ubeydî'yi tesellâ eyle	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
51a	Zarîfi	Tîğ-i cevrüñle dilerseñ beni bi-cân eyle Çüft olup gayr ile şalınma tek iğsân eyle	Kişver-i nazmı Zarîfi kılıcuñla alduñ Husrevâne demidür sen dañı divân eyle	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
51a-51b	Yağyâ	Dideden şu sepdigüm bu sine-i süzânuma Korkarın te'sîr ide süz-ı dilüm cânânuma	Söyle ey Yağyâ kime elbette 'âşkıñıñ diye Biñ ġicâbla cevâbımı disem sulşânuma	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-..-	
51b	Nev'î	Güftâr-ı lebüñ kâşif-i esrâr-ı hafıyye Reftâr-ı kadüñ mücib-i eşvar-ı 'ameliyye	Nev'î'ye içerken güle bakdı seg-i küyüñ El-minnetü li'llâh zihî luş u 'aşıyye	Ġazel 5 beyit		--/-..-/-..-/-..-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
51b	Şâbîr	Dil-i âvâremiz tâ ki 'aceb mi olsa divâne Perî-veş râst geldi çeşmime bir dilber ammâ ne	Gönül râgat-nişîn sâye-i râğın olur Şâbîr O nahl-i nâz perver meyl iderse şarf-ı ihşâna	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
51b- 52a	Bâkî	Nem-i eşkümle gönül dâğı dem-â-dem tâze Gül-i ruhsârûnla gül-şen-i 'âlem tâze	Olcağ hûb gönül virmege 'irfân ehli Şî'r-i Bâkî gibi hem şûh gerek hem tâze	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-	
52a	Emrî	Ĥaş-ı sebz ol şanemün la'l-i güher-bârında Beñzer o şüşîye sükker şuta minğârında	Zâhir olmazdı duhânı Ĥaş-ı yâr ey Emrî Dil ü cân yağmasalar âteş-i ruhsârında	Ġazel 6 beyit		..-/-..-/-..-/-	
52a	İlahî	Çazret-i mîr-i kerem kullarına dâd eyle Ġamdan âzâde kılp dünyede bir âd eyle	Saňa feryâd-resin ola kereminden şâyed Der-i devletde İlahî yûri feryâd eyle	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-	
52a- 52b	Zarîfî	Biñ cân virüp dehânuñi öpmek rızâyla Bir la'l alma kendüsüdür yok bâhâyla	Ferhâd olurdu Ĥusrev-i mülk-i sühenler Görse Zarîfî şî'rüñi şîrin-edâyla	Ġazel 5 beyit		--/-.-/-.-/-.-	
52b	Nev'î	Ĥağ-ı dilber gibi sebz olsa yazı nevbahâr olsa Güzellense havâlar muşrib-i meclis hezâr olsa	Çemenler bitmedin hâk-i teninde Nev'î zârûn Çemen seyrine gitsek serv-ğâmet bir nigâr olsa	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
52b	Bâkî	Açılma gonca mânend-i leb-i la'l-i nigâr olsa Şaçılma hurde-i pîrûze şâgrâ sebzêzâr [olsa]	Piyâle dönse ey Bâkî yine gül devrini görsek Kenâr-ı cûdâ 'ayş itdükçe dil-ber der-kenâr olsa	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
52b- 53a	Rıfķî	Hevâlar mu'tedil dil münbasiş faşl-ı bahâr olsa Çemen dönse cinâna müşrib-i gülşen hezâr [olsa]	Lebi mey şunsa ki la'li ki olsa merhem-i sîne Niyâz itdükçe Rıfķî 'aşğ dilber-i bî-şumâr [olsa]	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
53a	Zarîfî	Dil ü cân bülbülünü añlasa bir gül-'izâr olsa Dehânı gonca-i tir-i sünbül zülf-i nigâr olsa	Mey-i 'aşkıñ ayâğın bir civân destinden almazdım Zarîfî bezm-i devrânda elimde ihtiyâr olsa	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
53a	Emrî	İki kaşuñ iki râ muşğaf-ı ruhsârûnda İki zülfuñ iki dâl âyet-i didârûnda	Emrî nün dün şanemâ ağzına geldi cânı Bir kez öpince seni la'l-i güher-bârûnda	Ġazel 5 beyit		..-/-..-/-..-/-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
53a-53b	Nev‘î	Başma nâdân olana hüsrev-i devrân ise de Nazar it ehl-i dile hâk ile yeksân ise de	Âhâne-i kalbini yap luşfuñla Nev‘înüñ Mağzen-i sırr-ı Hüdâ’dur n’ola vîrân ise de	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
53b	Vâlî	Rağm eyle şâhım ‘uşşâk zâre Kalmadı çâre şabr u qarâre	Ehl-i kemâle yokdur terağhum ‘Arz itme Vâlî ġaliñ nigâra	Ġazel 5 beyit		.../.../...-	
53b	Vağdetî	Žâtumuz añlayalı fazl-ı Hüdâ şeklinde ‘Arifâne gezerüz ehl-i fenâ şeklinde	Vağdetî ‘aşk-ı ilâhîdür iki ‘âlemde Nev-be-nev cilve iden şâh u gedâ şeklinde	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
53b	Žarîfî	Emr ü mâziyi ço sâkî nazar eyle ġâle Kim bize pîr-i muğân başladı istiğbâle	Nâr-ı ġam yağıdı ġanıkları bağırimda benim Görse dağıña Žarîfî uşanurdu lâle	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
53b-54a	Emrî	Mâh-ı nev bir nûn yazup beñzetmeyübdür kaşuña Âferîn ey nağş-ı ġarrâ âferîn ey nağğâşuña	Ġam bucağında seni tenhâ bulur bir ġün boğar İ’timâd itme şâkın ey Emrî kanlu yaşuña	Ġazel 4 beyit		.../.../.../...-	
54a	Žarîfî	Cânâ lebin ki aldı velî bir selâmda Gönlüm umar ki eyleye fetğ kelâmda	Ol ġürî virdi güzergahda dün selâm Şândım Žarîfî kendümi dâr-ı islâmda	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
54a	Nuşġî	Kevkebirde var idi neş‘e-i şab‘-ı zühre Nağme-i çeng ü şafâdan dil ü cânı mihre	Bu keşâkeşle kaçâ irdi fezâdan Nuşġî Hâh u nâ-hâh getürdi seni sedd’ül bağıre	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
54a-54b	Fuzûlî	Çazer kıl âh odından cevvrüñi ‘uşşâka az eyle Hâs u hâşâki yağma şu‘lesinden iğtirâz eyle	Fuzûlî cânâ şapşurduñ hâyâlin şimdi rüsvasan Saña kim dir ki her nâ-mağreme ifşâ-yı râz eyle	Ġazel 6 beyit		.../.../.../...-	
54b	Hilâlî	Açılsa ġonce-i ġülşen cihân bâğ-ı Cinân olsa Nevâya başlasa bülbül hezâr âh u figân [olsa]	Çemende mest olup çâk-i ġirîbân eylemek n’eydi Hilâlî ġül gibi elde şarâb-ı erğuvân [olsa]	Ġazel 5 beyit		.../.../.../...-	
54b	Žarîfî	Geşt eyle bâğ u râġî şabâveş bahârda Vir bâda meyle gerd-i ġamî rûzigârda	Şâyed Žarîfî mün‘akis ola melâlimüz Ġamġin olup oturmamalum küy-ı yârda	Ġazel 7 beyit		.../.../.../...-	

Tablo 6. (Devamı)

Yp. nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Veze	Açıklamalar
55a	Şafâyî	Şeb-i hicriñde kıoma tehî dil-i nâgâmı 'Arz-ı ğüsne eyle eya ruhları mâh-ı şâmı	Şimdi bir pâdişâhın oldı Şafâyî kulu kim Tâcdârân-ı cihândır eşki hüddâmı	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
55a	Şâni'î	Mısr-ı ğüsne olalı Yûsuf-ı şânî şâmî Şutdı âfâkî anıñ şıyt-ı şadâ-yı nâmı	Aĝzınıñ şuyun akıtdı çemen içre cûyuñ Yârîñ ey Şâni'î ol la'-i server encâmı	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	
55a	Muhtâr î	Destiñi bûs iden ider ğüzelüm bayrâmı Bize rûzı kıla ğağ isterüz ol eyyâmı	Ġamzesinden bir işâret ola mı Muhtârî Kanıma teşne geçer hançer-i hûn-âşâmı	Ġazel 5 beyit		---/---/---/---	

4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY03759 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ NAZİRE’NİN 1-55 (1b-55a) SAYFALARINDA YER ALAN ŞİİRLERİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Mecmuanın içindeki tüm şiirlere ve bu şiirlerin her beytine sıra numarası verilmiştir.
2. Şairlere ait mahlaslar metin içerisinde koyu gösterilmiştir.
3. Arapça ayet ve hadisler, tırnak işareti (“ ”) içinde italik olarak yazılmış; kaynakları ise dipnotta belirtilmiştir.
4. Mecmuada yer alan şiirlerin vezinleri, ilgili şiirin üst kısmında italik yazıyla belirtilmiştir.
5. Mecmuada yer almayan kelimeler “[]” işareti içinde gösterilmiştir.
6. Mecmuadaki şiirleri karşılaştırırken kullanılan divanlar Bâkî Divanı “BD”, Fuzûlî Divanı “FD” şeklinde kısaltılmış olup bu kısaltmalar “Simgeler ve Kısaltmalar Dizini”ne eklenmiştir.
7. Mecmuada yer alan şiirler, yayımlanmış (kitap ve tez) ya da yayımlanmamış (tez) divanlardaki hâlleriyle karşılaştırılmış; tespit edilen farklılıklar aparat bölümünde belirtilmiştir.
8. “N’ola, n’içün, n’eylesün, k’ola” gibi ünlü aşınması sonucunda hece azalması olan kelimelerin yazımında mecmuadaki imlaya uyulmuş ve kesme işareti (’) ile gösterilmiştir.
9. Mecmuadaki şiir başlıklarında bazen başlıklandırma yapılmamıştır. Bu şiirlerde, şairin mahlası ve şiirin nazım şekli köşeli parantez ([]) içinde belirtilerek başlıklandırılmıştır.
10. Mecmuadaki farklılıklar aparatta belirtilirken, önce ana metindeki biçim verilmiş; ardından iki nokta (:) konularak divandaki varyant gösterilmiş; devamında virgül (,) ve son olarak da karşılaştırma yapılan divanı ifade eden “D.” kısaltması eklenmiştir. Örneğin: olmaz: olma, D. gibi.
11. Divanı bulunmayan ya da divanında ilgili şiir yer almayan şairlere ait şiirler, farklı kaynaklardaki (tezkire, tez) nüshalarıyla karşılaştırılmış ve şiir karşılaştırması yapılırken bu kaynaklar aparatta “a.g.e.” kısaltmasıyla belirtilmiştir.

12. Karşılaştırılan divanlardaki şiirlerde, mecmuada eksik olan beyit/ler sayı olarak aparatta belirtilmiştir.

13. Mecmuada okunamayan kelime veya kelime grupları parantez içinde üç nokta “(...)” ile gösterilmiş ve mecmuada bu kısımlara ait görseller dipnotta sunulmuştur.

14. Mecmua, XV-XVIII. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerini içerdiği için Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özelliklerinin korunmasına özen gösterilmiştir. Bu döneme ait kapalı e ünlüsü, metinde “è” şeklinde değil “nice, gice, itmek” gibi i'li şekilde gösterilmiştir.

15. Mecmuada derleyeninden kaynaklı yazım hataları (bazı eklerin ve harflerin yanlış yazılması vb.) dipnotta gösterilmemiştir. Bu tür hatalardan “Mecmuanın Dil Özellikleri” kısmında bilgi verilmiştir.

16. Mecmuada sıklıkla “b”li biçimde yazılan -up/-üp zarf-fiil eki, metinde “p”li olarak yazılmıştır. Örneğin: süzüb/süzüp, gelüb/gelüp, alub/alup. gibi.

17. Mecmuada yer alan “hep” kelimesi “b” harfiyle yazılmıştır ancak metinde “p”li şekliyle gösterilmiştir.

18. Mecmua metninde hem “aşk / ‘ışk” hem de “ayş / ‘ıyş” şeklinde okunabilen kelimeler, tutarlılık sağlamak amacıyla yalnızca “aşk” ve “ayş” biçimlerinde yazılmıştır.

19. Metnin neşrinde klasik ve bilimsel transkripsiyon sistemi esas alınmıştır. Farsçadaki vâv-ı ma'dûle harfleri, “” işareti ile gösterilmiştir.

20. Metinde bitişik yazılan kelimeler arasına kısa çizgi konulmuştur. Örneğin: zamân-kim, öpdürmek-içün, didüm-ki. gibi.

21. Mecmuada bazı kelimelerin yanlış yazıldığı tespit edilmiştir. Bu kelimeler, metin tamiri bağlamında değerlendirilerek uygun biçimde düzeltilmiştir. Yapılan düzeltmeler dipnotlarda belirtilmiştir.

4.2. Transkripsiyonlu Metin

1b

(1)

[Ġazel-i Fehîm-i Kadîm⁷⁶]

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ehl-i 'aşka ġamze-i cânâne olmaz âşinâ
Ġâfil olma mestle dîvâne olmaz âşinâ

⁷⁶ FKD: G.11 (5 beyit).

2. İ'timâd itme nigâh-ı çeşmine ey bü'l-heves
Merdüm-i hüşyârla mestâne olmaz 'aşinâ
3. Ğarğa-i deryâ-yı istiğnâ gerek erbâb-ı 'aşğ
Bunda ey dil şu'leye pervâne olmaz âşinâ
4. 'Aşğa yâr ol 'ağlla germ-ihtilât olmaz⁷⁷ gönül
Âşinâ bîgâne vü bîgâne olmaz âşinâ
5. Mağrem-i râz eyleme Cibrîl olursa ger **Fehîm**
Rind-i 'aşğa 'âkıl u ferzâne olmaz âşinâ

1b

(2)

[Ğazel-i Necâtî Bey⁷⁸]

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Var iken cânâne gönülüm cânâ olmaz âşinâ
Şem'i koyup ğayr ile pervâne olmaz âşinâ
2. Ey baña sen ağlamakla⁷⁹ başa çıkmazsın diyen
Gözi yeñmeyen kişi 'ummâna olmaz âşinâ
3. Câmı yüreklendüren sînemdeki peykâmıdır
Ğalbi âhen olmayan sindâna⁸⁰ olmaz âşinâ
4. Öyle mi dildâra gönülüm gitdi unuttı beni
İki gün bir kimseye dîvâne olmaz âşinâ⁸¹
5. Ğudret-i rûz-ı ezeldür⁸² ey **Necâtî** bilmiş ol
Âşinâ bîgâne vü bîgâne olmaz âşinâ

⁷⁷ olmaz: olma, D.

⁷⁸ NBD: G.17 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Necâtî Bey Dîvânî'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁷⁹ ağlamakla: ağlamağla D. (Kelime "kaf" harfi ile yazılması gerekirken "kef" harfi ile yazılmıştır.

⁸⁰ sindâna: meydana, D.

⁸¹ Necâtî Bey Dîvânî'nda bu beyit mevcut değildir ancak Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazîre Mecmuası (İnceleme-Metin) (Sezgin; 2015, 93) adlı kaynakta yer alan "Nazîre-i Necâtî" başlığı altında bu beyit tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyit karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyit esas alınmıştır.

⁸² Ğudret-i rûz-ı ezeldür: kısmet-i bezm-i ezeldür, D.

1b-2a

(3)

[Ġazel-i Bâķî⁸³]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Bilini kuçmadadur ol şanemüñ derd ü belâ
Yoĥsa şîrîn lebi 'âşıklara⁸⁴ ġâzır⁸⁵ ġelvâ
2. Ser-i zülfiyle ĥatın örter imiş dirler o şûĥ
Açmadı kimseye ammâ burayı⁸⁶ bâd-ı şabâ
3. Âteş urmuş yüzi gül ĥırmenine ol mâhuñ
Devr-i sâġarda daĥı⁸⁷ 'aksini kılmış peydâ
4. Kızarup ruĥları gülgüne-i tâb-ı mülden⁸⁸
Şu'le-i sâġarı⁸⁹ destine yakınmış⁹⁰ ĥinnâ
5. Meclis-i meyde leb-i yâre tolaşur dirler
Elime girmeye mi bir daĥı câm-ı şahbâ
6. Öykünürdi lebüne câm-ı mey ammâ dönmiş
Bu gün almışlar ele bir yire gelmiş zırafâ
7. Lûle-i ĥâme ile çeşme-i dilden **Bâķî**
Eyledi ķâ'ide-i âb-ı ġayâtı icrâ

2a

(4)

[Ġazel-i Fuzûlî⁹¹]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Şeb ki miftâġ-ı meh-i nev ola gencîne-ġüşâ
Kıla peymâne-i gerdünü cevâhir-peymâ
2. Gizleyüp çeşme-i ĥurşîdi⁹² kûze-i çarĥ
Katre katre kıla encüm reşegâtın peydâ
3. Lâle-reng ola şafaķdan felek-i mînâ-reng⁹³

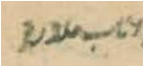
⁸³ BD: G.9 (7 beyit).

⁸⁴ yoĥsa şîrîn lebi 'âşıklara: yogsa 'âşıklara şîrîn lebi, D.

⁸⁵ Mecmuada "dad-z" harfinin noktası konulmamıştır.

⁸⁶ burayı: orayı, D.

⁸⁷ Daĥı: ruĥı, D.

⁸⁸ Mecmuanın bu kısmında –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

⁸⁹ Şu'le-i sâġarı: Şu'le-i sâġar-ı mey, D.

⁹⁰ yakınmış: yakmış, D.

⁹¹ FD: G.20 (7 beyit).

⁹² ĥurşîd: ĥurşîd şuyın, D.

- Taşra şalmış gibi ‘aks-i mey-i gül-gün mînâ
4. Meh-i nev câminı devre getüre sâķî-i dehr
Encüm-i çarha şala neş‘e-i te‘şîr-i hevâ
 5. Ben⁹⁴ hem ol rûġ-fezâ râġı dökem⁹⁵ sâġara kim
Naĥl-i himmet reşâġâtından ala neşv ü nemâ
 6. Tutar⁹⁶ olsam ne ‘aceb dürd-şîfat mey etegin⁹⁷
Eyleyüpdür nice topraġı bu iksîr tılâ
 7. Câm devrinde **Fuzûlî** oġurum⁹⁸ mey vaşfin
Âteş-i ĥîrmen-i ġam âb-ı ġayât-ı ġükemâ

2a-2b

(5)

[Kaşîde-i Çorlulu Zarîfî⁹⁹]

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Kaşr-ı dil mihr-i ruĥuñdan senüñ almaġa ziyâ
Dide câm olduġı cânâ ġatı rûşendür aña
2. Rûz-ı hecrüñde yaşum tutdı benüm âfâķı
Yem-i eşkümlle nice dilleşebilsün [deryâ]¹⁰⁰
3. Rûzigâruñ heves-i serv-i hevâ-baĥşuñla¹⁰¹
Bir yiler oñmazıdur bencileyin [bâd-ı şabâ]¹⁰²
4. La‘lüne beñzer idi ey ruĥı gül fi’l-cümle
Olsa ġüftârı eger ġonce-i verd-i ġamrâ
5. Mihr-i ġüsnüñ ki hilâl olmış iki ebrûlar
Dehenüñ ey ruĥı meh zerredür anda ġuyâ
6. Vaşf-ı ġüsnüñde ider şî’ri **Zarîfî** taşvîr
N’ola eş‘ârı ġasen olsa cemâlün âsâ

⁹³ mînâ-reng: mînâ-fâm, D.

⁹⁴ ben: men, D.

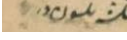
⁹⁵ dökem: tökem, D.

⁹⁶ şutar: dutar, D.

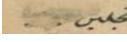
⁹⁷ dürd-şîfat mey etegin: mey etegin dürd-şîfat, D.

⁹⁸ oġurum: oĥıram, D.

⁹⁹ ÇZD: K. 9 (45 beyit) Çorlulu Zarîfî Dîvânı’nda yer alan 9. kasîde 45 beyitten oluşmaktadır ancak mecmuada sadece kasîdenin 34, 35, 36, 37, 38 ve 39. beyitleri yer almaktadır. Bu beyitler kasîdenin tegazzül bölümüne aittir.

¹⁰⁰ Bu kısım mecmuada siliktir, bundan dolayı okunamamıştır. Çorlulu Zarîfî Dîvânı’nda bu kısım “deryâ” şeklinde okunmuştur.

¹⁰¹ Mecmuanın bu kısmında –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

¹⁰² Bu kısım mecmuada siliktir, bundan dolayı okunamamıştır. Çorlulu Zarîfî Dîvânı’nda bu kısım “bâd-ı şabâ” şeklinde okunmuştur.

2b

(6)

[Ġazel-i Veysi¹⁰³]

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Âh kim olsa gerek pûşîş-i tâbût-ı fenâ
Hîl'at-i pâdişeh u hırқа-i peşmîn-i gedâ
2. Bir bahâya şatulur dest-i ecelden âhîr
Zer-nişân efser-i şâhân u külâh-ı fuқarâ
3. Bir olur külbe-i dervîşle қаsr-ı şâhî
Ateş-endâz olıcaқ şâ'ıқа-i қahr-ı Hüdâ
4. Serdî-i bâd-ı hevâ¹⁰⁴ cânumuza kâr itdi
Saña kaldı işimüz ey kerem ıssı Mevlâ
5. **Veysi**¹⁰⁵-i hâste-dile kuvvet¹⁰⁶-i nuşқ itme dirîğ
Şol¹⁰⁷ zamân-kim¹⁰⁸ ola dem-beste lisân¹⁰⁹-ı bülegâ

2b

(7)

[Ġazel-i 'Ubeydî¹¹⁰]

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Şanma encüm delinüp nâvek-i âhumla dilâ
Oldı çarh atlasınuñ penbesi yir yir peydâ
2. Virme dil naқdini bir tâzeye didüm yâre
Göñlümün sen mütevellîsi misin didi baña
3. Hiç diñlenmedi meclisde 'adû-yı nâ-sâz
Şurmadı ırladı itdi gice bî-hûde şadâ
4. Yoğ idiyse güle gizli hâberi rûyuñdan
Ne fisıldardı kulağına gelüp bâd-ı şabâ

¹⁰³ VD: G.3 (5 beyit).

¹⁰⁴ bâd-ı hevâ: bâd u hevâ, D.

¹⁰⁵ Mecmuada "Veysi" mahlası bu şekilde yazılmıştır.

¹⁰⁶ kuvvet: kudret, D.

¹⁰⁷ şol: ol, D.

¹⁰⁸ kim: ki, D.

¹⁰⁹ lisân: zebân, D.

¹¹⁰ UD: G.6 (5 beyit).

5. Götürü¹¹¹ sîm kefi-i mevci ile kalkındı
Âhumuñ bād-ı hevâsıyla ‘Ubeydî deryâ

2b-3a

(8)

[Ġazel-i Çorlulu Zârîfî¹¹²]

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Her kaçan hâk-i rehûñ gözlerime koysa şabâ¹¹³
Tûtîyâyı iderin bād-ı hevâdan peydâ
2. Pâyin öpdürmek-içün duhter-i rez meclisde
Bâde-i surhla yaqmış ayağına hınnâ
3. Sâşiyâ câm-ı meyi gül gibi aldıqda¹¹⁴ ele
Bülbül-âsâ yaraşur bülbüle eylerse şadâ
4. Bâğ-ı güsnünde ruhuñ kim bir açılmış güldür
Ġoncatur ey¹¹⁵ dili bülbül aña la‘lün gûyâ
5. Çeşmüne nergis-i şehlâ lebüne gonca dinür
Vechi var dinse ruh-ı alüne verd-i hamrâ
6. Uçmağa murğ-ı dili eylemez ey ġûrî heves
Kim ki eylerse senüñ cennet-i kûyuñ me’vâ
7. Hüsnüne beñzemesse şems ü kamer fi’l-cümle
Kimse baqmazdı yer ile göge ey mâh-liqâ
8. Hûb-ma’nâyı zarîfâne edâ eylersin
Şi’rüne n’ola pesend itse **Zârîfî** zurefâ

¹¹¹ getürü: getürüp, D.

¹¹² ÇZD: G.9 (5 beyit)

¹¹³ Mecmua’da yer alan 1, 5, 6 ve 7. beyitler Çorlulu Zârîfî Divânı’nda yer almamaktadır ancak Sezgin (2015, 93)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Zârîfî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

¹¹⁴ aldıqda: aldıqça, D.

¹¹⁵ Mecmuada “ey” kelimesi bu şekilde yazılmıştır.

3a

(9)

[Ġazel-i Mecdî¹¹⁶]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Didiler kıaddün elifdür iki kıaşun iki râ
Bir diyüp iki diyüp kıomadı anı şu'arâ¹¹⁷
2. Olsa anlarda vefâ bûyı kıomazdı dil¹¹⁸
Lâle rûhlardan ümîd eyleme bir şemme vefâ
3. Kıaldurup 'arşageh-i sînede sancaķ her elif
Togrılıp dikdi bu miġnet-zedeye¹¹⁹ şimdi 'aşâ
4. Yüz yumaz göz yaşı diyü nazaruñ itme dirîġ
Kim meseldür bir avuc şu daġı yüz yur şanemâ
5. Her ne müşkil iş olur 'aşķ-ı nigâr ey **Mecdî**
Bulmazuz hiç kıolayın gücümüz yetmez aña

3a

(10)

[Ġazel-i Fuzûlî¹²⁰]

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Her zamân manzûr bir şûh-ı sitemgerdür baña¹²¹
Kanda olsam bir belâ Kıaķdan muķarrerdür baña
2. Ğûr u şûbâ vaşfin ey vâ'iz bugün az eyle kim
Hem-dem ol şûbâ-kıyâm u ġûr-peykerdür baña
3. Zâhidâ sen kııl teveccüh ġûşe-i miġrâba kim
Kııble-i şâ'at ham-ı ebrû-yı dil-berdür baña
4. Gözde hûn-âlûd peykânun ġayâliyle ġoşem
Her biri ġüyâ ki bir berg-i ġül-i terdür baña
5. 'Aķl irşadıyla bulmaķ kâm mümkindür velî
Dâm-ı râh ol ġalka-i zûlf-i mu'anberdür baña

¹¹⁶ MD: G.4 (5 beyit).

¹¹⁷ *Mecdî Divânî*'nda 2., 3., 4., ve 5. beyitler yer almaktadır ancak (Sezgin; 2015, 93)'ün çalışmasında yer alan "Nazîre-i Mecdî" başlığı altında diġer beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

¹¹⁸ kıomazdı dil: kıomazdı ey dil, a.g.e.

¹¹⁹ mihnet-zedeye: mihnet-zede, a.g.e.

¹²⁰ FD: G.23 (8 beyit). (Mecmuada yer alan 2., 3. ve 6. beyitler Fuzûlî'nin "baña" redifli 21. gazeline aittir. Bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Divânî'ndaki beyitler sıralanış bakımından farklılık göstermektedir.)

¹²¹ baña: maña, D. (Rediflerin hepsi aynı şekilde yazılmıştır.)

6. Dem gelür kim¹²² cem‘ olur peyveste el nezzâreme
‘Arşa-i deşt-i cünûn şağrâ-yı mağşerdür baña
7. Ey **Fuzûlî** menzil-i mağşûda yitsem yoğ ‘aceb¹²³
Hîdmet-i pîr-i muğân irşadı rehberdür baña

3a-3b

(11)

[Ġazel-i Muğibbî¹²⁴]

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Başuma âhum şu‘â‘ı tâc-ı efserdür baña
Eşk-i çeşmüm virdügi hîl‘at ser-â-ser dür baña
2. Ursa deryâ-yı gâvâdiş mevci gitmem bir yaña
Keştî-i ‘aşkuñ bi-ğamdi’llâh¹²⁵ ki lengerdür baña
3. Tağt-ı Keykâvûs u mâl-ı Hüsrev’e meyl eylemem¹²⁶
Bendelik çün âsitânuñda müyesserdür baña
4. Sağlar¹²⁷ itmez tağammül dil çeker bâr-ı gamı
Ehl-i ‘aşk içinde şaň mı diyeler nerdür [baña]
5. Ey **Muğibbî** başum üzre şu‘le-i âhum görüp¹²⁸
Şâh-ı ‘aşkam şağlu şollu eşk leşkerdür [baña]

3b

(12)

Ġazel-i Şafâyî¹²⁹

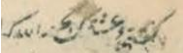
fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Dil gezer şurmaz şehâ benden saña senden baña
Ġâke birağır bir gedâ benden saña senden baña¹³⁰
2. Ġâlet-i ‘aşk ırgürüp ‘ahd ü vefâlar götürür
Dâimâ peyk-i şâbâ benden saña senden baña
3. Dilber evvelden dile râh olduğun bildim ‘ayân
Düşüp ‘aşka ol baña benden saña senden [baña]
4. Çaşra dek göstermesün cânâ cüdâlık semtini

¹²² dem gelür kim: ey fuzûlî, D.

¹²³ yoğ ‘aceb: nê ‘aceb, D.

¹²⁴ MUD: G.81 (6 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Muhibbî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹²⁵ Mecmuanın bu kısmında –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

¹²⁶ İtmezem: eylemem: D.

¹²⁷ sağlar: kûhlar, D.

¹²⁸ görüp: ‘alem, D.

¹²⁹ Şafâyî’ye ait bir divan tespit edilememiştir.

¹³⁰ Bu beyitte vezin kusurludur.

- Çazret-i Bâr[î] Hûdâ benden saña senden baña
5. Ey Şafâyî didim ol yâre nifâķ itme müdâm
Ol ‘adû-yı bed-liķâ benden saña senden baña

3b

(13)

Ėazel-i Fennî¹³¹

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Yâr itse ‘aceb eyleme ağyâra müdârâ
Dünyâda ider her kişi murdâra müdârâ
2. Âsûdelik ister iseñ ey dil siteminden
Eyle dil ile ol gözi mekkâra müdârâ
3. Bûy-ı gül ümîdinde olan kimseler elbet
Bu gülşen-i ‘âlemde ider hâra müdârâ
4. Memdûğ olur Ka‘be-i ‘ulyâ gibi dâ‘im
Kim eyler ise rıfķla züvvâra müdârâ
5. Terk eyleyüp ‘uşşâķı raķîb-i hâra uydı
İķbâli koyup eyledi idbârâ müdârâ
6. Encâmı neye varacağın añlasa âdem
Eyler mi idi çarh-ı sitem-kâra müdârâ
7. Zağm-ı dile dâmân-ı ümîdle cihânda
Her şûha ider **Fennî-i** bî-çâre müdârâ

4a

(14)

Ėazel-i Ėabûlî¹³²

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. O nezâket o leşâfet o zarâfet o şafâ¹³³
O şarâvet o feşâğat o belâğat o edâ

¹³¹ FED: G. 7 (7 beyit).

¹³² KD: G. 12 (5 beyit).

¹³³

Mecmuanın bu kısmında –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

2. O siyâdet¹³⁴ o sa'âdet¹³⁵ o riyâset¹³⁶ o vücûd¹³⁷
O 'adâlet o 'inâyet o şehâvet o 'aşâ
3. O mürüvvet o meveddet¹³⁸ o muğabbet¹³⁹ o rağm
O ri'âyet o ğimâyet o şefâ'at o vefâ
4. O muraşsa' o mülemma¹⁴⁰ o muşanna¹⁴¹ o lafz¹⁴²
O tebessüm o tekellüm o terennüm o hevâ¹⁴³
5. Nedür ol yâre **Ķabûlî** bu kadar 'izzetler
O teşevvuğ o ta'aşşuğ o ta'alluğ o rızâ¹⁴⁴

4a

(15)

[Ķazel-i Bâķî¹⁴⁵]

fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. 'Arızuñ âb-ı nâbdur gûyâ
Zekânuñ bir ğabâbdur gûyâ
2. Dilde envâr-ı mihr-i ruhsârûñ
Âbda mâhtâbdur gûyâ
3. Nağş-ı ğüsn-i hâşuñla şafġa-i dil
Bir muşavver kitâbdur gûyâ
4. Şutdı mihr-i cihâñ ol mâhuñ
Pertev-i âfitâbdur gûyâ
5. Bezm-i ġamda dü çeşm-i pür-hûnum
İki şîşe serâbdur¹⁴⁶ gûyâ
6. **Bâķiyâ** hâl-i 'anberîni anuñ
Nâfe-i müşġ-nâbdur gûyâ

¹³⁴ siyâdet: riyâset, D.

¹³⁵ sa'âdet: siyâdet, D.

¹³⁶ riyâset: sa'âdet, D.

¹³⁷ vücûd: kerem, D.

¹³⁸ meveddet: mağabbet, D.

¹³⁹ mağabbet: meveddet, D.

¹⁴⁰ mülemma': muşanna', D.

¹⁴¹ muşanna': mülemma', D.

¹⁴² lafz: elfâz, D.

¹⁴³ hevâ: nidâ, D.

¹⁴⁴ Rızâ: hevâ, D.

¹⁴⁵ BD: G.14 (6 beyit).

¹⁴⁶ Serâbdur: şarâbdur, D. (Anlam olarak "şarab" kelimesi daha uygundur.)

4a-4b

(16)

[Ġazel-i Vaġîd Mahtûmî¹⁴⁷]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Neden itdüñ baña tâ böyle ġazab n'oldı saña
'Âdetüñ luţf idi 'uşşâķa 'aceb n'oldı saña
2. Virdüñ ey şûh-ı cihân düşmen-i bed-gûya vücûd
Saña şa'n itdi güzeller bile hep n'oldı [saña]
3. Mey içüp göz göre aġyâre öpüldüñ şurduñ
Mest-i nâzım bu mıdur şarş-ı edeb n'oldı saña
4. Mûmlarla araduk yatduk 'aceb ķanda idüñ
Ey meh-i encümen-efrûz bu şeb n'oldı saña
5. Beni öldürdi humâr-ı mey-i ġam sen sâķî
Eyledüñ kendüñi mu'tâd-ı şarab n'oldı saña
6. Çok zamân oldı **Vaġîdâ** ki ġazel söylemedüñ
Söyle bu şive-i nev-şarġa sebep n'oldı saña

4b

(17)

[Ġazel-i Nâbî¹⁴⁸]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Nedür ey şûh bu bî-hûde ġazab n'oldı saña
Meşrebüñ düşmen-i nâz idi 'aceb n'oldı saña
2. Virmemişsin şutalum ruġsat-ı âġûş-ı vişâl
Varmaz¹⁴⁹ meclis-i aġyâra sebep n'oldı saña
3. Câme-h'âb içre biraķduñ beni ey mihr-i münîr
Şurmaduñ çâķ olıcaķ perde-i şeb n'oldı [saña]
4. Ne girersin araya yâre niyâz itdükçe
Ķamı ey girye mürâ'ât-ı edeb n'oldı saña
5. Olduñ ey hâme-i **Nâbî** ķatı çoķdan hâmûş
Bilmem ey zemezme-pîrây-ı tarab n'oldı saña

¹⁴⁷ VMD: G.6 (6 beyit).

¹⁴⁸ ND: G.5 (5 beyit).

¹⁴⁹ varmaz: varmaġa, D.

4b

(18)

[Nazîre-i Hevâî¹⁵⁰]

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Ne bu şarılduğün aşlı be[d] ‘Arab n’oldı saña
Başladuñ gördüğün itmege sebep n’oldı saña
2. Dün gice biz haber alduğ ki raķıbe varduñ
Ne bu keç-rev ğareketler ya ‘aceb n’oldı saña
3. Beni çamurda kıoyup eylemeduñ imdâdı
Böyle diñlemeyecek ya ne sebep n’oldı [saña]
4. Seni sevdüm dimekle yüzüñi ekşileduñ
Eyleduñ ‘âşıkâ bî-hûde ğazab n’oldı [saña]
5. Ne bu âvâz ile çağırmalaruñ bir göt içün
Ey **Hevâî** kıanı nâmûs edeb n’oldı saña

4b

(19)

[Ġazel-i Emrî¹⁵¹]

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Nağd-i eşküm gördi ol pîr olası söğdi baña
Bu meseldür kim erenler nağde kıılmışdur du‘â
2. Didiler başuñ yarar ol yâr-ı sengîn-dil şaķın
Başumı teklîf idüp didüm-ki yararsa n’ola
3. Ey kıaşı yâ şayanup mülk-i beķâyâ¹⁵² ğitmege
Cânuma tîrûñ-durur uci demirli bir ‘aââ
4. Bağlayayım¹⁵³ zülfi zencîrine dil-dâruñ seni
Eyleyeyin¹⁵⁴ ey dil-i dîvâne bu bendi saña
5. Çeşm ü ruhsârına öykünse n’ola nergisle ğül
Anlaruñ yüzün ğözin açmışdurur **Emrî** şabâ

¹⁵⁰HND: N. 3 (5 beyit). Bu şiir, *Divan Edebiyatında Nazîrecilik Geleneği ve Hevâî'nin Nazîrelerinden Oluşan Dîvânı* (Yıldırım; 2004, 39) adlı kaynakta tespit edilmiştir. Şiir, Hevâî tarafından Nâbî Dîvânı'ndaki (Bilkan; 1993, 394) “n’oldı saña” redifli 5. gazel için nazîre olarak yazılmıştır. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

¹⁵¹ ED. G. 8 (6 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Emrî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹⁵² Mülk-i beķâyâ: mülk-i fenaya, D.

¹⁵³ bağlayayım: bağlayayım, D.

¹⁵⁴ eyleyeyin: eyleyeyin, D.

5a

(20)

[Ġazel-i Bâkî¹⁵⁵]

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Baña çok cevr itdügün-çün ey sipihr-i bî-vefâ
Âhumuñ dūd-ı kebûdı uydı ulaşdı saña
2. Eşkümüñ gevherlerin dizdüm işigi şaşına
Yâre 'arz idem diyü silmiş raķīb-i bed-liķâ
3. Gömgök itdi sille-i âhum sipihrün şûretin
Gök yüzine baķ inanmazsañ eger ey meh-liķâ
4. Gözüme 'âlem görünmez görmesem ruhsâruñı
'Ârızuñ mir'âtıdur âyîne-i 'âlem-nümâ
5. 'Aks-i hâl-i 'ârızından sâķî-i gül-çehrenün
Lâle-i sır-âb olur câm-ı şarâb-ı dil-güşâ
6. Ruħlaruñ vaşfinda **Bâkî** bir ğazel nazm itdi-kim
Ehl-i diller didiler¹⁵⁶ adına¹⁵⁷ mir'âtü's-şafâ

5a

(21)

Nazîre-i Lâ-edrî^{158 159}

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ey cemâlün âfitâbı mażhar-ı nûr-ı Hüdâ
Oldı nazîl gün yüzün vaşfinda gökden "ve 'ē-ēuhâ"¹⁶⁰
2. Gelmedi iki cihâna¹⁶¹ gün gibi mişlün senün
İki 'âlem âfitâbı sensin ey bedrū'd-dücâ¹⁶²
3. Ey hilâl ebru қаşuñ miğrâbına baş egdürüp
'Âşıkuñ қaddini бүkmekde selâm olsun saña
4. Ayağuñ şoprağını cânâ görelden gözlerüm
Çaķ bilür dünyâ gibi çıķdı gözümden tûtîyâ
5. Yir yüzün bârân-ı eşküm seyli şutdı ser-te-ser
Aramuzda yâr ile ol deñlü geçdi mâcerâ

¹⁵⁵ BD: G. 15 (6 beyit).

¹⁵⁶ Didiler: қodılar, D.

¹⁵⁷ Adına: adını, D.

¹⁵⁸ ŞD: G: 6 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Şem'î Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹⁵⁹ Bu beyitler Şem'î Dîvânı'nda (Karavelioğlu; 2014, 133-134) 6. ğazel olarak tespit edilmiştir ancak mecmuada –mahlas beyti yer almadığı için- başlık olarak "Nazîre-i Lâ-edrî" diye not düşülmüştür. Bu durum mecmuada mahlas beytinin mevcut olmamasından kaynaklı olabilir.

¹⁶⁰ "ve 'ē-ēuhâ: "Andolsun kuşluk vaktine."

¹⁶¹ cihâna: cihânda, D.

¹⁶² bedrū'd-dücâ: bedr-i dücâ, D.

5a

(22)

Nazîre-i Derûnî¹⁶³

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Âh kim der-mânde kaldum derd-i 'aşka yoğ devâ
Baht ise yârî degüldür yâr ise bir bî-vefâ
2. Didüm ey cân vaşla imkân var mı âhîr lâ didi
Âh kim kesdi ümîdüm riştesin miqrâs¹⁶⁴-ı lâ
3. 'Aşkuña 'uryân olup ol¹⁶⁵ deñlü yağdum tâze dağ
Penbe-i dağum tenümde şutdı bir şekl-i fenâ¹⁶⁶
4. Hâş degüldür gördügi yüzi kıarasıdur raķîb
Bağduğınca 'ârîzuñ mir'âtına ey meh-liķâ
5. Ey **Derûnî** fûrķat eyyâmında ğamdan bir nefes
Göñlüñi açmaz senüñ illâ ki câm-ı pür-şafâ

5b

(23)

Nazîre-i Nazmî¹⁶⁷

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Saña ğüsn ile melek zülfîñe diyenler hümâ
Çağ dimişler tünzilu'l-esmâ'u min şavbi's-semâ'
2. Dilde yir itdi hâyâli bu¹⁶⁸ hümâyûn zülfünüñ
Gerçi dirler ey melek-sîmâ yire inmez hümâ
3. Luşfla bir hândesi biñ cân bağışlar 'âşîķa
Ey şeker-leb kıanda var la'lüñ gibi bir cân-fezâ
4. Çok melek-sîmâ güzeller görmişem 'âlemde lîk
Gelmedi ey sidre-kâmet baña senden müntehâ
5. Zeyn idüp kendiñ ser-â-ser câme-i zer-beftle
Gün gibi yağdı cihânı **Nazmiyâ** ol meh-liķâ

¹⁶³ Derûnî'ye ait bir divan tespit edilememiştir. Bu beyitler *Edirneli Nazmî'nin "Mecma'u'n-Nezâ'ir"* (Köksal; 2017, 87-88) adlı eserinde 48. şiir olarak "Nazîre-i Derûnî" başlığı altında 5 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır.

¹⁶⁴ miqrâs: miqrâz, a.g.e. (İki kelime de aynı anlama gelmektedir fakat mecmuada yazan kelime ile a.g.e.'de yazan kelimeler farklılık göstermektedir.)

¹⁶⁵ ol: şol, a.g.e.

¹⁶⁶ fenâ: kınâ, a.g.e.

¹⁶⁷ END: N: 197 (5 beyit)

¹⁶⁸ bu: şol, D.

5b

(24)

Nazîre-i ‘Ahdî¹⁶⁹

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Kâmetüm ger hâam iderse n’ola her dem bir belâ
Ehl-i dil eyler tevâzu’ râst gelse âşinâ
2. Devr içinde bir şafaqlu¹⁷⁰ câm-ı meydür mâh-ı nev
Şundi def’-i miğnet için sâkî-i devrân baña
3. Yeg gelür mihr ü vefâsı¹⁷¹ şehd ü sükkerden lezîz
Ey lebi sükker¹⁷² baña senden gelen cevr u cefâ
4. Âh senden şa’ne düşmenden cefâ eyyâmdan
Devletünde gör neler şâhum çeker miskîn gedâ
5. ‘**Ahdiyâ** öldüm dirildüm ehl-i zevk içre hele¹⁷³
Çeşme-i la‘lin görelden bulmuşam ‘ayn-ı beğâ

5b-6a

(25)

Nazîre-i Şabrî¹⁷⁴

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Bezm-¹⁷⁵gâh¹⁷⁶-ı gamda qalmaz sâlik-i ‘aşk-ı Hüdâ
Her şerâr-ı dūd-ı dil bir şeb-çerâğ olur aña
2. Şorma sırrın fülk-i ‘aqlı Hızr-ı ‘aşk itse şikest
Ey Kelîm-i dil şaşın kim andan olursun cüdâ
3. Cünbiş-i bağr-ı gâvâdiş itse nüh fülki şikest
Tağta-yi mey-hânedan ayrılmaz erbâb-ı hevâ
4. Çakk ider taşğîğ idince yañlışın Üstâd-ı ‘aşk
Hiç qalur mı nüshâ-i hâşırda ğarf-i mâ-sivâ
5. İtme yâ Râb berq-i feyz-i rağmetün luşf it dirîğ¹⁷⁷
Penbezâr itdiyse çeşmüm dâğ-ı ‘aşk-ı dil-rûbâ

¹⁶⁹ AD: G. 3 (5 beyit).

¹⁷⁰ Şafaqlu: şafakla, D.

¹⁷¹ Vefâsı: vefadan, D.

¹⁷² Sükker: Kevşer, D.

¹⁷³ ehl-i zevk içre hele: ehl-i zevk yine, D

¹⁷⁴ SD: G.1 (7 beyit).

¹⁷⁵ Mecmuada bu kısım silik çıkmıştır. Mürekkep akması nedeniyle ilgili harf “râ” harfi gibi görünmektedir ancak metin tahlili yapıldığında bu bölümün "bezm-gâh-ı gam" şeklinde okunmasının anlam bütünlüğü açısından daha uygun olduğu değerlendirilmiştir.

¹⁷⁶ Bezm-gâh: tîre-râh, D.

¹⁷⁷ İtme yâ Rab feyz-i rağmetün bizden dirîğ: itme yâ Rab berk-ı feyz-i rağmetün luşf it dirîğ, D.

6. Şimdi istigfâr-ı kûy-ı subğa gerdânuz hele
Bir zamân gitmezdi elden câm-ı mey dilden hevâ
7. Anda ey **Şabrî** süveydâdur hâyâl itme gönül
Nâme-i sırr-ı Hûdâdur mühr urılmışdur aña

6a

(26)

Ġazel-i Fehîm [-i Kadîm]¹⁷⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Bir ġayât için kaçâ bilmem ne nâz eyler baña
Ben şehîd-i ġamzeyem 'Îsî niyâz eyler baña
2. Bî-tekellûf maġrem-i ġalvet-sarây-ı ġamzeyem
Çeşm-i şûh-ı dilberân¹⁷⁹ ifşâ-yı nâz¹⁸⁰ eyler baña
3. İstemez kâlâ-yı ġüsni ola târâc-ı nigâh
Perde-i zülfün anıñçün nîm-bâz eyler baña
4. Seng-i mi'yâr-ı cünûnam ben ki şarrâf-ı hîred
Feyz-i temyüzümle 'arz-ı imtiyâz eyler baña
5. Şâh-ı istignâ sipâham ben **Fehîmâ** çarh-ı dún
Havfla biñ dürlü vaz'-ı dil-nevâz eyler baña

6a

(27)

Ġazel-i Bâķî¹⁸¹

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Hûrşîd kim fezâ-yı felekdür mesîr aña
Degmez gedâlar içre işigüñde yir aña
2. Şaķdı hilâl ġalkasını ġuş-ı hîdmete
Oldı sipihr bende-i fermân-pezîr aña
3. Yüz sürmez idi südde-i devlet- me'âbına
Ġul olmayaydı husrev-i gerdûn-serîr aña
4. Görmez mişâl-i kâmetüñi çeşm-i râst-bîn
Aġvel baķa meger ki görenler nazîr aña
5. **Bâķî** sühanda farķ-ı sipihre kadem başar
Luşf-ı Hûdâ olursa eger dest-gîr aña

¹⁷⁸ FKD: G. 6 (5 beyit).

¹⁷⁹ Çeşm-i şûh-ı dilberân: şûh çeşm-i dilberân, D.

¹⁸⁰ İfşâ-yı râz: ifşâ-yı nâz, D.

¹⁸¹ BD: G. 7 (5 beyit).

6a

(28)

Ġazel-i Şabrî¹⁸²

müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

1. Berķ-i emel-sûz-ı mey 'aşķ-ı Ĥudâdur baña
'Aşķ-ı Ĥudâ mâye-i sûz-ı şafâdur baña
2. Ceyb-i dü-çeşmüm olur naķd-i nedâmetle pür
Girye-i mestâne key mâye-fezâdur baña
3. Şimdi reh-i 'aşķda şöyle zebûnam ki ben
Penbe-i dâĝ-ı heves bâr-ı belâdur baña
4. Şûre-zemîn-i riyâ kec-revişân semtidür
Bâdiye-i ârzû dest¹⁸³-i hevâdur baña
5. Çekmedüm el **Şabriyâ** dâmene-i 'ârdan
Şâh-ı muĝabbet 'itâb itse sezâdur baña

6b

(29)

Ġazel-i Nâbî¹⁸⁴

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Ruhunda bâdeden yâruñ ki âb u tâb olur peydâ
Derûnumda benüm bir sâĝar-ı sîm-âb¹⁸⁵ olur peydâ
2. Ĥayâl-i Ĥalkâ-i zülfünle eşķüm düşse deryâyâ
Zamân-ı ĝaşre dek gird-âb ber-gird-âb olur [peydâ]
3. Ne dem olsa Ĥayâlün cilve-rîz-i âsmân-ı dil
Fezâ-yı 'âlem-i endîşede meh-tâb olur [peydâ]
4. Serün sen âşinâ-yı secde-i 'aşķ eyle de seyr it
Göñül ebrû-yı Ĥubândan saña miĝrâb [olur peydâ]
5. İrade itse bir emrün ta'alluķ fetĝine **Nâbî**
Aña eşrâf-ı nâ-me'mûldan esbâb olur peydâ

¹⁸² SD: G. 6 (5 beyit).

¹⁸³ Dest: deşt, D.

¹⁸⁴ ND: G. 8 (5 beyit).

¹⁸⁵ Sâĝar-ı sîm-âb: mâ'den-i sîm-âb, D.

6b

(30)

Nazîre -i Hevâyî¹⁸⁶

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Evinde şîreden hâlkıñ ki şolı kâb olur [peydâ]
Dükânımda benim birkaç fuçı vişn-âb olur peydâ
2. 'Adû fir fir şolanur çevresin gâv-ı hârâs-âsâ
Yalanından uşabilmez ki biñ dólâb olur [peydâ]
3. Çuvalı posa-i zâc ile döksem seyle¹⁸⁷ süpründü
Şoşakda marta dek çirk-â-ber-çirk-âb [olur peydâ]
4. Hümâyûn-nâme kavlince ğayâzılıcı [?]¹⁸⁸ bir¹⁸⁹ ardından
Muşavvağ oynadurken kuşları şâbşâb [olur peydâ]
5. **Hevâyî** bir uşâğûñ şaydını tenhâ murâd itsem
O dem bâş göt açık karşımda bir kehr-âb olur [peydâ]¹⁹⁰

6b

(31)

Ġazel-i 'İsmetî¹⁹¹

mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. İderdi mergâmet ey ğamzekâr-ı nâz baña
Vireydi bârî¹⁹² eger ruhşat-ı niyâz¹⁹³ baña
2. Zebân-ı lâlümi bî-gâne-i niyâz itdi
Cefâlar eyledi soñra o ğîle-bâz¹⁹⁴ baña
3. Neden bilürdi dil âyîn-i bezm-i dildârı
Açılmaydı¹⁹⁵ eger perdedâr-ı râz baña
4. Niĝâh-ı mihr-i vefâ zann ider gören ammâ
Ne ğüşeler ider ol çeşm-i fitne-sâz bana

¹⁸⁶ HD: G. 3 (5 beyit).

¹⁸⁷ Seyle: şöyle, D.

¹⁸⁸ Bu kısımda ne yazdığı tam olarak okunamamıştır.

¹⁸⁹ Bir: biz, D.

¹⁹⁰ Hevâyî Dîvânı'nda (Çakır; 1998) bu beyit yer almamaktadır. Divanda mahlas beyti olarak şu beyit yer almaktadır:

Hevâyî fart-ı ĝırşından öperken ol lapa-h'vârı
Şekerli südlü aş-veş lezzet-i şap şap olur peyda, D.

¹⁹¹ İD: G.1 (5 beyit).

¹⁹² Bârî: baht, D.

¹⁹³ Ruhşat-ı niyâz: furşat-ı niyâz, D.

¹⁹⁴ sonra o ğîle-bâz: bu çarh-ı ğîle-bâz, D.

¹⁹⁵ Açılmaydı: açılmasaydı, D.

5. Henûz 'İşmetiyâ mest-i bezm-i pîşînüm¹⁹⁶
Neler şunar dahı sâkı-i dil-nüvâz baña

6b-7a

(32)

Ġazel-i Bâkı^{197 198}

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Dil-rübâlar çok velî hergiz nazîr olmaz saña
Her¹⁹⁹ ne dirsın pâdişâhum kim esîr olmaz saña
2. Sen ki ğüsın iqlîminüñ şimdi begüm sulşânısın
Göñlümün tahtı gibi 'âlî serîr olmaz saña
3. Ey göñül n'eylerseñ eyle koma elden dâmeni
Kim bilürseñ elden²⁰⁰ özge dest-gîr olmaz [saña]
4. 'Aqla uyma vâz gel 'âşık sen ol tedbîrden²⁰¹
Mülk-i 'aşqa²⁰² pâdişâhsın kim vezîr²⁰³ olmaz [saña]
5. Gör nice bî-miśl ü bî-hemtâya virmiş göñlini
Âferîn İsgâk va'llâhi nazîr olmaz saña

7a

(33)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi²⁰⁴

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Şurmaz çemende serv şalar başını şehâ
Beñzer ki aña medġin oğur kıaddünün şabâ
2. Câmın pür eylemiş mey-i mihrünle meh-miślâl
Şanma tehî kıapuñ şolanur²⁰⁵ mihr ber-simâ
3. Olmışdı mihr-i 'aşkla pür-âsumân-ı dil
Rûy-ı zemîne şems ü kamer şalmadıñ ziyâ

¹⁹⁶ mest-i bezm-i pîşînüm: mest-i câm-ı pîşînüm, D.

¹⁹⁷ İÇD: G. (5 beyit).

¹⁹⁸ Bu beyitler Üsküplü İshak Çelebi Divânı'nda (Keklik; 2014, 144) 4. gazel olarak tespit edilmiştir ancak mecmuada başlık olarak "Ġazel-i Bâkı" diye yanlış not düşülmüştür.

¹⁹⁹ Her: hey, D.

²⁰⁰ Elden: andan, D.

²⁰¹ Tedbîrden: tedbîri kıo, D.

²⁰² Mülk-i 'aşqa: 'Aşık mülki, D.

²⁰³ Pâdişâhsın kim vezîr: pâdişâhsın vezîr, D.

²⁰⁴ ÇZD: G. 5 (5 beyit). Mecmuada yer alan 5., 6. ve 7. beyitler Çorlulu Zarîfi Divânı'nda (Taşkın; 2009) yer alan 5. gazele aittir. Mecmuada yer alan; 1., 2. ve 3. beyitler Çorlulu Zarîfi Divânı'nda yer almamaktadır ancak bu beyitler (Sezgin; 2015, 136-137)'ün çalışmasında yer alan "Nazîre-i Zarîfi" başlığı altında tespit edilmiştir. Bunların dışında mecmuada yer alan 4. beyit ise her iki kaynakta da mevcut olmayıp sadece mecmuada yer almaktadır.

²⁰⁵ Şolanur: şolaşur, a.g.e.

4. Sâkî tehî şîşüp qabr şanmasın ğebâb
Câmın pür eylemiş döne döne mey hevâ
5. Mihr-i ruhuñla hâne-i dil rûşen olmaĝa
Cânâ olupdur iki gözüm iki câm aña
6. Almaz cihânda kuĝl-ı Şîfâhânı ‘aynına
Her kim gözine hâk-i rehûñ kıldı tûtîyâ
7. Yârûñ şavâf-ı Ka‘be-i kûyını ey gönül
Virmez cihâna Merve ĝaĝķı isteyen Şafâ
8. Şi‘rûñ **Zarîfî** hâķ bu zarîfâne şarĝdur
Ehl-i zarâfet itse ‘aceb mi pesend aña

7a-7b

(34)

Nazîre-i Bâķî²⁰⁶

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Cevr ü cefâña ķâ‘il olurдум velî şehâ
Maĥsûs olaydı ol da cihânda hemân baña
2. Şabr u ķarâr u ‘aķl alıcı bir perî imiş
Âdem şanurdum ol şanemi gerçi şûretâ
3. Bir kez şavâfın itmegi biñ ‘ömre virmez
Ey ĝacî Ka‘be saña baña²⁰⁷ kûy-ı dil-rübâ
4. Evvel vefâya va‘deler itmişdün²⁰⁸ ey şanem
Cevr itdün âĥîr eylemedün va‘deye vefâ
5. Vaşşâfısın o serv ü ķadün²⁰⁹ râstı bu kim
Şarz bülend-şarzuña²¹⁰ aĝsent **Bâķiyâ**

7b

(35)

[Ĝazel-i Nâbî]²¹¹

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Ĥaş ‘azl-i ĝüsn virmedi ey nâzenîn saña
Oldı berât-ı tâze ĥaş-ı ‘anberîn saña

²⁰⁶ BD: G. 10 (5 beyit).

²⁰⁷ Ka‘be saña baña: saña Ka‘be baña, D.

²⁰⁸ İtmişdün: itmişken, D.

²⁰⁹ Serv ü ķadün: serv-ķadün, D.

²¹⁰ Şarz bülend-şarzuña: Şâb-ı bülend-şarzuña, D.

²¹¹ ND: G. 4 (5 beyit).

2. Müşkil şılısmdur dil-i âhen-sirişt-i yâr
Ey âh ğall iderseñ eger âferîn saña
3. Bir âftâbı eyledi ser-germ-i inkıyâd
Ey vaqt-i şubġ bir nefes-i âteşîn saña
4. Terk itdürür çemende bu feryâdı ‘âkıbet
Ey ‘andelîb güldeki çîn-i cebîn saña
5. **Nâbî** senüñle eyleyelüm ġişse dil-beri
Zevk-i vişâl baña figân u enîn saña

7b

(36)

Naẓîre -i Hevâyi²¹²

mef’ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Hiç bûze keyf virmedi ey nâzenîn saña
Çespândır ‘aceb ‘arağ-ı dâr-çîn saña
2. Müşkil marazdır ‘illet-i ma‘hûde kıabz ider
Ey ġuğne fetġ iderseñ eger âferîn saña
3. İşkenbe bir büyük itdi²¹³ zîb-i dest
Ey pâs-bân bu şoyaka-i âhenîn saña
4. Bir ġün²¹⁴ şoğaq süpürgeliğini unutturur
Ey kıocağarı evdeki kör şeh-nişîn saña
5. Pây idelim kıazancı seniñle **Hevâyi** hep
Kıalb-i ġurûş baña züyûf-ı temîn saña

7b

(37)

Ġazel-i Muġibbî²¹⁵

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Dil çeker bâr-ı ġamı itmez tağammül Kıâf aña
Dostlar itmez misiz billâhi diñ inşâf aña
2. Kûh-ı dilde²¹⁶ derd ile âh eylesem Ferhâd-veş
Daġlar feryâd ider ancak degül eşrâf [aña]²¹⁷

²¹² HD: G. 1 (5 beyit).

²¹³ Büyük itdi: büyük feneri etdi, D.

²¹⁴ Bir ġün: her ġün, D.

²¹⁵ MUD: G. 118 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Muhibbî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²¹⁶ Kûh-ı dilde: kûh-ı dilden, D.

²¹⁷ Daġlar feryâd ider ancak degül eşrâf aña: taglar ancak degül âheng ider eşrâf aña, D.

3. Jeng-i ğamdan her ki dil âyînesin pâk itmege²¹⁸
Yâ leb-i dilber gerek yâhûd şarâb-ı şâf [aña]
4. La'l-i nâb-ı dilbere ol dem meger irer elüm
Kûze ile²¹⁹ şoprâgumdan yâ kadeğ-i şağar²²⁰ [aña]
5. Ey **Muğibbî** çünkü dildârûnda hiç insâf yok
Çâre ne şabr eyle tâ kim Çaç vire insâf [aña]

8a

(38)

Ġazel-i Fehîm[-i Kadîm]²²¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Olmuş ey ğamze-i ğammâzı zebân-dân-ı kazâ
Çeşm-i mestüñde 'ayân nükte-i pinhân-ı kazâ
2. Mevc-i şûfân-ı belâ ebrû vü hâşş-ı la'lüñ
Çeşm-i hûnî-nıgehüñ nergis-i bûstân-ı kazâ
3. Eylesem ğasret-i çeşmüñle sirişküm sırâb²²²
Pür olur gonca-i nergisle giribân-ı kazâ
4. Tengdür yekke-süvâr-ı nıgehüñ riştesine²²³
Şâğn-ı şağrâyı kader sâğa-i meydân-ı kazâ
5. Rûz-ı mağşer bulunur dest-i nigâhuñda senüñ
Nâme-i mazleme-i hûn-ı şehîdân-ı kazâ
6. Eyleyen ğamzeñi âbisten-i âşûb itmiş
Ġük-m-i çeşm-i siyehüñ tev'em-i fermân-ı kazâ
7. Tîğ-i ğamzeñ ki şehîd itdi **Fehîm**-i zârı
Olmasun mı yine biñ cân ile qurbân-ı kazâ

8a

(39)

Ġazel-i Fuzûlî²²⁴

mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. Kemâl-i ğüsn virüpdür şarâb-ı nâb saña
Saña ğelâldür ey muğbeçe-i şarâb²²⁵ saña

²¹⁸ İtmege: isteye, D.

²¹⁹ İle: ide, D.

²²⁰ kadeğ-i şağar: kadeğ hâzzâf, D.

²²¹ FKD: G. 12 (7 beyit).

²²² Sırâb: rîzân, D.

²²³ Riştesine: Küştesine, D.

²²⁴ FD: G. 11 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²²⁵ muğbeçe-i şarâb: muğbeçe şarâb, D.

2. Lebûñ su‘âline irmez²²⁶ cevâb ‘uşşâķuñ
Su‘âl olursa bu senden nidür cevâb [saña]
3. Cefâ-yı cevher-i tîğîndan²²⁷ umma kâm ey dil
Yiter fîğân ile ben²²⁸ virdüğüm ‘azâb saña²²⁹
4. Beni²³⁰ karar²³¹ ile koymaz olduñ ey gerdûn
Yiridür âhum ile virsem inķılâb saña
5. **Fuzûlî** başuña ol servi²³² sâye şaldı bugün
‘Ulüvv-i rıf’atla yitmez âftâb saña

8a-8b

(40)

Ġazel-i [Taşlıcalı] Yağyâ²³³

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Şol cefâ şaşı ki senden irişür ķat ķat baña
La‘lden kıymetlidür ey h‘âce-i behcet baña
2. Ben kimem kim vuşlatuñ iğsânına lâyıķ olam
İtlerüñ²³⁴ âvâzın işitmek yiter vuşlat [baña]
3. Hâşirum şormağ-içün ola ki²³⁵ cânânım gele
Ey ecel ġâyetde bîmâr eyle vir zağmet [baña]
4. Ayru düşdüm yârdan ayruķsı ġâlüm var benüm
Bilmezem yâ Rab ne virdi alıma furķat [baña]
5. Menzil-i maķşuda ey **Yağyâ** irerdüm ġün gibi
Ġerrece irse²³⁶ erenlerden eger himmet baña²³⁷

²²⁶ İrmez: virmez, D

²²⁷ Cefâ-yı cevher-i tîğîndan: şafâ-yı cevher-i tîğîndan, D.

²²⁸ Ben: men, D.

²²⁹ Fuzûlî Divânı’nda (Kılınc; 2021, 370) bu beytin 1. mısraası 6. beytin birinci mısraasında, ikinci mısraası ise 4. beytin ikinci mısraasında yer almaktadır.

²³⁰ Beni: meni, D.

²³¹ Karâr: kararum, D.

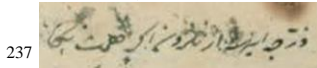
²³² Servi: serv, D.

²³³ TYD: G. 11 (5 beyit).

²³⁴ İtlerüñ: itlerim, D.

²³⁵ Ola ki: elvara, D.

²³⁶ İrse: olsa, D.

²³⁷ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

8b

(41)

Ġazel-i Necâtî [Bey]²³⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Halk-ı 'âlem bir yaña suġân-ı tenhâ bir yaña²³⁹
Cennet-i kûyuñ komazam olsa dünyâ bir yaña
2. 'Aşka mâni' olımaz nâşiġ kelâm-ı hûş-mend
Kimse²⁴⁰ kırsu şuramaz eger²⁴¹ aşısa deryâ bir yaña
3. Mâl-i dünyâ ile şerġ eyler tecerrüd ġâlını
Yerde kıânûn²⁴² bir yaña gökde Mesîġâ bir yaña
4. Bulmadılar arayup bu şîve-i refârûñı
Gitdi Şûbâ bir yaña serv-i dil-ârâ bir yaña²⁴³
5. Cânına oldu **Necâtî**nün ġavâle 'aşk-ı yâr²⁴⁴
Ey ecel sen de gelüp itme teķâzâ bir yaña

8b

(42)

Ġazel-i Hevâyî²⁴⁵

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Dem-be-dem yelpazeden gelmede îrâd-ı havâ
Gün-be-gün maşrafıñ olduysa nola²⁴⁶ zâd-ı havâ
2. Rûzgâr avına yaylaķa çıķarsın her bâr
Âferin kaġbeciķ olduñ yine şayyâd-ı havâ
3. Yelken açdırmadı engîni kürekle geçdik
Hîç gemide bize şoķanmadı imdâd-ı havâ
4. Kıocamış tırmuş oturmuşlara 'ayb olmaz mı
Bü'l-hevesler gibi olmaķ yine müķķâd²⁴⁷-ı havâ
5. Ey **Hevâyî** şu degirmeni bozulduysa ne ġam
Yel degirmeni bütün kıaldı saña bâd-ı havâ

²³⁸ NBD: G. 3 (9 beyit). (Mecmuada dört beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Necâti Bey Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²³⁹ Halk-ı 'âlem bir yaña suġân-ı tenhâ bir yaña: Halk-ı 'âlem bir yaña oldu bu şeyda bir yaña, D.

²⁴⁰ Kimse: kimsene, D.

²⁴¹ Şuramaz eger: durıamaz, D.

²⁴² kıânûn: Kıârûn, D.

²⁴³ Yaña: yañ, D.

²⁴⁴ 'aşk-ı yâr: çeşm-i yâr, D.

²⁴⁵ HD: G. 2 (5 beyit).

²⁴⁶ Nola: ne var, D.

²⁴⁷ Müķķâd: münķâd, D. (Mecmuada yanlış yazılmıştır.)

8b

(43)

Ġazel-i Muġibbî²⁴⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Göz qara vü qâş qara kirpük qarâ
Baña olmışdur belâ-ender-belâ
2. Ġasret-i hicrân elinden âh u zâr²⁴⁹
Olmışam derde dirîġâ mübtelâ
3. Bend-i zülfiñe şolaşdı çün gönül
Añlamazam dahî ayruq kırtula
4. Şorma ġâlüm gül yüzünsüz dóstum
Bülbülün ġülzârsuz ġâli n'ola
5. Ka'be'dür kûyî **Muġibbî** varıcaq
Ulu devletdür aña²⁵⁰ kırbân ola

9a

(44)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî²⁵¹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Dâġ-ı sînem sensüz ey ġonca-dehen ġüldür baña²⁵²
Nâle-i murġ-ı dilüm feryâd-ı bülbüldür baña
2. Ēarb-ı tîġuñla açılmış elde zahm-ı hûn-feşân
Kırmızı destümde bir ġarrâ kıranfildür baña
3. Şâh-ı 'aşqam şubġ-dem 'ayş eylesem devrânda
Sâķî mihr ü mâh-ı nev sâġar şafaķ müldür baña
4. Ġasret-i zülf-i nigâr ile bu âh-ı pür-şerâr
Başum üzre bir dür-efşân tâze sümbüldür [baña]
5. Hânçer-i müjġanı gerçi kim **Zârîfî** bil keser
Baş kıoyup²⁵³ ġîsûya şarķan likî kâküldür baña

²⁴⁸ MUD: G. 116 (5 beyit).

²⁴⁹ âh u zâr: âh vâh, D.

²⁵⁰ Aña: eger, D.

²⁵¹ ÇZD: G. 4 (5 beyit).

²⁵²

Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

²⁵³ Kıoyup, kıoşup, D.

9a

(45)

[Ġazel-i Necâtî Bey]²⁵⁴

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Yâr ola şandum gönül virdüm saña
Ben baña itdüm dirîgâ ben baña
2. Didi ğamzem oqları ile nicesin
Nice gelürse didüm ey bî-vefâ
3. Didi karşı şut dil-i bîmâruñi
Ġamzem oqlarıña didüm hîş ola
4. İki gözsüz baqayın dünyâya biz²⁵⁵
Hâk-i pâyuñ bilmez isem tûtiyâ
5. Kimdürür dirseñ **Necâtî** döstum
Bende-i muhliş muğibb-i bî-riyâ

9a

(46)

[Ġazel-i Çâkerî]²⁵⁶

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ey ruhuñ âyîne-i luşf-ı Hûdâ
Vey şaçuñ dil-bend ü la'lüñ dil-güşâ
2. Müşk-i hâlüñ noķşa-i cîm-i cemâl
La'l-i nâbuñ derd ehline²⁵⁷ devâ
3. 'Aşķ-ı 'uşşâķa belâdur şaķlayup²⁵⁸
O²⁵⁹ belâdan sen raķibi ey Hûdâ
4. Nergisün şâhîñ elinden²⁶⁰ ķapdı bâd
Gör elinden sehl ola ķapmaķ 'aşâ
5. Şâlib iseñ **Çâkerîden** olma dür²⁶¹

لم تجدبا عدی ولین مرشدا²⁶²

²⁵⁴ NBD: G. 19 (8 beyit). (Mecmuada üç beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Necâti Bey Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²⁵⁵ Biz: ger, D.

²⁵⁶ ÇD: G.1 (4 beyit).

²⁵⁷ Ehline: âhına, D.

²⁵⁸ Şaķlayup: teĝâfûl, D.

²⁵⁹ O: ol, D.

²⁶⁰ Elinden: alındı, D.

²⁶¹ Bu beyit Çâkerî Dîvânı'nda (Çavdurel; 1996) mevcut değildir ancak (Sezgin; 2015, 130)'ün çalışmasında yer alan "Nazîre-i Çâkerî" başlığı altında son beyit olarak tespit edilmiştir.

²⁶² لم تجدبا عدی ولین مرشدا : *Artık onun için yol gösteren bir dost bulunmaz. Kehf, 18/17.*

9a-9b

(47)

[Ġazel-i Fuzûlî]²⁶³

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Dôstum 'âlem senüñ-çün ger olur düşmen baña²⁶⁴
Ġam degül zîrâ yitersen dûst ancak sen baña
2. 'Aşka şaldum ben beni²⁶⁵ pend almayup bir dûstdan²⁶⁶
Hiç düşmen eylemez anı ki²⁶⁷ itdüm ben baña²⁶⁸
3. Dûd u âhkerdür baña²⁶⁹ serv ile gül ey bâğbân
N'eylerem ben²⁷⁰ gülşeni gülşen saña külhân baña
4. Ġamze tîğın çekdi dilber ġâfil olma ey gönül²⁷¹
Kim muğarrerdür bugün ölmek saña şîven [baña]
5. Dem-be-dem şem'-i cemâliñden münevver olmasa
Ey gözüm nûrı gerekmez dîdeler rûşen [baña]
6. Ey **Fuzûlî** çıksa²⁷² cân çıkmam²⁷³ şarîk-i 'aşkıdan
Reh-güzâr-ı ehl-i 'aşk üzre kıluñ medfen baña

9b

(48)

Ġazel-i Bâkî²⁷⁴

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Nedür bu hândeler bu 'işveler bu nâz u istiğnâ
Nedür bu cilveler bu şîveler bu ġabbet'üs-sevdâ²⁷⁵
2. Nedür bu 'ârız u haşş yâ²⁷⁶ nedür bu çeşm ü ebrûlar
Nedür bu hâl-i 'anber yâ²⁷⁷ nedür bu kâmet-i bâlâ²⁷⁸

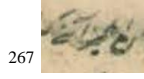
²⁶³ FD: G. 10 (7 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²⁶⁴ Baña: maña, D. (Rediflerin hepsi aynı şekilde yazılmıştır.)

²⁶⁵ Ben beni: men meni, D.

²⁶⁶ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

²⁶⁷ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

²⁶⁸ Ben baña: men maña, D.

²⁶⁹ Baña: maña, D.

²⁷⁰ Ben: men, D.

²⁷¹ Ġamze tîğın çekdi dilber ġâfil olma ey gönül: Ġamze tîğın çekdi ol mâh olma ġâfil ey gönül, D.

²⁷² Çıksa: çıhsa, D.

²⁷³ Çıkmam: çıhman, D.

²⁷⁴ BD: G. 6 (5 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Bâkî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

²⁷⁵ habbet'üs-sevdâ: kâmet-i bâlâ, D.

²⁷⁶ haşş yâ: hadd ü, D.

²⁷⁷ hâl-i 'anber yâ: hâl-i Hindûlar, D.

3. Nedür bu piç ü piç²⁷⁹ ü çin ü çin²⁸⁰ü ham-be-ham kâkül
Nedür bu turralar bu galka galka zülf-i müşg-âsâ
4. Miyânuñ rişte-i cân mı gümiş âyîne mi sineñ
Bünâgûşuñla mengûşuñ gül ile jâledür gûyâ
5. Vefâ ummaz cefâdan yüz çevürmez **Bâkı** ‘âşıkdur
Niyâz itmek yaraşur aña cânâ saña istiğnâ²⁸¹

9b

(49)

Nazîre²⁸²-i Seyyid Şabrî²⁸³

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Helâk itmek midür kaşduñ nedür ey şûh-ı bî-pervâ
Neden ben mübtelâya tâ bu deñlü nâz u istiğnâ
2. Tekellüf ber-şaraf şimden gerü ârâma yok çâre
Muğaldür kim saña râz-ı derûnum eyleyem ifşâ
3. Geçer mi rûzgârı böyle ümmîd-i vişâlûñle
Olur mı ol müyesser yoñsa bir gün bendeñe âyâ
4. Ruñ-ı maşûd olur mı cilveger âyîne-i dilde
Felekde eylesem bir gûşede tenhâ²⁸⁴ seni peydâ²⁸⁵
5. Nisâr eylerdi hâk-i pâyuña hep varımı **Şabrî**
Naşîb olsa aña fetğ-i der-i gencîne-i ma‘nâ

9b-10a

(50)

Nazîre-i Zarîfî²⁸⁶

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Ele almış ayağı bezm-i gülşende gül-i gamrâ
Muğannî olmuş aña nağme eyler bülbüli şeydâ

²⁷⁸ kâmet-i bâlâ: habbet’üs-sevdâ, D.

²⁷⁹ piç ü piç: piç piç, D.

²⁸⁰ çin ü çin: çin çin, D.

²⁸¹ Niyâz itmek yaraşur aña cânâ saña istiğnâ: Niyâz itmek aña cânâ yaraşur saña istiğnâ, D.

²⁸² Bu beyitler Âlî (Edirneli Hüseyin Efendi)’nin Dîvânı’nda (Arıkoğlu; 1999) yer alan 2. gazel’e nazire olarak yazılmıştır.

²⁸³ Sabrî Dîvânı’nda (Uz; 2009) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 66)’ün çalışmasında yer alan “Sabrî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

²⁸⁴ Tenhâ: bir gün, a.g.e.

²⁸⁵ Peydâ: tenhâ, a.g.e.

²⁸⁶ Çorlulu Zarîfî Dîvânı’nda (Taşkın; 2009) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 66)’in çalışmasında yer alan “Nazire-i Zarîfî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

2. Şafâ virmek için ey çeşmi ‘abher meclis-i bâğa²⁸⁷
Komiş zerrîn-i şem‘i yir yir anda nergîs-i şehlâ
3. Senüñ verd-i ruhına ey lebi gonca şacı sünbül
Görünmez nergisüñ çeşmine ezhâr-ı cihân âslâ
4. Ruñi gül kâmet-i servi dehânı gonca-i hoş-bû
Temâşâ eyle bâğ olmuşdur âhir dilber-i ra‘nâ
5. Giyüp gül-gûnı²⁸⁸ câme seyre ‘azm it kim nişâr için²⁸⁹
Pür itmiş lâlelerle dâmenin ey gonca-leb şagrâ
6. Ayak seyrine çıkmış lâle bâğa câm destinde
Zarîfî al ele gül gibi sende sâgar-ı şahbâ

10a

(51)

[Gazel- i Fehîm-i Kadîm]²⁹⁰

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

1. Mu‘tâd-ı zevk-i hecrüñ olan mâtem-âşinâ
Gamdan helâk olur olamazsa gam-âşinâ
2. Leb-teşne-tigüñem senüñ ey kıble-i niyâz
Zehr-âbe-ârzû olamaz zemzem-âşinâ
3. Vaqt-i gayâda rûyuña baqsun gören ba‘îd
Gül-berg-i şu‘le olduğımı şeb-nem-âşinâ
4. Bîgâne olmasun elem-i tîr-i gamzesi
Ey müşfik itme zahm-ı dilüm merhem-âşinâ
5. Ey gamzesi **Fehîm** gibi rûşenâ-yı dil
Bîgâne-şarz ol²⁹¹ olma dile mağrem-âşinâ²⁹²

²⁸⁷ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

²⁸⁸ gül-gûnı: gül-güne, a.g.e.

²⁸⁹ İçün: olsun, a.g.e.

²⁹⁰ FKD: G. 10 (5 beyit).

²⁹¹ Bîgâne-şarz ol: bîgâne-şavr, D.

²⁹² mağrem-âşinâ: her-dem-âşinâ, D.

10a

(52)

[Ġazel-i Yaġyâ]²⁹³

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Dôstum çeşmüñ süzüp mestâne söylersin baña
Çün bilürsün kuluñam şâhâne söylersin baña
2. Ħor bakma baña kim²⁹⁴ iqlîm-i ġam sultâniyam
Şûfi niçün böyle küstâhâne söylersin [baña]
3. Didüm ey meh nice bir yanam yaqılam şubġ-veş²⁹⁵
Didi kendün yaqmaq²⁹⁶ ister yâ ne söylersin [baña]
4. Gözlerüñ efsûn bilür didüm gülüp dilber didi
Sen beni oġlan şanup efsâne söylersin [baña]
5. Ey perî-peyker bu **Yaġyâ**'ya vefâlar kıl didüm
Didi 'aqluñ yoġ gibi divâne söylersin baña

10a-10b

(53)

[Ġazel- i Muġibbî]²⁹⁷

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Cevr ile cân almaġ olmışdur hemîşe ĥû saña
Anuñ içün cân ile dil virdüm ey meh-rû saña
2. Alnuña ġayrân mehdür rûyuña²⁹⁸ şeydâ güneş
Ol sebedden gice gündüz yüz sürer her ĥû²⁹⁹ [saña]
3. Ey gönül çünkim³⁰⁰ şolaşduñ³⁰¹ bend-i zülf-i dilbere
Ey gözüm şimden girü olsun ġarâm uyĥû [saña]
4. Her kaçan kaçd eyleseñ sînemde baġrum delmege
Tîr-i ġamzeñ gelmedin cânım çıkar qarşû saña
5. Âteş-i şevkiñe qarşû ey **Muġibbî** teşnesin
Cân virürseñ virmez ol meh-rû bir içim sû [saña]

²⁹³ *Yahyâ Divanı*'nda (Kavruk; 2009), *Yahyâ Nazîm Divanı*'nda (Çakır; 2018) ve *Yahyâ Divanı*'nda (Çavuşoġlu; 2023) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 101-102)'ün çalışmasında yer alan "Ġazel-i Yaġyâ" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

²⁹⁴ Ħor bakma baña kim: ĥor bakma baña, a.g.e.

²⁹⁵ şubġ-veş: Şem'-veş, a.g.e.

²⁹⁶ Yaqmaq: yanmaq, a.g.e.

²⁹⁷ MUD: G. 139 (5 beyit).

²⁹⁸ Rûyuña: yüzüñe, D.

²⁹⁹ Ħû: sû, D.

³⁰⁰ Çünkim: çünki, D.

³⁰¹ Şolaşduñ: dolaşduñ, D.

10b

(54)

[Ġazel-i Fehîm-i Kadîm]³⁰²

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Yine nev-rûz irişüp geldi gülistâna şabâ
Virdi peygâm-ı güli bülbül-i nâlâna şabâ
2. Nağd-i âşâr-ı dem-i 'Îsî-i rûğ-efzâyı
Yine vaz' eyledi ceyb-i gül-i hândâna şabâ
3. Âdemün 'aqlın alur şîve-i bûy-ı ezhâr³⁰³
N'ola şikest eylerse³⁰⁴ gülşeni mestâne şabâ
4. Bülbülân âteş-i reşkiyle³⁰⁵ hem-âgûş³⁰⁶ olsun
Tügme-i goncayı³⁰⁷ çözdü yine rindâne şabâ
5. Nûr-ı hürşîd-i zamîründen³⁰⁸ alup feyz **Fehîm**
Gülleri kıldı müşâbih meh-i tâbâna şabâ

10b

(55)

[Ġazel-i Vahîd Mahtûmî]³⁰⁹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ben gönül virdüm saña ey fâhr-ı hûbân ibtidâ
Sen beni kılduñ esîr-i ceys-i hicrân ibtidâ
2. Kebş-i cânı sen³¹⁰ Hâlilün³¹¹ yoluna idüp fedâ
Eyledüm bismilgeh-i 'aşkuñda kurbân ibtidâ
3. Mevc-i gird-âb-ı 'ademde³¹² zâr u ser-gerdân iken
Seyl-i eşkümden nümâyân oldu şûfân [ibtidâ]
4. Ben olurdum tîğ-i bi-dâd-ı raķîb ile şehîd
Ķâbil olsa eylemek dünyâda bir kaç³¹³ [ibtidâ]
5. Eyledüm mîr-i livâ-yı nazm olup **Mahtûmiyâ**
Ehl-i dil yârân için tertîb-i dîvân ibtidâ

³⁰² FKD: G. 1 (5 beyit).

³⁰³ şîve-i bûy-ı ezhâr: neş'e-i bûy-ı ezhâr, D.

³⁰⁴ şikest eylerse: eylerse şikest, D.

³⁰⁵ âteş-i reşkiyle: âteş-i 'aşkıyla, D.

³⁰⁶ hem-âgûş: derâgûş, D.

³⁰⁷ Tügme-i goncayı: Dügme-i goncayı, D.

³⁰⁸ Zamîründen: zamîründen, D.

³⁰⁹ VMD: G. 1 (5 beyit).

³¹⁰ Sen: ben, D.

³¹¹ Hâlilün: Hâlilüm, D.

³¹² Mevc-i gird-âb-ı 'ademde: Fevc-i gird-âb-ı 'ademde, D.

³¹³ bir kaç: bir kıan, D.

10b-11a

(56)

[Ġazel-i Refîkî]³¹⁴

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Şûretün ey mazhar-ı Ğağ vech-i iğsândur baña
Ol sebebden göz kıpağı anca düşmendür [baña]
2. Nâr-ı hicrândan ne ğam Ğağdan 'inâyet olıcağda³¹⁵
Âteş-i firkat hâlîlüm şağn-ı gülşendür baña
3. Dönmezem tîrûnden ey kışı kemân gönder³¹⁶hemân³¹⁷
Ğalka ğalka dâğlar egnimde cevşendür [baña]
4. Âfitâb-ı ğüsnuñi ey meh³¹⁸ temâşâ itmege
Hâne-i cismümde³¹⁹ didem iki revzendür [baña]
5. Cân virüp cânâna vaşl olmaq iñen âsân idi
Ey Refîkî arada ğâ'il olan tendür baña

11a

(57)

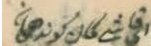
[Ġazel-i Vağîd Mahtûmî]³²⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ruĥşat-ı nezzâre³²¹ virmez girye sulşânım saña
Ben nice 'arz eyleyem ğâl-i perîşânım saña
2. Derd-i 'aşkıñda senüñ şabr itmedüm de n'eyledüm
Söyledüm mi ğâl-i zâr-ı nâ-be-sâmânım saña
3. Kim seni muğber ider senden görür rûy-ı şafâ
Bü'l- 'aceb âyînesüñ bağıduğça ğayrânım saña
4. Seyl-i eşkümden şağın bünyâd-ı ğüsnuñ ey perî
Şoşınur şâyed gezend-i çeşm-i giryânım saña

³¹⁴ Refîkî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 105)'ün çalışmasında yer alan "Ġazel-i Refîkî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

³¹⁵ Olıcağda: olıcağ, a.g.e.

³¹⁶ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

³¹⁷ Hemân: baña, a.g.e.

³¹⁸ ey meh: cânâ, a.g.e.

³¹⁹ Hâne-i cismümde: Hâne-i çeşmümde, a.g.e.

³²⁰ VMD: G. 2 (6 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Vâhid Mahtûmî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

³²¹ Ruĥşat-ı nezzâre: Ruĥşat-ı takrîr, D.

5. Tîr-i âhum nâveki hârâ-güzâr iken yine
Hiç te'sîr itmedi feryâd u efgânun [saña]
6. Seyr-i bâğ itme **Vağîdi** zâr idüp agyârla
Hârâ ulfet yaraşmaz verd-i hândânun [saña]

11a

(58)

[**Gazel-i Fehîm-i Kadîm**]³²²

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ey vücûduñ pertevindendür 'adîm olmağ [baña]
Vâcib oldı sâye-i mihr-i qadîm olmağ baña
2. Cevher-i zâtuñla qâ'im bir 'arâzdur lâ-mekân
Mümteni'dür gayyiz-i 'ilmüñ 'alîm olmağ [baña]
3. 'Aql-ı kül virdüñ beni Cibrîl-i ma'nî eyledüñ
Bezmi-ı kurb-ı aqdese lâyıq nedîm olmağ [baña]
4. Her tecellîden heyûlâ itdi biñ sûret qabûl
Çoğ midur âyîne-i qalb-i selîm³²³ olmağ [baña]
5. Çikmetüñ fehm eylemez şab'-ı selîm olmayan
Lâzım oldı hem **Fehîm** ü hem kelîm³²⁴ olmağ [baña]

11a-11b

(59)

[**Gazel-i Mecdî**]³²⁵

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Şûfî meyl itmezse mâyildür göñül ammâ saña
İki kişinüñ biri 'âşık durur cânâ saña
2. Dürlü dürlü rengler virdi aña mihrüñ senüñ
Olalı ey gonce-leb 'âşık gül-i ra'nâ saña
3. Cümle-i hûbân-ı âfâk içre senden gayrıya³²⁶
Kimse müstešnâ dimez ey mâh-rû illâ³²⁷ saña³²⁸

³²² FKD: G. 5 (5 beyit).

³²³ âyîne-i qalb-i selîm: âyîne-i şab'-ı selîm, D.

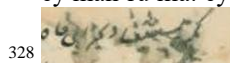
³²⁴ Hem Fehîm ü hem kelîm: hem gâkîm ü hem Fehîm, D.

³²⁵ MD: G. 6 (5 beyit).

³²⁶ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

³²⁷ ey mâh-rû illâ: ey mâh ala, D.

³²⁸ Bu kısımda –okumayı engellemeyecek şekilde- mürekkep lekeleri vardır.

4. Çerh-i ser-gerdân güneş bî-hod zemîn ser-geştedür³²⁹
'Âşık olmuş cümle yirden göge âşinâ saña
5. Nazm³³⁰ ikliminde şöyle şevketüñ var³³¹ **Mecdiyâ**
Görse ger dârâtuñi³³² reşk eyleye dârâ saña

11b-12a

(60)

[Kış'a-i Kuşûrî]³³³

müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

1. Git bi-rev ü söyle be-gû gel biyâ
Hâl-i dilüm³³⁴ cümle ayân it aña³³⁵
2. Tâ bu kadar terk-i şilâ etmeden³³⁶
Ez-çe neden çün nite niçün çe-râ
3. İç şona şelvâr di yeñ âstîn
Ehl-i dile birisi eyler vefâ
4. 'Ârif olan hiç çeke mi iğtiyâc
Gönleğe pîrâhen ü haftân³³⁷ kabâ
5. Nağz digil gökçege bîniye mağz
Şerbet-i 'aşk ile aña³³⁸ kıl³³⁹ cudâ³⁴⁰
6. Bülbülü³⁴¹ taqlid eyle gör oldı gûr
Çağz vü³⁴² zâğ gûk³⁴³ durur kırbağa
7. Oldı derîce deri-çe der kapû
Sen gideli kûfl ile muğkem nevâ
8. Hâne-i dil ğabbeñiz³⁴⁴ ile şolu³⁴⁵
Kûşe bucağ orta miyân ev serâ

³²⁹ güneş bî-hod zemîn ser-geştedür: rehün için güneş ser-geştedür, D.

³³⁰ Nazm: 'aşk, D.

³³¹ şevketüñ var: şevketüñdür, D.

³³² Dârâtuñi: idrâküñi, D.

³³³ Kusûrî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak *Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-29 Numarafa Kayıtlı 18. Yüzyıla Ait Bir Mecmûa (yk. 1a-58b) Çeviriyazılı Metin-İnceleme* (Kızılcay; 2019, 611-614) adlı çalışmada yer alan "Kuşûrî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır. Mecmuadaki beyitlerle bu kaynaktaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

³³⁴ Dilüm: Dili, a.g.e.

³³⁵ Aña: baña, a.g.e.

³³⁶ Etmeden: eylemek, a.g.e.

³³⁷ pîrâhen ü haftân: pîrâhen haftân, a.g.e.

³³⁸ Aña: aña, a.g.e.

³³⁹ Kıl: ver, a.g.e.

³⁴⁰ Cudâ: cilâ, a.g.e.

³⁴¹ Bülbülü: Bülbüle, a.g.e.

³⁴² Vü: u, a.g.e.

³⁴³ zâğ gûk: zâğ u gûk, a.g.e.

³⁴⁴ Ğabbeñiz: ceng, a.g.e.

³⁴⁵ Şolu: şopşolu, a.g.e.

9. Hâşîş hûşîm kavm ü kabîle³⁴⁶ tebâr
Cümle hûlûs ile iderler du‘â
10. Vaşlîña râğîb bilen ü bilmeyen
Yâde di bîgâne biliş âşinâ
11. Gürbe kedi nâve senit qaravaş
Oldı firâkuñla meşâğîb-nümâ³⁴⁷
12. Hâdim u hüdâm³⁴⁸ ider dest-bûs³⁴⁹
Dahî perestâr dededür niyâ
13. Tele faç ü dâm şuzâç³⁵⁰ nâm âd
Zâyi‘ olur gelmez ise bil şehâ³⁵¹
14. Ehl ü ‘ıyâl ismüñi yâd itmede
Şâm ile bâm ahşâm u şaň çek derâ
15. Tuz nemek ü etmek ü et nân gûşt³⁵²
İlde ne deñlü çoç³⁵³ ise hoş ğıdâ
16. Kendi evünde kişiyê hoş gelür
Mâst yoğurt boz³⁵⁴ aşı mâst-bâ
17. Buğdaya gendüm diyü vü³⁵⁵ erzen şarû
Pürdürür anbâruñ elem çekme hâ
18. Neşv ü nemâ üzre şamu bezmiñüz³⁵⁶
Arpa vu böğürlice cov u lûbyâ
19. Arğa di kârîz oluğ³⁵⁷ nâvdân
Her birisi³⁵⁸ olmada mecrâ-yı mâ
20. İşlemede hân ile ğammâmuñuz
Dahî degürmen ne durur âsiyâ
21. Hem-çü tu kes mi ne-nümâyed merâ
Her ne kadar olur ise dil-rübâ
22. Diğğat ile cümleye kılsaç³⁵⁹ nazar
Sencileyin kimse görünmez baña
23. Müfte‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

³⁴⁶ kavm ü kabîle: kavm kabîle, a.g.e.

³⁴⁷ meşâğîb-nümâ: meşâ‘ib-nümâ, a.g.e.

³⁴⁸ Hâdim u hüdâm: Hâdim huddâmuñ, a.g.e.

³⁴⁹ dest-bûs: dest ü pûş, a.g.e.

³⁵⁰ Şuzâç: duzaç, a.g.e.

³⁵¹ bil şehâ: bu yaña, a.g.e.

³⁵² ü et nân gûşt: aş u nân gûşt, a.g.e.

³⁵³ Çoç: çoğ, a.g.e.

³⁵⁴ Boz: bozca, a.g.e.

³⁵⁵ diyü vü: di vü, a.g.e.

³⁵⁶ Bezmiñüz: bezriğüz, a.g.e.

³⁵⁷ Oluğ: olur, a.g.e.

³⁵⁸ Her birisi: birbirisi, a.g.e.

³⁵⁹ Kılsaç: etsek, a.g.e.

- Eyle kerem kı1 seferi bu yaña
24. Karşu varup³⁶⁰ diye **Ƙuşûrî** o dem
Ey şeh-i hûbân-ı cihân mergâbâ

12a

(61)

[Ġazel-i Tiġî]³⁶¹

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Baġ seyl-i âb-ı çeşmüme ħân söylerüm saña
Güş eyle işte kâm-ı figân söylerüm [saña]
2. Kimdür şorarsañ o şûhı baña eger³⁶²
Şâhen-şeh-i bütân-ı zamân söylerüm saña
3. Ƙaşdum lisân-ı ġâl ile olmazsa müstefâd
Râz-ı derûnı soñra nihân söylerüm saña
4. Bulma metâ'-ı ġüsnüne ol âfetüñ ħuşûr
Çıkmazsa alma kâle-i cân söylerüm saña
5. **Tiġî** ġâzer kı1 itme leb-i la'line heves
Bir ħanludur şorarsañ³⁶³ amân söylerüm saña

12a-12b

(62)

[Ġazel-i Nedîm]³⁶⁴

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Gör ħadd-i yâri serv-i cemân söylerüm saña
Baġ ol dehâna râz-ı nihân söylerüm saña
2. Vardır ġuzûra söyleyecek bir sözüm anı³⁶⁵
A'dâ kaçan uyur o zamân söylerüm [saña]
3. Şorma peyâm-ı la'lini peymâne şuymasın³⁶⁶
Ey dil tehâlük etme amân söylerüm saña

³⁶⁰ Varup: vara, a.g.e.

³⁶¹ Tiġî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 141)'in çalışmasında yer alan “Ġazel-i Tiġî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

³⁶² Baña eger: eger baña, a.g.e.

³⁶³ Şorarsañ: [-], a.g.e. (Bahsi geçen kaynaktaki bu kısım okunmamıştır.)

³⁶⁴ NED: G. 3 (14 beyit). (Mecmuada yedi beyit eksiktir, bundan dolayı Mecmuadaki beyitlerle Nedîm Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

³⁶⁵ Anı: onu, D.

³⁶⁶ Şuymasın: duymasın, D.

4. Ben şâ'irim o kâmet-i mevzûnu şoğrusı³⁶⁷
Sevmem disem de belki yalan söylerüm [saña]
5. Söylenmez ol perî ile seyr-i Gişârımız
Şa'n³⁶⁸ itme ey dil ani³⁶⁹ nihân³⁷⁰ söylerüm [saña]
6. Hâmdır dü zülfi zülfe-veş anuñla³⁷¹ bil hemân
Ey bâd-ı şubğ işte nişân söylerüm [saña]
7. Eylerse baña dahî nazar ol hîdîv-i 'ahd
Hem-çün **Nedîm** siğr- i beyân³⁷² söylerüm saña

12b

(63)

[Gazel-i Vağîd Mahtûmî]³⁷³

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Bağ kadd-i yâre serv-i çemân söylerüm saña
Ğüsni³⁷⁴ tamâm cümleten ân söylerüm saña
2. 'Âşıkları³⁷⁵ o seyyid-i 'âlî-tebârumuñ
Cümle fülân ibn-i fülân söylerüm saña
3. Vuşlat deminde şorma hülûşumdan ey şanem
Şâyed riyâ ider de yalan söylerüm [saña]
4. Hûlyâ-yı ehl-i 'aşkı şeb-i intizârda
Olduğda rûz u vaşlı³⁷⁶ nihân söylerüm [saña]
5. Ağlatma mübtelâñı emânı bilür misin
Ey bî-emân-ı nâz emân söylerüm saña
6. Nazm-ı **Vağîd** olur ise tağsinüñe qarîn
Şi'r-i selis ü şevk-resân³⁷⁷ söylerüm saña

³⁶⁷ Şoğrusı: doğrusu, D.

³⁶⁸ Şa'n: zann, D.

³⁶⁹ Anı: onu, D.

³⁷⁰ Nihân: hemân, D.

³⁷¹ Anuñla: onunla, D.

³⁷² siğr- i beyân: sihr ü beyân, D.

³⁷³ VMD: G. 5 (7 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Vâhid Mahtûmî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

³⁷⁴ ğüsni: ğüsün, D.

³⁷⁵ 'âşıkları: 'âşıkların, D.

³⁷⁶ rûz u vaşlı: rûz-ı vaşl, D.

³⁷⁷ Şi'r-i selis ü şevk-resân: şi'r-i selis-i şevk-resân, D.

12b

(64)

[Ġazel-i Nâsib]³⁷⁸

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. 'Uşşâka luşfi gâhîce cânâ unutmâ hâ
Ĥemyâze-gerd ü muntazıruz hâ unutmâ hâ
2. Devr-i kadeğde nevbetümi gözle sâkıyâ
Şun destiñ³⁷⁹ ile sâgar-ı şahbâ unutmâ hâ
3. İtdüñ bugün raķıbi³⁸⁰ mağalleñde bahre-yâb
Bu vâz' -ı nâ-şenîdüñi ferdâ unutmâ hâ
4. Ta'bir-i dil-perîzî-i âmâlüm ezber it
Lüşf u mürüvvet etmegi aslâ unutmâ [hâ]
5. Tîğ-i sitemle sînemi itdüñ dilim dilim
Bir kere eyle bârî müdâvâ unutmâ [hâ]
6. Kıldüñ vişâli va'de-i hâşır-firîb ile
İncâz-ı va'di sende dil-ârâ unutmâ [hâ]
7. Pîrâna Nâsibâ bu belâgatlı³⁸¹ şî'irden
Maķşûdumuz nazîredür ammâ unutmâ hâ

13a

(65)

[Ġazel-i Fuzûlî]³⁸²

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ġâlibâ bir ehl-i dil şoprağıdur dürd-i şarâb
Kim kılp gürmet binâlar itmiş³⁸³ üstinde ġabâb
2. Berķ u bârân şanma kim gördükçe eşk u âhımı
Bilmez³⁸⁴ nemdür benüm³⁸⁵ aġlar baña³⁸⁶ yanar seġâb
3. Yitmeyüp vaşlına sen leylî-veşüñ bir 'ömrdür
Ben³⁸⁷ gibi Mecnûn olup saġrâya düşmüş âfitâb

³⁷⁸ Nâsib'e ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 147-148)'in çalışmasında yer alan "Şarz-ı Âhar Nâsib" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır.

³⁷⁹ Destiñ: luşfuñ, a.g.e.

³⁸⁰ Raķıbi: raķıbi, a.g.e.

³⁸¹ Belâgatlı: belâgatlu, a.g.e.

³⁸² FD: G. 28 (7 beyit). (Mecmuada üç beyit eksiktir. Mecmuada bulunan 5. beyit ise Fuzûlî Dîvânı'ndaki 26. gazelin 2. beytinde yer almaktadır. Bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

³⁸³ İtmış: dutmış, D.

³⁸⁴ Bilmez: bilmezem, D.

³⁸⁵ Benüm: menüm, D.

³⁸⁶ Baña: maña, D.

³⁸⁷ Ben: men, D.

4. Nağd-i ‘ömrün bir şanem ‘aşkına³⁸⁸ şarf itdün müdâm³⁸⁹
Ey **Fuzûlî** vir³⁹⁰ eger senden şorılsa bu ğısáb³⁹¹
5. Dem-be-dem tağrık-i tığından bulur başlar şafâ
Eyle kim şu mevc urur zâhir kıılır her dem ğabâb

13a

(66)

[Ġazel-i Mecdî]³⁹²

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Şâhid-i ‘aşqa³⁹³ zeberced tâcdur³⁹⁴ câm-ı şarâb
La‘ldür aña qonulmuş sâkıyâ her bir ğebâb
2. Yiltenüp³⁹⁵ mihrün hevâsına hevâyî olmasa
Çâk çâk itmezdi ser-tâ-pâ tenin³⁹⁶ ey meh seğâb
3. Şubğ olunca yummadı kırpiklerin merdümlerin³⁹⁷
Olmasun diyü gözümle³⁹⁸ yâr arasında ğicâb
4. İşigin öpmek ümîdine düşelden³⁹⁹ ol mehün
‘Âşık-ı üftâde-veş kendiñ birağmışdur şihâb
5. İtmesem per-i semenderden eger evrâqını
Şi‘r-i âteş-bârı **Mecdî** cem‘ olup olmaz kitâb

13a

(67)

[Ġazel-i Yetîm]⁴⁰⁰

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. ‘Aşkuñ yolında ğuşsa vü ğam baña zâd olup
Gİtdüm ‘adem vilâyetine nâ-murâd olup
2. Âhum hevâ-yı ‘aşk ile hâk olduğum görüp
Rağs itdürür ğubâruma bir gird-bâd olup

³⁸⁸ ‘aşkına: ‘aşkında, D.

³⁸⁹ Müdâm: temâm, D.

³⁹⁰ Vir: âh, D.

³⁹¹ Fuzûlî Dîvânı’nda (Kılınç; 2021) bu beyit makta beyti olarak yer alırken mecmuada farklıdır.

³⁹² MD: G. 7 (5 beyit).

³⁹³ ‘aşqa: şevke, D.

³⁹⁴ Tâcdur: tâcudur, D.

³⁹⁵ Yiltenüp: yiltesün, D.

³⁹⁶ Tenin: teni, D.

³⁹⁷ Merdümlerin: merdümlerim, D.

³⁹⁸ Gözümle: anuñla, D.

³⁹⁹ Düşelden: düşenler, D.

⁴⁰⁰ YD: G. 13 (5 beyit).

3. Ğırbâl ile ğubârum aranup bulunmaya
Demler ola ki istenevüz dilde yâd [olup]
4. Ağlamasın mı derd ile mağzûn olup gönül
Gülmek naşîb olmadı ‘âlemde şâd olup
5. Endûh-ı ğuşşa-i dili şerğ itme ki **Yetîm**
Mümkin degül yazılsa deñizler midâd olup

13b

(68)

[Ğazel-i ‘İşmetî]⁴⁰¹

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘lîlü fâ ‘ilün

1. Hûn-âb-ı dil ki dîde-i giryâne çıkdı hep
Emvâc-ı derd sâğil-i dermâne çıkdı hep
2. Zîr-i zemîn-i sinedeki rîze seng-i ğam
Seyl-âb-ı çeşm-i eşkle⁴⁰² meydâne çıkdı [hep]
3. Bir kârvân ki eyledüm andan ümîd-i feyz
Peymâne-i ğurûr⁴⁰³ ile mestâne çıkdı [hep]
4. Hûn-ı cigerle besledim ol nahl-i nâzî ğayf
Bâr-ı vişâli bir iki nâ-dâne çıkdı [hep]
5. Şûmâr-ı ğamda ‘İşmetiyâ hâtem-i dilüñ
Nağş-ı hîred-firûzu⁴⁰⁴ ğarîbâne çıkdı hep

13b

(69)

[Nazîre-i Hevâyî]⁴⁰⁵

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘lîlü fâ ‘ilün

1. Partal dil ki cümlesi meydâna çıkdı hep
Varı yoğı ne var ise yâbâna çıkdı [hep]
2. Bu ‘aşrda hele veled-i zinâsı köylünün⁴⁰⁶
Şehrîye nisbeten⁴⁰⁷ kıatı ferzâne çıkdı hep
3. İçmez geçer bize mey-i şâfiyî zâhidân
Mey-hâneden gice yine mestâne çıkdı [hep]

⁴⁰¹ İD: G. 2 (5 beyit).

⁴⁰² Seyl-âb-ı çeşm-i eşkle: seyl-âb-ı eşk-i çeşmile, D.

⁴⁰³ Peymâne-i ğurûr: peymâne-i ‘azîz, D.

⁴⁰⁴ Nağş-ı hîred-firûzu: nağş-ı hîred-firîbi, D.

⁴⁰⁵ *Hevâyî (Abdurrahma, Kubûrî-zâde) Dîvânı’nın Tenkidli Metni ve İncelemesi* adlı (Çakır; 1998) eserde bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 203-204)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Hevâyî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁰⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁰⁷ Nisbeten: nisbetâ, a.g.e.

4. Şad dâne şubğa elde ridâ boynına alup
Dervîşler zamânedede şeyhâne çıkdı [hep]
5. Virdüm didüñ ne var ise varım **Hevâyiye**
Ben şutmadum seni sözüñ efsâne çıkdı [hep]

13b

(70)

[Ġazel-i Fehîm-i Kadîm]⁴⁰⁸

mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün

1. Ben ol mey-hâreym rindâne-meşreb
Ki itdüm meşrebi mestâne-meşreb
2. Cünûn âşüfte-mağz-ı ğayretümdür
Ġarîb âlüfteym dîvâne-meşreb
3. 'Aceb mâhî-i bağr-ı şu'ledür dil
Semender-fişrat u pervâne-meşreb
4. Degülseñ âşinâ çeşmine olma
Teğâfûl-mezheb⁴⁰⁹ ü bîgâne-[meşreb]
5. Gözüñden gitmesün bir dem mey-i nâb
Fehîm ol dá'imâ peymâne-meşreb

13b-14a

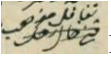
(71)

[Ġazel-i Fuzûlî]⁴¹⁰

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Ey nâvek-i şevkuñ siperi sîne-i ağbâb
Zülfüñ hâmi erbâb-ı vefâ şaydına kullâb
2. Miğrâbda şekl-i hâmi ebrû-yı laşîfüñ
Vâcib bu cihetden kamuya secde-i miğrâb
3. Sûzum dir idüm şem' saña eylese⁴¹¹ rûşen
Nezzâre-i ruhsâruña yok⁴¹² şem'de hem tâb
4. Dün şubğ yitürdüm felege mevc-i sirişküm
Ġarğ itdi felek üzre olan encümi gird-âb

⁴⁰⁸ FKD: G. 18 (5 beyit).

⁴⁰⁹ Resimde de görüldüğü gibi mecmuada bu kısım ilk başta “kâmi hâl-i ruğûñ” şeklinde yazılmış daha sonra üzeri karalanmıştır.

⁴¹⁰ FD: G. 25 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁴¹¹ Eylese: eyleye, D.

⁴¹² Yok: yoh, D.

5. Cem‘iyyet-i esbâba göñül virme **Fuzûlî**
Kim tefriqadur hâşıra cem‘iyyet-i esbâb

14a

(72)

[**Ġazel-i Edîbî**]⁴¹³

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Bir söz bulamam vaşf-ı leb-i yâre münâsib
Dînmez ğazel ol la‘l-i güher-bâre münâsib
2. İğsâmı o yârin saña lâyıķ degül ey dil
Olursa cefâsı hele bir pâre münâsib
3. Gülmek saña ey ğonce-i gülzâr-ı letâfet
Nâliş ğam-ı ‘aşķıñla⁴¹⁴ dil-i zâre münâsib
4. ‘Âşķıların öldürse n’ola tîĝ-i müjeyle
Her dem nice kan atsa⁴¹⁵ o hûn-h‘vâre münâsib
5. Eylerse **Edîbîyi** koyup ğayra vefâlar
Vallâhi degüldür o cefa-kâra münâsib

14a

(73)

[**Nazîre-i Selîsî**]⁴¹⁶

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Kân aĝlar ise dîde-i hûn-bâre münâsib
Feryâd iderse bu dil-i zâre münâsib
2. Câm-ı leb-i la‘lün ğüneşi eyledi bî-hûş
Mestâne düşermiş der ü dîvâre [münâsib]
3. Dûr itme çapuñdan beni kim sâķi⁴¹⁷ bulunmaz
Bir bencileyin bende-i bî-çâre münâsib
4. Maĝbûb odur kim göre ‘aşķıklara ey dil
Luşf u keremi ire maĝal ire münâsib
5. Cevr ü sitemi saña maĝal gördi **Selîsî**
Ol âfet anı görmedi aĝyâra münâsib

⁴¹³ Edîbî’ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 213)’in çalışmasında yer alan “Vezn-i Âhar Ġazel-i Edîbî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴¹⁴ ğam-ı ‘aşķıñla: ğam-ı zülfüñle, a.g.e.

⁴¹⁵ Atsa: dökse, a.g.e.

⁴¹⁶ Selîsî’ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 212-213)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Selîsî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴¹⁷ kim sâķi: ey şâh, a.g.e.

14a-14b

(74)

[Ġazel-i Nuşġî]⁴¹⁸

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

1. Raġm eyle benim ġâl-i perîşânıma yâ Râb
Vir nûr-ı fer dîde-i giryânıma yâ Râb
2. Yek kaşre döküp âb-ı 'inâyet görmekten
Lüşf u meded it sîne-i süzânıma yâ Râb
3. Peyġûle-i miġnetde kudûrat-ı felekden
Kâr itdi geçüp tîġ-i sitem cânıma yâ Râb
4. Feryâdıma efgânıma raġm it yine sensin
Kim raġm idecek çîn-i seher-i efgânıma [yâ Rab]
5. **Nuşġîye** gelen derd u belâ hep ġadriñdür
'Avniñle yetişdir beni dermanıma yâ Râb

14b

(75)

[Ġazel-i Bâķî]⁴¹⁹

fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

1. Olsa zülfi o gül-'izâra niķâb
Olur âşüfte sünbül-i sîr-âb
2. Dûd-ı âhum ruhuñ hevâsıyla
Ebr olur⁴²⁰ yağdurur cihâna gül-âb
3. Kân-ı mihr ü maġabbetüñdendür
Güher-i âfitâb-ı 'âlem-tâb
4. Ķaddüm ey şeh-süvâr-ı ġüsn itdi
Pây-bûsuñ hayâli şekl-i rikâb
5. Oldı deryâ-yı eşküme nisbet
Günbed-i çarh-ı nîl-reng ġabâb
6. Ġam-ı devrân-ı dûm çekme yüri
Bâķiyâ ol hemîşe mest ü harâb

⁴¹⁸ Nushî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

⁴¹⁹ BD: G. 19 (6 beyit).

⁴²⁰ Bu kısımda mürekkep izleri vardır ancak beytin bağlamına ve bu kısımdaki harflere bakarak burada yazan kelimeyi okumak mümkündür.

14b

(76)

[**Ġazel-i Fuzûlî**]⁴²¹

müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

1. Şubġ şalup mâh-ı ruhuñdan⁴²² niķâb
Çık⁴²³ ki temâşâya çıķa⁴²⁴ âfitâb
2. Rişte-i cânım yeter it pür-girih
Şalma ser-i zülf-i semen-sâya tâb
3. Mest çıķup⁴²⁵ şalma nazâr her yaña
Görme revâ kim ola 'âlem ġarâb
4. Kesme nazâr cânib-i 'uşşâķdan
Nâle-i dil-sûzdan it ictinâb
5. Yâr su'âl itse ki ġâlûñ nedür
Ĥasta **Fuzûlî** ne virürsün⁴²⁶ cevâb

14b-15a

(77)

[**Ġazel-i Veysî**]⁴²⁷

müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün

1. Şurrelerüñ ruĥlaruña ķıl niķâb
Eyler iseñ baķduġumuzdan ġicab
2. Çatma ķaşuñ ruĥlaruñı gösterüp
İtme bize luşf yüzünden 'itâb⁴²⁸
3. Şaymaz ise bendelerinden bizi
Söyleşürüz yârla rûz-ı ġisâb
4. Ĥaste çiger sûhte dil-i bî-ķarâr
Döndi baña bezm-i belâda kebâb
5. Dikkatle vaşf-ı ġaşuñ yazsa ger
Her sözi **Veysî**nüñ olur bir kitâb

⁴²¹ FD: G. 27 (9 beyit). (Mecmuada dört beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁴²² mâh-ı ruhuñdan: mihr-i ruhuñdan, D.

⁴²³ Çık: çih, D.

⁴²⁴ Çıķa: çihâ, D.

⁴²⁵ Çıķup: çihup, D.

⁴²⁶ Vêürsün: vêürsen, D.

⁴²⁷ VD: G. 5. (5 beyit).

⁴²⁸ 'itâb: niķâb, D.

15a

(78)

[Nazîre-i Selmân]⁴²⁹

müfte ‘ilün müfte ‘ilün fâ ‘ilün

1. Çâne-i dil oldu gamuñla hârâb
Eyle ‘imâret anı gel yap yap
2. Bezme gel açıl gül-i hândân gibi
Durma yüzün gonce-veş itme ğicâb
3. Seyr-i leb-i cûya gel ey serv-i nâz
Kûyuña ağıtdı gözüm cûy-ı âb
4. Bir güle baksa yüzüme luş ile
Dilber-i beg-zâde-i ‘âlî-cenâb
5. Çarhâ yazar şi‘rûni **Selmân** senüñ
Hâme-i zer birle seğer âfitâb

15a

(79)

[Ġazel-i Bosnalı Şâbit]⁴³⁰

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Kîse-i âla koyup nâme-i şevki mey-i nâb
Mührinüñ üstine billûr kapağ başdı ğabâb
2. Tevbe itdün meye menfûruñ olup câm-ı şarâb
Oldı bâdeyle miyân-ı leb-i la‘lün şeker-âb
3. Cebel-i nûra kurup kâkül-i müşğîn hayme
Vâdî-i nâza⁴³¹ çeküp bağladı ğisû-yı şinâb
4. İtmedin⁴³² başını misvâk gibi biñ pâre
Giremezsın leb-i yâre saña Şâfice cevâb
5. O meh-i şeb-revimün şırmalı bir kâncısını
Nüş idüp çarhâ çıkardım⁴³³ öğerek şanma şihâb
6. Ahz ü i‘şâ iledür revnağı bu bâğçenüñ
Aldıguñ vir yine al şoñra misâl-i dölâb
7. Şimdi ağıyârı ne iğsân ile mağcûb eyle
Bî-ğayâdan ne hâsuñ geldüğü vaqt⁴³⁴ eyle ğicâb

⁴²⁹ Selmân’a ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 216)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Selmân” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴³⁰ BSD: G. 28 (8 beyit).

⁴³¹ Vâdî-i nâza: vâdî-i nâra, D.

⁴³² İtmedin: itmeden, D.

⁴³³ Çıkardım: çıkardı, D.

8. **Şâbitâ** şubğa seni dâm-ı riyâya düşürür
Silk-i nuşluñla⁴³⁵ hemân mey-kede⁴³⁶ eyle şitâb

15b

(80)

[**Naẓîre-i Derûnî**]⁴³⁷

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Bir dem şanemâ kâmet-i servüñle kıyâm et
Tâ kim bize zâhir ola aġvâl-i kıyâmet
2. Mescidde mü'ezzîn ki göre kâmetüñi râst
Çad kâmet okuyup ide tekbîr⁴³⁸ ikamet
3. Miġrâba geçüp fitne gözün siġrle her dem⁴³⁹
Eyler ol iki şurra-i câdûya imâmet⁴⁴⁰
4. Gel kana girüp cevrlle öldürme beni sen
Hiç fâ'ide itmez kişiye şöñra nedâmet
5. Sen dilbere dil virdi **Derûnî** dile düşdi
'Âşıkdur olursa n'ola rüsvâyı melâmet⁴⁴¹

15b

(81)

[**Ġazel-i Fiġânî**]⁴⁴²

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Ruhsârelerüñ⁴⁴³ zülfün için itdi şehâdet
Bir dîni çaradur ki ider şemse 'ibâdet
2. 'Ançâ-yı dilüm seyr-i cihâna heves itmez
Menzil-geh olalı olalı⁴⁴⁴ aña bu⁴⁴⁵ Çâf-ı çanâ'at

⁴³⁴ Vaçt: dem, D.

⁴³⁵ Silk-i nuşluñla: silk-i nazmuñla, D.

⁴³⁶ mey-kede: mey-kedeye, D.

⁴³⁷ Derûnî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 248-249)'in çalışmasında yer alan "Naẓîre-i Derûnî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴³⁸ okuyup ide tekbîr: okıdub (...), a.g.e.

⁴³⁹ her dem: dâ'im, a.g.e.

⁴⁴⁰ İmâmet: 'ibâdet, a.g.e.

⁴⁴¹ rüsvâyı melâmet: rüsvây u nedâmet, a.g.e.

⁴⁴² FİD: G. 4 (5 beyit). (Mecmuada bir beyit fazladır bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fiġânî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁴⁴³ ruhsârelerüñ: ruhsâraruñ, D.

⁴⁴⁴ olalı olalı: olalıdan, D.

⁴⁴⁵ Aña bu: aña, D.

3. Bir gün sen eger külbe-i ağzânuma gelseñ
Ey serv muqarrer qopar ol günde kıyâmet
4. Setr eylesün ‘ârız-ı pür tâbuñı zülfüñ
Qaldur anı yüzden şaşın ey kân-ı leşâfet⁴⁴⁶
5. Şol gükm-i hümâyûn-ı cemâlûñdeki zülfüñ
‘Anberle yazılmış iki ‘unvân-ı melâgat
6. ‘Âlemde bu şeş⁴⁴⁷ beytûñle qal‘a-i şî‘re
Urduñ be **Figânî** yine bir şop-ı belâgat

15b-16a

(82)

[**Naẓîre-i Ğinâyî**]⁴⁴⁸

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. ‘Arz eyledi ol serv-i revân-nâzla kâmet
‘Âşıklarınuñ başına qopardı kıyâmet
2. Diyem qadd-i bâlâsı belâsıyla ölüsem
Qabrüm serine servî diküñ diyü vaşiyet
3. Meclisde müdâmî bizi ol sâkî ayaqlar
El üzre şutup eyler iken biz aña gürmet
4. Qaddümi kemân eyleyeli dost cefâsı
Çarhuñ şoqınur âhum oqı çarhına qat qat
5. Guş urmaz eyâ şûfî **Ğinâyî**⁴⁴⁹ kılursañ
Mañbûb u meyüñ terkini ur diyü naşîgat

16a

(83)

[**Ğazel-i Vaşfi**]⁴⁵⁰

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Öldür beni kim sensüz eyâ gözleri âfet
Hecrüñ qoparur başuma her lağza kıyâmet

⁴⁴⁶ Figânî Dîvânı’nda (Cankurt; 2015) bu beyit yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 250)’in çalışmasında yer alan “Naẓîre-i Figânî” başlığı altında bu beyit tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyit karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyit esas alınmıştır.

⁴⁴⁷ Şeş: beş, a.g.e.

⁴⁴⁸ Ğinâyî’ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 250-251)’in çalışmasında yer alan “Naẓîre-i Ğinâyî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁴⁹ Ğinâyî: Ğinâyîye, a.g.e.

⁴⁵⁰ VASD: G. 8 (8 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Vasfî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

2. Vaşl istedüğümce kıomadı yâkıamı elden
Bilmem ki ne virdi alamaz bâña bu fûrkıat
3. Hecrûñde ŧehâ ğâlûmi ol dem bilesin sen⁴⁵¹
Bir ğün diyeler bir kıuluñ ölmüş saña ŧığğat
4. Ğamzemle⁴⁵² dimişsin aluram⁴⁵³ cânını cânâ
Luşf eyle⁴⁵⁴ ki ben anı ğörem⁴⁵⁵ cânuma minnet
5. Hâk-i derûñi başıma tâc ide zamâne
Bu⁴⁵⁶ devleti yoķ başuma bir ğün vire⁴⁵⁷ devlet
6. Kıaddûñ hevesin itdüği **Vaşfi** bu durur kim
Höşdur ki ŧehâ kıışide ‘âlî ola himmet

16a

(84)

[Ğazel-i Vağid Mahtûmi]⁴⁵⁸

mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Derd oldı yine derd-i dil zâruma ğâyet
Ğurbetde meğer olmaz imiş derde nihâyet
2. Bir ğonce o ğül-pîrehenüñ kıoynına ğirmiş
Bildüm ki aña bûy-ı vefâ itdi sirâyet
3. Ey muşğaf-ı rûyuñda lebüñ âyet-i Kevser⁴⁵⁹
Hâşsuñ mı der-âğûş-ı kıadûñ nehyine âyet
4. Ağvâlûme efsâne-i Mecnûn kıodılar nâm
Devletde varup her kime itdümse ğikâyet
5. Ol pâdişeh-i memleket-ârâ-yı cefâdan
Bilmem ki kime eyleye **Mahtûmi** ŧikâyet

⁴⁵¹ Sen: kim, D.

⁴⁵² Ğamzemle: ğamzenle, D.

⁴⁵³ Aluram: alam, D:

⁴⁵⁴ Eyle: it, D.

⁴⁵⁵ Ğörem: ğörürem, D.

⁴⁵⁶ Bu: ger, D.

⁴⁵⁷ Vire: ire, D.

⁴⁵⁸ VMD: G. 17 (5 beyit).

⁴⁵⁹ âyet-i Kevser: sûre-i Kevser, D.

16a-16b

(85)

[Ġazel-i ‘Abdî]⁴⁶⁰

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. ‘Âlemde şafâ kalmadı yârânda ğaķîķat
Ķanda dil-i yârân-ı şafâ ķanda ğaķîķat
2. İnsân aña dirler ki ola mihr ü vefâsı
Gayvândur eger yoĝ ise insânda ğaķîķat
3. Meyl eylesün âdem olan zînet-i dehre
Yoķdur ezeli ‘avret ü oĝlanda [ĝaķîķat]
4. Ķoĝaldı ķatı nân u nemek ğaķķını bilmez
Dirler ki olur mı nemek ü nânda ğaķîķat
5. ‘**Abdî** hele sen nân u nemek ğaķķunı gözle⁴⁶¹
Kimse dimesün tâ saña yoķ anda ğaķîķat

16b

(86)

[Nazîre-i Derûnî]⁴⁶²

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Dilberde vefâ kalmadı yârânda ğaķîķat
Bir sâde güler yüz dañı yoķ ķanda [ĝaķîķat]
2. Hengâm-ı şafâda çün olur da‘vî-i ülfet
Şiddetde veli az olur iĝvânda [ĝaķîķat]
3. Dünyâda şafâ kalmadı ehlinde mürüvvet
‘Avretde vefâ niteki oĝlanda ğaķîķat
4. Hep itdügümüz mihr ü muĝabbet dil ucıyla
Sa‘y eyleyelüm tâ ki ola cânda ğaķîķat
5. Taĝşîl-i ğaķîķat ide gör sen de **Derûnî**
Dime yoķ⁴⁶³ imiş bunda vefâ anda ğaķîķat

⁴⁶⁰ Bu beyitler *Abdî-i Karahidârî ve Divanı*’nda (Saĝlam; 2011) ve *Subhizâde Abdî (Abdullah) Hayatı Edebî Yetenekleri ve Dîvânı* (Yalap; 2007) adlı kaynakta yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 253)’in çalışmasında yer alan “Ġazel-i ‘Abdî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁶¹ Gözle: gör kim, a.g.e.

⁴⁶² Derûnî’ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 253-254)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Derûnî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁶³ Yoķ: yoĝ, a.g.e.

16b

(87)

[Ġazel / Nażîre⁴⁶⁴-i Ahmed Nâmî]⁴⁶⁵

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Mey-ġâne-i nâz açmış o çeşm-i siyeh-i mest
Şehr-i dile ııondı⁴⁶⁶ yine şûr-ı nıgeh-i mest
2. Pây-ı hûma varmaġ ise cürm ü ġüneh-i mest
N'itsün dil-i maħmûre odur dest-geh-i mest
3. Reşk-âver-i meh-tâb-ı şeb-ârâ mı degüldür
Ķandîl-i firûzân-ı der-i hânķah-ı mest
4. Sârî olur âfâķa o te'sîr-i şarab kim
Zerrâta virür mâye-i mestî nıgeh-i mest
5. Derk eyleyemez va'izi şehrûñ sözün anıñ⁴⁶⁷
Sermâye-i idrâk olur hûş-geh-i [mest]
6. Hâk-i der ü bâmına varan ehl-i vefâya
Mey keyfi ġınâsın vire bûy-ı ġıyeh-i mest⁴⁶⁸
7. Peyġûle-i pür-gerd-i rıyâye nice varsun
Bir şuffe-i pâkîze iken cilve-geh-i mest
8. Âmmâ⁴⁶⁹ nice olmaya hîred-sûz-ı ġedâyân
Peymâne viren muġ-peçe bir pâdişeh-i mest
9. Âşüfte ise ġîsû-yı endîşe-i Nâmî
Ma'zûr olur 'ârife vaż'-ı veleh-i mest

16b-17a

(88)

[Ġazel-i Nâzikî]⁴⁷⁰

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Ebrûñı ġörüp didiler aşġâb-ı maġabbet
Âyâ bu mıdur 'âşıkâ miġrâb-ı maġabbet

⁴⁶⁴ Mecmuada yer alan 1., 7. ve 8. beyitler Ahmed Nâmî Dîvânı'nda (Yenikale; 2017) yer alan 40. gazele; 2., 3., 4., 5., 6. ve 9. beyitler ise Ahmed Nâmî Dîvânı'nda yer alan ve "Rûmelinde Şurġan Beg Evlâdından Paşanuñ Ġazeline Nażîre İle Tezyîl Olinmişdur" başlıġı altındaki 32. şiire aittir bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Ahmed Nâmî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir

⁴⁶⁵ AND: N. 32 / G. 40.

⁴⁶⁶ Ķondı: düşdi, D.

⁴⁶⁷ Anıñ: ammâ, D.

⁴⁶⁸ bûy-ı ġıyeh-i mest: bûy-ı nıgeh-i mest, D.

⁴⁶⁹ Ammâ: Nâmî, D.

⁴⁷⁰ Nâzikî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 235-236)'in çalışmasında yer alan "Vezn-i Âhar Ġazel-i Nâzikî" başlıġı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

2. İşigüñe yüz sürmege nevbet bulunur mı
Kûyuñ şolaşur muttasıl erbâb-ı mağabbet
3. Zîbâ yarâşur egnüñe bu aşlas u dîbâ
Başdan ayağa cümleten esvâb-ı mağabbet
4. Yârüñ ayağıñ öpmege ey dil ne gerekdür
Derd ü gamını çekmedür âdâb-ı mağabbet
5. Meclisde ruñı şem‘ ola pervânesi ‘âşık
Yandursa revâ cân u dili tâb-ı mağabbet
6. Fülk-i dili ey **Nâzikî** bağr-ı belâya şal⁴⁷¹
Cezb eyleye eşküm gibi⁴⁷² gird-âb-ı mağabbet

17a

(89)

[Ġazel-i Şeyhülislâm Yağyâ]⁴⁷³

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Ey zülf-i ham-ider⁴⁷⁴ ham-ı kullâb-ı mağabbet
Hep saña çekildi dil-i erbâb-ı mağabbet
2. Dil-berse güzel dilse nihâyetde hevâyî
Ġâşıl bu ki âmâdedir esbâb-ı mağabbet
3. Bir bağr imiş ey ‘âşık-ı şeydâ dil-i zârüñ
Anda bulunurmuş dil-i nâ-yâb-ı mağabbet
4. Yan âteşe pervâne-veş itme yine efgân
Ey ‘âşık-ı miskîn budur âdâb-ı [mağabbet]
5. **Yağyâ** ğarem-i ‘aşka girerse n’ola bî-bâb⁴⁷⁵
Meftûğdur erbâb-ı dile bâb-ı mağabbet

17a-17b

(90)

[Ġazel-i Ahmed Nâmî]⁴⁷⁶

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Ateş-geh-i dilden kopa ger âb-ı mağabbet
Mümkin mi sipihr olmaya garğ-âb-ı mağabbet
2. Leb-teşne gerek kaşre-i bârân-ı belâya
Her dilde olur mı dil-i nâ-yâb-ı [mağabbet]⁴⁷⁷

⁴⁷¹ bağr-ı belâya şal: şal bağr-ı belâya, a.g.e.

⁴⁷² Gibi: [...], a.g.e.

⁴⁷³ ŞYD: G. 30 (5 beyit).

⁴⁷⁴ ham-ider: ham-ender, D.

⁴⁷⁵ bî-bâb: bî-bâk, D.

⁴⁷⁶ AND: G. 45 (7 beyit).

3. Sevdâ-zede-i serv-i gülistân-ı hevâdur
Âzâde olursa n'ola erbâb-ı mağabbet
4. İtmez ebedî h'âhiş-i âmâle tenezzül
Müstagnî olur cümleden aşğâb-ı [mağabbet]
5. Terk eyledi biñ şevkle ümmîd-i necâtı
Hep laşme-hôr-ı mevce-i gird-âb-ı mağabbet
6. Pervâne-şîfat sûziş-i cân şevk-i dil oldı
Çakçâ ki budur şîve-i âdâb-ı mağabbet
7. Bî-dest ü ser ü pây gerek olmağa **Nâmî**
Gül-çîn-i ser-i gül-bün-i şâd-âb-ı mağabbet

17b

(91)

[Gazel-i Bosnalı Şâbit]⁴⁷⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Olmuş ol pâdişeh-i gûsne muqarreb sâ'at
N'ola kim 'aqrab ile olsa mulaqqab sâ'at
2. Dem-i vuşlatda münebbih olup îkâz eyler
H'âb-ı gâfletde yatan⁴⁷⁹ 'âşıkı her şeb sâ'at
3. Pây-ı himmetle sefer der-vaşan⁴⁸⁰ eylerse n'ola
İtmiş esbâb-ı kerâmâtı müretteb sâ'at
4. Sâlik-i nâkışa beñzer ki tek ü pûda iken
Hâr-ı şâhûn gibi bir yirde şurur hep sâ'at
5. Dâr-ı islâmda sâ'at başına itmededür
Çañ çalup nice müselmânı mu'azzeb sâ'at
6. Şoqılur qoynına gibi⁴⁸¹ yârüñ **Şâbit**
Görinürse ne 'aceb çeşmüme 'aqrab sâ'at

⁴⁷⁷ dil-i nâ-yâb-ı mağabbet: dür-i nâ-yâb-ı mağabbet, D.

⁴⁷⁸ BSD: G. 31 (6 beyit).

⁴⁷⁹ Yatan: olan, D.

⁴⁸⁰ der-vaşan: ber-vaşan, D.

⁴⁸¹ Gibi: kejdüm gibi, D.

17b

(92)

[Ġazel-i Nihânî]⁴⁸²

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Bilmek dileseñ neydügin erkân-ı mağabbet
Bî-nâm u nişân olmak imiş şân-ı mağabbet
2. Dil-hânesine şoldı ğam u ğuşşa vü endûh
Cem' oldı yine ğücreme yârân-ı mağabbet
3. Gencîne-i maşşûd ise 'âlemde murâduñ
Ey dil olalum gel berü vîrân-ı mağabbet
4. Ey h'âce-i gönül oldı ğam-ı ğuşşadan âzâd
Cândan olalı bende-i fermân-ı mağabbet
5. Şab'unda olan dürr-i ma'ânî-i **Nihânî**
Oldı eşer-i kaşre-i bârân-ı mağabbet

17b-18a

(93)

[Ġazel-i Çorlulu Zarîfî]⁴⁸³

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Felekde yoğ iken mihr-i cihân-ârâ gibi âfet
Senüñ üftâdeñ olmuş sâyeñ-âsâ ey kamer-şal'at
2. N'ola seyr eyleyüp didâruñı kevser-lebüñ görsek
Degül mi menzil-i küyuñ senüñ ey sidre-ğad cennet
3. Kelâmuñ 'aşğ-ı rûğ-efzâyile ey dil mülemma' kııl
Şafâ kesb eylesün dirseñ eger yetmiş iki millet
4. Dem-i vuşlatda cânânla ey dil 'ayşa meşğül ol
Bilürsün çün bu 'âlemden cüdâ eyler seni fûrğat
5. **Zarîfî** tîr-i âhıñ her kaçan gönderse eflâke
Nitekim ey Emrî miskin bir nişânlanmış berât⁴⁸⁴

⁴⁸² Bu beyitler Nihânî Dîvânı'nda (Ekici;2022) yer almamaktadır (Sezgin; 2015, 240-241)'in çalışmasında yer alan "Ġazel-i Nihânî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁸³ ÇZD: G. 33 (5 beyit).

⁴⁸⁴ Nitekim ey Emrî miskin bir nişânlanmış berât: şutar ey kaşı yâ gerdüñ aña çarhı siper çat çat, D. (Bu mısra Emrî Dîvânı'nda tespit edilmiştir.)

18a

(94)

Ġazel-i Zeynep ⁴⁸⁵

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Keşf it niġâbuñı yiri gögü münevver it
Bu 'âlem-i 'anâsırı firdevs-i enver it
2. Depret lebüñi cûşa getür ġavz-ı Kevseri
'Anber şaçuñı çöz bu cihânı mu'aşşar it
3. Ĥaşşuñ berât yazdı şabâya didi ki tîz⁴⁸⁶
Var milket-i Çîn u Ġıţâyı⁴⁸⁷ musahhâr it
4. Âb-ı ġayât olmayıcağ kısmet ey gönül
Biñ yıl gerekse zûlmet-i seyr-i Sikender⁴⁸⁸ it
5. **Zeynep** ħo meyli zînet-i dünyâya zen gibi
Merdâne vâr sâde-dil ol terk-i zîver it

18a

(95)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfî⁴⁸⁹

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Kaçan (...) ⁴⁹⁰ olup câm-ı lebün kılsañ 'aşâ ħat ħat
Olur mey meclisinde sâħiyâ zevħ ü şafâ ħat ħat
2. Benüm itmek içün bu tîġ-i âh-ı hûn-feşânum red
Şutar çarhı siper çarşu aña her dem semâ ħat ħat
3. Döne döne kılup mihr ü vefâlar ġayre ol meh-rû
İder ben zerre-i nâ-çîzine cevr ü cefâ ħat ħat
4. Senüñ verd-i ruhuñ vaşfında cânâ⁴⁹¹ 'andelîb-i dil
İdüpdür ġonca-i la'lüñ gibi rengîn-edâ ħat ħat
5. 'Aceb mi meh gibi cismüm hilâle dönse devr içre
Zarîfî ol güneş-ruhsârdan düşdüm cüdâ ħat ħat

⁴⁸⁵ Zeynep Ĥâtûn'a ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Kılıç; 2018, 257)'in çalışmasında yer alan "Zeyneb Ĥâtûn" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁴⁸⁶ ki tîz: kim, a.g.e.

⁴⁸⁷ milket-i Çîn u Ġıţâyı: milket-i Ġıţâ ile Çîni, a.g.e.

⁴⁸⁸ zûlmet-i seyr-i Sikender: Ĥızr ile seyr-i Sikender, a.g.e.

⁴⁸⁹ ÇZD: G. 30 (5 beyit).

⁴⁹⁰ Bu kısım mecmuada siliktir, bundan dolayı okunamamıştır

⁴⁹¹ Cânâ: rûġum, D.

FÎ-ĞARFÜ'Ş-ŞE'

18b

(96)

[Ġazel-i Nâbî]⁴⁹²

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Olmaz dağ-ı bütâna⁴⁹³ raqam-keş qalem 'abeş
Çekmez beyâza kâtib-i kudret raqam 'abeş
2. Bir kârvân-ı 'ayş ü neşâsuñ gubarıdur
Olmaz nişeste hâşiruña gerd-i gam 'abeş
3. Tefhîme miğnet-i şeb-i hicri nümûnedür
Gîsû-yı mehveşânda degül pîç ü ham 'abeş
4. Qanda qonardı hâne be-dûşân-ı kûy-ı gam
Vağf itmemiş ribâş-ı harâbatı Cem 'abeş
5. Aqvâ-yı şarş-ı luşf mağallin gözetmedür
İtmez kerîm-meşreb olanlar kerem 'abeş
6. Ehl-i hevesle zâhir olur farkı 'âşıkuñ
Şanmañ o şûhı 'âşıqa eyler kerem⁴⁹⁴ ['abeş]
7. Gör çıqduğın sūhan dehen-i teng-i yârdan
Zann itme k'ola ġarf-i vücûd ü 'adem 'abeş
8. Nâbî dokerse böyle güher dökse yâdigâr
Evrâq-ı hâme dökse⁴⁹⁵ naqş-ı qadem 'abeş

18b

(97)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi⁴⁹⁶

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Gözlerüm yaşı şarâb olmağa gamdur bâ'is
Dil ü cânım müle meyl itmege hemdür bâ'is
2. Göricek çeşümüni nemnâk utanup derledi yâr
Zâhir oldı baña ter düşmege nemdür bâ'is

⁴⁹² ND: G. 35 (9 beyit). (Mecmua'da bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Nâbî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁴⁹³ dağ-ı bütâna: rûğ-ı bütâna, D.

⁴⁹⁴ Kerem: sitem, D.

⁴⁹⁵ Dökse: dökmeşe, D.

⁴⁹⁶ ÇZD: G. 34 (5 beyit).

3. Ger şarîk ister iseñ mağv-ı vücûda zâhid
Sâlik olma⁴⁹⁷ şurma hemân râh-ı ‘ademdür [bâ‘îs]
4. Bülbülün gülşen-i kûyuñda hezâr olmasına
Verd-i ruhsâruñla gonca-i femdür bâ‘îs
5. Göricek eşkümi rağm itse **Zarîfi** n’ola yâr
‘Âşıkça meylane ma‘şûk diremdür bâ‘îs

18b-19a

(98)

Ġazel-i Fuzûlî⁴⁹⁸

fe ‘ülün fe ‘ülün fe ‘ülün fe ‘ülün

1. Cihân içre her fitne kim olsa ġâdiş
Aña serv-i kıaddüñdür elbette bâ‘îs
2. Medârisde tağkîk-i mûy-ı miyânuñ
Değâyıkda⁴⁹⁹ ortaya şalmış mebâğîs
3. Muvağğidlere kıılma inkâr zâhid
Mey-i vağdeti şanma ümmü’l-habâyîs
4. Baña⁵⁰⁰ cem‘ olur kıanda kim var bir ġam
Benem⁵⁰¹ milk-i ‘aşk içre Mecnûn’a vâriş
5. Döküp⁵⁰² eşk kûyuñda vaşluñ diler dil
Şaçar nef‘ çün dâne şoprağâ ġâriş
6. ‘Îzâr u lebün vaşfin eyler **Fuzûlî**
Aña hem müfessir direm hem muğaddîs

19a

(99)

Ġazel-i Seyyid Vehbî⁵⁰³

mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

1. Şafâ-yı meclise gül-gün piyâledür bâ‘îs
Belî leşâfet-i gülzâra lâledür bâ‘îs
2. ‘Arağ-feşânlığı pür-âb ü tâb ider hâşşı
Şarâvet-i çemen-istâna jâledür bâ‘îs

⁴⁹⁷ Olma: ol, D.

⁴⁹⁸ FD: G. 46 (7 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁴⁹⁹ Değâyıkda: değâyıkdan, D.

⁵⁰⁰ Baña: maña, D.

⁵⁰¹ Benem: menem, D.

⁵⁰² Döküp: töküp, D.

⁵⁰³ SVD: G. 16 (5 beyit).

3. Çü dūd-ı ‘anber-i sârâ dühân-ı âhumdur⁵⁰⁴
Bu pîç ü tâba o müşkîn⁵⁰⁵ külâledür bâ‘is
4. Mîsâl-i şûşî-i hoş-gûy berş-h‘ârânûñ
Cilâ-yı keyfine şîrîn nevâledür⁵⁰⁶ bâ‘is
5. Zemîn-i şûrede⁵⁰⁷ olmağa gerd-hîz (...)‘
‘Înân-ı hâmeyi **Vehbî** imâledür bâ‘is

19a

(100)

Ġazel-i Hevâyî⁵⁰⁸

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

1. Girince cenge atarmış kemend Şahmûres
Ġazabla eyler imiş dîvi bend Şahmûres
2. Varırmış üstüne kârın tamâm edermiş anıñ
Görürse kangı şarafdān gezend Şahmûres
3. Şaf-ı ‘adûya ġarâretle şalıp avlar imiş
‘Alevli nâr-ı veġâda sipend Şahmûres
4. Mübârizin bulıcağ birde⁵⁰⁹ eylemezmiş esîr
İdermiş aña yavaşlıqla pend Şahmûres
5. Görürmüş at sürüşünde⁵¹⁰ şab‘imîñ dilîr-âne
Hevâyî saña idermiş pesend Şahmûres

FÎ-ĠARFÜ’L-CİM

19b

(101)

[Ġazel-i Nev‘î]⁵¹¹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Yar işi ey dil kolay amma ġâm-ı aġyâr güç
Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç
2. Bî-sebeb güftâr müşkil âşinâlık mümteni‘

⁵⁰⁴ dühân-ı âhumdur: dühân-ı âhumdan, D.

⁵⁰⁵ Müşkîn: miskîn, D.

⁵⁰⁶ Resimde de görüldüğü gibi mecmuada bu kısım karalanarak üzerine “nevâledür” yazısı eklenmiştir.

⁵⁰⁷ Zemîn-i şûrede: zemîn-i şafğada, D.

⁵⁰⁸ HD: G. 13 (5 beyit).

⁵⁰⁹ Birde: birden, D.

⁵¹⁰ Sürüşünde: sürüşün, D.

⁵¹¹ NEVD: G. 42 (5 beyit).

- Böyle istiğnâ şatan dildârla bâzâr [güç]
3. Bir oñulmaz yaradur ‘aşk u mağabbet yarası
Gâşılı şarılmayınca çâre yok tîmâr güç
 4. ‘Arz-ı gâle yok meded kûyına hód varmak muğâl
Mest-i ‘aşkam şöyle kim güftâr güç refîâr güç
 5. Nev‘îyâ esrâr-ı ‘aşkı şaklamak âsân degül
Mey içüp keyfiyyetini itmemek ızhâr güç

FÎ-ĞARFÜ’L-ĞÂ’

20a

(102)

[Ğazel-i İsgâk Çelebi]⁵¹²

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Gün gibi ‘arz-ı cemâl itmez iseñ bize şabâğ
Ey güneş yüzlü senüñle ne selâm ne şabâğ⁵¹³
2. Ğam kilidi açılır sâgar ile ey sâkî
Kutlu kapular açılun elime şun miftâğ
3. N’eylerüz şemsi ruhuñ zav‘ı bize kâfidür
Rûz-ı rûşen olıcağ anda ne ğâcet mîsbâğ
4. Ortaya aldı beni tîrûñ iki yanumdan
Eyâ hümâ-sâye saña⁵¹⁴ olmağ içün iki cenâğ
5. Fetğ-i bâb ola gibi ğamzesi sînem gözler
Hele İsgâk hele gel diyelüm yâ Fettâğ

20a

(103)

Ğazel-i Fuzûlî⁵¹⁵

mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

1. Eger murâd ise virmek şafâ-yı cevher-i rûğ
Felek misâl pür it⁵¹⁶ şarâb-ı sâgar-ı şabûğ⁵¹⁷

⁵¹² İÇD: G. 20 (5 beyit).

⁵¹³ selâm ne şabâğ: selâm u ne şabâğ, D.

⁵¹⁴ Saña: baña, D.

⁵¹⁵ FD: G. 54 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁵¹⁶ pür it: yürüt, D.

⁵¹⁷ şarâb-ı sâgar-ı şabûğ: sâgar-ı şarâb-ı şabûğ, D.

2. Buyurma tövbe baña⁵¹⁸ ol şarâbdan nâşiğ
Ki görse anı şutar⁵¹⁹ cezm-i terk-i tevbe Naşûğ
3. Müdâm çeşmüme kıan şoldurur⁵²⁰ hadeng-i gamuñ
Yuva başumda şutan⁵²¹ kuşları édüp mecrûğ
4. Dil oldı firâkuñla⁵²² şerğa şerğa velî
Nè sûd kim⁵²³ saña olmadı gâl-i dil meşrûğ
5. **Fuzûlî** oldı belûñ fikri ile mûy-misâl
Henûz bulmadı ol sırta iğtimâl-i vuzûğ

20a

(104)

Ġazel-i Zârîfî⁵²⁴

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Dil-i ğam-ğînüme sâkî vire peymâne kıadeğ
Nitekim cânuma câm-ı leb-i cânâne kıadeğ
2. Mey-i la'lle virüp bâda ğubâr-ı ğamı yâr
Didi virdi gibi dilber lebi yârâne kıadeğ
3. Şutar ortada kıadeğ ğül gibi ey ğonca dehen
Ġarazi bu vire sen nergîs-i meştâna kıadeğ
4. Mihri şop eyledi çevgân-ı hilâl-i gerdûn
Diler ey meh vire sen âfet-i devrâna kıadeğ
5. Bâğ-ı ğüsnüñ ğöricek kıalb-i Zârîfî⁵²⁵ açılır
Nitekim seyr-i ğülistân virir cânâ kıadeğ

20b

(105)

Ġazel-i Nâbî⁵²⁶

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Dehrden oldı meger şay-şude-i hengâm-ı ferağ⁵²⁷
Gerdişe ğeldüği yoğ haylî zamân kâm-ı ferağ⁵²⁸

⁵¹⁸ Baña: maña, D.

⁵¹⁹ Şutar: dutar, D.

⁵²⁰ Şoldurur: doldurur, D.

⁵²¹ Şutan: dutan, D.

⁵²² Firâkuñla: tîğ-ı firâkuñla, D.

⁵²³ Kim: çün, D.

⁵²⁴ Çorlulu Zârîfî Dîvânı'nda (Taşkın; 2009) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 277-278)'in çalışmasında yer alan "Ġazel-i Zârîfî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu beyitler esas alınmıştır.

⁵²⁵ kıalb-i Zârîfî: şâb'-ı Zârîfî, a.g.e.

⁵²⁶ ND: G. 44 (5 beyit).

⁵²⁷ şay-şude-i hengâm-ı ferağ: şay-şude-i eyyâm-ı ferağ, D.

2. Yok vücûdı arasañ meclis-i devrânda meger
Kõnula ba'zı perestârelere⁵²⁹ nâm-ı ferağ
3. Öyle şâ'ir midür ol kim ola âsânca şikâr
Kõrmışuz biz şutalum dâne döküp dâm-ı ferâğ
4. Görmedük nolduğın⁵³⁰ olduğın gûş itdük
Bir zamân faşl-ı bahârũ idir⁵³¹ eyyâm-ı ferâğ⁵³²
5. Var mı görmüş 'acebâ olduğın⁵³³ ey **Nâbî**
Mâye-i şubğ-ı keder hâtime-i şâm-ı ferâğ

20b

(106)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî⁵³⁴

fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilũn

1. Şevkler virse n'ola bezm-i şebistâna kadeğ
Beñzemez mi pür olunca meh-i tâbâna kadeğ
2. Bûs-ı la'l ile ruhın eyledi meclisde 'aşâ
Şundı bir verd ile gûyâ baña cânâne kadeğ
3. Meclis içre düşüp olmazdı şikeste sâkî
Mey-i la'lũñle eger olmasa mestâne kadeğ
4. Neş'e-i nâmıyla⁵³⁵ virüp meclis-i 'irfâna⁵³⁶ şafâ
Bûs ider la'lũñi döne döne rindâne kadeğ
5. Bezmgâh-ı zurefâ içre **Zârîfî** seyr it
Dest-i sâkide yaraşmaz mı zarîfâne kadeğ

20b

(107)

Ġazel-i ve-lehũ⁵³⁷

fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilũn

1. Devr ider döne döne meclis-i rindânı⁵³⁸ kadeğ
Ġarazı bu ki⁵³⁹ öpe câm-ı leb-i cânânı kadeğ

⁵²⁸ kâm-ı ferağ: câm-ı ferağ, D.

⁵²⁹ Perestârelere: perestârlara, D.

⁵³⁰ Nolduğın: neydüğini, D.

⁵³¹ İdir: adı, D.

⁵³² eyyâm-ı ferâğ: hengâm-ı ferâğ, D.

⁵³³ Olduğın: olmaduğın, D:

⁵³⁴ ÇZD: G. 42 (5 beyit).

⁵³⁵ Neş'e-i nâmıyla: Neş'e-i meyle, D.

⁵³⁶ meclis-i 'irfâna: meclis-i mestânâ, D:

⁵³⁷ ÇZD: G. 433 (5 beyit).

⁵³⁸ meclis-i rindânı: ğalka-i rindânı, D.

2. Gülşen-i bezm-i şafâ bülbüldür belbeleler
Erguvânî meyle hem gül-i hândânı kadeğ
3. Küşti-gîr-i gamı âlla başup meclisde
Dest-i yâra irüp aldı ele⁵⁴⁰ meydânı [kadeğ]
4. La‘l-i cân-bahşuña cânânîñ⁵⁴¹ el irmez iken
İtdürür⁵⁴² ‘aşık-ı dil-dâdelere anı kadeğ
5. Reşk iderse yiri hûrşid-i felek bezmümüze
Şevkdir⁵⁴³ başdı **Zarîfî** meh-i tâbânı kadeğ

20b-21a

(108)

Ġazel-i ve-lehû ⁵⁴⁴

fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. İtmesün dirseñ eger yâr saña cevr-i şarîğ
‘Aşkuñi eyleme cânânunuña ey dil taşrîğ
2. Tîğ-i müjgânı helâk itse ne gam la‘liyle
Kılur îgyâ beni ‘Îsî gibi bir demde Mesîğ
3. Bâd-ı âhumla mezîd olsa n’ola nâr-ı dilüm
Âteşi pür-leheb eyler ğareket eylese rîğ
4. ‘Aklı yokdur dir iseñ vechi var ey kaşî hilâl
Kim ki itmezse ruhuñ mihrlle mehden tercîğ
5. İdemez mes‘ele-i ‘aşkı uşülle beyân
Fenn-i ‘aşk içre **Zarîfî** oğumayan tavzîğ

21a

(109)

Ġazel-i ve-lehû ⁵⁴⁵

fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

1. Bâğda şolmuş şarâb-ı jâleden zerrîn-kadeğ
Vaqtidür alsağ ele ey sîm-ten zerrîn-kadeğ
2. Şanuram beş gönca-i zanbağ şutar bir verd-i ter
Ol gümüşden pençeñe alsan kaçan zerrîn-kadeğ

⁵³⁹ Resimde de görüldüğü gibi mecmuada yazan “ki” kelimesinin üzeri çizilmiştir.

⁵⁴⁰ Ele: yine, D.

⁵⁴¹ Cânânîñ: rûğum senüñ, D.

⁵⁴² İtdürür: öpdürür, D.

⁵⁴³ Şevkdir: şevkde, D.

⁵⁴⁴ ÇZD: G. 44 (5 beyit).

⁵⁴⁵ ÇZD: G. 41 (5 beyit).

3. Muşrib-i gül-çehreler bu şî'ri takşîm eylesün
Destüñe alduqça ey gönca-dehen zerrîn-ğadeğ
4. Bir yanında gönçalı⁵⁴⁶ bir⁵⁴⁷ verd-i ter peydâ olur
La'lüñe alsañ ne dem meclisde sen zerrîn-[ğadeğ]
5. Gönca-i qalb-i **Zarîfi** açılır güller gibi
Her qaçan şunsañ aña ey sîm-ten zerrîn-ğadeğ

21a

(110)

Ġazel-i Fehîm[-i Qadîm]⁵⁴⁸

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Luşf idüp virmeñüz ol ġamze-i ġammâza qadeğ
Belki vâkıf ola la'linde olan râza qadeğ
2. Eser-i neşve-i ġüftâr-ı lebinden sâkî
Şunamaz mest olup ol dil-ber-i mumtâza [qadeğ]
3. Nice bir ġasret-i la'liyle mişâl-i mahmûr
Ola leb-rîz-i şarâb u çeke ġamyâze qadeğ
4. Demidür bûse-i câm-ı leb-i mey-ġûmî ile
Eyleye neşve-i zevk-i dilini tâze qadeğ
5. Meclis-i 'işveyi qursa nigh-i çeşmi **Fehîm**
Dil-i şûhum şunar ol mest-i mey-i nâza qadeğ

FÎ-ĠARFÜ'L-HÂ'

21b

(111)

[Ġazel-i Çorlulu Zarîfi]⁵⁴⁹

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Sen mâha menzil olsa ne dem câme-h'âb-ı surh
Ben şanuram ki qapladı mihri seġâb-ı surh
2. Câm-ı felekden içmese ger bâdeyi şafaq
Çıkmazdı qan kızıl bu seġer âfitâb-ı surh
3. Ben şâh-ı aşqam üstüme bir hayme qurdu çarh
Kim aña mihr ü⁵⁵⁰ şafaqdur şinâb-ı surh

⁵⁴⁶ Gönçalı: goncası, D.

⁵⁴⁷ Bir: var, D.

⁵⁴⁸ FKD: G. 33 (5 beyit).

⁵⁴⁹ ÇZD: G. 45 (5 beyit).

⁵⁵⁰ aña mihr ü: aña şemse mihr, D.

4. almış mey ire dide-i pür-hûnıdur Cemûn
Sen Şanma sâi anda gürinen abâb-ı [surh]
5. Sensüz **Zarîfi** imez eger sâi mihr olup
Meh sâarıyla Şunsa Őafadan Şarâb-ı surh

21b

(112)

azel-i ve-lehû ⁵⁵¹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Nâhl-ı addüñde ne muannâ destüñ ey cân Şâh Şâh
Pene-i mercâna beñzer k'itdi Yezdân Şâh Şâh
2. Serv-addüñ gibi cânâ bulmaya nâzük-nihâl
Mur-ı dil eşcâr-ı dehri itse seyrân Şâh Şâh
3. Her gören beş onca-i zanba Şanur bir Çâhda
Sâ'idüñde penüñ ey serv-i hırâmân Şâh Şâh
4. addüñe serv-i sehî öykündüğine incinüp
al' idüp dest-i hâzânla Őıdı devrân [Şâh Şâh]
5. Ol aşı yânuñ **Zarîfi** 'ařkıñı terk itmez
Tır-i hûn-rîzle olsa cism-i sûzân Şâh Şâh

21b

(113)

azel-i ve-lehû ⁵⁵²

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. 'Azâb-ı nâr-ı hecrüñ ekdüğüm Şuymış meger dûzah
Yanar Şurmaz anuñçün âlüme Şâm u seğer dûzah
2. Cinân-ı küyuñı kim ihtiyârı birle terk eyler
Revâdur aña ey hûrî-lia olsa maar dûzah
3. Firâuñ âteşine döyemez oldu cân dil⁵⁵³ Őûğum⁵⁵⁴
Yaarsa böyle vâ-veylâ günâh ehliñ eger [dûzah]
4. am-ı cânân ile eřmüm bugün Şol deñlü dökdi yaş
Umar göñlüm benüm yarın ide andan azer [dûzah]
5. **Zarîfi** Şöyle âteş zâhir olmuşdur derûnumdan
Gelürse yanuma firdevs aıçün yanar⁵⁵⁵ dûzah

⁵⁵¹ ZD: G. 46 (5 beyit).

⁵⁵² ZD: G. 47 (5 beyit).

⁵⁵³ cân dil: cân u dil, D.

⁵⁵⁴ Őûğum: rûğum, D.

22a

(114)

Ġazel-i Nişânî⁵⁵⁶

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

1. Câm-ı cevrlle idüpdür 'ayşumuz dildâr telh
Acı sözlerle ['aķide]⁵⁵⁷ gösterür dîdâr telh
2. Cân eritdi hâste cismüm n'ola sögse leblerüñ
Gâh olur kim nûş ider şîrînleri bîmâr [telh]
3. Hicrûñle dem-be-dem rîzân iderken göz yaşın
Bu meseldür dirler olur baġr-ı gevher-bâr telh
4. Oġşar idi şatlu sözle dili şîrîn-kelâm
Gâhî gâhî soġbetümüz itmese âsâr telh
5. Bûse iġsânından incinme **Nişânî** bendeñe
Mîve olmaz bûsitânda dâ'imâ her bâr telh

22a

(115)

Nazîre-i Belîġ⁵⁵⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Yâd⁵⁵⁹ idüp aġyârı itme soġbetüm ey yâr telh
'Ayş u nûşum eyleme ey la'li sükker-bâr telh
2. Şatlu cânım acıdur cânâ lebüñ öpdükçe cân
Gösterür âyîne-i devrân baña dîdâr telh
3. Acı acı dillerüñ baña gelür ġâyet⁵⁶⁰ lezîz
Hiç ġulviyyât olur mı ey şeker ġüftâr [telh]
4. Bûse-i yâre olur manî' raķîb-i bî-meze
Ol hâlâvetsüz ider 'ayşum benüm her bâr telġ
5. Câm-ı zehr-âlûde şunsa şatlu şatlu nûş kı
Kim olur ekser **Belîġî** şerbet-i bîmâr telh

⁵⁵⁵ Yanar: yaķar, D.

⁵⁵⁶ Nişânî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 289)'in çalışmasında yer alan "Ġazel-i Nişânî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁵⁵⁷ Bu kısımda "Ubeyde" yazmaktadır ancak beytin anlamına bakıldığında bu kısmın "Akide" şeklinde okunması daha doğrudur.

⁵⁵⁸ BDC: G. 16 (5 beyit).

⁵⁵⁹ Yâd, yâr, DÇ.

⁵⁶⁰ Ġâyet: cânâ, D.

22a

(116)

Ġazel-i Fehîm[-i Kadîm]⁵⁶¹

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Yâ Rab dil-i şûhüm⁵⁶² idüp mâye-i dûzah
İt berg-i gül-i dâgümü pîrâye-i dûzah
2. Her dâgüm idüp hem-ser-i hûrşîd-i kıyâmet
Kıl sine-i pür-tâbumı hem-sâye-i dûzah
3. Dâğ-ı dilüm âteşle ki leb-rîz ola gâhî
Her mûyum olur rütbede hem-pâye-i dûzah
4. Bâzâr-ı behîşt içre ben ol şu'le-metâ'am
Kim rûy-ı dükândur baña sermâye-i dûzah
5. Sîneñde nihân etme **Fehîm** âteş-i 'aşkı
Hûrşîdi gör ey mâye-dih-i vâye-i dûzah

FÎ-ĠARFÜ'L-DÂL

22b

(117)

[Ġazel-i Bâkî]⁵⁶³

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Feryâduma irmezse n'ola ol boyı şimşâd
Kûyunda feleklerde⁵⁶⁴ eser⁵⁶⁵ nâle vü feryâd
2. Devründe güle niçün olur bende benefşe
Destünde kılıçlar mı şutar sûsen-i âzâd
3. Bir gönca benefşe kıparup başına⁵⁶⁶ şokmış
Şağlarda külüng atduğı dem başına Ferhâd
4. İbrâmı gel ey sâkî-i gül-çihre kı sen de
Almışdur olan 'aqlumuz ol şûh-ı perî-zâd
5. Eşkâl-i vefâ resmi kıbûl itmede kıalbûn
Âyinedür ammâ begüm âyîn-i pûlâd
6. 'Ağdüñde eger 'âleme bir dahı gelürse
Kullıklar ider sen yüzi hûrşîde Ferağşâd

⁵⁶¹ FKD: G. 35 (5 beyit).

⁵⁶² dil-i şûhüm: dil-i pür-sûzum, D.

⁵⁶³ BD: G. 35 (7 beyit). (M'da yer alan beyitlerle BD'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁵⁶⁴ Feleklerde: feleklerden, D.

⁵⁶⁵ Eser: aşar, D.

⁵⁶⁶ Başına: tâcına, D.

7. Rengîn ider evsâf-ı ruhuñ hâme-i **Bâkî**
Ol sûreti virmez şânemâ naqşına Bih-zâd

22b

(118)

Nazîre-i Zarîfî⁵⁶⁷

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. 'Aşq itdi nice hüsrev-i dânaları Ferhâd
Ortada qalup bir bir lebi Şîrini dilâ ad
2. Sen pâdişeh-i ğüsne gönül bende olaldan
Ey rûh-ı revân eylemedün bir kerre⁵⁶⁸ dil-şâd
3. Sen leyli hîrâma n'ola mecnûn geçünürsem
Dânişvarağın rîğ-i cünûn eyledi ber-bâd
4. 'Aşkuñ yolına dil ideli cânı revâne
Hem-râh elem oldı aña ğuşsa vü ğam-zâd
5. Bir 'âleme irgürdi **Zarîfî** beni kim 'aşq
Çalışsa ânı düşde dahı görmeye zühhâd

22b-23a

(119)

Ġazel-i Bâkî⁵⁶⁹

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Ey dil gerekse vâsişa-i devlet-i ebed
Olmaz anıñ⁵⁷⁰ işiği şaşu gibi sened
2. Gösterdi ğâh zülfi qarasın gehî qaşın
Deryâ-yı ğüsn-i dûst 'ayân itdi cezr med⁵⁷¹
3. Nâ-dân elinden alma eger irse destüñe
Şeh-bâz-ı âşiyâne-i devlet yeden bî-yed
4. Derd-i mağabbet eylese cismim⁵⁷² 'aceb mi zerd
İksîr-i pâk-ı 'aşq⁵⁷³ ile altun olur cesed

⁵⁶⁷ Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda (Taşkın; 2009) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 319-320)'in çalışmasında yer alan "Vezn-i Âhar Ġazel-i Zarîfî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁵⁶⁸ bir kerre: sen beni, D.

⁵⁶⁹ BD: G. 43 (5 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Bâkî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁵⁷⁰ Anıñ: niğâruñ, D.

⁵⁷¹ cezr med: cezr ü med, D.

⁵⁷² Cismim: cismi, D.

5. Âyîne gibi hâlka mürâ'îlik eylemez
Bâkî şafâ-yı hâşır ile geydi bir nemed

23a

(120)

Nazîre -i [Çorlulu] Zarîfî⁵⁷⁴

mef'ûlü fâ'ilâtü mef'ûlü fâ'ilün

1. Maqbûl iken çapuñda kim eglenüp oldu red
Budur du'âm bulmasun eylik raķîb-i bed
2. Ey kaçşı yâyi zahm-ı hadeng-i firâķdan
Çekdüm elüm ğuzûruña irince bî-'aded
3. Qalmaz felekde zerrece cismümde fer benüm
Bir ğün yüzüni ğormesem ey âfitâb-had
4. Ğördükde cüy-ı eşküm ele aldı ğöñlümi
Ğülzâr-ı dehr içinde bugün bir çenâr-ķad
5. Seyre çekilse ğayr ile ol kaçşı yâ kaçan⁵⁷⁵
Bağrum deler **Zarîfî** benüm nâvek-i ğased

23a

(121)

Ğazel-i İşğâķ [Çelebi]⁵⁷⁶

mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün

1. Bilsem nedür ğünâhum baķmaz yüzüme Ağmed
Yazuķ degül mi baña⁵⁷⁷ ey⁵⁷⁸ ümmet-i Muğammed
2. Vallâhi evvel âhir maķşûdumuz cihânda
'Îsî lebinden anuñ bir bûsedür mücerred
3. Qadr ü şerefde beñzer mihr ile âsumâna
Her yire⁵⁷⁹ sâye şalsa şalınsa ol sehî-ķad
4. Ğözüm yaşın esirge men' eyleme çapuñdan
İtmez kerîm olanlar zîrâ ki sâ'ili red
5. Qapuñda öldi gitdi ol devlet işiginde
İşğâķ-ı derdmende olmadı kimse mesned

⁵⁷³ İksîr-i pâk-ı 'aşķ: iksîr-i 'aşķ-ı pâk, D.

⁵⁷⁴ ÇZD: G. 50 (5 beyit).

⁵⁷⁵ ol kaçşı yâ kaçan: kaçan o kaçşı yâ, D.

⁵⁷⁶ İÇD: G. 24 (5 beyit).

⁵⁷⁷ Yazuķ degül mi baña: baña yazuķ degül mi, D.

⁵⁷⁸ Ey: hey, D.

⁵⁷⁹ Yire: yêr ki, D.

23a-23b

(122)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi⁵⁸⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. 'Âteş-i 'aşğ ile tağşîl it ġarâret olma serd
Ya'nî yâz eyyâmı gibi sûzuñ olsun olma berd
2. Kim ki ey dil-i zen⁵⁸¹ gibi bu zâl-i dehre virse dil
Ehl-i 'aşğ içre dinilmez olsa Rüstem aña merd
3. Gülşen-i ġüsnüñde ey ġonce-dehen ġummâ senüñ
Lâle-i ġamrâ iken itmiş 'izâruñ verd-i zerd
4. Nice⁵⁸² kez⁵⁸³ dârü'ş-şifâña varsa bir kez virme yüz
Ey şabîb-i cân ġamuñdan dil ki yoğdur anda derd
5. Gülşen-i dehri **Zarîfi** itdi bülbül gibi ġeşt
Bulmadı ey la'li ġonca gül-ruhuñ mânendi verd

23b

(123)

Ġazel-i Figâni⁵⁸⁴

mefâ 'lün mefâ 'lün mefâ 'lün mefâ 'lün

1. Bu hâristân-ı 'âlemde açılmazsa gül-i mağşûd
Ne ġam ey bülbül-i cân çünki⁵⁸⁵ ġülzâr-ı 'adem mevcûd
2. Kâçupdur başuma cellâd-ı ġamzeñ niçe kızmış mîh
Ġözümden uçları çıkdı degül müjġân-ı hûn-âlûd
3. Ruhuñda hâl-i yek-tâneyle bağs-i iştirâk eyler
'Aceb mi ehl-i Hind oda yağarsa kâfir oldı 'ûd
4. Kõomadı yir yaşum rûy-ı zemîni ġarğ-ı âb itdi
Anuñçün oldı yir yir dûd-ı âhum⁵⁸⁶ ġöklere memdûd
5. Tecellâ-yı cemâl-i yarle mir'ât-i hâverden⁵⁸⁷
O mâhuñ 'aks-i ġüsnidür **Figâni** mâ-hüve'l-mağşûd

⁵⁸⁰ ÇZD: G. 51 (5 beyit).

⁵⁸¹ ey dil-i zen: rûğum zen, D.

⁵⁸² Nice: biñ, D.

⁵⁸³ Kez: kerez, D.

⁵⁸⁴ FİD: G. 10 (5 beyit).

⁵⁸⁵ Çünki: işte, D.

⁵⁸⁶ oldı yir yir dûd-ı âhum: dûd-ı âhum yir yir oldı, D.

⁵⁸⁷ Tecella-yı cemâl-i yarle mir'ât-i hâverden: Tecellî-i şafâ-yı şayğal-i mir'ât-i hâverden, D.

23b

(124)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî⁵⁸⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Olmayan bir leb-i şîrine cihânda Ferhâd
Ġusrev olsa almaz kând-ı mağabbetden dâd
2. Cehd idüp 'âlem-i 'aşk ile Süleymân olagör⁵⁸⁹
Rûzigâr eylemedin taht-ı vücûduñ ber-bâd
3. İhtiyâr ile koyup 'aşk-ı cevânı ey dil⁵⁹⁰
Pîre-zen dehre virenler dili almadı murâd
4. Bu ne ġâletdür efendi saña her kim kûl olur
Dilemez gönli anuñ cânı çıkınca âzâd
5. İrgürür 'âşıkı bir 'âleme ġâhî mey-i 'aşk
Göremez düşde dañı anı **Zârîfî** zühhâd

23b-24a

(125)

Ġazel-i Nef'î⁵⁹¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Çekemem derd-i firâkıñ meded ey mâh meded
Görmedim bunculayın bir gam-ı cângâh meded
2. Ġarazıñ cân ise ger ġamzeñe fermân eyle
Eylesin nâz ile bir şîve-i dilhâh meded
3. Şâġlar⁵⁹² lâle gibi tâzelenir miydi eger
Âteş-i sîneme âh etmese her ġâh meded
4. Çîn-i zülfünde giriftâr qalırdı dil-i zâr
İrişüp bâd-ı şabâ etmese nâ-ġâh meded
5. Ġâl pek müşkül eger etmez ise ey **Nef'î**
Himmet-i âşaf-ı şâhib-dil-i âġâh meded

⁵⁸⁸ ÇZD: G. 49 (5 beyit).

⁵⁸⁹ Olagör: olıgör, D.

⁵⁹⁰ Ey dil: rûġum, D.

⁵⁹¹ NEFD: G. 32 (9 beyit). (Mecmuada dört beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Nef'î Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁵⁹² Şâġlar: dâġlar, D.

24a

(126)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî⁵⁹³

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Çekdi şîyâm-ı hecrüni dil müddet-i medîd
Vaşluñ günü demidür aña mâhum olsa 'îd
2. Mihrin o mehveşüñ ço diyü döne döne ben
Pend eyledüm levend-i dile olmadı müfid
3. Te'sîr ider saña ġazer it tîr-i âhdan
Bağruñ olursa ey kaşı yâ fi'l-meşel ġadîd
4. Şemşîr-i cismim⁵⁹⁴ eylese hecrüñ⁵⁹⁵ dilim dilim
Cânum ider vişâlünü şûhum⁵⁹⁶ yine ümid
5. Cevrünü Zârîfî bendeñe hiç eksük itmedüñ
Allâh efendi luşfuñi itsün senüñ mezîd

24a

(127)

Ġazel-i Bâkî⁵⁹⁷

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Eylesün la'lini dermân dil-i bîmâra meded
Dôstlar işte ben öldüm baña bir çâre meded
2. Gice tenhâ işigi hâkine yüzler süreyin
Şaķınıñ kimse haber virmesün aġyâre meded
3. Zaġm-ı sînemde okuñ pârelerin hep alma
Şursun Allâhı severseñ hele bir pâre meded
4. İġtirâz itmedüñüz aldılar elden câmı
Vâķıf itmeñ şaķınıñ kimseyi esrâra meded
5. Mededüñ ħalmanı feryâd u figân eyleyecek
Saña kimden ire ey Bâkî-i bî-çâre meded

⁵⁹³ ÇZD: G. 48 (5 beyit).

⁵⁹⁴ Şemşîr-i cismim: şemşîr-i hecrüñ, D.

⁵⁹⁵ Hecrüñ: cismüm, D.

⁵⁹⁶ Şûhum: rûġum, D.

⁵⁹⁷ BD: G. 40 (6 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Bâkî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

24a-24b

(128)

Nazîre-i Zârîfî⁵⁹⁸

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Tîğ-i hecr urdı benüm sîneme biñ⁵⁹⁹ yâre meded
Merhem-i vaşl ile eyleñ baña bir çâre meded
2. Kân ola ortada şeyşân ârâda kim ola gül⁶⁰⁰
Meclis-i bâdeye varma uyup ağıyâre meded
3. Kılısalar şîğ-i hezâr ile dilüm biñ pâre
Çâre yok ‘aşkuñı terk itmege bir pâre meded
4. Câmı gelsün dir iseñ cismüñe ey rûğ-ı revân
Şerbet-i la‘l-i lebün şun dil-i bîmâra meded
5. Ğam Zârîfî’yi helâk eyler idi saña eger
Olmasa ğâliñi eş‘âr ile iş‘âra meded

24b

(129)

Ğazel-i [Çorlulu] Zârîfî⁶⁰¹

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Cemâlün âsumânında lebün zerre ruñuñ hürşid
Hilâl ebrû cebînün mâh aña hâlün durur nâhîd
2. Hırâm-ı kaddüñe serv-i çemen taqlîd itdükçe
Çenâr el kaldurup yir yir çeker hançerler aña bîd
3. Vefâ kilkiyle dil şomarını yaz luşf idüp cânâ
Debîr-i haşş-ı ‘izâruñ şafğasını kılmadın tesvîd
4. Şıyâm-ı hecrün içre mâh-ı nev ebrûñı gördükde
Sevinür şıfl-ı dil görmüş gibi nâ-geh hilâl-i ‘id
5. Dilün âyînesini şutmasun jengâr-ı ğam dirseñ
Çoma elden Zârîfî câmı devrân içre çün hürşid

⁵⁹⁸ Çorlulu Zârîfî Dîvânı’nda (Taşkın; 2009) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Sezgin; 2015, 308-309)’in çalışmasında yer alan “Nazîre-i Zârîfî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır

⁵⁹⁹ sîneme biñ: sîne çiger, a.g.e.

⁶⁰⁰ kim ola gül: bula gönül, a.g.e.

⁶⁰¹ ÇZD: G. 53 (5 beyit).

24b

(130)

Ġazel-i ve-lehû⁶⁰²

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Nice meyl itmeyeyin bâde vü hûba zâhid
Bende keyfiyyet-i 'aşğa ikisidür⁶⁰³ şâhid
2. Dil-rübâyı göricek şûfi niçün hû dîrsin
Çün zamîründe senün yok aña râci' 'âid
3. Yarın ihvâna tefevvuğ ideyüm dirseñ eger
Bugün ol bunda mesâcidde dün ü gün sâcid
4. Kıomayup gûşa şovuk sözlerini ağyârũ
Isıcağ kanlu olup olmasa dil-ber bârid
5. Dirhem-i eşkle pâyine **Zarîfi** düşegör
El virtür aqçe ile çünki o sîmîn-sâ'id

24b

(131)

Ġazel-i Fehîm[-i Kadîm]⁶⁰⁴

fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

1. Seyr kılsañ her behâyim-ıtab'-ı 'âlem hûd-pesend
Pâdişâh-ı 'âlem olsa olmaz âdem hûd-pesend
2. Nev-şarâbân bir kıadeğle lâf-ı şâhî urmada
Rind-i dürd-âşâm olmaz olsa da⁶⁰⁵ Cem hûd-[pesend]
3. Bû'l-'aceb-eşvâr bir dil-dârı sevdüm dehrde
Hem tevâzu'-kar⁶⁰⁶ hem mağcûb-dil hem hûd-pesend
4. Nâz-perver nâzenîn nâzük-beden gül-gonca-leb
Yaraşur olsa eger ol verd-i hürrem hûd-[pesend]
5. Şi'ri i'câz olsa da fâhr eylemez âdem **Fehîm**
Kanda bir nâ-şoş-edâ şâ'ir görürsem hûd-pesend

⁶⁰² ÇZD: G. 54 (5 beyit).

⁶⁰³ İkisidür: ikisi de, D.

⁶⁰⁴ FKD: G. 42 (5 beyit).

⁶⁰⁵ Da: ger, D.

⁶⁰⁶ tevâzu'-kar: tevâzu'-kar u, D.

FÎ-ĞARFÜ'L-DÂL⁶⁰⁷

25a

(132)

[Ġazel-i Çorlulu Zarîfi]⁶⁰⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Gerçi ey rûġ-ı revân hâlk içre yoġ cândan lezîz
Lîki ben dil-dâdeñe la'lüñ gelür andan lezîz
2. Derdüme dermân için dârü'ş-şifâña varmazam
Derd-i telhümdür şabîbüm baña dermândan lezîz
3. Kâsesin ġand u nebât ile 'araġ pür eylese
Olmaya sâķî şarâb-ı la'l-i cânândan lezîz
4. Çeşme-i lâ'l-i lebüñ şuyı yanında telhdür
Gerçi kim mâ içre yoġdur âb-ı bârândan [lezîz]
5. Sidre ġaġķı-çün Zarîfi ye senüñ ey Hızr-ı hâş
Kevser-i la'l-i lebüñdür âb-ı ġayvândan lezîz

25a

(133)

Ġazel-i ve-lehû⁶⁰⁹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Olsa şeftâlü nite sükker-i kem-yâb lezîz
La'lüñ-âsâ olımaz ey lebi 'unnâb lezîz
2. 'Âşıküñ 'ömri geçer gözleri uyhu görmez
Gerçi bî-h'âb olana rûġum olur h'âb [lezîz]
3. Cânuma telh-i mey-i ġam gelür oldu şîrîn
Nite mahmûr olana telh-i mey-i nâb lezîz
4. Şerbet-i la'lüñe cânâ senüñ olmaya 'adîl
Olsa yüz ġand-ı mükerrerle eger âb lezîz
5. Ey Zarîfi gelür acı dile ġavl-i a'dâ
Nitekim cânâ gelür ġüfte-i aġbâb lezîz

⁶⁰⁷ "Fî-ġarfü'l-žel" yazılması gerekirken yanlış yazılmıştır.

⁶⁰⁸ ÇZD: G. 57 (5 beyit).

⁶⁰⁹ ÇZD: G. 56 (5 beyit).

FÎ-ĞARFÜ'L-RÂ'

25b

(134)

[Ğazel-i 'Ulvî]⁶¹⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Neylerüz devrânı ey dil yâr-i zibâ bundadur
Egmezüz şübâyı çün ol serv-i bâlâ bunda[dur]
2. Şunmadıñ devrân ecel peymânesin nûş idüp
Sâkıyâ ancak şafâ-yı câm-ı şahbada[dur]
3. Bâğ-ı kuyunda temâşâ-yı cemâli var iken
Gülistâne 'azm ider 'âlem-i temâşâ bu[ndadur]
4. Çeşm kıttalından ol şâhıñ saqınmaya nefes
Nitekim 'âşık dem-i cân-bahş-ı İsi[dür]
5. Kûyuna varduğda naleyle 'adu dimiş nigâr
Bî-edeblik eyleme 'Ulvî-i şeydâ bundadur

25b

(135)

Nazîre-i Nef'î⁶¹¹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Mağşer olmuş şahn-ı Kâğıthâne dünya bundadur
Cennete dönmüş güzellerle temâşâ bundadur
2. Bu da bir gündür kıyâmetten nişânı âşikâr
İşte gör ol âfitâb-ı 'âlemârâ bundadur
3. Dilberiñ bâlâ-bülendi 'âşıkıñ üftâdesi
Bir yere gelmiş bu gün 'âlâ vü ednâ bu[ndadur]
4. Añmasın sûfî dañı kesrette vağdet 'âlemiñ
Yârı tenhâ avlayan 'uşşâk-ı şeydâ [bundadur]
5. Cümleden ol gûne sermestân u şâğibğâlden⁶¹²
Nef'î-i şûrîde vü bîbâk⁶¹³ ü rüsâ bundadur

⁶¹⁰ Bu beyitler *Derzi-zâde Ulvî Divanı*'nda (Çetin; 1993) divanında yer almamaktadır.

⁶¹¹ NEFD: G. 43 (5 beyit).

⁶¹² Sermestân u şâğibğâlden: sermestân-ı şâğibğâlden, D.

⁶¹³ şûrîde vü bîbâk: şûrîde-i bîbâk, D.

25b

(136)

Ġazel-i Fehmî⁶¹⁴

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Gözüm gönlüm firâkuñla hemân inler zamân ağlar
Eliñden sine vü cânım⁶¹⁵ nihân inler 'ayân ağlar
2. Fiğân u na'ra-i mestân-neferden şağn-ı kûyuñda
Felek gümler zemîn ditrer zamân inler cihân [ağlar]
3. Kitâb-ı kışsa-i 'aşkuñ 'aceb pür-süz-ı dil-keşdür
Anuñ bir ġarfın ey dil okuyân inler yazan [ağlar]
4. Ġamîde kıametümden tîr-i âhum çarhâ atılsa
Ânuñ zûrla ėarbından kemân inler nişân ağlar
5. 'Acebdür kâ'inâtüñ **Fehmiyâ** ġâl-i perişânı
Dem-â-dem cevri-i gerdündan mihân inler kihân [ağlar]

26a

(137)

Ġazel-i [Şeyhülislâm] Yağyâ⁶¹⁶

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Ġüsn kim ġaliye vü ġâzedden imdâd ister
İstemez dil anı bir ġüsn-i Ġudâ-dâd ister
2. Zülfi kıaydında olan bâğ u bahârı neyler
Seyri-i ġülzârda bir hâşır-ı âzâd ister
3. 'Aşq dâmânını elden kıoma kim neyl-i kemal
Heves-i bî-kesel ü himmet-i üstâd ister
4. Bilmeyen farkını mey-hâne ile hânķahuñ
'Acabâ pîr-i muğândan nice irşâd ister
5. Gerçi kim ġamla da çok ülfet olundu **Yağyâ**
Şâdmân olmağı da bu dil-i nâ-şâd ister

⁶¹⁴ Fehmî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Sezgin; 2015, 337)'in çalışmasında yer alan "Ġazel-i Fehmî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁶¹⁵ sine vü cânım: sine-i cânım, a.g.e.

⁶¹⁶ ŞYD: G. 85 (5 beyit).

26a

(138)

Nazîre-i Nef'î⁶¹⁷

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Âh u feryâdım⁶¹⁸ ile her ne zamân dâd ister
Çahramân-ı nigehtî hîşmla cellâd ister
2. Olmaz ol ğamze-i cellâd gibi bir âfet
Ki ne tîğ-i müje ne hançer-i pûlâd ister
3. Dil ise bend-i ham-i silsile-i zülfünde
Ne döyer miğnete ne cânını âzâd ister
4. O sitemkâr u dilâşûb ise dildâdesini
Dâime bend-i belâ çekmege mu'tâd ister
5. Kimse taqlîd edemez sözde saña ey **Nef'î** yi
Böyle pâkîze ğazel şab'-ı Hüdâdâd ister

26a

(139)

Ğazel-i Bâkî⁶¹⁹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Her kaçan gönlüme fikr-i 'ârız-ı dil-ber düşer
Ğûyiyâ mir'âta 'aks-i pertev-i hâver düşer
2. Ger ölüsem ğasret-i kıddiyle ol servüñ beni
Bir yire defn eyleñüz kim sâye-i 'ar'ar düşer
3. Şâñ mı ğam öldürse meydân-ı melâmetde beni
Bu neberd-i 'aşkıdur bunda⁶²⁰ dil-âverler [düşer]
4. Anuñ için varmazam ben küyûña giryân olup
Hâk-i rahuñ korğaram cânâ gözümde ter [düşer]
5. 'Ârız u ruhsârıñı vaşf itse **Bâkî** her kaçan
Şi'ri ey gül-çihre anuñ böyle rengînter düşer

⁶¹⁷ NEFD: G. 41 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Nef'î Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁶¹⁸ Feryâdım: feryâd, D.

⁶¹⁹ BD: G. 119 (5 beyit).

⁶²⁰ Bunda: anca, D.

26a-26b

(140)

Ġazel-i Ĥayretî⁶²¹

mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün

1. Bahâr irişdi câm içmek gerekdür
Şarâb-ı la'1-fâm içmek gerekdür
2. Geçüp ağ u қarasından cihânuñ
Oturup şubğ u şâm içmek [gerekdür]
3. Hele eksüklünüñ añladuđı bu
Bu eyyâmı tamâm içmek gerekdür
4. Dilerseñ kim olasın ġamdan âzâd
Müdâm içmek müdâm içmek gerekdür
5. Bu ġünlerde hemişe **Ĥayretî**-vâr
Olup rüsvâ-yı 'âm içmek gerekdür

26b

(141)

Ġazel-i Bâķî⁶²²

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Açıl bâġuñ ġül ü nesrîni ol ruhsârı ġörsünler
Şalın serv ü şnavber şîve-i retfârı [ġörsünler]
2. Қapuñda ġâsıl itdi bu devâsuz derdi hep ġöñlüm
Ne derde mübtelâ oldı dil-i bîmârı ġörsünler
3. Açıldı dâġlar sînemde çâk itdüm ġirîbânım
Maġabbet ġülşeninde açılan ġül-nârı ġörsünler
4. Ten-i zârumda pehlûm üstühvânı şayılr bir bir
Beni seyr itmeyen ağbâb mûsîķârı ġörsünler
5. Ġüzeller mihrîbân olmaz dimek yañlıřdur ey **Bâķî**
Olur vallâhi billâhi hemân yalvarı ġörsünler

⁶²¹ HAD: G. 90 (5 beyit).

⁶²² BD: G. 55 (5 beyit).

26b

(142)

⁶²³Nazîre⁶²⁴-i Âlî⁶²⁵

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Süzilsün çeşm-i mestün devlet-i bî-dârı görsünler
Çözölsün tügmeler mir'ât-ı pür-envârı görsünler
2. Çıkar pîrâhenün tâ kudret-i settârı görsünler
Meded rûğ-ı muşavver nic'olurmuş bârı [görsünler]
3. Lebünden bûse almağ mürde cân bulmak kadar vardur
Ne var bir himmet it şeydâlar ol âsârı [görsünler]
4. Heman⁶²⁶ bir kâse içre⁶²⁷ mişk-i terdür ğıfz⁶²⁸ için cânı
'Arağ-çînün çıkar ol şurra-i şarrârı [görsünler]
5. O meh-rû baht-ı Âlî gibi ğaddâr olmağ istermiş
Yitişünler meded üftâdeler yalvarı görsünler

26b-27a

(143)⁶²⁹

Ġazel-i Necâtî [Bey / Zârîfî]⁶³⁰

*fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün/ mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün*⁶³¹

1. Lâle-ğadler yine gülşende neler itmediler
Servi yürütmediler goncayı söyletmediler

⁶²³ Bu beyitlerin, Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı'nda (Aksoyak;2018, 382) 1. muhammese ait olduğu tespit edilmiştir ancak mecmuada başlık olarak "Nazîre-i Âlî" diye yanlış not düşülmüştür.

⁶²⁴ AD: MHMS. 1 (5 bend)

⁶²⁵ Bu beyitler *Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı'nda* (Aksoyak;2018, 382) yer alan "Muhammesler" başlığı altında 1. muhammes olarak tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁶²⁶ Heman: dilâ, D.

⁶²⁷ kâse içre: kâse-i pür, D.

⁶²⁸ ğıfz: ğırz, D.

⁶²⁹ Bu şiir toplamda beş beyitten oluşmaktadır. Şiirin ilk iki beyti 26b varağında yer almaktadır ve Necâtî Bey'e aittir. Son üç beyti ise 27a varağında bulunmaktadır ve Zârîfî'ye aittir. Şiirin içeriği incelendiğinde, ilk iki beytin râ (,) , son üç beytin ise nûn (ü) harfine göre tertip edildiği görülmektedir. Bu durum, ilk bakışta mecmuada yapısal bir eksiklik ya da alfabetik düzen açısından bir kopukluk olduğu izlenimini verse de 26b varağının alt kısmında yer alan ve 27a varağındaki şiire işaret eden kelimenin örtüşmesi geçişin derleyici tarafından bilinçli bir şekilde gerçekleştirilmiş olabileceğini düşündürmektedir.

⁶³⁰ Bu gazelin 1. ve 2. beyitleri Necâtî Bey Dîvânı'ndaki 198. gazele aittir. 3., 4. ve 5. beyitlerin ise mahlas beytinde yazan "Zârîfî" mahlasına dayanarak Zârîfî'ye ait olduğu söylenebilir. Fakat bu beyitler Çorlulu Zârîfî Dîvânı'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

⁶³¹ İlk iki beyit ve son üç beyit farklı şairlere aittir. Bundan dolayı ilk iki beytin aruz kalıbı "*Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün*" şeklindedir ancak 3., 4. ve 5. beyitlerin aruz kalıbı "*Mef' ülü fâ ' ilâtü mefâ' ilü fâ ' ilün*" şeklindedir.

2. Şaşradan geldi çemen şağnına⁶³² bîgâne diyu
Devr-i gül şohbetine lâleyi iletmediler
3. Câna virse ğadesin gözü âhûya dil n'ola
Rûğum kaçır mı kimse cihânda şikârdan
4. Meclisde cânım ağızıma geldi kadeğ misâl
Bir bûse ahz idünce leb-i la'l-i yârdan
5. Dilden ğubârı bâde virüp cam u mülle
Aldım **Zarîfî** kâmı bu gün rûzigârdan

27a

(144)

Ġazel-i Bâkî⁶³³

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Çihresinde görinen şanmañ o hûnînüñ dehân
'Âşıkın kurbân iderken şıçramış bir kaşre kan
2. Bâğâ sen serv-i revânı bir kadem başsun diyü
Hayli dökildi saçıldı yoluña berg-i hazân
3. Görinen encüm degül ğüyâ hazân evrâkınuñ
'Aksidür âyîne-i eflâke düşmişdür 'ayân
4. Al ele câm-ı şarâb-ı la'l-fâmı lâle-vâr
Eylesün derd-i ğased rûy-ı 'adûyı za'ferân
5. Gelmeye sen gül-i 'izârı vaşf ider bülbül gibi⁶³⁴
Gülistân-ı 'âleme **Bâkî** gibi bir nükte-dân

27a

(145)

Naẓîre-i Fiğânî⁶³⁵

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Câ-be-câ ey sîm-ten cismimde⁶³⁶ dâğ-ı hûn-feşân
Aşlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemân
2. Şâh-ı 'aşkam oldu âfâk içre ey ğûrşîd-had
Dûd-ı âhum üstime bir lâciverdî sâye-bân

⁶³² Şağnına: mülkine, D.

⁶³³ BD: G. 373 (5 beyit).

⁶³⁴ Bülbül gibi: bülbül-sıfat, D.

⁶³⁵ FİD: G. 63 (5 beyit).

⁶³⁶ Cismimde: sinemde, D.

3. Gitdi nâlem ‘arş kandilin çıkup uyarmağa
Dûd-ı âhum anuñ õñünce götürdi nerdübân
4. Yirde gökde zerre-veş şabr ü qarârüm qalmanı
Görmeyeliden⁶³⁷ gün yüzüñi ey meh-i nâ-mihr-bân
5. Ey **Figânî** dün gice sevdâ-yı zülf-i yârla
Dûd-ı âhum başın alup göklere oldı revân

27a-27b

(146)

Nazîre-i Şâdıķ⁶³⁸

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Qadd-i kûdek geldügiçün⁶³⁹ ey meh-i nâ-mihribân
Serv-i bâğa şurmadan ayak şolar âb-ı revân
2. Kurtarınca dâmenüñ gül gibi ayruqdan senüñ
Bâğ-ı ‘aşkıñda ne otlar⁶⁴⁰ yoldı miskîn bağ-bân
3. Şaqlağan degdürdi gülşende hezârân bülbülüñ
Dil hevâ-yı sünbülüñle itdigi âh u figân
4. Ğamze-i gammâzına tîrüñ ne yüzden öykünür
Eyle⁶⁴¹ kanadıyla uçarken⁶⁴² ortada bir⁶⁴³ yelqovân
5. Yalıñuz tâcin degül şağn-ı çemende lâle tek
Nice sulşân börkin etdi⁶⁴⁴ **Şâdıķâ** båd-ı ğazân

27b

(147)

Ğazel-i ‘Ubeydi⁶⁴⁵

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Âteş-i ‘aşqla bir yüregi biryânüm ben
Acıyup ağlamalı ‘aşık-ı giryânüm ben
2. ‘Ömr pâyâna irüp⁶⁴⁶ ‘aqlumı cem‘ idemeyüm
Kâkülüñ fikri ile şöyle perişânüm ben

⁶³⁷ Görmeyeliden, göreliden, D.

⁶³⁸ *Şâdıķ Divanı*’nda (Sunal; 2014) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Çolak; 2014)’in çalışmasında yer alan “Şâdıķ-râst” başlığı altında 65. Şiir olarak bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁶³⁹ Geldügiçün: geldigüñçün, a.g.e.

⁶⁴⁰ Otlar: odlar, a.g.e.

⁶⁴¹ Eyle: al, a.g.e.

⁶⁴² Uçarken: o çirkin, a.g.e.

⁶⁴³ Ortada bir: özine di, a.g.e.

⁶⁴⁴ Etdi: aldı, a.g.e.

⁶⁴⁵ UD: G. 225 (5 beyit).

⁶⁴⁶ İrüp: ire, D.

3. Her gören sen gözi ser-mesti olur lâ-ya'kıl
Nice olur ğâli bu hâkũñ aña ğayrânũm ben
4. Hâke başdı⁶⁴⁷ ser-i kũyuñda başup ben kũluñı
Ben şanurdum ki şehâ hâkla yeksânũm ben
5. Baş virelden reh-i 'aşkıñda 'Ubeydî yârũñ
Şaf-ı 'uşşâğda ser-i hâyli-i şehîdânũm ben

27b

(148)

Nazîre-i Nihânî⁶⁴⁸

fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilâtũn fe 'ilũn

1. Ser-i zũlfũñ gibi bir ğâli perîşânũm ben
Cân u ser terkin uran bî-ser ü sâmânũm [ben]
2. Baña keyfiyyet-i aĝvâl-i perîşânı⁶⁴⁹ sormañ
Şimdi esrâr⁶⁵⁰-ı ğam-ı 'aşkla ğayrânũm ben
3. La'l-i nâbuñ öpeli döne döne câm-ı şarâb
Reşkten cür'a gibi hâkla yeksânũm ben
4. Hâr-ı hecrũñle dilim olmuş iken şad pâre
Şabrumı gör ki yine gül gibi hândânũm ben
5. Gizlũdür bende nice dürlũ ma'ârif güheri
Kimse bilmez ki **Nihânî** nice 'ummânũm ben

27b-28a

(149)

Ġazel-i Vaĝyî⁶⁵¹

mef'ũlü fâ 'ilâtũ mefâ 'ilũ fâ 'ilũn

1. Meyl itmez âfitâba ruh-ı enverin gören
Bağmaz şarâb-ı kevsere la'l-i terin gören
2. Âyine içre mihri kũsũf âşnâ şanur
Deryâda ol mehũñ ruh-ı zũlf-âverin [gören]

⁶⁴⁷ Başdı: başduğ, D.

⁶⁴⁸ Nihânî Dîvânı'nda (Ekici; 2022) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Bozyiğit; 2015, 384)'in çalışmasında yer alan 740. şiirde bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır. (Bozyiğit; 2015, 384)'in eserinde yer alan beyitlerle mecmuada yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁶⁴⁹ Perîşânı: cihânı, a.g.e.

⁶⁵⁰ Esrâr: aĝvâl, a.g.e.

⁶⁵¹ VAD: G. 209 (7 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Vahyî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

3. Biñ cânla olursa ‘aceb mi⁶⁵² helâk dost
Ağyâr içinde dilber-i meh-peykerin gören
4. Rehn-i nezâregâh-ı ferâğ eylese sezâ
Sünbülîstân-ı ‘âlemi kâküllerin gören
5. Tâ mağşer itmeye heves-i neşve-i neşâş
Şahbâ-yı bezm-i vuşlatınıñ sâğarın gören
6. Ser-mâye-i ğayâtı ider şurûh-ı helâk⁶⁵³
Destinde ol kazâ-nigehûñ hançerin [gören]
7. **Vağyî**-i zâruñ eylesün idrâk rütbesi
Bu nev-zemîn-i pâk-i kelâm uran⁶⁵⁴ gören

28a

(150)

Ġazel-i [Taşlıcalı] Yağyâ⁶⁵⁵

mef’ülü mefâ’lîl mefâ’lîl fe’ülün

1. Dilbendüñi nâz ile zarîfâne şararsun
Meydân-ı mağabbetde gezüp ‘âşık ararsun
2. Sen ğonce gibi ğâh yeşil ğâh kıvıl gey
Üftâdelerüñ berg-i hazân gibi şararsun
3. Ağlamağ ile sevdüğümü yâra şuyurduñ
Ey dîde-i ğam-dîde baña ‘ayn-ı zarararsun
4. Yazup ele al nâme⁶⁵⁶ gibi ğöñlümü⁶⁵⁷ ey dost
Düşmanlarunuñ⁶⁵⁸ hâme⁶⁵⁹ gibi bağrı⁶⁶⁰ karararsun
5. **Yağyâ** yûri var sâlik-i ‘aşq ol gice gündüz
Gide gide sen menzil-i mağşûda irersün⁶⁶¹

⁶⁵² olursa ‘aceb mi: ‘aceb mi olursa, D.

⁶⁵³ şurûh-ı helâk: müjde-i helâk, D.

⁶⁵⁴ kelâm uran: fûsun-perverin, D.

⁶⁵⁵ TYD: G. 321 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁶⁵⁶ Nâme: hâme, D.

⁶⁵⁷ Ġöñlümü: ğöñlünü, D.

⁶⁵⁸ Düşmanlarunuñ: Düşmanlarumuñ, D.

⁶⁵⁹ Hâme: nâme, D.

⁶⁶⁰ Bağrı: kalbi, D.

⁶⁶¹ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı’nda bu beyit yer almamaktadır. Dîvân’da 5. beyit olarak aşağıdaki beyit yer almaktadır;

Yağyâ n’ola olursa sözün inceden ince
Yânın beli vafında kılı kırq yarasın

28a

(151)

Nazîre-i Ağmed Paşa⁶⁶²

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

1. Yüz 'aşığı bir derd ile şoprağa şalarsun
Yâzuğı benüm boynuma şol kol ki şalarsun
2. Bülbüllerüni ağladuben⁶⁶³ gam dikeninde
Gül gibi igen elden ele varma şolarsun
3. Ğam kıaddümi çeng itdi vü cân bir kıla döndi
Bir sâzı ne tašnîfle bir kılla çalarsun
4. Ol gamze-i hûn-rîz ile kaçd itme rakîbe
Şunuñ⁶⁶⁴ gibi kılıçla şöñuz mı dilersün⁶⁶⁵
5. Ağmed özenüp her güzelüñ hâl ü haşına
Bu muşğaf-ı evrâkı⁶⁶⁶ niçe bir qaralarsun

28a-28b

(152)

Ğazel-i Nuşğı⁶⁶⁷

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1. Ey bülbül-i şirîn-zebân niçün bu feryâd ü figân
Yağdıñ derûñım el-amân esrârını eyle beyân
2. Geldikçe gûşa nağmeler levh-i dile eyler eşer
Derd-i derûnın vir haber-i 'aşq-ı nihânıñ kııl 'ayân
3. Mest eylediñ şâdıqları ma'şûkına 'aşıqları
Ma'nî ile nâşıqları söylendin ey şirîn-dehân
4. Her na'mesi gûş eyleyen fehm eyleyüp cûş eyleyen
'Aşq bâdesin nûş eyleyen mest oldu bilmez ân u ân
5. Ey 'andelîb-i pür-sühân suyile neden olduñ sen
Nuşğı gibi virdigi söz bir gönca-fem cânâne cân

⁶⁶² APD: G. 237 (5 beyit).

⁶⁶³ Ağladuben: iñledüben, D.

⁶⁶⁴ Şunuñ: bunun, D.

⁶⁶⁵ dilersün: çalarsın, D.

⁶⁶⁶ muşğaf-ı evrâkı: şafğa-i evrâkı, D.

⁶⁶⁷ Nushî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

28b

(153)

Ġazel-i Sipâhî⁶⁶⁸

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Yüzüñ ey gonce-fem nâzikdurur berg-i gül-i terden
Dahî şirîn imiş şordum leb-i la'lini sükkerden
2. Şû gibi okuyup ey yüzi muşğaf mekteb-i ğamda
Göñül şifli kitâb-ı 'aşkıñı hâtm etdi ezberden
3. Kesilmez cân muğabbet riştesinden bend olup muhkem
Göñül geçmez hevâ-yı kıamet bâlâsı dilberden
4. Yolıña eşk-i çeşm verdi zerdle benim rûhum
Seniñdür her ne kem var-sa da âhir sim ile zerden
5. Nola ser-bâz olursa şimdi 'uşşâk içre sulşânım
Sipâhî cümleten geçdi yolunda cân ile servden

29b

(154)

Ġazel-i Fuzûlî⁶⁶⁹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Düst bî-pervâ felek bî-rağm devrân bî-sükûn
Derd çok⁶⁷⁰ hem-derd yok⁶⁷¹ düşmen kıavî şâli' zebûn
2. Sâye-i ümmîd zâ'il âftâb-ı şevk germ
Rütbe-i idbâr 'âlî pâye-i iqbâl⁶⁷² dún
3. 'Aql dún-himmet şadâ-yı şa'ne yir yirden bülend
Baht kem-şefkat belâ-yı 'aşk gün günden füzûn
4. Tefriķa ğâsıl şarîķ-ı milk-i cem'iyet mañûf
Âh bilmen n'eyleyem yok bir muvâfiķ reh-nümûn
5. Ben⁶⁷³ ğarîb-i milk râh-ı vaşl pür-teşvîş ü mekr
Ben⁶⁷⁴ ğarîf-i sâde-levğ ü dehr pür-naķş-ı füsûn
6. Ser-ğad-i maşlûbe pür-miğnet şarîķ-ı imtiğân
Menzil-i maķşûde pür-âsîb râh-ı âzmûn

⁶⁶⁸ Sipâhî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

⁶⁶⁹ FD: G. 209 (10 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânî'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁶⁷⁰ Çok: çoğ, D.

⁶⁷¹ Yok: yoğ, D.

⁶⁷² pâye-yi iqbâl: pâye-yi tedbîr, D.

⁶⁷³ Ben: men, D.

⁶⁷⁴ Ben. Men, D.

7. Şâhid-i maşâd nevâ-yı çeng tek perde-nişîn
Sâgar-ı ‘işret ğabâb-ı şâf-ı şahbâ tek nigûn
8. Çihre-i zerdin **Fuzûlî**’nüñ şutupdur⁶⁷⁵ mekr-i al⁶⁷⁶
Gör aña ni renkler geçdi⁶⁷⁷ sipih-r-i nîl-gûn

28b-29a

(155)

[Ġazel-i Dede Ömer] Rûşenî⁶⁷⁸

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

1. Dirîĝ itme nazâr nezzârelerden
Çevirme yüzüni bî-çârelerden
2. Niceler öldiler ‘aşkuñ ğamından
Ĥaber-dâr olmaduñ ğam-h‘ârelerden
3. Kâra şaçuñ şaĝılmış ağ yüz üzre
Ne kılam bilmezem ol karelerden
4. Yüregüm yârelendi ohlarıñdan
‘Acebdür ölmesem ol yârelerden
5. Göziñden encüm-efşânluĝ⁶⁷⁹ olupdur
Naşîb-i **Rûşenî** meh-pârelerden

29a

(156)

Ġazel-i Emrî⁶⁸⁰

fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

1. Yârsuz bu cihânda n’eylersin
Servi⁶⁸¹ yok bûstânda⁶⁸² n’eylersin
2. ‘Aşķ-ı Leylâyı iste gönülünde
Hây Mecnûn yabanda n’eylersin
3. Ey gönül murĝı yüce pervâz it
Bu türâb âşiyânda n’eylersin

⁶⁷⁵ Şutupdur: dutupdur, D.

⁶⁷⁶ mekr-i al: eşķ-i al, D.

⁶⁷⁷ Geçdi: geçmiş, D.

⁶⁷⁸ RD: G. 63 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Rûşenî Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁶⁷⁹ Efşânluĝ: efşânluĝ, D.

⁶⁸⁰ ED: G. 414 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Emrî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁶⁸¹ Servi: güli, D.

⁶⁸² Bûstânda: gülistânda, D.

4. Tîr-i âhuñ gibi felekten geç
Lâ-mekân ol mekânda n'eylersin
5. Çünkü 'âşık degülsin ey **Emrî**
Söyle kûy-ı fülânda n'eylersin

29a

(157)

Ġazel-i Nuşġi⁶⁸³

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Cânâ vücûd bagını bigânedен şaşın
Bir dâme düşme aç gözüñi dânedен şaşın
2. Ağyâre virme yüz ki seni derkenâr ider
Çıkma firîbâsın eyle haneden şaşın
3. Mişât-ı târ-ı kâküliñe cân u dil senin
Hercâyî olma dest-zen-i şânedен şaşın
4. Ey şem'î bezm-i hüsn ü melâhat amân amân
Şu'le-fürûz-ı sûziş-i pervânden şaşın
5. **Nuşġi** o çeşm-i şüh-ı nigehten ġazer ġazer
Ġâfil mebâş gam-zeda dürdânedен şaşın

29a-29b

(158)

Ġazel-i Sezâyî⁶⁸⁴

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Ol ġonce dehânuña o ġül-rûya ne dirsен
Sünbül gibi ol kâkül hoş-bûya ne dirsен
2. Nâfe gibi şâġrâya düşerdi bezr-i hâlî
Ol şurfa bağışlu gözüm âhûya ne dirsен
3. Men' eyler imiş hûbları sevmeġe vâ'iz
Ġör söylediġi sözi o bed-ġûya ne dirsен
4. Ey dil yüri var hûzura kıl yâri temâşâ
Olsa 'Arsimitle Pehlevîye ne dirsен
5. Pâyına ağıtdı dil-i 'uşşâkı **Sezâyî**
Reftârı ile ol ġad-i dil-cûya ne dirsен

⁶⁸³ Nushî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

⁶⁸⁴ Bu beyitler *Hasan Sezâyî Divanı*'nda (Özuygun; 1999) yer almamaktadır.

29b

(159)

Ġazel-i Zariġfi⁶⁸⁵

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ķomam ĵande lebiñ vaşf-ı şeker gibi dehânımdan
Düşürmem hem nebât âsârlık medġin zebânımdan
2. Ten-i hâkîden eksik olmasun n'olur ġamıñ tîrî
Eger sevmezse dil artık seni rûġ-ı revânımdan
3. Kerem ĵıl hâtim-i la'1-i lebiñle aġzıma mühr ur
Maġalliñ olmasun enduh dil virsen fiġânımdan
4. Cihân-dârını hâkister ayurdı yandırıp ġülü
Eger ĵıksa şerer birûnuma nâr-ı nihânımdan
5. Düşer hem sükker vasf-ı leb-i yâri dilimden ben
Zariġfi vechi var ĵand [ü] nebât aġsa dehânımdan

29b

(160)

Ġazel-i 'Ulvî⁶⁸⁶

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ġarîb ü bî-kesem künc-i belâda maġremümsin sen
Benüm ĵün ağla ey çeşmüm ölince maġremimsin⁶⁸⁷ sen
2. Didüm gel göricek pâ-y-ı semend-i şeh-süvârumda
Yürekde fiġ-i ġasret yâresine merhemümsin sen
3. Feraġla ümitüz acum yoġ bilürsin ey ġam-ı dilber
Şafâ-yı hâşırüm zevġum sürûrum 'âlemümsin sen
4. Şabîbim⁶⁸⁸ ĵalb-i mü'min 'arş-ı Ķaġdur dirler anuñ ĵün
Benüm ġöñlüm saña 'arş oldı nûr-ı â'zamum[sın sen]
5. Dil 'Ulvî gibi dünyâ için ġam çekmezüm ammâ⁶⁸⁹
Benüm ancak⁶⁹⁰ cihândır⁶⁹¹ bâ'is-i derd⁶⁹² ü ġamumsın sen

⁶⁸⁵ Bu beyitler *Çorlulu Zariġfi Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

⁶⁸⁶ ULD: G. 425 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle 'Ulvî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁶⁸⁷ Maġremimsin: hem-demümsin, D.

⁶⁸⁸ Şabîbim: ġabîbüm, D.

⁶⁸⁹ Ammâ: herġiz, D.

⁶⁹⁰ Ancak: 'âlemde, D.

⁶⁹¹ Cihândır: ancak, D.

⁶⁹² Derd: ġüzn, D.

29b-30a

(161)

Ġazel-i Nuşġî⁶⁹³

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1. Sen bu hîrâm-ı nâzla serv-i çemen misin nesin
Nâzik ü ter ü cûdile berg-i semen misin nesin
2. Kâkül-i 'anber-tenüñ mâili 'abher-i cû çîn
Nâfe-i ahû-yı has-ı müşk-i hoten misin nesin
3. Destlerinin esîridir lü'lü'-i bahr-i pür-güher
Çeşmiñe reşk ider bihişt dürr-i 'aden misin nesin
4. Ġabġabına firifte zühre-i hoş-nevâ mı çarh
Şifte heşteri saña uqde perî misin nesin
5. Dîde-i Nuşġî sineñe hîrelenür nazâr-ı dún
Ayine-i cihân-nümâ sîm-i beden misin nesin

30a

(162)

Ġazel-i Bâķî⁶⁹⁴

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Cânân odur ki meyl ide anı görince cân
Esbâb-ı ġüsni hûb ola ammâ be-şarş-ı ân
2. Cânâ metâ'-ı vaşlıña⁶⁹⁵ dil müşterî iken
Olmamış idi 'aşķ iline kârvân revân
3. Mihmân olınca derd ü ġamuñ dilde mâ-ġazar
İki enâr dâneledi çeşm-i hûn-feşân
4. Ceng itmege sitâre-i bahtumla eyledüm
Bu âh-ı pür-şirârımı bir tîġ-i zer-nişân
5. A'dâya baş egdüremez kimse **Bâķiyâ**
Şemşîr gibi olmayıcaķ ser-be-ser zebân

⁶⁹³ Nushî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

⁶⁹⁴ BD: G. 362 (5 beyit).

⁶⁹⁵ Vaşlıña: mihrüñe, D.

30a

(163)

Nazîre-i [Çorlulu] Zarîfi⁶⁹⁶

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'lîü fâ 'ilün

1. Âhum hâdengine hedef olmuşdur âsumân
Düşmez okum yire gâzer it ey kaşı kemân
2. Dil-ber dilerse cânıñ⁶⁹⁷ eger eyleme dirîg
Cânân ele girer mi dilâ virmeyince cân
3. Serden geçüp uzatmasa dil gûsnüñe çerâg
Pâyine urmaz idi demür-bendi şem'dân
4. Qandan çıkar ola 'acebâ seyre dil-rübâ
Kûyın igâşa itdi dem-i çeşm-i hûn-feşân
5. Firdevs-i kûyuñ olsa bu dildârıña maqar
Uçmâğa etmez idi hiç murğ-ı cân
6. Başlandı gül şonanmasına gülistânda
Ey serv-i bâg gûsn idelim seyr gülistân
7. Sînemde dağdan dökilen çifte şabla
Ey kaşı yây tek beni kıl tîriñe nişân
8. Şi'riñ **Zarîfi** mürdeler igyâ ider seniñ
Mişl-i Mesîg olsa yeriñ nola âsmâna⁶⁹⁸

30a-30b

(164)

Gazel-i 'Âli⁶⁹⁹

mefâ 'lîün mefâ 'lîün mefâ 'lîün mefâ 'lîün

1. Şikâr alduñsa bu vâdilerüñ berb-i jiyânından
Şağın ser-pençesinden şîr-i 'aşkun geçme yanından
2. Seg-i Leylâ'dan özge vârişi qalmadı Mecnûn'uñ
Yidi öldükde mîrâsın o dâhî üstühvânından
3. Livâ-yı ser-firâz-ı şâh-ı 'aşkam mehçe-veş her dem
Şeref murğı cüdâ olmadı tûgum âşyânından

⁶⁹⁶ ÇZD: G. 219 (5 beyit). Mecmuada yer alan 5., 6., 7. ve 8. beyitler Çorlulu Zarîfi Dîvânı'nda yer almamaktadır.

⁶⁹⁷ Cânıñ: rûğun, D.

⁶⁹⁸ Çorlulu Zarîfi Dîvânı'nda (Taşkın; 2009) bu beyit yer almamaktadır. Dîvân'da son beyit olarak aşağıdaki beyit yer almaktadır;

Qaddüm hilâle dönse Zarîfi 'aceb midür
Olmadı gitdi baña o meh-pâre mihrîbân

⁶⁹⁹ AD: G. 1039 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Âli Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

4. Hûdâ Mansûr'a bâğ-ı men 'arefden⁷⁰⁰ şundi bir gonca
Ene'l-hağ güllerin açdı anuñ her қаşre қanından
5. Nikât-ı gâle baқ aқvâle nâzir olma ey 'Âlî⁷⁰¹
Şaқın қıl⁷⁰² ğarf u şavt umma muğabbet dâstânından

30b

(165)

Ġazel-i Cinânî⁷⁰³

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Noқşa dirlerse nola nâmuña ey ğonce-dehen
Noқşa-i dâ'ire-i ğüsn ü melâğatsın sen
2. Deheniñ noқşasını var dimege cânım yoқ
Noқşa қondurmağa қâdir degilüm üstüne ben
3. Cevher-i ferd idüĝüñ 'âleme iş'âr oldı
Noқşa nâmında budur nükte-i erbâb-ı suhen
4. Bilinür noқşa ile sır-ı derûn-ı hâlkun
Nola fâş olsa benim râz-ı nihânum senden
5. Kimse serv üzre қomaz noқşa **Cinânî** ammâ
Noқşa-i hâl ile bir dânedür ol serv-i çemen

30b

(166)

Ġazel-i Emrî⁷⁰⁴

mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. Tenûr-ı dilde yanar cân kebâbı n'eyleyeyin
Bu câm-ı dide şolu қan şerâbı n'eyleyeyin
2. Degülse genc-i ğam-ı 'aşq-ı dil-bere mesken
Ġöñül didükleri күnc-i hârâbı n'eyleyeyin
3. Ġadîs-i 'ârız-ı zibâ-yı yâr olmayıcaқ
Ġülün elindeki rengin⁷⁰⁵ kitâbı eyleyeyin⁷⁰⁶

⁷⁰⁰ men 'arefe nefsehu fekad arefe rabbehu: "Kendini bilen Rabbini bilir." anlamında hadistir.

⁷⁰¹ Mecmuada, farklı biçimlerde yazılmış iki tane Âlî/'Âlî mahlasına rastlanmaktadır. Eldeki bulgular her iki şiirin de Gelibolulu Mustafa Âlî'ye ait olduğunu gösterir. Bundan dolayı bu şiirde mahlas yanlış yazılmıştır.

⁷⁰² Şaқın қıl: sözüm şüt, D.

⁷⁰³ Bu beyitler *Cinânî Divanı*'nda (Okuyucu; 1994) yer almamaktadır.

⁷⁰⁴ ED: G. 412 (5 beyit).

⁷⁰⁵ Rengin: zibâ, D.

⁷⁰⁶ Bu gazelin redifi "n'eyleyeyin" şeklindedir ancak 3. beyitte redif "eyleyeyin" şeklinde yazılmıştır.

4. Tevaḳḳuf eyle nigârâ ki çekdügüm derdi
Döküp yaşıum raḳamını ğisâb n'eyleyeyin
5. Ğam-ı nigâr ile bir ğâl iderdüm ey **Emrî**
Derûn-ı sînedeki ızşırâbı n'eyleyeyin

30b-31a

(167)

Ğazel-i Ḳabûlî⁷⁰⁷

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Gel naş'-ı mağabbetde şegâ bir sen ü bir ben
Şaşranc oyunın oynayalum mât ola düşmen
2. Ferzîn gibi kec-revlik iden şâha muḳârin
Şoğrı yürüyen ruḥ gibi ol baḳar ıraḳdan
3. Bir lu'bla⁷⁰⁸ ruḥum⁷⁰⁹ aluban açmaz ḳodı ol şâh
Daḥı ne oyunlar geçer ey dil saña ḳatlan
4. At esb-i murâduñ ruḥ-ı cânâneye ḳarşu
'Âlemde piyâde yürime merd iseñ atlan
5. Leclâc ise de lec iderüz naş'-ı cihânda
Nâdâna **Ḳabûlî** yeñilür şanma bizi sen

31a

(168)

Ğazel-i Behiştî⁷¹⁰

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

2. Derd-i 'aşḳuñ görmedüm⁷¹¹ ben andan⁷¹² özge çâresin
Sîneñe bir sâde-rû dil-dârı muḳkem sarasın⁷¹³
3. Bundan özge 'âlem olur mu ki bezm-i hâsda
Nâzenînüñ nâz ide sen şurmayup⁷¹⁴ yalvarasın
4. Katlüme ḳaşd itdün ammâ ey sipihr-i ceng-cû
Tîğ-i âhumdan benüm sen ḳanda baş ḳurtarasın
5. Câme-i 'aşḳ ile olmışdur müzeyyen şıfl-ı cân
Cismümüñ ḥayyâş-ı ḳudret çatmadan âvâresin

⁷⁰⁷ KD: G. 308 (5 beyit).

⁷⁰⁸ Bir lu'bla: lu'b, D.

⁷⁰⁹ Ruhum: ruḥuñ, D.

⁷¹⁰ BTD: G. 414 (5 beyit).

⁷¹¹ Görmedüm: bulmadum, D.

⁷¹² Andan: bundan, D.

⁷¹³ Behiştî Dîvânı'nda bu beytin mısraları birbiriyle yer değiştirmiş şekildedir.

⁷¹⁴ Şurmayup: şurmaya, D.

6. Ğamzesin añma **Behiřti** yâ kemân-ebrişunıñ⁷¹⁵
Bağruna⁷¹⁶ oğlar urarsın tâzellersin yarasın

31a

(169)

Ğazel-i Fazlı⁷¹⁷

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Buldum řaçuñda leyletü'l-isrâ haberlerin
Şordum lebüñe mu'ciz-i 'Îsâ haberlerin
2. Bâd-ı şabâya zülfî peyâmın getir didüm
Güldi getürdi başuma sevdâ haberlerin
3. Mecnûn oturdu yıllar ile bağıdı yollara
Hiç kimse şoğrı virmedi Leylâ haberlerin
4. Dildâra şâkat idebilür⁷¹⁸ misin iy gönül
İşitmedik mi Şür'la Mûsâ haberlerin
5. Kirpiklerinüñ 'askerini dizdi bir yire
Fazlı tuyurdu⁷¹⁹ cânuma yağmâ haberlerin

31a-31b

(170)

Ğazel-i Me'âli⁷²⁰

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Ğo gönül büseñe cân ile hâridâr olsun
Billah ey gönca-dehen yoğ dime bâzâr olsun
2. Görüp âşüftelerüñ ğâline rağm eylemeyen
Göreyin bencileyin derde giriftâr olsun
3. Bûse peymânesinüñ cür'â-ı cân-başından
Hele ol beste-dehen⁷²¹ yoğ dimedi var olsun
4. Kimse beglerde vefâ görmedi dünyâ şuralı
Nice 'âkil diye dildâre vefâ-dâr olsun

⁷¹⁵ Ebrîşunıñ: ebrîşunı, D.

⁷¹⁶ Bağruna: Bağruna, D.

⁷¹⁷ FAD: G. 132 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Fazlı Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁷¹⁸ şâkat idebilür: şarşı durabilir, D.

⁷¹⁹ Fazlı tuyurdu: buyurdu Fazlı, D.

⁷²⁰ Me'âli'ye ait bir divan tespit edilememiştir. Bu gazel Necâti Bey Dîvânı'nda 397. gazel olarak yer almaktadır ancak mecmuada bu gazelin mahlas beytinde "Me'âli" mahlası yer almaktadır. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken Necâti Bey Dîvânı'ndaki gazel esas alınmiştır.

⁷²¹ beste-dehen: gönca-dehen, D.

5. Öpmege kuçmağa yir yok dir iseñ ey yüzi gül
K̄o Me‘âlî k̄uluñı ‘aşık-ı didâr olsun

31b

(171)

[Ġazel-i Sırrî]⁷²²

mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün

1. Şehâ çeşm ü⁷²³ çerâğı ‘âlem ü nûr-ı başarsın⁷²⁴ sen
Nazîrûñ görmedüm bir merdüm-i şâğib-nazarsın sen
2. Derûmî gonce-veş k̄an ile şolmuş ‘andelîbem ben
Zerâfet⁷²⁵ gül-sitânında⁷²⁶ açılmış verd-i tersin [sen]
3. Ġarîk-i bañr-ı ġam hâk-i reh-i faqr ü fenâyam ben
Serîr-i salşânatda pâdişâh-ı bañr ü bersin sen
4. Görüp ben nâ-tuvânuñ kaçma luşf it ey perî-peyker
Seni görsem vücûdum mağv olur kimden kaçarsın [sen]⁷²⁷
5. Ne bâbuñdur senüñ ey Sırrî şutmak âsitânında
K̄arâr⁷²⁸ etmez⁷²⁹ felekde bir gedâ-yı der-be-dersin sen

31b

(172)

[Ġazel-i Bahşî]⁷³⁰

mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün

1. Açılmış gülşen-i ġüsn içre bir gonce dehensin sen
Hezârân bülbülü zâr eyleyen gül-pîrehensin sen
2. Ġayât-ı âbı dirsem vechi vardur la‘lüñe zîrâ
Semen-sîmâ sehî-ğad bir civân-ı sîm-tensin sen
3. Yolunda cân virirler ruhlarıñ bir kez gören ‘uşşâk
Nice diller alur bir dilber-i nâzik-bedensin sen

⁷²² Sırrî’ye ait bir divan tespit edilememiştir. Bu gazel Pervâne Bey Mecmuası’nda (Gıynaş; 2017, 738) “Nev‘-i dîger” başlığı altında 1956. şiir olarak 4 beyit şeklinde kayıtlıdır. Mecmuada yer alan 4. beyit Pervâne Bey Mecmuası’nda yer almamaktadır.

⁷²³ çeşm ü: çeşm, a.g.e.

⁷²⁴ ‘âlem ü nûr-ı başarsın: ‘âlem-i başarsın, a.g.e.

⁷²⁵ Zerâfet: şarâvet, a.g.e.

⁷²⁶ gül-sitânında: bûstânında, a.g.e.

⁷²⁷ Bu gazel, Pervâne Bey Mecmuası’nda (Gıynaş; 2017, 738) “Nev‘-i dîger” başlığı altında 1956. şiir olarak kayıtlıdır. Ancak mecmuada yer alan 4. beyit bu kaynakta yer almamaktadır. Mecmuada yer alan 4. beyit (Erol; 2019, 126)’un çalışmasında yer almaktadır. Mecmuadada yer alan 4. beyit karşılaştırılırken de (Erol; 2019, 126)’un çalışmasında yer alan beyit esas alınmıştır.

⁷²⁸ K̄arâr: K̄arârın, D.

⁷²⁹ Etmez: yok, D.

⁷³⁰ Bahşî’ye ait bir divan tespit edilememiştir.

4. Çıkar cânım eger bir gün temâşâ kılmasam la‘liñ
Lebi yâķut-ı aħmerdir bih bir dürr-i ‘adensin sen
5. Bu gün **Baħşî** gibi levh-i dile evsâf-ı ruhsârîñ
Yazarsam ğam degül bir ğüsrev-i şîrîn-sühânsın sen

31b-32a

(173)

[Ġazel-i Bâķî]⁷³¹

mef‘ülü fâ‘ilätü mefâ‘lü fâ‘ilün

1. Bildüñ mi sen de kendüñi ey bî-vefâ nesin
Âşûb-ı dehr ü fitne⁷³²-i devr-i zamânesin
2. Saña bahâ ne idi cefâ-pîşe olmasañ
Ġaķķâ budur ki bî-bedel ü bî-bahânesin
3. Ġandîl gibi dîde pür-âb u dilümde tâb
Eflâke çekdüm âteş-i âhum zebânesin
4. Müşkil belâ degül mi vefâsuz güzel sevüp
Ġuşşayla yata derd ü ğam ile uyanasın
5. Ġâhî cenâb-ı Leyliye mektûb uçurmaĝa
Urundı Ġays başına mürĝ âşiyânesin
6. Ey çarh gerçi cânuma geçdi cefâñ oķı
Ammâ ĥadeng-i âhuma sen de nişânesin

32a

(174)

[Nazîre-i Şâli‘î]⁷³³

fe‘ilätün fe‘ilätün fe‘ilätün fe‘ilün

1. Kime yanam yaķılam bu dil-i sûzânumdan⁷³⁴
Yaķdı yandırdı beni ol dahı bir yanumdan
2. Vaşf-ı ĝâlüm yazayın diyü ķalem aldım⁷³⁵ ele
‘Âlem odlara yanar defter ü dîvânumdan

⁷³¹ BD: G. 382 (7 beyit).

⁷³² Fitne: âfet, D.

⁷³³ Şâli‘î’ye ait olan bu şiir Edirneli Nazmî’nin “*Mecma‘u’n-Nezâ‘ir*” (Köksal; 2017, 2012) adlı eserinde 3702. şiir olarak “Nazîre-i Tâli‘î” başlığı altında 6 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır. Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki şiirler sıralanış bakımından farklılık göstermektedir.

⁷³⁴ dil-i sûzânumdan: dil-i biryânumdan, a.g.e.

⁷³⁵ Aldım: alsam, a.g.e.

3. Düstüm çün beni yâ kâşîña kurbân itdün
Alnuña parmak ile bâri degür⁷³⁶ kânumdan
4. Dökerin⁷³⁷ göz yaşını derdle⁷³⁸ Ya'kûb gibi
Ayrıldan berü ol Yûsuf-ı Kenân'umdan
5. Beni ey Şâli'î garķ eyledi 'ummâna yaşım
Nice kan ağlamayam dîde-i giryânumdan

32a

(175)

[Ġazel-i Şem'î]⁷³⁹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Yüri nâşiğ beni men' eyleme cânânnumdan⁷⁴⁰
Göz göre ayrılayın mı varayın cânumdan⁷⁴¹
2. Dide-i yâr⁷⁴² benüm derdüme dermânnumdur⁷⁴³
Hey meded öldüm ayırmañ beni dermânnumdan⁷⁴⁴
3. Ġâlümi añladılar cây⁷⁴⁵-ı çiğger-sûzumdan
Bildiler n'eydigümi nâle vü efgânnumdan⁷⁴⁶
4. Sâye-veş hâkla yeksân olayın yanında
Tek cüdâ olmayayın⁷⁴⁷ serv-i hırâmânnumdan⁷⁴⁸
5. Şem'iyâ dil uzadup her gice eflâkî yaķar
Nâr-ı âhum ki çıkar sîne-i sûzânnumdan⁷⁴⁹

⁷³⁶ parmak ile bâri degür: bâri degür parmak ile, a.g.e.

⁷³⁷ Dökerin: dökerem, a.g.e.

⁷³⁸ Derdle: hecr ile, a.g.e.

⁷³⁹ ŞD: G. 130 (7 beyit). (Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Şem'î Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

⁷⁴⁰ Yüri nâşiğ beni men' eyleme cânânnumdan: beni men' eyleme zâhid yüri cânânnumden, D.

⁷⁴¹ Cânumdan: cânümden, D.

⁷⁴² Dide-i yâr: hâstayem yâr, D.

⁷⁴³ Dermânnumdur: dermânümdür, D.

⁷⁴⁴ Dermânnumdan: dermânümden, D.

⁷⁴⁵ Cây: âh, D.

⁷⁴⁶ Efgânnumdan: efgânümden, D.

⁷⁴⁷ Olmayayın: düşmeyeyin, D.

⁷⁴⁸ Hırâmânnumdan: hırâmânümden, D.

⁷⁴⁹ Sûzânnumdan: sûzânümden, D.

32a-32b

(176)

[Ġazel-i Mecdî]⁷⁵⁰

mef'ülü fâ 'ilâtün mef'ülü fâ 'ilâtün

1. Var ise öpmek ister yârûñ düşüp ayağın
Şarkup şurur yanında gördüm iki⁷⁵¹ bacağıñ
2. Tâ şubh gice kıyım bir Hâlveti durur şem'
Kim şeyh-i Rûşenîden yıkmış⁷⁵² geçer cerâğın
3. Peyk-i şabâ iletđi ezhâra çün peyâmün
Rengîn kıumaşlar⁷⁵³ ile şoldurdular kıucâğın

4. Bâd-ı şabâ⁷⁵⁴ iderken ta'lîm-i ğunc u reftâr
Bir sille urdı serve çekdi ğülün kıulağın
5. Mecdî-i dil-fikârûñ uç virdi sînesinden
Peykân-ı hûn-feşânun şoyuran⁷⁵⁵ hele⁷⁵⁶ tabağın

32b

(177)

Ġazel-i Emrî⁷⁵⁷

mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün

1. Kıodı sînemde ol şeh dâğ-ı pür-hûn
Gedâsına 'aşâ kııldı bir altun
2. Dehânîñ isteyü Leylîñüñ ey dil
'Adem iqlîmine dek ğitdi Mecnûn
3. Hûmâr-ı 'aklı⁷⁵⁸ def⁷⁵⁹ itmek cândan
Mey-i 'aşkı ile şolu kâse-i hûn⁷⁶⁰
4. Sırışküm nağdini her kim ki ğördi
Didi bunda var imiş mâl-ı Kârûn

⁷⁵⁰ MD: G. 76 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Mecdî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁷⁵¹ İki: anuñ, D.

⁷⁵² Yıkmış: yitmiş, D.

⁷⁵³ Kıumaşlar: taşlar, D.

⁷⁵⁴ Bâd-ı şabâ: bâd-ı seher, D.

⁷⁵⁵ Şoyuran: şoldı, D.

⁷⁵⁶ Hele: sille, D.

⁷⁵⁷ ED: G. 400 (5 beyit).

⁷⁵⁸ 'aklı: 'aqlumuñ, D.

⁷⁵⁹ def itmek: def ine, D.

⁷⁶⁰ kâse-i hûn: kâsedür nûn, D.

5. Hâş-ı şeb-dîz-i dil-dârı görelden
Gözümden çıktı **Emrî** eşk-i gül-gûn

32b

(178)

Ġazel-i Muġlişî⁷⁶¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Tek seni tîr-şîfat sîneye bir kez çekeyin
Bâş egüp hîdmetüñe yâ gibi kıaddüm bükeyin
2. İstemem dâmenüñe zerrece toz kıonduġını
Paklıġıyla seni sevmezsem efendiligeyin
3. Sîne meydânına atsun⁷⁶² oġun⁷⁶³ ol⁷⁶⁴ kıaşı kemân
Bâşum üstinde anuñ menzili şâşın⁷⁶⁵ dikeyin
4. Bedene şîġmadı cân şevkıle⁷⁶⁶ tîr ü⁷⁶⁷ tîġüñ
Ur dikişlerini⁷⁶⁸ çâk-ı bedenden⁷⁶⁹ sökeyin
5. Resen-i zülfünle **Muġlişî**'yi berdâr it⁷⁷⁰
Şâl benüm boynuma var ise vebâlin çekeyin

32b-33a

(179)

Ġazel-i Bâkı⁷⁷¹

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Cânâ görünse şarf-ı 'izâruñ niķabdan
Hâķ âfitâb şoġdı şanurlar sehâbdan
2. La'lünden itme tîġ-i müjeñ birle cânı men'
Mümkün degüldür aña kesilmek şarâbdan
3. Kıanmaz şarâb-ı nâba lebün ârzü iden
Sîr-âb olur mı teşne-i Kevşer serâbdan

⁷⁶¹ Muġlişî'ye ait bir divan tespit edilememiştir ancak (Karakoç; 2019, 229-230)'un çalışmasında yer alan "Ġazel-i Muġlişî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁷⁶² Atsun: at, a.g.e.

⁷⁶³ Oġun: tîrünü, a.g.e.

⁷⁶⁴ Ol: ey, a.g.e.

⁷⁶⁵ Şâşın: daşın, a.g.e.

⁷⁶⁶ şevkıle: şevküñ, a.g.e.

⁷⁶⁷ tîr ü: ur, a.g.e.

⁷⁶⁸ Dikişlerini: dikiş yirlerini, a.g.e.

⁷⁶⁹ çâk-ı bedenden: tâ ki yerinden, a.g.e.

⁷⁷⁰ İt: itme, a.g.e.

⁷⁷¹ BD: G. 365 (5 beyit).

4. Sâķi-i devr meş‘aleler⁷⁷² şunsa içmezin
Âb-ı ğayâtı câm-ı ser⁷⁷³-i âfitâbdan
5. Bezm-i belâda nâle vü âhuñla **Bâķiyâ**
Müstagnîyüz terâne-i çeng ü rebâbdan

33a

(180)

Nazîre-i Zarîfî⁷⁷⁴

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘lü fâ‘ilün

1. Hûrşîd-i hûsnüñ olmasa aya âfitâbdan
Girmezdi ebre meh gibi ğâhî ğicâbdan
2. Etmek müşâhede ruñ ey meh-i niķabsız
Görmekmidir âfitâbı ğabbezâ esğâbdan
3. Terk eyleyüp cihânı dilâ ibn-i Edhem ol
Çün ‘ad olundu şâlib olanlar kilâbdan
4. Meclisde bâde olmaz ise sâķiyâ ne ğam
Câm-ı lebiñ yeter bize geçdik şarâbdan
5. Hâşş-ı **Zarîfî** hâşiyedir metn-i ğüsnüne
Eşrâfî ile gör ânı çıkma kitâbdan

33a

(181)

Ğazel-i Ğâletî⁷⁷⁵

mef‘ülü mefâ‘lü mefâ‘lü fe‘ülün

1. Ğâhice bize ‘arz-ı cemâl eyle ırâķdan
Bir nice amân-ı ‘âşıķuñuz özden uzaķdan
2. El irmez ise vaşlıña cânâ ‘aceb olmaz
‘Âşıķ aña dirler ki sava-i yâri ķulluķdan
3. İtmezseñ eger külbe-i ahzânımı teşrîf
Reftârını ğül gibi görelim bâri şoķaķdan
4. Cânâ haberîñ peyk-i şabâ geldi getürdi
Aldım haberin şığğatını şimdi ulâķdan
5. Te’sîr ide ahım budur ey **Ğâletî** havfim
Ğâfillikle ins’afımdır böyle yuvaķdan

⁷⁷² meş‘aleler: minnet ile, D.

⁷⁷³ Ser: zer, D.

⁷⁷⁴ Bu beyitler *Çorlulu Zarîfî Divanı*’nda ((Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

⁷⁷⁵ Bu beyitler *Azmizâde Hâletî Divânı*’nda (Kaya; 2017) ve *Hâlet Bey Divanı*’nda (Çeçen; 2005) yer almamaktadır.

33a-33b

(182)

Ġazel-i Nâmî⁷⁷⁶

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Zîbâ kıabâları bıçeyin sen civâna ben
Egirdüğünü ayru kıosun çerh-i pîre-zen
2. Bir servi yoğ ise bile şâlınmağa şabâ
Sen de cihânda eyleme seyr-i çemen çümen
3. Ferş eyle yüzüñi yüri var reh-güzârına
Öp ayağın o serv-i revâna birez döşen
4. Ağyâr cümleten kıırılursa cümleten
Dünyâda şâğ olalım efendi seniñle ben
5. Ol serv-i ser-firâza kıo irmek hevâsını
Feryâdıñ iremez aña **Nâmî** degülki sen

33b

(183)

Ġazel-i 'İşmetî⁷⁷⁷

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Vaz'-ı nâ-sâzını dehrüñ gören âdem ne disün
Bilinür nesne degül meşreb-i 'âlem ne disün
2. Güle hem-h'âbe-i hâr olma dimek mümkün mi
Bülbül olmuş şutalum bezmine mağrem [ne disün]
3. Bî-vefâsun⁷⁷⁸ dimeden gerçi şıkılmaz o perî
Bağsa âdem yine her ġâli müsellem ne disün
4. Sen de insâf ide ey muğbeçe gördükde seni
Hây cânım dimesün bu dil-i pür- ġam ne [disün]
5. 'İşmetî süz-ı dilin didi o şûha ammâ
Şimdi firkıatde ġam-ı hecr⁷⁷⁹ ile hem-dem ne disün

⁷⁷⁶ Bu beyitler Ahmed Nâmî Dîvânı'nda (Yenikale; 2017) yer almamaktadır.

⁷⁷⁷ İD: G. 65 (5 beyit).

⁷⁷⁸ Bî-vefâsun: Bî-vefâdur, D.

⁷⁷⁹ ġam-i hecr: dem-i hecr, D.

33b

(184)

Ġazel-i Şabrî⁷⁸⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Nañl-i nevsin girye-i bî-iñtiyârundan şaşın
Seyl-i serv⁷⁸¹-endâz-ı eşk-i bî-ķarârundan şaşın
2. Tîr-i âhum zerre⁷⁸² encümden geçer ey Zâl-i çarñ
Ġâfil olma nâvek-i cevşen-güzârundan [şaşın]
3. Âteşin-âhum ġazâl-i mihre şalmışdur kemend
Ķaçma benden gel kemend-i tâb-darumdan şaşın
4. Ķabrüme çeşm-i ġaķâretle nazâr ķılma saña
Ĥâb-ı bî-hüşı virür hâk-i mezârundan [şaşın]
5. Bir evc⁷⁸³-i fitne-i dil⁷⁸⁴ **Şabrî** iner dil mürġına
Şâh-bâz-ı zülf-i bâl-efşân-ı yârundan şaşın

33b

(185)

Ġazel-i Vaġîdî⁷⁸⁵

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Beni ağlatma iñen dîde-i fettânun için
Yüzüme bir güle baķ ġonce-i handânun için
2. Ĥâr u Ĥaslarla beni iki gözüm bir görme
Kesme benden nazârñ nergis-i mestânun için
3. İtme yollarda⁷⁸⁶ yaşum seylin iñen âlûde
Pâk-dâmânun için çâk-ı giribânun [içün]
4. Şoġruyam sâye-i ķaddün gibi yoluñda senün
Keç-nazâr ķılma baña serv-i Ĥîrâmânun için
5. Kâfir olmadı şaçun küfrine dil virdi ise
Bu **Vaġîdî**-i esirge gele îmânun için

⁷⁸⁰ SD: G. 153 (5 beyit).

⁷⁸¹ Serv: serd, D.

⁷⁸² Zerre encümden: zırh-ı encümden, D.

⁷⁸³ Bir evc: bir ġün evc, D.

⁷⁸⁴ fitne-i dil: fitneden, D.

⁷⁸⁵ Vahîdî'ye ait bir dîvan tespit edilememiştir ancak (Köksal; 2017, 2027)'ın "eserinde yer alan "Nazîre-i Vahîdî" başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.

⁷⁸⁶ Yollarda: yoluñda, a.g.e.

34a

(186)

Ġazel-i Necâtî⁷⁸⁷

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Dirler lebüñe hâlk Mesîhâ küçücükden
Kim oldı Mesîgâ gibi gûyâ küçücükden
2. Dürler döker ol ğonce⁷⁸⁸ dehen söze gelince
Dimişler⁷⁸⁹ aña lü 'lü '-i lâlâ küçücükden
3. Öldürse vefâ dögse şafâ sögse du 'âdur
Kişi güzeli sevmeye illâ küçücükten
4. Öldür beni luşf eyle⁷⁹⁰ ki bir vaqtin añasın
İtdügin⁷⁹¹ unutmaz kişi cânâ⁷⁹² küçücükde[n]
5. Ol ğoqqa-dehen⁷⁹³ 'aşkıñı⁷⁹⁴ fâş itdi **Necâtî**
Kim gizlü haberler olur ifşâ küçücükden

34a

(187)

Ġazel-i 'İsmetî⁷⁹⁵

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Geldükde hâşuñ 'âşıkuna nâz idemezsun
Mânend-i hümâ evcde pervâz idemezsun
2. Gâhî egilüp gûşuña dir ol hâş-ı nev-hîz
Şimden gerü sen şiveye âgâz idemez[sün]
3. Bu şarz-ı dil-âzâr bed-ânı gele ey dil⁷⁹⁶
Bu bâğda bir bülbüli dem-sâz idemezsun
4. Kendüñ yeñemezsun bilürem meşrebüñ ey dil
Nûş-ı meye âgâz idicek az idemezsun
5. Şad rısl-ı girân olsa çeker '**İsmetî**-i zâr
Sâķi sen anı⁷⁹⁷ mest-i ser-endâz idemezsun

⁷⁸⁷ NBD: G. 401 (9 beyit). Mecmuada dört beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Nec3ati Bey Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁷⁸⁸ Ġonce: ğoqqa, D.

⁷⁸⁹ Dimişler: atmışlar, D.

⁷⁹⁰ luşf eyle: gel şimdi, D.

⁷⁹¹ İtdügin: ki itdügin, D.

⁷⁹² Cânâ: aslâ, D.

⁷⁹³ ğoqqa-dehen: ğonca-dehen, D.

⁷⁹⁴ 'aşkıñı: sırruñı, D.

⁷⁹⁵ İD: G. 62 (6 beyit) Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle 'İsmetî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁷⁹⁶ Bu şarz-ı dil-âzâr bed-ânı gele ey dil: bu şarz-ı bed-âheng-i dil-âzârile ey gül, D.

⁷⁹⁷ sen anı: anı sen, D.

34a

(188)

Ġazel-i Emri⁷⁹⁸

mefā ‘ilün mefā ‘ilün fe ‘ülün

1. Perî-sûret melek-sîmâ imişsin
Güzeller içre müstešnâ imişsin
2. Behey âfet nedür bu kıadd ü kıâmet
İñen bî-miśl ü bî-hemtâ imişsin
3. Göz ucıyla nazâr yok ben⁷⁹⁹ fakîre
Be-ğâyet dilber-i ra‘nâ imişsin
4. Baña sögdüklerüñ hep şatlu geldi
Begüm sen sükkerî ğalvâ imişsin
5. O gül-ruhsârî hîş vaşf itdüñ **Emri⁸⁰⁰**
Be sen hîd bülbül-i gûyâ imişsin

34a-34b

(189)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi⁸⁰¹

mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Sürinmekden yoluñda âb-1 eşküm düşdi ayağıdan
Gözüm yaşını sil luşf eyle kıaldur anı şopraqdan
2. İki çeşmüñ iki nergis ruhuñ lâle şaçuñ sünbül
Benânuñ fark olunmaz ey yüzi gül ğonca zanbağıdan
3. ‘Aceb mi fülk-i ten bağır-i sirişküm içre ğarķ olsa
Esüp bağırun⁸⁰² nesîmi bâd-1 âhum geldi yırağıdan
4. Kenâr itdüm miyân-1 yârı dîrsem görmeñüz eb‘ad
Şarıлмаğı güzeller öğrenürler şimdi kıundağıdan
5. Şa‘âdetle eger yarın şafâya irmek isterseñ
Bugün bâşıl işi terk it tecâvüz eyleme ğağıdan
6. Hilâl-ebrûsın ol mâhuñ görelen çarh-1 ğüsünde
Zarîfi ğurre-i ğarrâ şoğar olmışdur alçağıdan

⁷⁹⁸ İÇD: G. 214 (5 beyit). Bu gazel *Üsküplü İshak Çelebi Divanı*’nda (Keklik; 2014, 280) yer almaktadır ancak mecmuada bu gazelin mahlas beytinde “Emir” mahlası yer almaktadır. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken İshak Çelebi Dîvânı’daki gazel esas alınmıştır.

⁷⁹⁹ Ben: biz, D.

⁸⁰⁰ Emri: İsgâķ, D.

⁸⁰¹ ÇZD: G. 213 (6 beyit).

⁸⁰² Bağırun: hecrüñ, D.

34b

(190)

Ġazel-i Ġafûrî⁸⁰³

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Aç sünbülünü gül gibi ol gûş görünsün
Şebnem gibi dür-i lü'lü'-i mengûş görünsün
2. Peymâne-i billûra akıt bâde-i sürhın
Sâķî gül-i bî-hâr semen-pûş görünsün
3. Ahımla düşüp dâğ-ı dil ayine-i çarha
Mihir ü mehde encümle hem âğûş görünsün
4. Görün yakasın mest-i cünûnumdan alurmu
Gelsün hele bir kere baña hûş görünsün
5. Ġam ġavşala ol bezm-i muğabbetde **Ġafûrî**
Kâhır dehengden eşer-i cûş görünsün

34b

(191)

Nazîre-i Şâbir⁸⁰⁴

mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

1. Aç şurrañı cânâ o binâgûş görinsün
Diller o benâgûşda mengûş görinsün
2. Göster bize rû-yı dil açup sîne-i şâfuñ
Ol ġonce-i sîrâb-ı semen-pûş görünsün
3. Her kande ki bir dürr-i şemin var ise yâ Rab
Üftâde-i girdab-ı der-âğûş görinsün
4. Dîvâne ol ammâ yine kânûn-ı cünûnuñ
Erbâb-ı dilüñ dîdesine hûş görinsün
5. Ser-tâbe-ķadem-i ġavşala ol bezmde **Şâbir**
Ammâ beşerüñde eşer-i cûş görinsün

⁸⁰³ Ġafûrî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

⁸⁰⁴ Bu beyitler Şâbir Dîvâmı'nda (Yoldaş; 2005) yer almamaktadır ancak "Alevî-Bektâşî Kültür Enstitüsü Arşivi 24 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemayik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi" (Çağlayan; 2022, 352) adlı eserde 354. şiir olarak "Muğammed Şâbir Pârsâ" başlığı altında 5 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır.

34b-35a

(192)

Nazîre-i Vecdî⁸⁰⁵

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

1. Aç şurra-i hâam-der hâamuñi gûş görünsün
Biñ ğalka-i dîde aña mengûş görünsün
2. Mînadân aqıt bâde-i sürhî yine sâķî
Ol şu'le-i seyyâle mey-nûş görünsün
3. Baķ âyine-i ķalbime kim hâl-i hâyâlûñ
Çeşm-i dil-i zârımla hem-âĝûş görünsün
4. Dîvâneligi şarz-ı nev-i hâs ile göster
Mecnûna cünûn şanduĝı hep hûş [görünsün]
5. **Vecdî** mihekk-i 'arza ur ibrîz-i kelâmuñ
Hâliş zer ile neķre-i maĝşuş görünsün

35a

(193)

Ėazel-i [Çorlulu] Zarîfî⁸⁰⁶

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Gözüm ardınca ķalur gitse yanumdan cânân
Çeşm-i meyyit gibi kim rûĝına eyler nigerân
2. Olalı ĝün gibi kevşer lebiñ ey ĝur-i 'iyân
Gözüne âb-ı ĝayâtın ķaragû oldu ceryân
3. Ėacletinden şaķlur ey ruhî ĝül ĝülşende
La'liñi ĝörse ķaçan ĝonce-i verd-i hândân
4. Tîriñ ey ķaşı ķemân ĝöz ĝöz idüpdür cismim
Demidir üstüme yârim acıyup aĝlasa ķân
5. Sâķiyâ belbele-i bûlbül idersek demidür
Bezm-i ĝülşende bize oldu muĝannî murĝân
6. Ėörse ey ĝürî-liķâ cennet-i kûyuñda seni
Uçmaĝ isterdi çıķup bâĝ-ı cinândan ĝilmân
7. Ėonca-i la'lüñ ile ĝül-ruhuña bûlbül olur
Kim ki eylesen senüñ ĝülşen-i ĝüsnüñ seyrân
8. Sâķî-i 'aşķ şunarsa aña 'aşķ-ı câmı⁸⁰⁷
Bezm-i dehr içre kimüñ üstüne dönse devrân

⁸⁰⁵ VD: G. 49 (5 beyit).

⁸⁰⁶ ÇZD: G. 218 (5 beyit). 2., 3., 4. ve 9. beyitler Çorlulu Zarîfî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

⁸⁰⁷ 'ışķ-ı câmı: Zarîfî câmı, D.

9. Dili s̄u gibi **Zarîfi**'niñ erir reşkinden
Cûy-bâr içre kaçan kucsa seni âb-ı revân

ÇARF'ÜL-VÂV

35a-35b

(194)

Ġazel-i Bâkî⁸⁰⁸

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- İtdürür zühhâda ol mihrâb-ı ebrû ser-fürû
Kıldurur 'uşşâkına⁸⁰⁹ ol hâl⁸¹⁰-i ser-i kû ser-fürû
- 'Ârız-ı gül-gûnuñuñ dâ'im hâş-ı fermânına
H'âh u na-h'âh eyler ol zülf-i semen-bû ser-fürû
- Bûy-ı zülfün şemmesin irgürse deşt-i Çîne bâd
Eylemezdi sünbül-i müşgîne âhû ser-fürû
- Bâğa gel âyîne-i âb içre⁸¹¹ gâhî cilve kıl
Eylesün ol kâmete her serv-i dil-cû ser-fürû
- Dürr-i nazmuñ **Bâkiyâ** baş egdürür şâliblere
Kim zarûri itdürür gavvâşa lü'lû ser-fürû

35b

(195)

Nazîre [-i Çorlulu] Zarîfi⁸¹²

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- Hâlüne kılsa n'ola miskîn âhû ser-fürû
Kâkülünden şarkup eyler aña gîsû ser-fürû
- Çoqqa-i la'linüñ içre dürr-i dendanuñ görüp
Geldi saña oldı mengûş ola⁸¹³ lûlû ser-fürû
- Âfitâb-ı ġaddüne şemse şapan Hindû-misâl
Meh-cebînünden iderler iki ebrû ser-fürû
- Mihr-i ruhsârûñ görelden ey hilâl-ebrû senüñ
Âfitâb eyler aña döndürmeyüp rû ser-fürû

⁸⁰⁸ BD: G. 399 (5 beyit).

⁸⁰⁹ 'uşşâkına: 'uşşâqa, D.

⁸¹⁰ Hâl: hâk, D.

⁸¹¹ İçre: üzre, D.

⁸¹² ÇZD: G. 229 (5 beyit).

⁸¹³ Geldi saña oldı mengûş ola: geldi mengûş oldı saña itdi, D.

5. Bağr-ı nazmuñda **Zarîfî** hûb lûlûlar görüp
Kıldı herkes saña çün gavvâs-ı dür-cû ser-fürû

35b

(196)

Ġazel-i [Şeyhülislam] Yağyâ⁸¹⁴

fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

1. Aldı göñlüm bir cevân-ı hûb-rûy u tünd-hû
Ġamze-i ser-tîzi hûnî çeşm-i mesti fitne-cû
2. Yalıñuz bu ten degül kılca qalupdur cân dañı
Az müddetde o gîsûlar beni kıldı dü mü
3. Rûy-ı âşık za'ferân-renk olduğı bâ'is bu sem
La'liñe şîrînlık yazar o haşş-ı müşg-bû
4. Bir elif yazdı hayâl-i qaddi levh-i sineye⁸¹⁵
Dîde şurmaz yaş döker itmez qabûl-i şüst ü şû
5. Gûyiyâ **Yağyâ** bu şî'r ol maşla'-ı zîbâ ile
Bir cevân-ı tâzedür mevzûn qadd ü hûb-rû

35b-36a

(197)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfî⁸¹⁶

mefâ 'ilün fe 'ilātün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. Güneş yüzüñle qamer-cebheñ üzre ey meh-rû
Nedür o zerre-dehânla ol hilâl-ebrû
2. Olursa rûğ-ı muşavver helâk ider cânâ
Kime ki ola mu'ârız o 'ârız-ı dil-cû
3. Görince hânde-i verd-i ruñuñ senüñ ey serv
Açıldı gül gibi bâğ içre gonca-i hoş-bû
4. Alur mı 'aynına ğam küşti-ğîrini şol kim
Elinde ola dilâ dest-i yâr birle sebû
5. **Zarîfî** bezm-i cihânda diliñ tehi şanma
Şu cân ki sâķî-i 'aşkuñ elinden içdi şolu

⁸¹⁴ ŞYD: G. 301 (5 beyit).

⁸¹⁵ Sineye: sinede, D.

⁸¹⁶ ÇZD: G. 233 (5 beyit).

36a

(198)

Ġazel-i Ġâletî⁸¹⁷

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ülün

1. Nola âh eylesem ben yâre karşı
İder bülbül figân gülzâra karşı
2. Beni men' eyleme luşf eyle şâhım
Şurâyın dem-be-dem didâre karşı
3. Ne cûduñ var ise eyle ğabîbim
Cefâ etme baña aĝyâra karşı
4. Olur dîvânesi 'aşkın bu gönüm
Gider mecnûn gibi kuhsâre karşı
5. Bulursam **Ġâletî** gördükde yârî
İdem âh ol kamer-i ruhsâre karşı

36a

(199)

Ġazel-i Neşâşî⁸¹⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ülün

1. Nedür bu çeşm ü bu ebrû nedir bu
Nedür bu kâkül ü ğîsû nedir bu
2. Göreniñ başına kıpar kıyâmet
Nedür bu kıâmet-i dil-cû nedir bu
3. Gözüñ açılmadı nâz uyhusundan
Nedür bu nâz u bu uyhu nedir bu
4. Hâlâyık mest oldu bûy-ı zülfe
Nedür bu bûy-ı bu bu nedir bu
5. Helâk itdiñ bizi ğamdan **Neşâşî**
Nedür bu ğuşsa vü ğayĝu nedir bu

⁸¹⁷ Bu beyitler *Azmizâde Hâletî Dîvânı*'nda (Kaya; 2017) ve *Hâlet Bey Divanı*'nda (Çeçen; 2005) yer almamaktadır.

⁸¹⁸Bu beyitler *Neşâtî Dîvânı*'nda (Kaplan; 2019) yer almamaktadır.

36a-36b

(200)

Ġazel-i Œem‘î⁸¹⁹

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

1. Meger dîvâneñ olmış ey perî-rû
Düşüp Œağlara zencîrin sürür Œu
2. Gönül Œayd eyleyüp⁸²⁰ cân almağde
Begüm sensin bugün Œîrâne âhû
3. Eger düşmezse âhîr Rûme fitne
Nedür bu hâl ü çeşm ü zülf câdü⁸²¹
4. Œarâr itmez gönülde bûy-i zülfün
Didi böyle gelür böyle gider bu
5. Œerâb-ı ‘aşka düşdüñ çünki Œem‘î
Gözün yaşıyle kendüñden elün yu

36b

(201)

Ġazel-i Celâlî⁸²²

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

[fâ ‘ilâtün]

[fâ ‘lün]

1. Dir gören ruhıña ki cennet-i me‘vâdür bu
Cân göziyle bakıcağ özge temâşâdur bu
2. Merd iseñ ger zen-i dünyaya dilâ kıлма heves
Œanma bir kimseye bâķî kıala dünyadır bu
3. Görinen gerçi Œîfatımda eser-i zâtıñdır
Œun‘-ı Œâni‘ didigün mażhar-ı tecellâdur
4. Tîr-i gamzeñ gele dilden geçe eglenmeye hiç
Döstum kıalb-i hazînime tesellâdur bu
5. Dimegiz nuşķ-ı Celâlî ola mağdûr-ı beşer
Kısmet mevhebet-i Bârî-i te‘âlîdur bu

⁸¹⁹ŞD: G. 140 (8 beyit). Mecmuada üç beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Œem‘î Dîvânı’ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁸²⁰Eyleyüp: idüben, D.

⁸²¹hâl ü çeşm ü zülf câdü: zülf ü hâl ü çeşm ü ebrû, D.

⁸²² Bu beyitler *Manastırlı Celâl Bey Dîvânı*’nda (Güneş; 2013) ve *Ebubekir Celalî: Karşılaştırmalı Metin-İnceleme* (Sarıkaya: 2008) adlı eserde yer almamaktadır.

36b

(202)

Nazîre-i Revânî⁸²³

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Beni reşkte kılan ol ruh-ı zibâdur bu
Dilî gayrâne kılan zülf-i semen-sâdur bu
2. Nola dirlerse baña⁸²⁴ 'âşık-ı seydâdur⁸²⁵ bu
Hele dirler saña⁸²⁶ da dil-ber-i ra'nâdur⁸²⁷ bu
3. Her denînüñ sözine uyma beni itme helâk
Olma mağrûr begüm gûsnüñe dünyâdur bu
4. Yüzüñe nûr-ı hidâyet nola dinse yaraşur⁸²⁸
Görenin⁸²⁹ 'aklı gider özge temâşâdur [bu]
5. Kimi ağlar kimi iñler kimi feryâd eyler
Bilmezem kûy-ı ğabîbümde ne ğavğâdur [bu]
6. Vaşf-ı la'liñde⁸³⁰ gören şi'r **Revânî**'yi didi
Bağ-ı gûsnüñde⁸³¹ açılmış bir⁸³² gül-i hamrâdur⁸³³ bu

ĞARFÜ'L-HÂ'

36b-37a

(203)

Ğazel-i Bâkı⁸³⁴

mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Elşâf u hüsn ü hulğ u melâğat kemâlde
Endâm u şekl ü ğâmet ü ğadd i'tidâlde
2. Mużmer hayâl-i la'l-i lebüñ her laşifede
Müdgam miyân-ı bî-bedelüñ her hayâlde
3. Biñ meşğ iderse şafha-i çarh üzre mâh-ı nev
Ebrû-yı yâre öykünubilmez misâlde

⁸²³ RED: G. 316 (5 beyit). 1. beyit Revânî Divânî'nda yer almamaktadır.

⁸²⁴ Baña: saña, D.

⁸²⁵ 'âşık-ı seydâdur: dil-ber-i ra'nâdur, D.

⁸²⁶ Saña: baña, D.

⁸²⁷ dil-ber-i ra'nâdur: 'âşık-ı seydâdur, D.

⁸²⁸ Yüzüñe nûr-ı hidâyet nola dinse yaraşur: bakamaz kimse güneş yüzine gözler kamaşur, D.

⁸²⁹ Görenin: kişinüñ, D.

⁸³⁰ Vaşf-ı la'liñde: vaşf-ı haddüñle, D.

⁸³¹ Bağ-ı gûsnüñde: bağ-ı cennetde, D.

⁸³² açılmış bir: açılmış, D.

⁸³³ gül-i hamrâdur: gül-i zibâdur, D.

⁸³⁴ BD: G. 451 (6 beyit).

4. Dil mübtelâ-yı künc-i gâm-ı fûrkat-i henüz
Hâşır hayâl-i 'işret-i bezm-i vişâlde
5. Eşbâb-ı zühd bezm-i fûsun u fesânede
Erbâb-ı 'aşq 'arşa-i ceng ü cidâlde
6. **Bâkî** leşâfet-i gâzel-i âbdârûnı
Çağkâ budur ki görmedük âb-ı zülâlde

37a

(204)

Naẓîre-i [Çorlulu] Zarîfî⁸³⁵

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Vaşf-ı dehânuñ itmede dil kıl ü kâlde
Ammâ ki kıldı fikr-i miyânuñ hayâlde
2. Dilde hayâl-i kâmetüñ ey gonca-leb senüñ
Gûyâ ki 'aks-i serv-i sehîdür zülâlde
3. Çüsnüñ kitâbı içre senüñ gâlğa-i lebüñ
Beñzer şu şekl-i mîme yazılmış cemâlde
4. Cânâ⁸³⁶ 'aceb mi virse gönül saña ehl-i dil
Her vech ile leşâfet-i güsnuñ kemâlde
5. Vaşf-ı dehânuñ⁸³⁷ itmede vardur **Zarîfînuñ**
Nâzük hayâli bu gâzel-i bî-misâlde

37a

(205)

Ġâzel-i Bâkî⁸³⁸

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Yoğdur sebât çünki cihân-ı hârâbda
Birdür beñüm hezârla⁸³⁹ yek-dem ğisâbda
2. Devr-i gül irdi tâze cevândur cihân yine
Sa'y eyle 'ayş u 'işrete 'ahd-i şebâbda
3. İnkâr itme sûfî şarâbuñ menâfi'in
Üstâd-ı ğikmetle⁸⁴⁰ buyurmuş kitâbda

⁸³⁵ ÇZD: G. 236 (5 beyit).

⁸³⁶ Cânâ: rûğum, D.

⁸³⁷ Vaşf-ı dehânuñ: vaşf-ı miyânuñ, D.

⁸³⁸ BD: G. 469 (6 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Bâkî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁸³⁹ beñüm hezârla: hezâr-sâl ile, D.

4. apuda nâle ılmamağa ih̄tiyâr yok
Va‘llâhî bî-günâhım⁸⁴¹ efendi bu bâbda
5. Rûyında la‘li üzre hâş-ı müşg-bâr-ı dost⁸⁴²
Şirinlik yazar şeref-i âfitâbda
6. **Bâı** şafağda mihr-i münevver şanur gören
‘Aks-i ‘izâr-i sâıyi câm-ı şarâbda

37a-37b

(206)

Nazîre-i H̄od^{843 844}

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘lü fâ ‘ilün

1. Peykânun açdı zağmumu cism-i hârâbda
Güller bitürdi aşre-i bârân türâbda
2. Dürdi bisât-ı ‘ayş odı yâdgâr gül
Rengîn şarâb-ı nâbda bûyın gül-âbda
3. an içmek ola bâde-i gül-gün içilmeye
Mollâ-yı ‘asr böyle mi görmiş kitâbda
4. Cism-i ğaır hâk-i mezelletde pây-mâl
Hâşır hevâ-yı dilberi ‘âlî-cenâbda
5. **Bâı** kim ola dirse o şâh-ı felek-cenâb
Kemter kemine südde-i devlet- me’âbda

37b

(207)

Nazîre [-i Çorlulu] Zarîfi⁸⁴⁵

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘lü fâ ‘ilün

1. Ben ul olalı saña raıb izşirâbda
Şeyşân yaraşur olsa efendi ‘azâbda
2. Meclisde sâı bülbül ider ğonca-lebleri
Gül dinse sâğara n’ola bezm-i şarâbda
3. Benzerdi mihr-i ğüsnüñe ey aşı mâh-ı nev
Zerre-dehen olaydı eger âfit’abda

⁸⁴⁰ İle: öyle, D.

⁸⁴¹ bî-günâhım: bî-günâhın, D.

⁸⁴² Dost: yâr, D.

⁸⁴³ Bu beyitler Bâkî Dîvânı’nda (Küçük; 1994, 264) 429. gazel olarak tespit edilmiştir. Mecmuada başlık olarak “Nazîre-i h̄od” diye not düşülmüştür.

⁸⁴⁴ BD: G. 429 (5 beyit).

⁸⁴⁵ ÇZD: G. 267 (5 beyit).

4. ‘Âlem şanur ki itdi gurûb âfitâb-ı çarh
Ahşâmlasa kaçan ki o meh câme-h’âbda
5. Benzetme şî‘r-i Bâkîyi eş‘âruma benüm
Olmaz **Zarîfî** nağme-i bülbül gurâbda

37b

(208)

Ġazel-i Bâkî⁸⁴⁶

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘lü fâ‘ilün

1. Dergâh-ı ğağka derdle ‘âşık niyâzda
Bâtıl tasavvur itmede zâhid namâzda
2. ‘Uşşâkvâr şevkle huccâc raks ider
Âheng-i âh u nâlelerümden Hicâzda
3. ‘Aşkuñla Zühre çarhda gerdün semâ’da
Hürşid ü mâh şevkle sûz u güdâzda
4. Üftâdeler şikeste vü mecrûğ u pây-mâl
Hübân semend-i nâza binüp türktâzda
5. **Bâkî** qarîn-i fûrkatüñ olmağ revâ mıdur
Akrân içinde böyle iken imtiyâzda

37b-38a

(209)

Ġazel-i Şemsî⁸⁴⁷

mef‘ülü fâ‘ilâtün mef‘ülü fâ‘ilâtün

1. Ney gibi nâlem irse Mecnûn-ı nâ-murâda
Çenge dönerdi kıddi inlerdi bu hevâda
2. Ben bir hilâl-ebrû dil-dâre bendeyem kim
Günden güne o mâhuñ ğüsni olur ziyâde
3. Ağyârla efendi sen bâde-nûş idersin
Ben kıan yudam⁸⁴⁸ revâ mı⁸⁴⁹ bezm-i belâda⁸⁵⁰

⁸⁴⁶ BD: G. 446 (5 beyit).

⁸⁴⁷ Şemsî’ye ait olan bu beyitler “Pervâne Beg Nazîre Mecmuası” (Kula; 2004, 113-114) adlı eserde 15-3. şiir olarak 7 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır. Mecmuada yer alan beyitlerle Pervâne Beg Nazîre Mecmuası’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁸⁴⁸ Yudam: yuşam, a.g.e.

⁸⁴⁹ Revâ mı: dem-â-dem, a.g.e.

⁸⁵⁰ bezm-i belâda: bezm-i ğam-ı belâda, a.g.e.

4. Yârũñ kemân hecriñ⁸⁵¹ şol deñlü çekmüšem kim
Çarhuñ bu berg-i yâyı gelmez baña kepâde
5. Naş‘-ı muğabbetũñde ben ey şeh-i kamer-ruh
Âtuñ öñince fi‘l-ğâl oldum hemîn piyâde
6. Âh vâh⁸⁵² diyüp âcımaz ğâlüm gören⁸⁵³ kimesne
Kûyuñ itinden ayru bilişde âşinâda
7. Dilden ğam-ı zamânı def‘ itmek isteriseñ
Var lâle gibi **Şemsî** nûş éyle câm-ı bâde

38a

(210)

Ġazel-i [Taşlıcalı] Yağyâ⁸⁵⁴

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Öldür beni gel bir gün öñürdi kerem eyle
Çanımı döküp cânımı al dem qadem eyle
2. Lâyıq degülüz çünki semiñ mihr ü vefâña
Hiç olmaz ise bârı cafâ vü sitem eyle
3. Eğri nazarum var ise ol serv-i ravâna
Yâ rab deheni gibi vücûdum ‘adem eyle
4. Verdîş-i harâbât iseñ elden qoma câmı
Kendüñi hayâlatla cemşîd u cem eyle⁸⁵⁵
5. Hûbuñ çok⁸⁵⁶ olur qahrı döküp qaşre-i eski
Yağyâ yürü ölince ğisâb-ı raqam⁸⁵⁷ eyle

38a

(211)

Nażîre [-i Edirneli] Fâiz⁸⁵⁸

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Teşrifüñ ile hânemi reşk-i İrem eyle
Ağlatma beni iki gözüm gel kerem eyle

⁸⁵¹ Hecriñ: cevrin, a.g.e.

⁸⁵² Âh vâh: vah vah, a.g.e.

⁸⁵³ Gören: görüp, a.g.e.

⁸⁵⁴ TYD: G. 395 (5 beyit).

⁸⁵⁵ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı’nda bu beyit yer almamaktadır. Divanda 4. beyit olarak aşağıdaki beyit yer almaktadır;

Gün gibi dilersen derecâtuñ ola ‘âlî
Çaddüni semâ gibi tevâzu’la ham eyle.

⁸⁵⁶ Çok: çoğ, D.

⁸⁵⁷ ğisâb-ı raqam: ğisâb it raqam, D.

⁸⁵⁸ EFD: G. 44 (5 beyit).

2. ‘Ahd eyledi öpdürmege pâyin gelicek⁸⁵⁹
Yâ Rab sen o meh-pâreyi sâbit-ka-dem [eyle]
3. Bir hoşça ğisâb eyleyelüm derdimüz ey dil
Ben dirhem-i eşküm dökeyin⁸⁶⁰ sen raşam eyle
4. Degmez kederin çekmege bir lağza bu ‘âlem
Bir ğâl ile neylersen idüp def⁸⁶¹-i gam eyle
5. Kânûn-ı belâgatde yine nağş-şirâz ol
Ey hâme-i hoş-lehçe-i **Fâ’iz** naşam eyle

38a-38b

(212)

Ġazel-i Bâkî⁸⁶¹

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Lebûni âlla öpmiş ola mı peymâne
İçeyin ölmez isem kanını kana kana
2. Nûş-ı cân⁸⁶² eyler iken meclis-i mestân içre
Lebûn ol ğâletle girmemek ister⁸⁶³ kana
3. Bezm-i meydür güzelüm kan ola şâyed ârâda
Çekmesün hançerini gamzelerün mestâne
4. Râzımı⁸⁶⁴ nâle ile ‘âlеме fâş eyledi⁸⁶⁵ dil⁸⁶⁶
Bizi rüsvây-ı cihân eyledi bir dîvâne
5. ‘Ayş u ‘işret demidür alma⁸⁶⁷ gam-ı devrânı
Bâkiyâ gel berü sâgar çekelüm rindâne

38b

(213)

Nazîre⁸⁶⁸-i Hôd⁸⁶⁹

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Düşse gönlüm n’ola ol hançer-i hûn-efşâna
Müjeñ oğlarınıñ eyelükleri geçti⁸⁷⁰ câna

⁸⁵⁹ Gelicek: gelicek ‘id, D.

⁸⁶⁰ Dökeyin: dökeyim, D.

⁸⁶¹ BD: G. 437 (5 beyit).

⁸⁶² Nûş-ı cân: nûş-ı câm, D.

⁸⁶³ İster: olmaz, D.

⁸⁶⁴ Râzımı: Râzumı, D.

⁸⁶⁵ Eyledi: itdi, D.

⁸⁶⁶ Dil: gönül, D.

⁸⁶⁷ Alma: çekme, D.

⁸⁶⁸ Bu beyitler Bâkî Dîvânı’nda (Küçük; 1994, 268) 439. gazel olarak tespit edilmiştir. Mecmuada ise başlık olarak “Nazîre-i hôd” diye not düşülmüştür.

⁸⁶⁹ BD: G. 439 (5 beyit).

2. Zülfi zencîrine âşüfte gönül bende geçer
Kendüsin lâyıķ-ı hîdmet şanur ol dîvâne
3. Bir ķul ođlunuñ esîr oldu ķapusunda gönül
İntisâb itdi gedâ bârgeh-i sulşâna
4. Zer devâtın şaķınup çıķsa evinden seğeri
Âfitâb aña ber-â-ber gelemes meydâna
5. Cân nisâr eyledi **Bâķî** bilini ķuçmaķ için
Der-miyân itdi bu gün varını dervişâne

38b

(214)

Nażîre-i Nef'î⁸⁷¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün]

[fâ 'lün]

1. Şolsa⁸⁷² destimde nola eşkimle peymâne
Girse gülgün-ı sirişkim yeridir meydâne
2. Nâvek-i ğamzeleriñ şöyle geçer tenden kim⁸⁷³
Nevk-i peykân-ı cigerdûzu bulaşmaz ķane
3. Eglenür⁸⁷⁴ fikr-i miyânıñla dil-i âşüfte
Bend olur bir ķılla bunculayın dîvâne
4. Zâhir olmazsa nola âhım ucundan şu'le
Ĝam hadengidir o muĝtâc degil peykâne
5. Böyle rindâne ğazel az bulunur⁸⁷⁵ey Nef'î
Ķâilüz⁸⁷⁶ şîve-i 'irfânı⁸⁷⁷ bilen yârâne

38b-39a

(215)

Nażîre-i Nuşret⁸⁷⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün]

[fâ 'lün]

1. Faşl-ı güldür alalım lâle-şîfat peymâne
Hem-dem-i bülbül olup başlalım efgâna

⁸⁷⁰ Geçti: batdı, D.

⁸⁷¹ NEFD: G. 120 (5 beyit).

⁸⁷² Şolsa: dolsa, D.

⁸⁷³ Kim: ki, D.

⁸⁷⁴ Eglenür: eğlenir, D.

⁸⁷⁵ Bulunur: denilir, D.

⁸⁷⁶ Ķâilüz: ķâiliz, D.

⁸⁷⁷ şîve-i 'irfânı: şîve-i rindanı, D.

⁸⁷⁸ Bu beyitler *Ebubekir Nusret Divanı*'nda (Karabuķak;2018) yer almamaktadır.

2. ‘Ârdan ‘âri olup pireheni çâk idelim
Ğonce-veş ağızımız açup girelüm meydâne
3. Şoğunur günbed-i eflâke şadâ-yı hûyî
Bâde-i ‘aşkıñla na‘ra urun meştâne
4. Şem‘-veş nâr-ı muğabbetle iden mağv vücûd
Ne kadar yansa ol ateşden aña pervâne
5. Bend bend ile baña olma muqayyed nâşîğ
Bendedür silsile-i zülf-i dil-i dîvâne
6. Muşribâ nağmeler gele bezme çok incitdik
Yârdan ğayrı kamu söyledigiñ yâbâne
7. **Nuşretî** fırsatı fevt itme şafâya şa‘ y it
Bâde-i ‘aşk içelim eyle şalâ yârâne

39a

(216)

Ġazel-i [Şeyhülislam] Yağyâ⁸⁷⁹

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Ey kûy-ı harâbâtı gezen hâne-be-hâne
Ey der-be-der itmiş seni evzâ-yı zamâne
2. Müşkillerimiz ğalline mey-hâneye varduğ
Ġâcet komadı mug-beçeleri⁸⁸⁰ pîr-i muğâne
3. Berg-i rez-i bâğ üzre döküp cür‘a-i câmı
Gül mevsimi ğükmin virelüm faşl-ı hazâne
4. Pervâne niçün şem‘-i şeb-ârâya şoğundu
Yok şâķati çün şu‘le-i şemşîr-zebâne
5. **Yağyâ** şolaşur her gice⁸⁸¹ eşrâfını şem‘üñ
Pervâne ârâr var ise yanmağa bahâne

39a

(217)

Nazîre-i Nuşġî⁸⁸²

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Ebrûlarını beñzedeli resm-i kemâna
Tîr-i müjeñe sine-i cân oldu nişâne

⁸⁷⁹ ŞYD: G. 325 (5 beyit).

⁸⁸⁰ mug-beçeleri: mug-beçeler, D.

⁸⁸¹ her gice: turmayup, D.

⁸⁸² Nushî’ye ait bir divan tespit edilememiştir.

2. Cem‘ meclisine gelmedi bir sen gibi sâķî
Hiç görmedi ŗahbâ-yı lebin bezm-i zamâne
3. Görse ķad-i bâlâñı eger gülŗen-i ‘âlem
Baķmazdı begim ‘ar‘ar ile serv-i revâna
4. Rıdvân-ı Bihiŗit göricek ŗormadı adım
Benzerdir idi biklesini ğûr-i cinâna
5. La‘l-i leb-i meygûnuñ ile mest-i ĥarâbat
Yoķ minnetimiz sâķiye ne rıŗl-ı girâna
6. Yek cür‘a yeter def‘-i ĥumâr etmege sâķî
Ĝâcet ne tekâpû idelüm pîr-i muĝâna
7. ŗehbâz-ı dil-i **Nuŗĝî**‘yi ŗayd eyledi âĥir
Zülfini idüp dâm siyeh ĥâlini dâne

39a-39b

(218)

Ĝazel-i [Bosnalı] ŗâbit⁸⁸³

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. O ķâr ebrû ile baķ ŗal‘at-ı dil-cû-yı cânâna
Murabba‘ vefķ-i devletdür ki ķonmıŗ rûy-ı cânâna
2. Aķup âĝûŗumı bir der-kinâr itmek recâsiyle
ŗarıldum ol ķadar söz geķmedi pehlû-yı [cânâna]
3. Raķibi tîĝ-i cevher-dârına üftâdedür dirler
Düŗürmezdüm anı⁸⁸⁴ ben ĥanķer-i ebrû-yı cânâna
4. Kemâl-i ĝüsnine ĝöz degmesün sebeb encümden⁸⁸⁵
Meh-i nev bir ĝamâ‘il arz ider bâzû-yı cânâna
5. Yine bir ķayda düŗdüm **ŗâbitâ** baĝt-ı siyâhumla
ŗolaŗdı pây-ı ‘aķlum dâmen-i ĝisû-yı cânâna

⁸⁸³ BSD: G. 293 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Bosnalı ŗâbit Divânı‘nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁸⁸⁴ Anı: bunı, D.

⁸⁸⁵ sebeb encümden: diyü kevâkibden, D.

39b

(219)

Ġazel-i Emri⁸⁸⁶

fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey kaşı yâ kıanuma girmekden ise tır ile
Cânuma raġm eyle luş it boynum ur şimşir [ile]
2. Müstedâm olsun ki bîmâr-ı firâkıñdan⁸⁸⁷ benüm
Yanuma ġam geldi ancak nâle-i şeb-gır ile
3. şem'-i cem'-i miġnete pervâne-i taġdirden⁸⁸⁸
şânuma yanmak gelüpdür çâre yok tedbîr ile
4. Cism-i zerdüm bend idüp zencîr-i âġumla görüp⁸⁸⁹
Ĥâneme bir ġayderî-veş geldi ġayret⁸⁹⁰ şir ile
5. Ölicek hîçe gider geçsün dir iseñ hâste⁸⁹¹
Emriyâ cânı leb-i cânâne⁸⁹² vir dirile

39b

(220)

Ġazel-i Sirâci⁸⁹³

fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey gönül her gördüġün gül-rûlara kıan aġlama
Zülf-i 'anber-bulara olsa perîşân aġlama
2. Zevkı-i cennet-dâr-ı vaşlâ bâ's hicrân olur
Dâne-i dil-cûlara bî şabr u sâ mân aġlama
3. Pend için pervâne-i dil-sûz lebdir 'aşıka her
şem'i ateş-rûlara sûzân u büryân aġlama
4. Lebiñ hâzm-ı şa'n idüp dir bülbül-i dil-dâdeye
Dil viren gül-bulara olur perîşân aġlama
5. Sâķî-i meclisden aldım dün **Sirâci** bir hâber
Feth olur cem-cûlara yüz luş u ihsân aġlama

⁸⁸⁶ ED: G. 446 (5 beyit).

⁸⁸⁷ bîmâr-ı firâkıñdan: bîmâr-ı firâķ iken, D.

⁸⁸⁸ pervâne-i taġdirden: pervâne-veş taġdirden, D.

⁸⁸⁹ Görüp: gönül, D.

⁸⁹⁰ Geldi ġayret: cerre geldi, D.

⁸⁹¹ Ĥaste: mihnete, D.

⁸⁹² Cânâne: cânânuma, D.

⁸⁹³ Bu beyitler Sirâci Dîvânı'nda (Çakır; 2022) yer almamaktadır.

39b-40a

(221)

Ġazel-i ‘Abdî⁸⁹⁴

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Ġurbetdeyim ey nâle-i gümrâh esirge
Her dem beni zâr eyleme geh gâh esirge
2. Ey bedrâkâ-yı vuslat iriş deşt-i belâda
Kendüyi yetürür dila kem-râh esirge
3. Lâm oldu kıaddim âh ciger-sûzıñ elinden
Ey merġamet ü luşfi çok ister esirge
4. Hâlk ağız üşürdi bükesin ġonce-fem için
Yok itdi yok yere efvâh esriñ esirge
5. Red itme begim ‘Abdî’yi a‘dâ sözi ile
‘Aşkıña esir olamı ey şâh esirge

40a

(222)

Ġazel-i Necâtî [Bey]⁸⁹⁵

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Bûse luşf it saña cânla hâridâr olana
Cân yidürmek gerek ey ġonce-dehen yâr olana
2. Nola şular⁸⁹⁶ gibi şaş yaşdana şopraq döşene
Böyle olmak yaraşur ‘âşık-ı didâr olana
3. Benüm ağladuġuma şimdi kayırmaz ġülüñüz
Bir zemân ġüler idiñ⁸⁹⁷ biz⁸⁹⁸ de ġiriftâr olana
4. Âh kim olmadı kıapuñda bir itçe raġbet
ġiceler şubġa deġin derdle⁸⁹⁹ bîdâr olana
5. Ger Necâtî ġama düştü ise kıo cânı kıışsun
Niye virürdi ġöñül böyle sitem-ġâr olana

⁸⁹⁴ Bu beyitler *Abdî-i Karahidârî ve Divanı*’nda (Saġlam; 2011) ve *Subhizâde Abdî (Abdullah) Hayatı Edebî Yetenekleri ve Dîvânı* (Yalap; 2007) adlı kaynakta yer almamaktadır.

⁸⁹⁵ NBD: G. 459 (6 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Necâtî Bey Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir)

⁸⁹⁶ Nola şular: nola ġer şu, D.

⁸⁹⁷ İdiñ: idüm, D.

⁸⁹⁸ Biz: ben, D.

⁸⁹⁹ Derdle: zâr, D.

40a

(223)

Ġazel-i Emrî⁹⁰⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Ey şanem şemşîr ile biñ yâra urduñ cânuma
Tîr ile revzenler açduñ sine-i sûzânuma
2. Ġam şebinde 'aql u heveşim⁹⁰¹ gitse ey dil ġam⁹⁰² degül
Nâle-i şeb-gîr ile kimse götürmem yanuma
3. Hâştuñ üzre қаşuñ imzâsın görüp bildüm yine
Ġüccet-i tezvîr ile қаşd itdi la'lûñ қanuma
4. Ġasretle ölse 'âşq қalsa açuқ gözleri
Dirile duş⁹⁰³ olsa çeşmi ger leb-i cânânuma
5. Ol şanem dirse⁹⁰⁴ ki **Emrî** Ka'be mi şanur beni
Yir ile olup berâber yüz sürer dâmânuma

40a-40b

(224)

Ġazel-i Şemsî[Paşal]⁹⁰⁵

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Her kimüñ uçdı murğ-1 dili⁹⁰⁶ hevâ vü hevese
Anı şayyâd-1 ecel⁹⁰⁷ âl-ıla қoydı қafese
2. Sîneye çekdi yine 'aks-i ruġ-1 cânânı
Ġöreyin âyineyi uğrasun âġır-nefese
3. Dil-i 'uşşâkı şikâr itmege bindükçe o yâr
Seg-i kûy-ıyla beni bir yere şıқsun merese⁹⁰⁸
4. Sineye çekdüm idi şıfl iken ağladı nigâr
Қoyuna girdi 'aceb mi қuzucuқdur melese
5. **Şemsiyâ** nûr-1 Muğammed saña olmazsa delîl
Kûy-1 cânâna varılmaz қаşı yollar perese

⁹⁰⁰ ED: G. 445 (5 beyit).

⁹⁰¹ heveşim: fikrüm, D.

⁹⁰² Dil ġam: meh tañ, D:

⁹⁰³ Duş: tuş, D.

⁹⁰⁴ Dirse: dirmiş, D.

⁹⁰⁵ ŞPD: G. 368 (5 beyit).

⁹⁰⁶ uçdı murğ-1 dili: murğ-1 dili uçdı, D.

⁹⁰⁷ şayyâd-1 ecel: şayyâd-1 felek, D.

⁹⁰⁸ Merese: ferese, D.

40b

(225)

Ġazel-i Belîġ⁹⁰⁹

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. 'Âlim odur ki her kişinüñ müşkilin bile
Fâzıl odur ki 'ârif olan dil dilin bile
2. Murşid odur ki vâdî-i 'aşkı konağ konağ
Ķaş' eyleye merâġil ü ser-menzilin bile
3. 'Âşık odur ki perde-i pindârı ref' ide
Dîdâr-ı yâre mâni' olan ġâ'ilin bile
4. Ehl-i başîretân aña dirler ki hâlk-ı 'âlemüñ
Yarı nazarda câhilin ü 'âkilin bile
5. Dervîş odur ki⁹¹⁰ **Belîġ** dögen şahşsı sögmeye
İde du'â-yı hayr öpe pâyin elin bile

40b

(226)

Ġazel-i 'Ubeydî⁹¹¹

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1. Ġamze-i mestüñ ucından niçe ġavġâlar ola
Fitne-i hâl-i ruhuñla ne temâşâlar ola
2. Kâkülüñ kim şalına mülket-i cânlar üzere
Hey ne diller alına ilde⁹¹² ne yağmâlar ola
3. Bu leşâfette bu ġâletle görünürseñ eger
Hâlk-ı 'âlem götüri vâlih ü şeydâlar ola
4. Ben gedâya yüziñi açmamağ⁹¹³ inşâf mıdur
Ben yetîmüñ gözi yaşı ağa deryâlar ola
5. Gel götür hâkden üftâde '**Ubeydî**'yi bugün
Hey kıyâmet niçe bir va'de-i ferdâlar ola

⁹⁰⁹ BDC: G. 75 (5 beyit).

⁹¹⁰ Odur ki: odur, DÇ.

⁹¹¹ UD: G. 297 (5 beyit).

⁹¹² İlde: anda, D.

⁹¹³ Ben gedâya yüziñi açmamağ: İbrî acımayasın güle diye, D.

40b-41a

(227)

Ġazel-i [Yaġyâ] Nazîm⁹¹⁴

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Ķadeġ-nûşân⁹¹⁵-1 bezm-i 'işrete hey hâne mey-hâne
Ĥuûûsâ sâķî-i meclis şuna kestâne mestâne
2. Sözüñ zehrâbe-nûşân-1 ġama tiryâķ-1 şevk eyle
Zebânîñ nîş-i âzâr eyleme yârâne mârâne
3. Gelür bir kâh-1 kemterden sebük-kûh-1 girân olsa
Eger bâr-1 ġünâhım kıonsa nâ-çîzâne mîzane
4. Şâfâsından ider sa'y ü şavâf-1 Ka'be-i maķşûd
Girüp iġrâm-1 şevke yüz şutan Ģannân'e Mennân'e
5. Mesîġ-âsâ seyâġat eyleyenler pâ-y-1 himmetle
Başar evvel kıademde gerdiş-i gerdâne merdâne
6. Olursa mazhar-1 luşf⁹¹⁶-i Ĥudâ nuşķ-1 cihân-ġiriñ
Nazîmâ ġüküm ider Tûrânla İrân'a mîrâne

41a

(228)

Ġazel-i Raġmî⁹¹⁷

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Şâh-1 'aşķam üstüme çetr-i siyehdür dûd-1 âh
Âteş-i dil şu'lesi başumda bir zerrîn⁹¹⁸ külâh
2. 'Aşķ baġrinde bu çarh-1 nîl-ġün bir kıaşredür
Anuñ üstinde iki dâne ġabâbı mihr ü mâh
3. Da'vî-i 'aşķuñda şâdîķ olmaġa ey lâle-ruh
Dâġla sinemdeki yir yir eliflerdür ġiyâh⁹¹⁹
4. Ĥârdan bir dâ'ire çekdüm ġözüm eşrafına
Yârdan ġayrıya yire⁹²⁰ bir laġza itmeye nigâh
5. Ģamzesi cellâdı öldürdi⁹²¹ dil-i pür-hûnumı
Şekl-i hançer oldı⁹²² kıabrüm üzre **Raġmî**⁹²³ her ġiyâh

⁹¹⁴ YND: G. 636 (7 beyit). Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Yahyâ Nâzîm Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹¹⁵ Ķadeġ-nûşân: mey-âşâmân, D.

⁹¹⁶ Luşf: feyz, D.

⁹¹⁷ RAD: G. 178 (7 beyit). Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Raġmî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹¹⁸ bir zerrîn: zerrîn bir, D.

⁹¹⁹ Ģiyâh: ġüvâh, D.

⁹²⁰ Yire: tâ, D.

⁹²¹ Öldürdi: öldürse, D.

41a

(229)

Ġazel-i ‘Ulvî⁹²⁴

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Ey dil ġikâyât-ı dili⁹²⁵ nâdâne söyleme
Mecnûn-ı ‘aşq isen n’ola yâbâna söyleme
2. Dirler ki söz güherdür eyle bu bendi ġuş
Hem-râz diyü sırrıñı yârâna söyleme
3. Ķıl âşinâ kelâmuñı baġr-ı ma‘âniye
Fikrle söyle her sözi bîġâne söyleme
4. Çâh-ı nedâmet içre kalursun gönül şaşın
Yûsuf misâl vâķ‘añ ihvâna söyleme
5. Şi‘ründe añma kışşa-i Ferhâd’ı ‘Ulvîyâ
Nazm eyle ser-güzeştiñi efsâne söyleme

41a-41b

(230)

Ġazel-i Ġazâlî⁹²⁶

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

1. Getür sâķî bize luş it piyâle
Yine devrân ġamın kıldı ġavâle
2. Ġavâle eyle câm-ı pür şafâyı
Ġam-ı devr-i zamân irsün zevâle
3. Zevâle irişe ‘ömri anıñ kim
Ġasedden şa‘n ider ehl-i kemâle
4. Kemâle irdi çün ġüsñüñ zamânı
Muķavves kaçlarıñ döndi hilâle
5. Hilâle döndi cism-i nâ-tuvânım
Veli hergiz erişmedim vişâle
6. Vişâle hârç iderüm naķd-i ‘ömri
İrebilsem ben ol ķadd-i nihâle
7. Nihâl-i ķâmeti yârıñ Ġazâlî
Nemâyiş virür şimdi i‘tidâle

⁹²² Oldı: olsa, D.

⁹²³ ķabrüm üzre Raġmî: Raġmî ķabrüm üzre, D.

⁹²⁴ ULD: G. 599 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle ‘Ulvî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹²⁵ ġikâyât-ı dili: ġikâyât-ı ġamı, D.

⁹²⁶ Ġazâlî’ye ait bir divan tespit edilememiştir.

41b

(231)

Ġazel-i Bâkî⁹²⁷

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Yazmış debîr-i ğikmet ezel şafġa-i güle
Bülbül dem-â-dem ağlaya her-bâr gül güle
2. Şol deñlü itdi güllere bülbül şeşâreti
Düşdi çemende қаşre-i şeb-nem güle güle
3. Müşġin şaçuñda ey yüzi gül cân-ı nâ-tevân
Ol riştedür ki bağlana bir deste sünbüle
4. Sînemde zahmuñ içre olan penbe-i fetil
Ol yasemîne döndi ki қorlar қaranfüle
5. **Bâkî** çemende şîşe-i mey қulқul eylese
Bülbül terâne başlayıcaқ olsa⁹²⁸ bülbüle

41b

(232)

Nazîre-i Ümîdi⁹²⁹

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Ğayli şeşâret eyledi meclisde bülbüle
Aġzı şurâġinüñ dün egildi güle güle
2. Bâd-ı nesîmle açılır diyü bâġda
Şaġn-ı çemende jâle bugün düşdi ter güle
3. Zülf-i ruhunda⁹³⁰ ol şanemüñ қаşre-i gül-âb
Şeb-nemdurur ki düşdi gülistânda sünbüle
4. Bu tâze tâze dâġla sînemde her elif
Bâġ-ı belâda beñzedi şâh-ı қaranfüle
5. Beñzer **Ümîdi** varise eksüklüġin diler
Câmuñ egildi öpdi ayaġını bülbüle

⁹²⁷ BD: G. 447 (5 beyit).

⁹²⁸ Olsa: uysa, D.

⁹²⁹ ÜD: G. 169 (5 beyit).

⁹³⁰ Zülf-i ruhunda: zül-i ruhunda, D.

41b-42a

(233)

Naẓîre-i [Çorlulu] Zârîfî⁹³¹

mef'ûlî fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Meclisde câm beñzemese sâķiyâ güle
Gördükçe ehl-i bezm anı dönmezdi bülbüle
2. Bâğ-ı cemâlün içre ruhuñ verd-i ter velî
Beñzer o ğonca-lebdeki hâlün ğaranfüle
3. Dilden ğubâr-ı ğuŝsamı bâda virür benüm
Bezm-i cihânda meylüme bâ'is⁹³² budur müle
4. Gördüm yine o ğonca-dehânla şöyle mey
Başdı şadâ-yı bülbüli ğülŝende belbele
5. Zülf-i nigâra ğözleri duŝ⁹³³ olsa muşribün
Eyler o dem **Zârîfî** mağâmını Sünbüle

42a

(234)

Ğazel-i Emrî⁹³⁴

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Ğuşsa-i hâl-i lebün düşdi dil-i pür-hevese
ŝâķatum yitmez iken sâye-i perr-i megese
2. Dil ü cân bülbüline sen yüzi ğülsüz ey serv
şâh-ı ğüllerle çemen döndi müŝebbek ğafese
3. şaraf-ı dîde-i giryânda ğören kirpüğümi
Beñzedür baĝr kenârında olan hâr u hasa
4. Mâh-ı nevden dili var nâleler eyler her dem
Beñzedürsem feleki n'ola bu yolda cerese
5. **Emrî** hâk olur isem ğalka tozum 'îzzet ide
Cânib-i yârdan üstüme ğaçan kim yil ese

⁹³¹ ÇZD: G. 264 (5 beyit).

⁹³² bâ'is: bâdî, D.

⁹³³ Duş: tuş, D.

⁹³⁴ ED: G. 459 (5 beyit).

42a

(235)

Ġazel-i ‘Ubeydî⁹³⁵

fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Dime cânâneye ağıyârla sôğbet itme
Seni sevsin dir iseñ aña naşîğat itme
2. Ġayra meyl eylemezin diyü yemîn eylerise
Münteni‘dür inanup aña şadâkat⁹³⁶ itme
3. Her ne ġâlet ki zuhûr eyleye dilberdendir
Kimseye anuñiçün buğz u ‘adâvet itme
4. İhtiyâr elde olaydı dir idüm saña gönül
Hûblar zümresine hiç muğabbet itme
5. Çünki bunlarda ‘Ubeydî ġarazuñ var senüñ
Ehl-i ‘arz⁹³⁷ olmadum diyü nedâmet itme

42a-42b

(236)

Ġazel-i Bâkî⁹³⁸

fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

1. Düşse zülfiñden ‘arağ ruhsâr-ı cânân üstine
Ġüyyâ şeb-nem düşer gül-berg-i hândân üstine
2. Bulmaz ol ruhsârıla ol kıadd-i zîbâ ġâletin
Bağlasañ bir deste gül serv-i hırâmân üstine
3. Kâküli şanmañ görinen şâ’ir-i devlet hümâ
Sâye şalmışdur o şâhenşâh-ı hûbân üstine
4. Niçün ol hûrşid-i ‘âlem-tâba öykündüñ diyü
Mâh-ı nev hânçer çeker mihr-i dırâhşân üstine
5. Zîr-i zülfünde görenler hâşşuñı ebr-i bahâr
Sâye şalmış şandılar şağn-ı gülistân [üstine]
6. Ġam degül gelse dile **Bâkî** pey-â-pey derd ü ġam
Eksük olmaz tekyedür mihmân mihmân üstine

⁹³⁵ UD: G. 285 (5 beyit).

⁹³⁶ Şadâkat: ġamâkat, D.

⁹³⁷ Ehl-i ‘arz: ehl-i dil, D.

⁹³⁸ BD: G. 438 (6 beyit).

42b

(237)

Ġazel-i ‘Ulvî⁹³⁹

mef‘ülü fâ ‘ilätü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Ma‘şûk odur ki ğüsnle ğâyed ferîd ola
‘Âşık odur ki derde düşüp⁹⁴⁰ nâ-ümîd ola
2. Ağyâr diyü esirge muġarremdür ey⁹⁴¹ perî
Lâyık mıdur ki yâri Ġüseyn’ün Yezîd ola
3. Aşhâb-ı ‘aşk-ı pâke nazardır⁹⁴² şu⁹⁴³ şahsa kim
Ağlamağ ile çeşm-i siyâhı sefid ola
4. Gördi zamâne şahsını⁹⁴⁴ ehl-i riyâ geçer
Gönlüm diler ki pîr-i muġâna mürîd ola
5. Mensûb iken cenâb-ı celâlet me’âbına
‘Ulvî kuluñ revâ mı çapuñdan ba‘îd ola

42b

(238)

Ġazel-i Bâkî⁹⁴⁵

fe ‘ilätün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

1. Nergis-i mest bezm-i gülşende
Çeşmüne bende-i ser-efgende
2. Zülfünüñ müyna⁹⁴⁶ baġlu kulları çok
Geçmedük kimse çalmadı bende
3. Hüner ehli zamânede gülmez
‘Âkil itmez ‘abeş yire hânde
4. Terkin urdum ‘aşâ ile tâcun
Geyeli pîr-i ‘aşkdan jende
5. Bulamaz dest-res bu dâ‘ireye
Bâkiyâ şimdi degme güyende

⁹³⁹ ULD: G. 624 (5 beyit).

⁹⁴⁰ Düşüp: düşe, D.

⁹⁴¹ Ey: ol, D.

⁹⁴² nazardır: nazardur, D.

⁹⁴³ Şu: o, D.

⁹⁴⁴ Şahsını: şeyhini, D.

⁹⁴⁵ BD: G. 443 (5 beyit).

⁹⁴⁶ Müyna: boynu, D.

42b-43a

(239)

Ġazel-i Zariġfi⁹⁴⁷

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'lû fâ 'ilün

1. La'1-i lebiñ ki diller alur bir selâmile
Bin naġd-i cânı virdim aña bir kelâmile
2. 'Iyd u vişâliñe dilerim cânım irmesün
Şutmazsa şavm-ı hicriñi dil iġtirâmile
3. Erbâb-ı bezme bülbül degül serin indürür
Aldıġça sâķi bülbüle bî-deste câmile
4. İçmiş şarâb-ı nâbı getürmüş gözine tâb
Kim söyleşür o dîde-i ser-mest müdâmile
5. Al arķasını yerde ġodı baġde çenâr
Sen serv-i ġameti göricek bu hîrâmile
6. Eksikliġini anlamadı eyledi ġuşûr
Bir gördi gün yüzüñ şevke mâh temâmile
7. 'Ays etme der Zariġfi bihişt içre ġûrile
Kûyunda şoġbet itmek o şübî-i hîrâmile

43a

(240)

Ġazel-i Şem'î⁹⁴⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Gelüñüz seyr idelüm serv-i hîrâmânler ile
İdelüm bâġı müşerref gül-i handânler ile
2. Her varaġden oġuyup mihr ü vefâ destânîñ
Açalum gönülümüzi gül gibi dîvânler ile
3. Her kişi kendü vücûdında Süleymân olsun
ġuş dilin söyleşelüm murg-ı hoş-elġânler ile
4. Bezm-i gülde yine ġânûnla dem-sâz olalum
Bülbülüñ diñdürelüm şıġlıġın efgânler ile
5. Bezm-i keşretten ayagı götürüp Şem'î yine⁹⁴⁹
'Azm-i hâlvet idelüm şem'-i şebistânlarla⁹⁵⁰

⁹⁴⁷ Bu beyitler *Çorlulu Zariġi Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

⁹⁴⁸ ŞD: G. 151 (7 beyit). Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Şem'î Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹⁴⁹ Şem'î yine: vaġdet için, D.

⁹⁵⁰ Şem'î Dîvânı'nda mahlas beyti aşağıdaki beyittir;

Altun üsküflü güneş yüzlü güzeller Şem'î
Ne se'âdetdür olagör meh-i tâbânler ile.

43a

(241)

Ġazel-i Fikrî⁹⁵¹

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ülün

1. Egmez iken bâşumı bir ferde
Beni ul itdi bir siyeh erde
2. Grdgi gibi sevdi anı gönül
Ugradım nâgihân bir derde
3. Dşegr ayâgına dildârîñ
Devletiñ vârise eger serde
4. Cânîñi vir yolunda cânânîñ
Reh-i 'aşkıñda hezârîñ serde
5. **Fikrî-i** izzet in Allah'ım
İtme muqtâc cihânda nâmerde

43a-43b

(242)

Ġazel-i İşgâk [Çelebi]⁹⁵²

fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

1. Manşıb ile iftihâr itmek gnmek câhla
Ehl-i fazla 'ârdur geri şerefdr câhile
2. Hrmen-i 'mrñ hemân båd-ı hevâdur gâsılı
n gee dünyâ gâmin ekmekde her dem âhla
3. Gşe-i 'uzlet berâberdr temâşâ ehline
Ravza-i cennetde seyr olan teferrcgâhla
4. Şret-i zâhirde alma her neye ılsañ nazâr
Şâhid-i maqsdı gözle hâşır-ı âgâhla
5. Lezzet  zev-i gıdâ-yı rgdan maqrmdur
Şgbet-i ns itmeyen **İşgâk** ehlu'llâh ile

⁹⁵¹ Bu beyitler *Sandıklılı Fikri Hayatı ve Divanı* (Taktak;1997) adlı kaynakta yer almamaktadır.

⁹⁵² İD: G. 277 (7 beyit). Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle İshâk Çelebi Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

43b

(243)

Ġazel-i Bâkî⁹⁵³

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Gümüşden pâleheng ol naĝl-i bâlânuñ miyânında
Ki şan bir⁹⁵⁴ mâh-ı tâbândur görünür⁹⁵⁵ serv yanında
2. Ŗaŝınsun pâlehengin şeh-süvârum aylandursın
Cihâna nûr u fer vîrsün güzellik âsmânında
3. Meger h'ân-ı melâĝatde gümüşden bir ŝabaĝdur ol
Açılmış aĝ güldür tâ⁹⁵⁶ leşâfet gülistânında
4. Düşer fülk-i dil-i ehl-i maĝabbet aña kırtılmaz
Cemâli baĝrinüñ gird-âba düşmişdür⁹⁵⁷ kenârında⁹⁵⁸
5. Görenler o⁹⁵⁹ kemerde **Bâkîyâ** ŝâĝ-ı melâĝatde
Yazılmış şemsedür dirler güzellik âsitânında

43b

(244)

Ġazel-i Ġayâlî [Bey]⁹⁶⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. 'Ârıznıñ vaşf eyleriken gülşen içre gül güle
Ŗöyle keşret oldu kim söylerdi bülbül bülbüle
2. Ŗanırım üzre⁹⁶¹ ŝolaŝmış⁹⁶² yaturlar⁹⁶³ mârlar
Gerdeniñde her kaçan ŝârsa⁹⁶⁴ kâkül kâküle
3. Kâkülünden baĝda bilmem ne râz açdı şabâ
Yaŝdanup⁹⁶⁵ kıaldı kıırılmış gibi sünbül sünbüle
4. Bezm-i mey bir gülsitândır anda sâĝî bâĝbân
Câm-ı mey güldür ŝurâhî serv bülbül bülbüle

⁹⁵³ BD: G. 448 (5 beyit).

⁹⁵⁴ Ki şan bir: görünür, D.

⁹⁵⁵ Görünür: nihâl-i serv, D.

⁹⁵⁶ Tâ: yâ, D.

⁹⁵⁷ Düşmişdür: dönmişdür, D.

⁹⁵⁸ Kenârında: miyânında, D.

⁹⁵⁹ O: ol, D.

⁹⁶⁰ HBD: G. 69 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Ġayâlî Bey Dîvâmı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹⁶¹ Ŗanırım üzre: sanırım genc üzre, D.

⁹⁶² Ŗolaŝmış: dolaŝmış, D.

⁹⁶³ Yaturlar: yatırlar, D.

⁹⁶⁴ Ŗârsa: sarmaŝa, D.

⁹⁶⁵ Yaŝdanup: yaŝlanıp, D.

5. Şöyle vaşf itdim **Ĥayâlî** vaşf-ı rûy-ı yârı kim
Diñlese ânı feğânlar ide⁹⁶⁶ bülbül gül güle

43b-44a

(245)

Ėazel-i Fuzûlî⁹⁶⁷

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Bâğa gir bülbüle 'arz-ı gül-i ruhsâr eyle
Yoķ⁹⁶⁸ gülün 'ırzımı bülbül gözine ĥ'âr eyle
2. Bâğ şâhidlerine zülfe çeşmün göster
Sünbülü derhem édüp nergisi bîmâr eyle
3. Ėonceye lâf-ı leşâfetde ağız açdurma
Lağza lağza anı şermende-i güftâr eyle
4. Serve âzâdelik işimüz yürimek
Anı hem şîve-i refâre giriftâr eyle
5. Dâr-ı dünyâyı⁹⁶⁹ gönül cehd kılop terk eyle⁹⁷⁰
Ĥ'âb-ı Ėafletde iken kendüni bidâr eyle
6. Ėy ciğer zağmı ağız açma ĥadengin görübeñ
Şurmasun⁹⁷¹ râz-ı nihânum yeter izhâr eyle
7. Kes **Fuzûlî** şama'uhn Ėayrı temennâlardan
Ėanda olsañ şaleb-i devlet-i didâr eyle

44a

(246)

Ėazel-i Rağmî⁹⁷²

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Bî-hamdî'llah gel ey sâķi irişdüķ çünki⁹⁷³ bayrâma
Demidür yine eylerse şürâĥî secdeler câme
2. Felek pür-ğalkadur encüm⁹⁷⁴ olupdur dâneler yir yir⁹⁷⁵
Ĥümâ-veş cân⁹⁷⁶-ı 'îd anı görüben düşdi ol dâma

⁹⁶⁶ İde: ede, D.

⁹⁶⁷ FD: G. 236 (7 beyit).

⁹⁶⁸ Yoķ: yîĥ, D.

⁹⁶⁹ Dâr-ı dünyâyı: dâr-ı dünyânı, D.

⁹⁷⁰ Eyle: édegör, D.

⁹⁷¹ Şurmasun: yetene, D.

⁹⁷² RAD: G. 9 (5 beyit).

⁹⁷³ Çünki: yine, D.

⁹⁷⁴ Encüm: yir yir, D.

⁹⁷⁵ yir yir: encüm, D.

⁹⁷⁶ Cân: mâh, D.

3. Çoşhudañ dilberi⁹⁷⁷ yir yir geyer⁹⁷⁸ tâze hâkklar⁹⁷⁹
Aña reşk eyleyüp⁹⁸⁰ sâkî şürâhi giydi al câme
4. Bu gün teşrif idüp devlet virürdi baña el⁹⁸¹ ey dil
Bizümle merğabâ kılsa irişsem ol gül-endâma
5. Ne hoş eyyâm idi⁹⁸² **Rağmî** olurdi⁹⁸³ ‘îdgâh içre
Güzeller ber-çarâr olsa güneş irişmese şâma

44a

(247)

Gazel-i Bâkî⁹⁸⁴

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Sîneye çekmege bir serv-i dil-ârâm olsa
Ser-keş olmasa iñen ‘âşıkına râm olsa
2. Biz dañı kâ’ilüz inşâfa dilâ bûse kenâr⁹⁸⁵
Her gün olmazsa⁹⁸⁶ hele bâri her ahşam [olsa]
3. Künc-i mey-hâne ile gûşe-i gülhen⁹⁸⁷ birdür
Sâkî-i lâle-‘izâr u mey-i gül-fâm olsa
4. Mevsim-i gülde n’olur meygede⁹⁸⁸ vü mescidden
Leb-i cûy u leb-i cânân u leb-i câm olsa
5. Terk iderdi mey ü meğbûb hevâsın **Bâkî**
Cânda şabr u dil-i âvârede ârâm olsa

44a-44b

(248)

Nazîre-i Zarîfi⁹⁸⁹

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Meclis-i meyde güzel şûh dil-ârâm olsa
Lebleri ‘âşıkâña ki bâde döke câm olsa
2. Çeşm-i şayyâdı gönül bâzını şayd eylemege

⁹⁷⁷ Çoşhudañ dilberi: görür mahbûblar, D.

⁹⁷⁸ Geyer: geyerler, D.

⁹⁷⁹ tâze hâkklar: câme-i rengin, D.

⁹⁸⁰ Eyleyüp: eyledi, D.

⁹⁸¹ baña el: el saña, D.

⁹⁸² eyyâm idi: eyyâmdı, D.

⁹⁸³ Olurdi: n’olaydı, D.

⁹⁸⁴ BD: G. 435 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Bâkî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

⁹⁸⁵ bûse kenâr: bûs u kenâr, D.

⁹⁸⁶ Olmazsa: olmasa, D.

⁹⁸⁷ gûşe-i gülhen: gûşe-i gülşen, D.

⁹⁸⁸ Meygede: medrese, D.

⁹⁸⁹ Bu beyitler *Çorlulu Zarîfi Divanı*’nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

- Ĥâl-i ruhsâr beg u ŗurreleri dâm olsa
3. Yem ġamdan ŗoparırdı demüri fülk-i dilim
Zevraġı baġr-i meye ŗalmaġa eyyâm olsa
 4. Açılıp ġonce-i dil ĥânde ider meclisde
Sâġî-i melâle ‘izârumı ġül-fâm olsa
 5. Ģül-ruhî vaŗfını yazmaya o ġonce-deheniñ
Cümle ezhâr **Zarîfi** eger aġlâm olsa

44b

(249)

Ģazel-i Rûġî⁹⁹⁰

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Ĥalkuñ kimisi ġül gibi ŗat ŗat libâsda
Eġnine kimi ġiymege bulmaz palâsda
2. Erbâb-ı faġr u faġa vü ehl-i ġinâ ki var
Dergâh-i Ģaġda her biri bir iltimâsda
3. Maġbûl-ı Ģaġ odur ki bulup faġrdan ŗafâ
Ŗıdġla muttaŗıl ola ŗükr ü sipâsda
4. Meyl itmese ŗarâba nola ġöñli zâhidüñ
Âyineden ŗafâ ġider olunca pâsda
5. **Rûġî** vücûduñ âhir ġût-ı mâr u mûr
Ger aŗlas içre ŗaġla anı ger palâsda

44b

(250)

Ģazel-i Nâbî⁹⁹¹

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Elüm irmez n’ideyin o⁹⁹² boyı ŗimŗâda
İdeyin minneti yirden ġöke dek feryâda
2. Yazmada naġŗ-ı ‘izâruñ müje-i ĥûn-âlûd
Ģatı çok renk virüpdür ġalem-i Bih-zâda
3. Nâle beñzer tenümüñ didi ġören taŗvîrin
Âferin anı ġalemdeñ çıkararıñ üstada

⁹⁹⁰ RUD: G. 330 (5 beyit).

⁹⁹¹ BD: G. 423 (7 beyit). Bu beyitler *Bâkî Divânı*’nda (Küçük; 2019, 261) yer alan 423. gazele aittir ancak mecmuada yer alan gazelin mahlas beytinde “Nâbî” yazmaktadır.

⁹⁹² O: âh o, D.

4. Sâkıyâ câm-ı şarâb u felek-i bî-encâm
Şîşelerdür biri pür-bâd u biri pür-bâde
5. Mey-i nâbınla⁹⁹³ şarâb olsun iki kıfîyesi
Bir gâzel söyleyeyin la'lüne ğarf-i bâda
6. Rûz-ı şek irdi yakîn geldi meh-i rûze yine
Bâdeden reng-pezîr ola⁹⁹⁴ keçe⁹⁹⁵ seccâde
7. Mey içüp mest-i hârâb⁹⁹⁶ olmayıcağ ey **Nâbî**⁹⁹⁷
Ne gönül bağlasun âdem bu hârâb-âbâda

44b-45a

(251)

Naẓîre-i Zârîfî⁹⁹⁸

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün]

[fâ 'lün]

1. Oldı cân bülbülü bir derde yine dil-dâde
Hâr-ı hâşdan dehen gonce ser pâk u sâde
2. Bir şeh-i ğüsne ğulâm olmadan olma hâlî
Kıyd-ı dünyâdan olayın dir iseñ âzâde
3. Tağtını yel setirüp dehre Süleymân olsun
Kılma bir mûre ğağâretle nazâr dünyâda
4. Şağlığı (şafılığı) bülbül derdi diğey gonce dehen
'Andelîb-i dil u cân gelse kaçan feryâda
5. Râh-ı leylide bilür vâdî-i mecnûn niyedür
Mey-i 'aşkile viren 'ağlı **Zârîfî** bâde

45a

(252)

Ġazel-i Bâkî⁹⁹⁹

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'lülü fâ 'ilün

1. Ten pây-mâl ü serde ğam-ı 'aşk-ı yâr ise
Ayağda¹⁰⁰⁰ kaldum elde degül ihtiyâr ise

⁹⁹³ nâbınla: nâb ile, D.

⁹⁹⁴ Ola: olsa, D.

⁹⁹⁵ Keçe: gerek, D.

⁹⁹⁶ mest-i hârâb: mest-i müdâm, D.

⁹⁹⁷ Nâbî: Bâkî, D.

⁹⁹⁸ Bu beyitler *Çorlulu Zârîfî Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

⁹⁹⁹ BD: G. 441 (5 beyit).

¹⁰⁰⁰ Ayağda: ayakta, D.

2. Mağbûb u mey mülâzemetinden kaçardı dil
Geldi yitişdi bir yañadan nev-bahâr ise
3. Hâşır kenâre mâ‘il iken bağr-i ‘aşqda
Gird-âba şaldı fülk-i dili rûzgâr ise
4. Cevr ü cefâlar itmede Hód başdan aşdı çarh
Şurmaz ‘itâb u nâz ider ol şivekâr [ise]
5. **Bâkî** cihânda resm-i vefadan nişâne yok
Yâr adın añma ‘aqluñ eger saña yâr ise

45a

(253)

Ġazel-i Sûzî¹⁰⁰¹

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Serv-ğaddüñ dikmesidür şâh-ı gül gülzârda
Eşkümün perverdesidür lâleler kühsârda
2. Ya gönül sînemde mihrün şakladı ağıyârda
Yâ örümcek perde çekdi Ağmed üzre gârda
3. Çîn ü Maçîne gidenler geldiler şâğ u esen
Bu benüm dîvâne gönlüm kaldı zülf-i yârda
4. Vaşl-ı dil-berdür hemîn dünyâ metâ‘ından garaż
Yoñsa ‘aşq ehli ne aldı şâtdı bu bâzârda
5. **Sûzî**’nün ma‘nada rûşendür güneşden bu sözi
Gerçi kemdür şûretâ ol zerreden miğdârda

45a-45b

(254)

Ġazel-i Şabrî¹⁰⁰²

fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. ‘İşret olmazsa müyesser yâr ile nev-rûzda
Künc-i gam birdür baña gülzâr ile nev-rûzda
2. Revnağ-ı bezm-i bahârı korğarum eyler şikest
Rûzgâr evzâ‘-yı nâ-hem-vâr ile nev-rûzda
3. Şubğ-dem her goncanuñ açıldı kufl-i hâşırı
Târ-ı feyz-i mihr-i pür-envâr ile nev-rûzda

¹⁰⁰¹ Sûzî Dîvânı’nda (Ulusoy; 2004) bu beyitler yer almamaktadır ancak (Çelebi; 2017, 452-453)’nin Tezkiretü’ş- Şu‘arâ adlı eserinde yer alan “Sûzî” başlığı altında bu beyitler tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu beyitler esas alınmıştır.

¹⁰⁰² SD: G. 186 (6 beyit). Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Sabrî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

4. Bülbül-i nln bir adua Şanur mestneler
Geldi muşrib bga mskr ile nev-rzda
5. İtdi **Őabr** muşrib-i hmem yine gz-ı naŐ
Şevk-i medĝ-i Şadr-ı nkkrla nev-rzda

45b

(255)

Ĝazel-i Fehm¹⁰⁰³

mef 'ln mef 'ln mef 'ln mef 'ln

1. Gice dildr-ı bdr olmadı bir Şem' yanınca
Kef pyına yüz sürdüm murd üzre uynınca
2. Eger ey gözleri hni iersen nŐ-i cn onsuz
Mey-i glgn gibi ıodi 'uŐŐk ıanınca
3. 'Aceb mi lle-veş yansam yaklsam dĝ-ı ĝasretle
Gider ol ĝonceni d'im raıb hr yanınca
4. Şikest itdi cef sengiyle cn ŐiŐe-i cnı
Őarb-ı 'aŐıla mestne olmuŐken o ıanınca
5. Serm denl sana **Fehmiy** ragm eylemez amm
İder cism nizrn cevrlle ol m miynınca

45b

(256)

Ĝazel-i [Hasan] Sezy¹⁰⁰⁴

f 'ltn f 'ltn f 'ltn f 'ln

1. Kimse olmaz nefse 'rif kmil dem¹⁰⁰⁵ olmasa
Drr olur mı b-ı nsn vŐl-ı yem olmasa
2. Őh-ı b-ma'zl olur gencine-i faıırı seven¹⁰⁰⁶
Őn-ı faıırı kim bilürdi İbn-i Edhem olmasa
3. Gel nefat fihi min rĝnn¹⁰⁰⁷ anla sırrını
Kimse bulmazdı ĝayt-ı bk ol dem olmasa
4. Murĝ-ı cnı beyza-i tenden tevellüd eylemez
Nefsini 'aıd eyleyüp bir merde maĝrem olmasa

¹⁰⁰³ Fehm'ye ait tespit edilen divanlarda bu beyitler yer almamaktadır.

¹⁰⁰⁴ HSD: G. 304 (7 beyit).

¹⁰⁰⁵ dem: insn, D.

¹⁰⁰⁶ Seven: bulan, D.

¹⁰⁰⁷ *Fe iza sevveytuhu ve nefahtu fihi min ruhi fekau lehu sacidin. "Onu biimlendirip ve ona ruhumdan uıflediĝimde, hemen ona secde edin!" (Hicr; 29)*

5. Şûret-i inşanı mağrem¹⁰⁰⁸ eylemişken vechine
‘Aksini görmez¹⁰⁰⁹ hergiz sırr-ı mübhem olmasa
6. Böyle teslim eylemezdi şavruña erbâb-ı ‘aşk
Derd-i ‘aşk-ı yâr-ı cân saña müsellemler olmasa
7. Âşinâlık tâ ezeldendir **Sezâyî** yârile
Bu şaleb kıandan gelür rü’yet muqaddem olmasa

45b-46a

(257)

Ġazel-i Zârîfî¹⁰¹⁰

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

[fâ ‘ilâtün] [fâ ‘lün]

1. Her gün açsañ ten-i şad çâkırma yüz biñ pâre
Gelmeye mehriñe noğşân seniñ ey meh-pâre
2. Başta sevdâ-yı hâş ü zülfün olaldan peydâ
Döndüm ol cisme ki şu‘me ola mûr u mâre
3. Görse murğ-ı dil olur la‘liñ ol dem güyâ
Nitekim şûşî-i şeker görse gelür güftâre
4. Remz ile ‘aşkıñı cânâneye eyler iş‘âr
Dil-i ‘âşık nice meyl eylesün iş‘âre
5. Benim artar meh-nev gibi helâl şavkıñ
Nazar ittükçe **Zârîfî** o güneş-ruhsâre

46a

(258)

Ġazel-i Şabrî¹⁰¹¹

mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün

1. Ol seng-dile sûz-ı dilümden haber eyle
Ey âh-ı hâzînum eşer eyle eşer eyle
2. Der h‘âb mı bîdâr mısın nâzı kıo ey baht
Ya kem-nigeh ol baña ya gûsn-i nazar eyle
3. Tohm-ı emelüm şûresitân-ı gama düşdi
Yâ Rab nem-i luşfuñla anı sebz ü ter eyle

¹⁰⁰⁸ Mağrem: mir‘ât, D.

¹⁰⁰⁹ Görmez: görmezdi, D.

¹⁰¹⁰ Bu beyitler *Çorlulu Zârîfî Divanı*’nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

¹⁰¹¹ SD: G. 173 (8 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Sabrî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

4. Bir başka şafâ vir yine kaçır-ı gama ey ‘aşk
Her dîdemi fevvâre-i hûn-ı ciğer eyle
5. Görsün nic’ olur çâşnî-i câm-ı mağabbet
Bu ‘aql-ı hod-ârâyı da benden beter eyle
6. Şeh-nâme-i ‘ayş-ı Ceme evrâk-şümâr ol
Sâkî ser-i engüş-i şurâhîyi ter eyle
7. Sen gevher-i kân-ı dil ü ben bağr-i temennâ
Gel gayra kenâr olma derûnumda yir eyle
8. Endişe-i kufl-i der-i ümmîdi ço **Şabrî**
Miftâgını vâbeste-i âh-ı seğer eyle

46a

(259)

Ġazel-i Şemsî [Paşa]¹⁰¹²

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Na‘ra-i bülbüli güş eyle bahâr oldu yine
Bâguñ eşrâfi şükûfeyle ġişâr oldu yine
2. Vaqtıdur nâz-ıla gel seyr-i gülistân eyle
Her çemen şağnı şolu zülf-i nigâr oldu yine
3. Seyre çık lâleyi düşmez elinden ayağı
Nergis açmaz gözünü mest hûmâr¹⁰¹³ oldu yine
4. Diñlemez bâğa gelüp bülbül-i şûrîdesini
Bildüm ol gonce-femüñ hem-demi hâr oldu yine
5. **Şemsiyâ** yolına ol serv-i revânuñ şeb ü rûz
Akmada¹⁰¹⁴ gözlerümüñ yaşı bînar oldu yine

46b

(260)

Ġazel-i Şafvetî [Mehmet Çelebi]¹⁰¹⁵

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Nev-bahâr olsa cihân gül gibi hândân olsa
Yine her güşede şad bülbül-i destân olsa
2. Sâkî-i la‘l-i lebüñ eyler idi bî-minnet
‘Âşık-ı zârîñ eger derdine dermân olsa

¹⁰¹² ŞPD: G. 337 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Şemsi Paşa Divânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

¹⁰¹³ mest hûmâr: mest ü hûmâr, D.

¹⁰¹⁴ Akmada: akmadın, D.

¹⁰¹⁵ SMÇD: G. 80 (5 beyit).

3. Niçün âşüfte gönül zülfüne oldı şeydâ
Ağlamam her ne kadar zâr u perîşân olsa
4. Der-kenâr eyler idik şâhid-i mağsûdı eger
Şaraf-ı cûy u leb ü bâğ¹⁰¹⁶ u gülistân olsa
5. Gûşına girmez o gül-gonca-i nâzîñ hergiz
Şafvetî bülbül-i gûyâ gibi nâlân olsa

46b

(261)

Ġazel-i Behiştî¹⁰¹⁷

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Helâk oldum baña luşf ile nuşkuñ tâze cân eyle
Neden incindiğîñ yâri göz uciyla ‘ayân eyle
2. Gel ey kâfir-i kıtâli ‘arzına niyet iden nisâr
Rakîbiñ gerdeninde tîğ-i kahrîñ imtiğân eyle
3. Ne yerdeyim ne gökde gülşen kûyîña Allahım
Bulut gibi beni bârân-ı eşkimle kırân eyle
4. Eşîğîñ terk idüp Mecnûn gibi şâyed düşem şağa
Meded ben hâsteyi ey derd ü miğnet nâtuvân
5. Ġam-ı ‘aşkıñla olmuşdur **Behiştî-i** pîr bî-şâkat
Lebiñ câmin şunup sâkî yine ânî civân eyle

46b

(262)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi¹⁰¹⁸

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Meclis odur ki sâkî dilâ anda gûr ola
Devr eyleyen kadeğle şarâb-ı şahûr ola
2. Kılma hâdeng-i nefse kaşî yâları hedef
Eg anı tîr-i mevtle yirüñ kûbûr ola
3. Yarın cinân şafâsını eyler dilâ bugün
Dâr-ı cihânda¹⁰¹⁹ kim ki¹⁰²⁰ günehten çü¹⁰²¹ dûr ola
4. Mevlâsı emrini koyup İblîse kul olan
Mağşer günü hâlâyık arasında gûr ola

¹⁰¹⁶ Leb ü bâğ: leb-i câm, D.

¹⁰¹⁷ Bahiştî Dîvânı’nda (Aydemir: 2018) bu beyitler yer almamaktadır.

¹⁰¹⁸ ÇZD: G. 1 (5 beyit).

¹⁰¹⁹ Dâr-ı cihânda: ‘âlemde, D.

¹⁰²⁰ Kim ki: kañkı kimse, D.

¹⁰²¹ Çü: ki, D.

5. ‘Âkıl ele alur mı **Zarîfi** ayağını
Bir bâde kim şoñunda humâr u fütûr ola

46b-47a

(263)

Ġazel-i Bâkî¹⁰²²

mef‘ulü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ulün

1. Âyîne gibi¹⁰²³ şâf gerek şafğa-i sîne
Gün gibi ziyâ-güster ola rûy-ı zemîne
2. ‘Uşşâk idemez ol kâd-i mevzûnı der-âgûş
Açılmayacak hâyme gibi nice hâzîne
3. İnşâf budur kim çıkarup mişk-i gazâli
İzûñ tozını şolduralar nâfe-i Çine
4. Âyîne gibi her kese yüz virmesün ol mâh
Bir bağıryanuq ‘âşikuñ uğrar nefesine
5. Pürdür güher-i nazmla¹⁰²⁴ mecmû’a-i **Bâkî**
Deryâ dil-i dâñadur aña sîne sefine

47a

(264)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi¹⁰²⁵

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Kim baqardı dehre ey dil rûy-ı hûbân olmasa
Cism-i fânîyi n’iderlerdi eger cân olmasa
2. Âfitâbı ğüsñüñüñ ey mihr ü¹⁰²⁶ yeterdi ‘âleme
Çeşm¹⁰²⁷-i bed-añterde ger mihr-i dırañşân olmasa
3. Murğ-ı diller saña ey rûğ-ı revân olmazdı râm
Hâtem-i la‘lün eger mühr-i Süleymân olmasa
4. Cânım¹⁰²⁸ ârâm itmege bir kûşe bulmazdı benüm
Dâr-ı dünyâ içre ey dil kûy-ı cânân olmasa
5. Câme-i vaşla **Zarîfi** çarsû-yı ‘aşqda
Kıymet olmazdı eger kim anda hicrân olmasa

¹⁰²² BD: G. 427 (5 beyit).

¹⁰²³ Âyîne gibi: âyîne-sıfat, D.

¹⁰²⁴ güher-i nazmla: güher-i pâk, D.

¹⁰²⁵ ÇZD: G. 237 (5 beyit).

¹⁰²⁶ mihr ü: meh, D.

¹⁰²⁷ Çeşm: çarh, D.

¹⁰²⁸ Cânım: rûğum, D.

47a

(265)

Gazel-i Vâlihî¹⁰²⁹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Cân eviyle hâne-i dil bir olaldan bâşla
Hâst u esr dâr-ı 'aşkın bir iki evbâşla
2. Nağd-i câna kalmazız serber kıllup sevdâyı biz
Müşteri olduk meta'-ı 'aşka cân u bâşla
3. Eyledi vâdi ü gamda çarh ser gerdân beni
Âsiyâb âsâ dökersem nola kendim şaşla
4. Kimse hâvf itmez anıñ tîr u kemânından velî
Ol perî âdem helâk eyler gözile kaçla
5. **Vâlihî** şabr u şekîbânı niyder 'âşık olana
Çün şarîk-i 'aşka gitmezmiş kişi yoldaşla

47a-47b

(266)

Gazel-i Şab'î¹⁰³⁰

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Her ne cevruñ var ise eyle baña 'âlemde
Kimseye açmayayın derdüñle ölsem de
2. Çekeyin yer yer elifler yaqayın dâğlarım
Çünkü yoq âha mecâlüm yazayın sinemde
3. Dâne-i hâline meyl eylese bu dil nola ki
Ey perî rû olur elbetde şam'â-yı damda
4. Ağlasa bağr-ı firâkıñda şehâ dîdelerim
Yedi deryâyı boyar qanlı yaşım bir demde
5. **Şab'î**-i hâste dilin göñlüñ ele al güldür
Çoma Ağmed Çelebî anı elemde gamda

¹⁰²⁹ Bu beyitler *Belgradlı Vâlihî ve Dîvânı* (Yıldız; 2024) adlı eserde yer almamaktadır.

¹⁰³⁰ Bu beyitler *Şab'î, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı* (Kaya; 2009) adlı eserde yer almamaktadır.

47b

(267)

Ġazel-i Āfitâbî¹⁰³¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Yine dış yâresi var sîb-i zenehdânuñda
Şulu¹⁰³² şeftâlû yemişler gibi bostânuñda
2. Şovûķ¹⁰³³ el degmedi ise saña¹⁰³⁴ ey gonce-dehen¹⁰³⁵
Yâd ayak¹⁰³⁶ izleri var reh-i gülsitânuñda
3. Gice aġyârla mey içdüġüne şâhîddür
Uyhûsuzlık eŖeri nergis-i mestânuñda
4. Biz saña iremezüz¹⁰³⁷ sürünür arduñca raķîb
'Āşık-ı şâdık uyuz itçe degül yânuñda
5. **Āfitâbî** şefeteyniñde görüp zaġm¹⁰³⁸ didi
Yine şeftâlu yemişler gibi bûstânuñda

47b

(268)

Nazîre-i [Şâdık]¹⁰³⁹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün]

[fâ 'lün]

1. Bu leşâfet var iken la'l-i dür-efşânuñda
Söyle kimün dili var gonce-i handânuñda
2. Ķadd-i dilberde olan ġâlete reftâr ġatı
Şutalım şîve-i ser serv-i hırâmânuñda
3. Kesdi ümîd-i vişâli dil-i 'âşık senden
Ĥanġeriñ yir-a-yir bilinden Ŗoġulup yanînda
4. Yâ tenün ġussası çekmege şâķat yoġ iken
Cânıma geġdi ġam ġanġer-i müjġânuñda

¹⁰³¹ Āfitâbî'ye ait olan bu Ŗiir Edirneli Nazmî'nin "Mecma'u'n-Nezâ'ir" (Köksal; 2017, 1420) adlı eserinde 4329. Ŗiir olarak "Ez-ân-ı Āfitâbî" başlığı altında 7 beyit Ŗeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki Ŗiir karşılaştırılırken de bu Ŗiir esas alınmıştır. Mecmuada iki beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki Ŗiirler sıralanış bakımından farklılık göstermektedir.

¹⁰³² Şulu: yine, a.g.e.

¹⁰³³ Şovûķ: Ŗovûġ, a.g.e.

¹⁰³⁴ Saña: 'aceb, a.g.e.

¹⁰³⁵ gonce-dehen: gül saña kim, a.g.e.

¹⁰³⁶ Ayak: ayag, a.g.e.

¹⁰³⁷ Biz saña iremezüz: Düş[i]mezin önüne, a.g.e.

¹⁰³⁸ Zaġm: yâra, a.g.e.

¹⁰³⁹ Bu beyitler *Şâdık Divanı*'nda (Sunal; 2014) yer almamaktadır.

5. **Şâdıķ**'iñ göñli qarâr itmez iken bir yerde
Bağlatup kaldı senüñ zülf-i perîşânında

47b-48a

(269)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfi¹⁰⁴⁰

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Mey-i mihre yüri dil sâğarını câm eyle
Şehr-i 'aşķ içre şeh ol Cem gibi bir nâm eyle
2. Mey-i 'aşķla dilin pür ideni şanma tehî
Sâķiyâ kıanda görürseñ aña ikrâm eyle
3. Kûy-ı yârı koyup uçmağa heves eylesün
Zülf-i cânâneyi murğ-ı dilüne dâm eyle
4. Bülbül olsun dir iseñ murğ-ı dil-i 'uşşâķî
Sâķiyâ anlara 'arz-ı mey-i gül-fâm eyle
5. Vaşf-ı ġüsünde **Zarîfi** o ġarâmî çeşmüñ
Şi'rüni siğr-i ġelâl itmege iķdâm eyle

48a

(270)

Ġazel-i Ġâletî¹⁰⁴¹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Çoğalup seylâb-ı eşkim âb-ı nîl oldu yine
Her yana sâķî Hüseyin olup sebîl oldu yine
2. Çeşm-i hûn-efşânıma ġâhî nazar kııl ey perî
Nice dem dembeste-i cân 'alîl oldu yine
3. Görmeyelden şem'-i ġüsünüñ zulmet içre kıalmışam
Sûre-i nûr âyet kâfi delîl oldu yine
4. Ateş-i 'aşķile bir kıanlı kebâb oldu ciğەر
Cümle 'uşşâķa şalâ hûn-ı hâlîl oldu [yine]
5. Her cemâlin 'arz idüp def' itdi zülümâtın habîb
Ġâletî Üftâde'ye âhir cemîl oldu yine

¹⁰⁴⁰ ÇZD: G. 235 (5 beyit).

¹⁰⁴¹ Bu beyitler *Azmizâde Hâletî Dîvânı*'nda (Kaya; 2017) ve *Hâlet Bey Divanı*'nda (Çeçen; 2005) yer almamaktadır.

48a

(271)

Ġazel-i [Şeyhülislâm] Yaġyâ¹⁰⁴²

mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. Olur mı 'âşık-ı zâr olan âdem âsûde
Ne iġtimâl ola hem mübtelâ hem âsûde
2. Dem-i vişâl ricâsı ki var derûnında
Olur mı 'âşık-ı mehcûr bir dem âsûde
3. Ġalâs ümidini itmezse ber şaraf olmaz
Esîr-i silsile-i zülf-i pür-hâm âsûde
4. Murâdı neyse ġamuñ vir gönül hîlâf itme
Sen olmaduñsa ço olsun diliñ¹⁰⁴³ ġam âsûde
5. Du'â gerek şeh-i devrâna cânla **Yaġyâ**
Ki oldı sâye-i adlinde 'âlem âsûde

48a-48b

(272)

Ġazel-i Emrî¹⁰⁴⁴

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Zülf olaldan ġalġa hâ-mânendi¹⁰⁴⁵ şaraf-ı mâhda
Çenber oldı kâmetüm hâ gibi zîr-i âhda
2. Şöyledür za'fum çeh-i hecr-i zenaġdânuñda¹⁰⁴⁶ kim
Ġalġa olsam olmayam hâ deñlü ġa'r-ı çâhda
3. Gelmedi servüm miyân-ı râha mânend-i elif
Ġaldı dîdem¹⁰⁴⁷ ġalġa-i hâ-veş kenâr-ı âhda
4. Ey ġaşı yâ cism-i zerdümden geçüp gitdi oġuñ
Ġalġa-i zaġmı ġalupdur hâ mişâli kâhda
5. Ġoncalardan **Emriyâ** naġl eyledi¹⁰⁴⁸ bülbüller yine¹⁰⁴⁹
Yöġ-imiş devr-i dehânı hâ ġadar efvâhda

¹⁰⁴² ŞYD: G. 364 (5 beyit).

¹⁰⁴³ Diliñ: dilâ, D.

¹⁰⁴⁴ ED: G. 444 (5 beyit). Mecmuada yer alan beyitlerle Emrî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

¹⁰⁴⁵ hâ-mânendi: hâ-mânend, D.

¹⁰⁴⁶ Zenaġdânuñda: zenaġdânuñla, D.

¹⁰⁴⁷ Didem: dîde, D.

¹⁰⁴⁸ Emriyâ naġl eyledi: eyledi nakl Emrî, D.

¹⁰⁴⁹ Yine: seher, D.

48b

(273)

Ġazel-i Nev'î¹⁰⁵⁰

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Gönüm hayâl-i bûs-i leb-i la'l-i nâbla
Bir şîşedür ki şopşolü rengîn şarâbla
2. Beñzer¹⁰⁵¹ gün yüzüñe senüñ mâh-ı çâr-deh
Şeb-tâbı bir görür mi kişi âfitâbla
3. Ġalşân olur düşüp ten-i hâkîye göz yaşı
Şan şıfl-ı nâ-resîdedür oynar türâbla
4. Kân derledi geçince yanundan ten-i za'îf
Miskîni geçdi eridi¹⁰⁵² ġicâbla
5. Bezm-i belâda döne döne Nev'iyâ saña
Acıdı yandı sâğar-ı şahbâ kebâbla

48b

(274)

Nazîre-i [Çorlulu] Zarîfî¹⁰⁵³

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

1. Setr itme mihr-i ġüsnüñi ey meh niğâbla
Hûrşîdüñ olma nûrına mâni' seğâbla
2. Ey dürr-i pâk zerrece ġaddini bilmedi
Ta'rîf eyleyen lebüñi la'l-i nâbla
3. Bûs itmege dehânuñi dil lâyıķ olmaya
Yüz kerre yursa ağzıñı cânâ¹⁰⁵⁴ gül-âbla
4. Biñ kerre söylesem baña bir kerre söylemez
Müşkil imiş mükâleme 'âlî-cenâbla
5. Göz yaşımı **Zarîfî** çeker sîh-i ġecrde
Gel idelüm şafâyı kebâb u şarâbla¹⁰⁵⁵

¹⁰⁵⁰ NEVD: G. 409 (5 beyit).

¹⁰⁵¹ Beñzer: beñzer mi, D:

¹⁰⁵² geçdi eridi: gör ki geçdi eriyüp, D.

¹⁰⁵³ ÇZD: G. 261 (5 beyit).

¹⁰⁵⁴ Cânâ: rûğum, D.

¹⁰⁵⁵ kebâb u şarâbla: şarâb u kebâb, D.

48b-49a

(275)

Ġazel-i [Hasan] Sezâyî¹⁰⁵⁶

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Yanar nâr-ı firâka şubğa dek dil mûmı yanınca
O bir pervânedür yanmağ dilermiş mûmı yanınca
2. Göñül ister şebâ vaşlûñ dili bilmez anı cânâne
Hemân mağv-ı vucûd eyle cemâlûñ mûmı yanınca¹⁰⁵⁷
3. Çekelden nâr-ı hicriñ¹⁰⁵⁸ kalmadı kılca eßer benden
Vücûdum bir hâyâle döndi yârûñ mûmı yânınca
4. Göñül bir özge ğâletdir ne sûretler ayân eyler
Oda yanmağ diler hicrân şebinde mûmı yanınca¹⁰⁵⁹
5. Şeb-i fırkat **Sezâyî** şem'î buldım¹⁰⁶⁰ kendüye hem-dem
Anuñ-çün tâ-seğer yaşın ağıdur her mûmı yanınca

49a

(276)

Ġazel-i Râsiğ¹⁰⁶¹

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Süzme çeşmiñ gelmesin müjgân müjgân üstüne
Urma zağm-ı sîneme peykân peykân üstüne
2. Şimdilik şabr eyle dilde ğam var ey sürûr¹⁰⁶²
Olamaz bir hânede mihmân mihmân üstüne
3. Yârdan mehcûr iken düşdük diyâr-ı ğurbete
Dehr gösterdi bize¹⁰⁶³ hicrân hicrân üstüne
4. Merhem-i elmâs¹⁰⁶⁴ eker her açdığı zahma o şûh
Luşfi var olsun¹⁰⁶⁵ iğsân iğsân üstüne

¹⁰⁵⁶ HSD: G. 324 (5 beyit).

¹⁰⁵⁷ Hasan Sezâyî Dîvânı'nda bu beyit aşağıdaki gibidir;

Göñül hvâhande-i bezm-i vişâl-i yârdur ammâ
Vücûdın mağv ider anda cemâlûñ mûmı yanınca.

¹⁰⁵⁸ nâr-ı hicrin: bâr-ı hicrin, D.

¹⁰⁵⁹ Hasan Sezâyî Dîvânı'nda bu beyit aşağıdaki gibidir;

Semender-veş ğidası âteş olmuşdur şeb-i hicrân
Göñül meyl itmesün mi yâ cemâli mûmı yanınca.

¹⁰⁶⁰ Buldım: buldı, D.

¹⁰⁶¹ Bu beyitler Râsih Dîvânı'nda (Öztekî; 1997) yer almamaktadır ancak "Mecmû'a-i Nefise" (Ağaoğlu; 2013, 165) adlı eserde 16. şiir olarak "Ġazel-i Râsiğ" başlığı altında 5 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır.

¹⁰⁶² Şimdilik şabr eyle dilde ğam var ey sürûr: dilde ğam var şimdilik sen gelme luşf et ey sürûr, a.g.e.

¹⁰⁶³ Bize: baña, a.g.e.

¹⁰⁶⁴ Merhem-i elmâs: Rîze-i elmâs, a.g.e.

¹⁰⁶⁵ Olsun: olsun eder, a.g.e.

5. Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler ğağğına
İylemişler **Râsiğ**'e bühtân bühtân üstüne

49a

(277)

Naẓîre-i [Hasan] Sezâyî¹⁰⁶⁶

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Sevme ey dil el-ğazer cânân cânân üstüne
Olamaz bir mülkde¹⁰⁶⁷ sulşân sulşân üstüne
2. Al al olmuş beyaz-ı şafğa-i ruhsâr-ı yâr
Şan münakkaş ebrîdir¹⁰⁶⁸ elvân elvân üstüne
3. Hâşşı üzre zülfini seyr eyle ol gül-çehrenüñ
Bâğ-ı ğüsninde biter reyğân reyğân üstüne
4. Dîdeden dilden¹⁰⁶⁹ temevvüc itmede deryâ-yı 'aşğ
Görmemişdür kimse hiç mihmân mihmân¹⁰⁷⁰ üstüne
5. Bir yaña tâtâr-ı gamzeñ bir yañadan ceyš-i gam
İtdiler dil mülkini vîrân vîrân üstüne
6. Geh feẓâ-yı sineye geh ğüsnüne¹⁰⁷¹ eyle¹⁰⁷² nigâh
Ey gönül gel idelüm seyrân seyrân [üstüne]
7. Ey **Sezâyî** ğîle-i ağıyardan vehm¹⁰⁷³ eylemem
Yârile çün itmişem peymân peymân üstüne

49a-49b

(278)

Ġazel-i 'Ubeydî¹⁰⁷⁴

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Eyledi 'aşkıñ efendi yine cânım nâra
Rûğ ise buldı ferağ başladı gönülüm nâza
2. İltifât itme raķibe ser-i kûyuñda şehâ
Etme şehnâzı baña her oķı ol nâ-sâza

¹⁰⁶⁶ HSD: G. 333 (7 beyit).

¹⁰⁶⁷ Mülkde: mülke, D.

¹⁰⁶⁸ Ebrîdir: ebrûdur, D.

¹⁰⁶⁹ Dîdeden dilden: dîde-i dilden

¹⁰⁷⁰ mihmân mihmân: 'ummân 'ummân, D.

¹⁰⁷¹ Ğüsnüne: bâğ-ı ğüsne, D.

¹⁰⁷² Eyle: kıl, D.

¹⁰⁷³ Vehm: havf, D.

¹⁰⁷⁴ Bu beyitler '*Ubeydî Divânı*'nda (Arslan; 2013) yer almamaktadır.

3. Çeşte çaldurma aña perde-i ‘ırağdan çalsun
Ta ki göstermeye güc bir dem uşûl ü sâza
4. İtine çul biçer ölsek o raķıbiñ câna
Ağzın ne yir yine di ben (...) endâze
5. Nice yıldır ki ‘Ubeydî ser-i kûyuñda yeler
Cân virirsekde revâdur eger ol ser-bâza

49b

(279)

Ġazel-i Nev‘î¹⁰⁷⁵

mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

1. Men‘ eylemez cemâlini seyr itmeden o mâh
Oldı¹⁰⁷⁶ ğicâb ‘aşıkâ illâ ki dūd-ı âh
2. La‘li yânında sîb-i zenaĥdânıñ añma kim
Hiç bir olur mı çeşme-i Ġızır ile âb-ı çâh
3. Öldürdi derd ü ğam beni sen bâri çekme tîĝ
Cellâd ider siyâseti zaĝmet çeker mi şâh
4. Şâķ gerdenine ol resen-i müşg-bârûñı
‘Âşıklarıñı dōstum öldürme bî-günâh
5. Çeşm ü çerâĝ ider midi meclisde bâdeyi¹⁰⁷⁷
Devr-i zamâne eylemese Nev‘î’ye nigâh

49b

(280)

Ve-lehû- Nev‘î¹⁰⁷⁸

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Ne sipâhî ne beg ol şöhrete inkâr eyle
Yüri dîvâne gönül kendiñe¹⁰⁷⁹ tîmâr eyle
2. Getüreñ¹⁰⁸⁰ neşe‘sine bâde-i ‘aşkuñ gözine¹⁰⁸¹
Yâ ilahî sen¹⁰⁸² ‘âşık-ı dîdâr eyle

¹⁰⁷⁵ NEVD: G. 432 (5 beyit).

¹⁰⁷⁶ Oldı: Olur, D.

¹⁰⁷⁷ Bâdeyi: sâĝarı, D.

¹⁰⁷⁸ NEVD: G. 444 (5 beyit).

¹⁰⁷⁹ Kendiñe: ‘aķluña, D.

¹⁰⁸⁰ Getüreñ: getirüp, D.

¹⁰⁸¹ Gözine: gözüme, D.

¹⁰⁸² Sen: beni sen, D.

3. Bî-niyâz itme kapuñdan beni hergiz şanema
'Âşık-ı zâr u dil-efgâr u şalep-kâr eyle
4. Rañne-i kalbümi gel luşfla sedd eyle benüm
Şoğbet-i hâs idelüm kapuyı dîvâr [eyle]
5. Almadın¹⁰⁸³ pister-i gâfletde gözüm¹⁰⁸⁴ hâb-ı ecel
Şal'at-ı mihrüñle Nev'î-yi bîdâr eyle

49b-50a

(281)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî¹⁰⁸⁵

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Ol serviñ itse kimiñe nazar-ı ġüsni bâğına
Göñlümin gözi şular gibi açar ayâğına
2. Hâl-i siyâhuñ olalı beñ zülfüñ ağına
Dil şâh-bâzı düşdi mağabbet duzağına
3. Mîsbâğ-ı ġüsñüñe nice öykünsün âfitâb
Hiç şem'-i rûz beñzeye mi şeb-çerâğına
4. Berk olmasaydı ġuş-ı gül ey ġonca-leb eger
Bülbül fiğânı gâhî girerdi kulağına
5. Dehri yağardı küllî benüm âhum âteşi
Eşküm eger şü koymasa gâhî ocağına
6. Ben câm-ı la'liñ öpdüğüne incinüp meyiñ
Meclisde dün döne döne sögdüm çanağına
7. Devlet ÷onardı başıma tîğîñ dünim idüp
Şa'me kılaydı cismimi koyuñ kulağına
8. Benven Zârîfî cevher-i 'aqlum alup ele
İtdüm nişâr sâkî-i bezmüñ ayağına

¹⁰⁸³ Almadın: almadan, D.

¹⁰⁸⁴ Gözüm: gözin, D.

¹⁰⁸⁵ ÇZD: G. 257 (5 beyit). Mecmuada yer alan bu gazelin; 1., 6. ve 7. beyitleri (Taşkın; 2009,354-355) Çorlulu Zârîfî Divânı 257. gazelde yer almaktadır.

50a

(282)

Nazîre-i [Şeyhülislâm] Yağyâ¹⁰⁸⁶

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Dil mâ'il oldu sâ'idinüñ tâze dâğına
Bülbül gibi dilerse¹⁰⁸⁷ kona gül budağına
2. Açıldı bülbül-i şeydâya itdi iltifât¹⁰⁸⁸
Bilmem şabâ ne söyledi verdüñ kulağına
3. Şandum öpüşdi birbiriyle iki cevân
Yârüñ degince lebleri câmun şuşağına¹⁰⁸⁹
4. Gülzâra ragbet eyleseler nola beñzedi
Çonce dehân-ı dil-bere güller yanağına
5. Ehl-i mezâka feyzi çü sâkî-i bezm ider
Yağyâ 'aceb mi her biri düşse ayağına

50a

(283)

Ġazel-i Bâkî¹⁰⁹⁰

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Bend-i kabâ çözülmeye tâ câme çıkmaya
Nağd-i vişâl 'âşık-ı nâ-kâma çıkmaya
2. Berr-i ġicâza şemme-i zülfüñ yitürse bâd
Ġuccâc kıala bâdiyede Şâma çıkmaya
3. Vâ'iz çıkarsa kürsiye her cum'a ġam degül
Ammâ bolayki luşf ide bayrama çıkmaya
4. Kıaldı ġayâl-i ġançeri şad-pâre sînede
Mâhiye beñzer ol ki düşe dâma çıkmaya
5. Bâmuñda pâsbânlıġuñ itmezse mâh-ı nev
Şâma irişmeye dilerim¹⁰⁹¹ bâma çıkmaya
6. Dâ'im revâ mı ġayra çıkıa tîġ u ġançerüñ
Bir ġişşe dahı 'âşık-ı bî-nâma¹⁰⁹² çıkmaya

¹⁰⁸⁶ ŞYD: G. 362 (5 beyit).

¹⁰⁸⁷ Dilerse: diler ki, D.

¹⁰⁸⁸ Açıldı bülbül-i şeydâya itdi iltifât: açıldı itdi bülbül-i şeydâya iltifât, D.

¹⁰⁸⁹ Şuşağına: dudacağına, D.

¹⁰⁹⁰ BD: G. 474 (7 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Bâkî Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹⁰⁹¹ Dilerim: dilerin, D.

¹⁰⁹² Bî-nâma: nâ-kâma, D.

7. **Bâkî** ğarîr-i zülfi gibi şöyle añlaram
Sâ'ir kumâş o serv-i gül-endâma çıkmaya

50a-50b

(284)

Nazîre-i Hevâyi¹⁰⁹³

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Tâ kim koşuğ çözülmeye şolama¹⁰⁹⁴ çıkmaya
Dînâr-ı sürh-i ücret-i ğammâme çıkmaya
2. 'Avret çıkarırsa şoğağa her cum'a şuç deĝil
Ammâ bolayki furğ iki bayram çıkmaya
3. Mazlum konağa zerre-i mihrûn verirse tâb
Huffâş kıala pencerede câme çıkmaya
4. Üstinde sâye-bânlığı etmezse şarmaşık
Sağfa erişmeye dilerim bâme¹⁰⁹⁵ çıkmaya
5. Her gün revâ mı hâlka çıka şatlu kıofteler
Bir vaşla dahî bengî ü sersâme¹⁰⁹⁶ çıkmaya
6. Naş'-ı dilimde beñleri atlambaç oynuyor¹⁰⁹⁷
Beñzer o şaşa kim diye yuf şâme¹⁰⁹⁸ çıkmaya
7. Nañl-i kıaddi gibi sezer¹⁰⁹⁹ kim **Hevâyiyâ**
Şâyed yoğdan¹¹⁰⁰ budağ nev-âşâma çıkmaya

50b

(285)

Ġazel-i Zârîfi¹¹⁰¹

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Yâr oldu murğ-ı dil yine bir gül 'izârla
Kim bir dem içre hemdem yüz hezârla
2. Zülfün koyup 'izârına meyl eylesem nola
Mecnûndur ol ki bilmeye leylî nehârla

¹⁰⁹³ Bu şiir, *Divan Edebiyatında Nazîrecilik Geleneği ve Hevâyi'nin Nazîrelerinden Oluşan Dîvânı* (Yıldırım; 2004, 128) adlı kaynakta tespit edilmiştir. Şiir, Hevâyi tarafından Bâkî'nin "çıkmaya" redifli 474. gazeline nazîre olarak yazılmıştır (Mecmua'da yer alan bu beyitler karşılaştırılırken de bu kaynaktaki beyitler esas alınmıştır.)

¹⁰⁹⁴ Şolama: dolama, a.g.e.

¹⁰⁹⁵ Bâme: dâme, a.g.e.

¹⁰⁹⁶ bengî ü sersâme: bengî-i sersâme, a.g.e.

¹⁰⁹⁷ Oynuyor: oynuyor, a.g.e.

¹⁰⁹⁸ Şâme: dâme, a.g.e.

¹⁰⁹⁹ Sezer: sezerim, a.g.e.

¹¹⁰⁰ Yoğdan: fidan, a.g.e.

¹¹⁰¹ Bu beyitler *Çorlulu Zârîfi Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

3. İrmez hîrâm-ı addiñe ey yüzi gül senin
Elbir irerse serv-i çimenler çenârla
4. alkup ayaga sâķi şoluşladıça ger
Meclis döner döne döne bûs-ı kenârla
5. İtmek dilersen ol gözi ahûyı ger şigâr
Ol âşnâ **Zarîfi** sek-i kûy-ı yârla

50b

(286)

azel-i Zarîfi¹¹⁰²

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Şoyunup girse açan kim o amer ruĥ âba
Berc âbı şunasın menzil olur mehtâba
2. Vaşf-ı la'linde dilâ eyleye gör îcâzı
Kâkülün metġ idicek başlayasın işnâba
3. Bûlbûlün gözleriniñ yaşı şular gülzârı
Şubġ-dem şanma düşen jâle gül-i sır-âba
4. Çarh-ı dolaba ġamıñdan seniñ olmaz hâli
Vechi vâr döne gözüm yaşı benim seyl-âbe
5. Şun **Zarîfi**'ye mey-i la'liñi kâhî sâķi
İtme muġtâc müdâm anı şerâb-ı nâba

51a

(287)

azel-i Şâbir¹¹⁰³

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'lîlü fâ 'ilün

1. Dünyâyı sevme gerçi firâvân olursada
Bir 'ahde ulluġ eyleme sulşân olursada
2. Zinhar virme şâhid bâzâra kendüñi
ġüsn-i cemâlde meh-i Ken'ân olursada
3. Dilsûz u kerem revâ-yı cefâ-cû olanları
Pervâne olma şem'-i şebistân olursada
4. Şıdkuna ġile itse diyü diyüdür
Mesned-neşîn taġt-ı Süleymân olursada

¹¹⁰² Bu beyitler *Çorlulu Zarîfi Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

¹¹⁰³ Bu beyitler *Şâbir Divanı*'nda (Yoldaş; 2005) yer almamaktadır.

5. **Şâbir** o luşf kim ola hemzâd imtinân
Etme kabûl bûse-i cânân olursada

51a

(288)

Ġazel-i ‘Ubeydî¹¹⁰⁴

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. ‘Aşkla âyîne-i kâlbî mücellâ eyle
Dâ‘imâ sûret¹¹⁰⁵ anı meclâ eyle
2. Serve hergiz nazar itme o boyu serviyi¹¹⁰⁶ gör
Ġadr-i ‘âlîye irüp¹¹⁰⁷ himmetün a‘lâ eyle
3. Ġayf kim kaçrece gelmez o dür-i nâ-yâba
Sen gerekse gözünüñ yaşını deryâ eyle
4. Bilmek isterseñ eger dâ‘ireñ iy necm-i felek
Noğşa-i hâl-i rûh-i yârı temâşâ eyle
5. Ġati mağzûnluĝu var hecrünle sulşânım
Gel kerem eyle ‘**Ubeydî**’yi tesellâ eyle

51a

(289)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfî¹¹⁰⁸

fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

1. Tîĝ-i cevrüñle dilerseñ beni bî-cân eyle
Çüft olup ĝayr ile şalınma tek iĝsân eyle
2. Beñzemez mi gör a hûrşide ruhuñ ey meh-rû
Ele âyîne alup ĝüsnüñi seyrân eyle
3. Her seĝer mihr-i felek gibi şulû‘ it ey meh
Ġapuñı maşla‘-ı hûrşid-i dirahşân eyle
4. Baĝr-ı ĝüsnüñde dehânuñ ki şadefdür depret
Göster¹¹⁰⁹ incülerün la‘l ü dür-efşân eyle
5. Kışver-i nazmı **Zarîfî** kılıcuñla alduñ
Ġusrevâne demidür sen dañı dîvân eyle

¹¹⁰⁴ UD: G. 293 (5 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle ‘Ubeydî Dîvânı’nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹¹⁰⁵ Sûret: sûret-i ‘aşka, D.

¹¹⁰⁶ Serviyi: sidre’yi, D.

¹¹⁰⁷ İrüp: iriş, D.

¹¹⁰⁸ ÇZD: G. 259 (5 beyit).

¹¹⁰⁹ Göster: gösterüp, D.

51a-51b

(290)

Ġazel-i [Şeyhülislâm] Yaġyâ¹¹¹⁰

fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

1. Dideden şu sepdigüm bu sîne-i süzânuma
Korğarın te'sîr ide süz-ı dilüm cânânuma
2. Kırş-ı dâğum tîğ-i hûn-rîzle öyler¹¹¹¹ çâğ çâğ
Şuramaz etmek şöğrar ol¹¹¹² bî-rağm dil-ber kıanuma
3. Ġayrdan dil hânesin dil-dâr için kıldum tehi
Yer ider kıalbümde ol dil-ber gelürse yanuma
4. Seyre gitse her kıaçan şatmak diler ben bendesin
Kul gerekmez mi 'aceb ol hüsrev-i hûbânuma
5. Söyle ey Yaġyâ kime elbette 'âşıkşın diye¹¹¹³
Biñ ġicâbla cevâbını disem sulşânuma

51b

(291)

Ġazel-i Nev'î¹¹¹⁴

mef'ülü mefâ 'lî mefâ 'lî fe 'ülün

1. Ġüftâr-ı lebün kıaşif-i esrâr-ı hâfiyye
Reftâr-ı kıadün mûcib¹¹¹⁵-i eşvar-ı 'ameliyye¹¹¹⁶
2. Müşğîn şaçunu ince bilünden¹¹¹⁷ gören eydür
Bundan şâlnur vâre ise 'uşşâkıa beliyye
3. Ġürmetde¹¹¹⁸ baña¹¹¹⁹ şâhid-i mey derledi kıanlar
Oldı şanasın başda ġabâbı 'arakıyye
4. İçdükte muğabbet meyini bezm-i ezelde
Bir pâre kıodum Kıaysla Ferhâd'a bakıyye
5. Nev'î'ye içerken¹¹²⁰ güle bağıdı seg-i kıüyün
El-minnetü li'llâh zihî luşf u 'aşıyye

¹¹¹⁰ ŞYD: G. 350 (5 beyit).

¹¹¹¹ Öyle: eyler, D.

¹¹¹² Ol: o, D.

¹¹¹³ Söyle ey Yaġyâ kime elbette 'âşıkşın diye: Söyle elbette kime 'âşıkşın ey Yaġyâ disen, D.

¹¹¹⁴ NEVD: G. 388 (5 beyit).

¹¹¹⁵ Mûcib: mûcid, D.

¹¹¹⁶ 'ameliyye: seniyye, D.

¹¹¹⁷ Bilünden: bilünde, D.

¹¹¹⁸ Ġürmetde: hîdmetde, D.

¹¹¹⁹ Baña: gice, D.

¹¹²⁰ İçerken: geçerken, D.

51b

(292)

Ġazel-i Ŗâbir¹¹²¹

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Dil-i âvâremiz tâ ki 'aceb mi olsa dîvâne
Perî-veŖ râst geldi çeŖmime bir dilber ammâ ne
2. Ne hengâm-ı Ŗûkûfdür gönül encüm-Ŗûmâr olmuş
O Ŗem' in zîr-i pâyında dökülmüş küŖte pervâne
3. Geçüp servden çeker agûŖ-ı deste dâmen yârî
Çeken câm-ı Ŗarâbı 'aŖkı kim çekmez giribâne
4. Yine ol Ŗehsuvârîñ arzû-yı zağm tîğiyle
BâŖım açdım Ŗârıldum ki rikâbe kadd-i dâmane
5. Gönül rağat-niŖîn sâye-i râğın olur **Ŗâbir**
O nahl-i nâz perver meyl iderse Ŗarf-ı ihsâna

51b-52a

(293)

Ġazel-i Bâķî¹¹²²

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Nem-i eŖkümle gönül dâğı dem-â-dem tâze
Gül-i ruhsârûñla gül-Ŗen-i 'âlem tâze
2. Tâzeler derd-i dili miğnet-i eyyâm-ı firaķ
Dâğın abdâluñ ider mâh-ı MuĖarrem tâze
3. Rûz-ı hecriñde güler dâne-i eŖküm göricek
Berg-i güldür ki Ŗutar kaŖre-i Ŗeb-nem tâze
4. Sineden kan bulaŖık penbe-i dâğum ķopıcaķ
Ŗimdi ķopmuş gül-i rengine döner tam tâze
5. Olıcaķ hûb gönül virmeğe 'irfân ehli
Ŗi'r-i **Bâķî** gibi hem Ŗûh gerek hem tâze

¹¹²¹ Bu beyitler Ŗâbir Dîvânı'nda (YoldaŖ; 2005) yer almamaktadır.

¹¹²² BD: G. 454 (5 beyit).

52a

(294)

Ġazel-i Emrî¹¹²³

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Ħaş-ı sebz ol ŝanemüñ la'l-i güher-bârında
Beñzer o ŝüşkiye sükker şuta minķârında
2. Kıldı her¹¹²⁴ sözle femi zerresini iki hilâl
'Îsânuñ yog-idi bu mu'cize güftârında
3. Elif-i bî-ġarekât öyküne mi ķaddüñe k'ol
Serv-i bâġı müteġayyir ķodı ref-târında
4. Dil dehâñıñ görüp özlerdi diyâr-ı 'ademi
Ķaldı baġlandı hele¹¹²⁵ zülf-i siyeh-kârında
5. Zâhir olmazdı duhâñı ħaş-ı yâr ey **Emrî¹¹²⁶**
Dil ü cân yaķmasalar âteş-i ruhsârında¹¹²⁷

52a

(295)

Ġazel-i İlahî¹¹²⁸

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Ķazret-i mîr-i kerem ķullarıña dâd eyle
Ġamdan âzâde ķılup dünyede bir âd eyle
2. Ġussadan cân u dilim mülkini virân oldı
Beyt-i ma'mûrı seversen anı âbâd eyle
3. Ser-i zülfîñe şâl(la)ındır kerem it bâş için
Bâşmaz olsun ayaġım yere beni şâd eyle
4. Bende olupdur dil u cân bend-i ġam gerdüna
Faķlı çok hürmetine bendeyi âzâd eyle
5. Saña feryâd-resin ola kereminden şâyed
Der-i devletde **İlahî** yûri feryâd eyle

¹¹²³ ED: G. 453 (6 beyit). Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Emrî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.

¹¹²⁴ Her: bir, D.

¹¹²⁵ Hele: gönül, D.

¹¹²⁶ ħaş-ı yâr ey Emrî: hattınuñ 'uşşâķa, D.

¹¹²⁷ Emrî Dîvânı'nda mahlas beyti olarak aşıġıdaki beyit yer almaktadır;

Vasf-ı haddin yazalı deftere Emrî okıyan

Gül kokusun işidür defter-i eş'ârında.

¹¹²⁸ İlahîye aitbir divan tespit edilememiştir.

52a-52b

(296)

Ġazel-i [Çorlulu] Zârîfî¹¹²⁹

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Biñ cân virüp dehânuñı öpmek rızâyıla
Bir la'1 alma kendüsidür yok bâhâyıla
2. Vaşşâf olursa dil ne kadar sidre ğağkçıçün
Şûbâ boyuñı vaşf idemez müntehâ[yıla]
3. Almağa hâk-i pâyuñi mâni' olur¹¹³⁰ yürür
Bir toz kıpar a yüz gibi bâd-ı şabâyıla
4. Biñ kerre geçdi 'id-ı şerîf ol çenâr-ğad
Almadı gönümi ele bir mergâbâyıla
5. Ferhâd olurdı Hüsrev-i mülk-i sühnenler¹¹³¹
Görse **Zârîfî** şî'rüñi şîrîn-edâyıla

52b

(297)

Ġazel-i Nev'î¹¹³²

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Hâğ-ı dilber gibi sebz olsa yazı nevbahâr olsa
Güzellense havâlar muşrib-i meclis hezâr olsa
2. Çemende sünbül-âsâ ğalka ğalka olsalar yârân
Gül ü mül der-miyân olsa güzeller der-kinâr olsa
3. Güzeller¹¹³³ nuğre-i sîm ü zümürüd tağtı neylerdi
Mesîre cûybâr olsa nişîmen sebze-zâr olsa
4. Pür olsa güllerüñ ğûsî şadây-ı şavt-ı bülbülden
Bisâş-ı ğülşenüñ her ğüşesi nağş u nigâr [olsa]
5. Çemenler bitmedin hâk-i teninde Nev'î zâruñ
Çemen seyrine gitsek serv-ğâmet bir nigâr olsa

¹¹²⁹ ÇZD: G. 256 (5 beyit).

¹¹³⁰ Olur: olup, D.

¹¹³¹ Sühnenler: sühen eger, D.

¹¹³² ND: G. 406 (5 beyit).

¹¹³³ Güzeller: gedâlar, D.

52b

(298)

Nazîre-i Bâkî¹¹³⁴

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Açılsa ğonca mânend-i leb-i la‘l-i nigâr olsa
Şaçılsa hürde-i pîrûze şağrâ sebzezâr [olsa]
2. Götürsem pendini bir bir yirine vâ‘iz-i şehrûñ
Bahâr olsa nigâr olsa şarâb-ı hoş-güvâr olsa
3. Elinden sâkî-i dehrûñ ne kıanlar yutduğum görşen
Açılsa lâleveş dâğ-ı derûnum¹¹³⁵ âşikâr olsa
4. N’olur bî-rağm u sengin-dil cefâ-hû tünd ser-keşden¹¹³⁶
Gönüller inlese şûh olsa dil-ber şivekâr [olsa]
5. Piyâle dönse ey **Bâkî** yine gül devrini görsek
Kenâr-ı cûdâ ‘ayş itdükçe dil-ber der-kenâr olsa

52b-53a

(299)

Nazîre-i Rıfķı¹¹³⁷

mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Hevâlar mu‘tedil dil münbasiş faşl-ı bahâr olsa
Çemen dönse cinâna müşrib-i gülşen hezâr [olsa]
2. Perişân şurre ‘uryân sîne hem destinde peymâne
Gelüp bir muğbeççe bezme cem¹¹³⁸ zühde inkisâr olsa
3. Nıgeh âlüfte çeşm âşüfte ser-mest-i mey-i ‘işve
Küleh-gec kerde-i dâmen berzede bir şive-kâr [olsa]¹¹³⁹
4. Ne bîm-i şahne olsa dilde ne endîşe-i ferdâ
Vera‘ bîgâne olsa tevbeler bîgânekâr [olsa]
5. Lebi mey şunsa ki la‘li ki olsa merhem-i sîne
Niyâz itdükçe **Rıfķı** ‘aşķ dilber-i bî-şumâr [olsa]¹¹⁴⁰

¹¹³⁴ BD: G. 452 (5 beyit).

¹¹³⁵ dâğ-ı derûnum: dâğ-ı nihânım, D.

¹¹³⁶ tünd ser-keşden: tünd ü ser-keşden, D.

¹¹³⁷ Bu beyitler Rıfķı Dîvânı’nda (Gülhan; 2022) yer almamaktadır ancak “Vekâyi’u’l- Fuzalâ- Şeyhî’nin Şakâ’ik Zeyli” (Ekici; 2018, 2146) adlı eserde “Rıfķı Meğemmed Efendî (Rıfķı)” maddesi altında 5 beyit şeklinde tespit edilmiştir. Mecmuadaki şiir karşılaştırılırken de bu şiir esas alınmıştır.

¹¹³⁸ Cem: cam, a.g.e.

¹¹³⁹ Küleh-gec kerde-i dâmen berzede bir şive-kâr olsa:şunup mey ‘aşık-ı zâra şarılsa hem-kenâr olsa, a.g.e.

¹¹⁴⁰ Bu beyitlerin yer aldığı Vekâyi’u’l- Fuzalâ- Şeyhî’nin Şakâ’ik Zeyli” (Ekici; 2018, 2146) adlı eserde bu beyit yoktur. Vekâyi’u’l- Fuzalâ’da mahlas beyti olarak şu beyit yer almaktadır:

Ne sîğr eylerdi Rıfķı seyr ideydüñ şî’r ü inşâda
Muğâşşal cümle fende iltifât-ı şehriyâr olsa

53a

(300)

Nazîre-i Zârîfî¹¹⁴¹

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Dil ü cân bülbülünü añlasa bir gül-'izâr olsa
Dehânı gonce-i tir-i sünbül zülf-i nigâr olsa
2. Serv ü 'andelîbi verd-i terkîbi kulağ şutsağ
Açılsa gonce gelse bâğ u şagrâ sebze-zâr olsa
3. Benim murğ-ı dil ü cânım heves etmezdi uçmağa
Eger gılmanla bunda na'lîş ber-çarâr olsa
4. Gidüp şadı ferağ dilden gelür yüz biñ almaz cânâ
Benim rûğ-ı revanım bir dem ağıyârile yâr olsa
5. Mey-i 'aşkıñ ayâğın bir civân destinden almazdım
Zârîfî bezm-i devrânda elimde ihtiyâr olsa

53a

(301)

Ġazel-i Emrî¹¹⁴²

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. İki kaşuñ iki râ muşğaf-ı ruhsâruñda
İki zülfüñ iki dâl âyet-i didâruñda
2. Şanemâ ebr-i sefid içre meh-i nev şandum
Ĥam-ı ebrûñı görüp kûşe-i destâruñda
3. Bekle kûyını ola kim çıka yâruñ göresin
Başuña gün şoga ey dil der-i dil-dâruñda
4. Şa'sa'a şanma güneş hâme-i zerle her gün
Âh şâhum yazar ey meh der ü dîvâruñda
5. **Emrîñüñ** dün şanemâ ağızına geldi cânı
Bir kez öpince seni la'1-i güher-bâruñda

¹¹⁴¹ Bu beyitler *Çorlulu Zârîfî Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

¹¹⁴² ED: G. 452 (5 beyit).

53a-53b

(302)

Ġazel-i Nev'î¹¹⁴³

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Baḡma nâdân olana hûsrev-i devrân ise de
Nazar it ehl-i dile hâk ile yeksân ise de
2. Ursa dendân-ı şama' dişleriñe¹¹⁴⁴ câm-ı şarâb
O günâhı bize bağışla eger ḡân ise de
3. Bezm-i rindâna gelüp la'lüñi iḡsân eyle
Ne dilerlerse dirîḡ itme eger cân ise de
4. Saña 'uşşâḡ hevâsın şı ki terk eyle diye
Olma dem-sâz aña Dâvûd-ı hûş-elḡân [ise de]
5. Hâne-i ḡalbiñi yap luşfuñla **Nev'îñüñ**
Maḡzen-i sırr-ı Hûdâ' dur n'ola vîrân ise de

53b

(303)

Ġazel-i Vâlî¹¹⁴⁵

fe 'ilātün mefâ 'ilün fe 'ilün

1. Raḡm eyle şâhım 'uşşâḡ zâre
Ḡalmadı çâre şabr u ḡarâre
2. Nâr-ı firâḡıñ dâḡ urdı cânê
Tîḡiñden oldı dil pâre pâre
3. Görsem yüzüñ eşḡ aḡar gözümden
Vaḡt-i seḡerde düşer sitâre
4. Oldı müyeşşer irdiñ vişâle
Baḡr-ı belâdan çıḡdıḡ kenâre
5. Ehl-i kemâle yoḡdur teraḡhum
'Arz itme **Vâlî** ḡalıñ nigâra

¹¹⁴³ NEVD: G. 396 (5 beyit). (Mecmuada yer alan beyitlerle Nev'î Dîvânı'nda yer alan beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹¹⁴⁴ Dişleriñe: leblerüñe, D.

¹¹⁴⁵ Bu beyitler *Dîvân-ı Vâlî-i Amedî* (Okur; 2006) yer almamaktadır.

53b

(304)

Ġazel-i Vaġdetî¹¹⁴⁶

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Żatumuz añlayalı fażl-ı Ħudâ şeklinde
'Ârifâne gezerüz ehl-i fenâ şeklinde
2. Ħor baġma gözün aç dikkatle bir nazar it
Gör ne sulşânlar olur bu¹¹⁴⁷ fuġarâ şeklinde
3. Ķuşbü'l- âġşâb¹¹⁴⁸ u ricâlu'llâh Ħıẓr¹¹⁴⁹ u ilyâs
Ekser ey dil görünürler bûdelâ şeklinde
4. Mü'min ol şekl-i fenâya¹¹⁵⁰ yûri var eyle sücûd
Ķaġı Ağmed gibi gör mâh-liġâ şeklinde
5. **Vaġdetî** 'aşġ-ı ilâhîdür iki 'âlemde
Nev-be-nev cilve iden şâh u gedâ şeklinde

53b

(305)

Ġazel-i Zarîfî¹¹⁵¹

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Emr ü mâżîyi Ķo sâġî nazar eyle ġâle
Kim bize pîr-i muġân başladı istiġbâle
2. Seyr iderdüm irem kûyuñı dil murġı gibi
Olsa ey ġûrî merd uçmaġa perr ü bâle
3. Ol elif Ķaddi murâdın der-âġûş etmek
Lâm-veş iki büküp Ķaddın döndür dâle
4. Ķıl Ķadar ġaşş-ı ruġuñ ġüsñüñe virmez noġşân
Ķapılsa mâh temâmı ne zarar verir ġâle
5. Nâr-ı ġam yaġdıġı yanıkları baġrımda benim
Görse daġıña **Zarîfî** uşanurdu lâle

¹¹⁴⁶ VAHD: G. 107 (8 beyit). (Mecmuada üç beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Vahdetî Dîvânı'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹¹⁴⁷ Olur bu: olurmuş, D.

¹¹⁴⁸ Ķuşbü'l- âġşâb: Ķuşb-ı âfâġ, D.

¹¹⁴⁹ ricâlu'llâh Ħıẓr: ricâlu'llâh u Ħıẓr, D.

¹¹⁵⁰ şekl-i fenaya, D.

¹¹⁵¹ Bu beyitler *Çorlulu Zarîfî Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

53b-54a

(306)

Ġazel-i Emrî¹¹⁵²

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Mâh-ı nev bir nûn yazup beñzetmeyübdür¹¹⁵³ çaşuña
Âferîn ey naqş-ı ğarrâ âferîn ey naqqâşuña
2. Mâh-ı nev gibi iki bükilsün olsun qaddi¹¹⁵⁴ hâm
Kim ki ey meh-rû hilâli beñzedürse çaşuña
3. La'l-i gevher-bârîña ey hâtem öykünmek¹¹⁵⁵ neden
La'l-i ağmerden qabâ geydürdilirse başıña¹¹⁵⁶
4. Ġam bucağında seni tenhâ bulur bir ğün boğar
İ'timâd itme şağın ey **Emrî** qanlı yaşuña

54a

(307)

Ġazel-i Zarîfî¹¹⁵⁷

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Cânâ lebin ki aldı velî bir selâmda
Gönlüm umar ki eyleye fetğ kelâmda
2. 'İyd-ı vişâliñe irişüp şâllanmayayın
Allah vire rûze-i hicriñ şîyâmda
3. Cânım alınsa deftere hep dil viren saña
Dil virmedeñ bulunmaz idi hâş u 'âmmede
4. Şanma tehi şeşâretimi şundılar şolu
Vardır şafâ şarâbla pür olsa câmda
5. Ol ğûrî virdi ğüzergahda dûn selâm
Şândım **Zarîfî** kendümi dâr-ı islâmda

¹¹⁵² ED: G. 434 (5 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Emrî Dîvânî'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹¹⁵³ Beñzetmeyübdür: beñzetmemişdür, D.

¹¹⁵⁴ Qaddi: cismi, D.

¹¹⁵⁵ ey hâtem öykünmek: öykünmek ey hâtem, D.

¹¹⁵⁶ Başıña: taşuña, D.

¹¹⁵⁷ Bu beyitler *Çorlulu Zarîfî Divanı*'nda (Taşkın; 2009) yer almamaktadır.

54a

(308)

Ġazel-i Nuşġî¹¹⁵⁸

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

[fâ 'ilātün] [fâ 'lün]

1. Kevkebimde var idi neş'e-i şab'-ı zühre
Nağme-i çeng ü şafâdan dil ü cânı mihre
2. Kûh u şağrâda idi meyl-i dil-i âşüfte
Rağbet itmezdi senün itmene Mısır şehre
3. Lezzet almışdı riyâset göz u rûy-ı her dem
Şimdi fehm eyledi encâmını bakmaz dehre
4. Hiç tağammül idemezdi felegiñ rencişine
'Âkıbet sînesini şutdı sihâm-ı qahra
5. Bu keşâkeşe kaçâ irdi fezâdan **Nuşġî**
Hâh u nâ-hâh getürdi seni sedd' dül bağre

54a-54b

(309)

Ġazel-i Fuzûlî¹¹⁵⁹

mefâ 'lün mefâ 'lün mefâ 'lün mefâ 'lün

1. Çazer kııl âh odından cevruñi 'uşşâka az eyle
Hâs u hâşâki yakma¹¹⁶⁰ şu'lesinden iğtirâz eyle
2. Şanemler secdesidür bizde şâ'at Tañrı-çün zâhid
Kimi görseñ sen öz dînüñ-çü¹¹⁶¹ teklîf-i namâz eyle
3. Çakîkat hâşşımı yazmağ dilerseñ levġ-i zâtuñda
Hâşîñ gül-ruhlaruñ manzûr şut¹¹⁶² meşğ-i mecâz eyle
4. Senüñ nâzuñ görende 'aql kalmaz ġasbeten li'llâh
Emân vir şâlib-i didâra bir dem terk-i nâz eyle
5. Yoluñda intizâr-ı mağdemüñle hâk olan çoğdur¹¹⁶³
Hîrâm ét bir kadem biñ hâksârı ser-firâz eyle
6. **Fuzûlî** câna şapşurduñ hayâlin şimdi rüsvâsan
Saña kim dir ki her nâ-mağreme ifşâ-yı râz eyle

¹¹⁵⁸ Nushî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

¹¹⁵⁹ FD: G. 244 (7 beyit). (Mecmuada bir beyit eksiktir, bundan dolayı mecmuadaki beyitlerle Fuzûlî Dîvânî'ndaki beyitler sıralama bakımından farklılık göstermektedir.)

¹¹⁶⁰ Yakma: yahma, D.

¹¹⁶¹ dînüñ-çü: dînüñde, D.

¹¹⁶² Şut: dud, D.

¹¹⁶³ Çoğdur: çoğdur, D.

54b

(310)

Ġazel-i Hilâlî¹¹⁶⁴

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Açılsa ğonce-i gülşen¹¹⁶⁵ cihân bâĝ-ı Cinân olsa
Nevâya başlasa bülbül hezâr âh u figân [olsa]
2. Cihânı odlara yaĝsa benüm âh-ı ciĝer-sûzum
Bilirse n'idügüm 'âlemde nâlemden 'ıyân olsa
3. Güzeller cevre mâ'il olmasa raĝm itse 'uşşâka¹¹⁶⁶
Ķoculsa her biri gelse kenâra der-miyân [olsa]
4. Yüz ursam şu gibi pâyına sürsem ĝâk-ı ruhsârum
Sürinsem sâyeveş yanınca bir serv-i revân [olsa]
5. Çemende mest olup çâk-i girîbân eylemek n'eydi
Hilâlî gül gibi elde şarâb-ı erĝuvân [olsa]

54b

(311)

Ġazel-i [Çorlulu] Zarîfî¹¹⁶⁷

mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Geşt eyle bâĝ u râĝı şabâveş bahârda
Vir bâda meyle gerd-i ĝamı rûzigârda
2. Dil seyr-i âba mâ'il olursa 'aceb midür
'İşret demi irişdi leb-i cûybârda
3. Verd-i bahârı hoş görüp ey ĝonca gül gibi
Al deste bâde sâye-i ser¹¹⁶⁸ ü çenârda
4. Gül hırmenini hiç¹¹⁶⁹ idüp ortada sâkiyâ
Gel bezm-i bâde eyleyelüm bir kenârda
5. Bülbül 'aceb mi kılsa hezârân şeşâreti
Başlandı gül şonanmasına sebzezârda
6. Cânân dimiş ki ben dökeyin kınanını anuñ
Dil her zamân ol demedür intizârda
7. Şâyed **Zarîfî** mün'akis ola melâlimüz
Ġamĝin olup oturmaya lum kûy-ı yârda

¹¹⁶⁴ HİD: G. 79 (5 beyit).

¹¹⁶⁵ Ġonce-i gülşen: ĝonceler gelse, D.

¹¹⁶⁶ raĝm itse 'uşşâka: 'uşşâka raĝm itse, D.

¹¹⁶⁷ ÇZD: G. 255 (7 beyit).

¹¹⁶⁸ sâye-i ser: sâye-i bîd, D.

¹¹⁶⁹ Hiç: sıh, D.

ĞARFÛ'L-YÂ'

55a

(312)

Ĝazel-i Şafâyi¹¹⁷⁰

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Şeb-i hicriñde kıoma tehî dil-i nâĝâmı
'Arz-ı ĝüsn eyle eya ruhları mâh-ı şâmı
2. Bir şeb ahşâmlamadı gitdi bizimle ol mâh
Gerçi itdik aña yirden göge dek ebrâmı
3. Bir dil-ârâma cihân içre gönül virdimki
Kıalmadı anı ĝörüp cân u diliñ ârâmı
4. Her kimin rûşen ide bezmini bir gece o mâh
Olmaya hâşre deĝin tîre anın ahşâmı
5. Şimdi bir pâdişâhın oldu Şafâyi kulu kim
Tâcdârân-ı cihândır eşki hüddâmı

55a

(313)

Naẓîre-i Şâni¹¹⁷¹

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Mîsr-ı ĝüsne olalı Yûsuf-ı şânî şâmî
Şutdı âfâkı anıñ şıyt-ı şadâ-yı nâmı
2. Kıatl-ı 'uşşâka bir ĝamze-i hûn-rîzleriñ
Destiñe alma tîr-i hançer-i hûn-ı aşâmı
3. Fer virirdüm meh-i enver gibi çarh-ı feleke
Olsa menzilin hem ol şâh-ı cihânıñ bâmı
4. Sâkıyâ devlet 'aşkıñda bu ĝün nergis-i bâĝ
Kâse-i zerden ider nûş-ı mey-i ĝül-fâmı
5. Ağzınıñ şuyun akıtdı çemen içre cûyuñ
Yâriñ ey Şâni ol la'ı-i server encâmı

¹¹⁷⁰ Şafâyi'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

¹¹⁷¹ Bu beyitler *Fehîm-i Şâni ve Divânı*'nda (Çelik; 2012) yer almamaktadır.

55a

(314)

Nazîre-i Muhtârî¹¹⁷²

fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

[fâ 'ilâtün] [fâ 'lün]

1. Destîni bûs iden ider güzelüm bayrâmı
Bize rûzı kıla ğağ isterüz ol eyyâmı
2. adr olurdu gicemüz gündüzümüz 'ıyd-ı sa'id
Gelüp ahşamlaşa ey bedr-i münîrüm şâmı
3. Mergâbâ eyleye bir ğâlet ola şâyed şâh
Şolı şun sâķi bize câm-ı server encâmı
4. Yâr bir lağza gelüp yanıma ârâm itmez
Dil nice eglene yoğ cânımızıñ arâmı
5. Ğamzesinden bir işâret ola mı **Muhtârî**
anıma teşne geçer hançer-i hûn-âşâmı

¹¹⁷² Muhtârî'ye ait bir divan tespit edilememiştir.

5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY03735 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Nezâ'ir adlı mecmuanın 1-55 (1b-55a) varaklarında yer alan şiirlerin incelemesi, transkripsiyonlu metni ve MESTAP'a (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi) göre tasnifinden oluşmaktadır.

Çalışmanın metin inceleme aşamasında, mecmuada yer alan şairlerin ve şiirlerin tespiti amacıyla; karşılaştırma yapmak üzere tezkireler, nazire mecmuaları, mesneviler, bildiriler, makaleler ile yayımlanmış ya da yayımlanmamış divanlardan yararlanılmıştır.

Buna ek olarak divanlarda yer almayan şiirlerin tespiti için yayımlanmış makalelere, binlerce eserin yer aldığı Lehçediz'e ve şiirlerin hangi şaire ait olduğunu tespit etmek için de intihal programlarına başvurulmuştur.

Tüm bu kaynak taramaları sonucunda, incelenen şiir mecmuasının XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış 106 şaire ait 314 manzumeden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu manzumeler; gazel, kasîde, muhammes ve kıt'â şeklinde tasnif edilmiştir.

Çalışmamızın ilim dünyasına sunduğu katkılar şu şekilde özetlenebilir:

Mecmua, divan sahibi şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerini içermesi bakımından önemli bir kaynak değerine sahiptir. Bunlar: Sabrî'nin 1 naziresi (9b), Yahyâ'nın 1 gazeli (10a) 'Ulvî'nin 1 gazeli (25b), Sâdık'ın 2 naziresi (27a, 47b), Nihânî'nin 1 gazeli (17b) ve 1 naziresi (27b), Sezâyî'nin 1 gazeli (29a), Hevâyi'nin 1 naziresi (13a), Cinânî'nin 1 gazeli (30b), Tâli'î'nin 1 naziresi (32a), Hâletî'nin 3 gazeli (33a, 36a, 48a), Nâmî'nin 1 gazeli (33a), Neşâtî'nin 1 gazeli (36a), Celâlî'nin 1 gazeli (36b), Şemsî'nin 1 gazeli (37b), Nusret'in 1 naziresi (38b), Sirâcî'nin 1 gazeli (39b), 'Abdî'nin 2 gazeli (16a, 39b), Fikrî'nin 1 gazeli (43a), Sûzî'nin 1 gazeli (45a), Vâlihî'nin 1 gazeli (47a), Tâb'î'nin 1 gazeli (47a), Râsîh'in 1 gazeli (50a), 'Ubeydî'nin 1 gazeli (50a), Sâbir'in 1 naziresi (34b) ve 2 gazeli (52a, 52b), Rıfkî'nin 1 naziresi (53b), Vâlî'nin 1 gazeli (54b), Sâni'î'nin 1 naziresi (56a), Zarîfî'nin 9 gazeli (20a, 22b, 29b, 42b, 45b, 51b, 51b, 54b, 55a) ve 5 naziresi (24a, 33a, 44a, 44b, 54a,)'dir.

Bunun yanı sıra, mecmuada divanı bulunmayan şairlere ait daha önce kayıtlara geçmemiş şiirler de yer almaktadır. Bunlar: Safâyî'nin 2 gazeli (3b,56a), Derûnî'nin 3 naziresi (5a, 15b, 16b), Refikî'nin 1 gazeli (10b), Nâzikî'nin 1 gazeli (16b), Kusûrî'nin manzum sözlükten alınan 1 kıt'âsı (11b-12a), Tîgî'nin 1 gazeli (12a), Nâsib'in 1 gazeli (12b), Edîbî'nin 1 gazeli (14a), Selîsî'nin 1 naziresi (14a), Selmân'ın 1 naziresi (15a), Gınâyî'nin 1 naziresi (15b), Zeynep'in 1 gazeli (18a), Nişânî'nin 1 gazeli (22a),

Fehmî'nin 2 gazeli (25b, 45a), Sipâhî'nin 1 gazeli (29a), Me'âlî'nin 1 gazeli (31a), Sırrî'nin 1 gazeli (31b), Bahşî'nin 1 gazeli (31b), Muhlisî'nin 1 gazeli (32b), Vahîdî'nin 1 naziresi (33b), Gafûrî 1 gazeli (34b), Gazâlî'nin 1 gazeli (41a), Behîştî'nin 1 gazeli (46b), İlâhî'nin 1 gazeli (53a), Muhtârî'nin 1 naziresi (56a), Nushî'nin 5 gazeli (14a, 28a, 29a, 29b, 55a) ve 1 naziresi (39a)'dir.

Mecmuada, klasik Türk edebiyatında XV-XVIII. yüzyıllar arasında yaşamış şairlerden aynı mahlası kullanan birden fazla kişinin bulunması nedeniyle, 43 şairin kimliği ve hangi yüzyılda yaşadığı tespit edilememiştir.

Mecmuada, divanı olan ya da olmayan; devrinde meşhur olmuş ya da olmamış birçok şaire yer verilmiş, ancak kaynaklarda adı daha önce geçmeyen herhangi bir şaire rastlanmamıştır.

Çalışmanın MESTAP tablosunu oluşturma aşamasında, mecmuada yer alan şiirlerin yaprak numarası, şairin mahlası, şiirin matla beyti ya da bendi, şiirin makta beyti ya da bendi, şiirin nazım şekli/birimi, şiirin nazım türü, vezni ve şiir hakkındaki açıklamalara tabloda yer verilmiştir.

Bu bağlamda, tespit edilen veriler doğrultusunda incelenen şiir mecmuasının klasik Türk edebiyatı alanına yeni bilgiler kazandıracağı ve mevcut eksik ya da hatalı bilgilerin düzeltilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın, alanda yapılan mevcut araştırmalara katkı sağlaması ve ileride gerçekleştirilecek çalışmalara da kaynaklık etmesi temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdulkadiroğlu, A. (1985). *İsmail Belig, Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*, Gazi Üniversitesi Yay., Ankara.
- Ak, Coşkun (1987). Muhibbî Dîvânı, Ankara: , KTB Yay.
- Ak, Coşkun (2001). Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin, 2 cilt, Uludağ Ü. Bursa.
- Akkuş, Metin (1993). Nef'î Dîvânı, Ankara: Akçağ Yay.
- Aksoyak, İ. H. (2020). *Fâiz, Mustafâ, Börekçi-zâde* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade>. (E.T.: 11.12.2024).
- Aksoyak, İ. H. (2020). *Şeyh Hasan Sezâyî Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi>. (E.T.: 18.12.2024).
- Aksoyak, İ. H. ve İsen, M. (2020). *Ali Çeşmi Gelibolulu Mustafa* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa>. (E.T.: 20.05.2025).
- Aksoyak, İ. Hakkı (2006). Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvân, Harward University.
- Akyüz, Kenan-Beken Süheyl-Yüksel-Sedit, Cunbur Müjgan (1997). Fuzûlî Dîvânı, Ankara: İş Bankası Yay.
- Altun, Kudret (1999). Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı, Niğde: Özlem Kitabevi.
- Arslan, M. (2020). *Seyyid Vehbî, Hüseyin* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin>. (E.T.: 18.12.2024).
- Arslan, M. (2020). *Zeyneb, Zeyneb Hatun, Zeynünnisâ* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyneb-zeyneb-hatun-zeynunnisa>. (E.T.: 22.06.2025).
- Arslan, Ö. (2013). *Ubeydî Dîvanı (metin-inceleme)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Avşar, Ziya, Revânî Dîvânı.Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları.
- Aydemir, Y. (2007). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, 2(3), 122-137.

- Aydemir, Y. (2020). *Behisti Ramazan Abdulmuhsin* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin>. (E.T.: 11.12.2024).
- Aydemir, Yaşar, Behiştî Dîvânı , Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap yayınları.
- Aynur, H. (1991). *15.yüzyıl Şairi Çâkerî ve Dîvânı*, İnceleme ,Tenkitli Metin, İstanbul.
- Aynur, H. (2021). *Çâkerî Sinân Bey (Yûsuf-ı Çâkerî)* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cakeri-sinan-bey-yusufi-cakeri>. (E.T.: 20.05.2025).
- Aynur, Hatice, vd., *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII-Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2012.
- Baş, M. K. (2020). *Rûşenî Dede Ömer* [Madde].Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruseni-dede-omer>. (E.T.: 17.12.2024).
- Bayraktar, Z. (2020). *Vahdetî Baba*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahdeti-baba>. (E.T.: 30.05.2025).
- Bayram, Yavuz (2009). *Amasya'ya Vali Osmanlı'ya Padişah Bir Şâir Adlî Sultan İkinci Bayezid Han-ı Veli*, Amasya: Amasya Valiliği Yay.
- Bilkan, Ali Fuat (1997).*Nâbi'nin Türkçe Dîvânı,(Karşılaştırmalı Metin),I-II,Ankara: MEB Yay.*
- Canım, R. (2018). *Lâtîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ (Tenkitli Metni)*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60327,latifi-tezkiretus-suara-ve-tabsiratun-nuzamapdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).
- Çaldak, S. (2020). *Veysî Uveys Çelebi (Uveys Mehmed)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed>. (E.T.: 19.05.2025).
- Çapan, P. (2005). *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eşâr) İnceleme-Metin-İndeks*, AKM Yay., Ankara,
- Çavuşoğlu, M. (2023). *Yahyâ Bey (Taşlıcalı) Dîvan (Tenkidli Basım)*, KTB Yayınları, Ankara.; Kaya, B. A. (2021). *Yahyâ Bey, Taşlıcalı, Dukaginzâde* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/118586,taslicali-yahya-bey-divanipdf.pdf?0> (E.T.: 26.07.2023).
- Çavuşoğlu, Mehmet (1980). *Vasfî Dîvânı*,Tenkitli Basım, İstanbul.
- Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali (1981). *Hayretî Dîvânı Tenkitli Basım* ,İstanbul.
- Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali (1989). *Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali (1981). Hayretî Dîvânı Tenkitli Basım* ,İstanbul. Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali (1981). *Hayretî Dîvânı Tenkitli Basım* ,İstanbul.

- Çaylı Cankurt, Gülşen. (2015). *Figânî Dîvânı: Gramatikal İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çeçen, M. K. (2020). *Sabri Mehmed Şerif* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif>. (E.T.: 5.11.2023).
- Çelikoğlu, Şahver (1985). *Sezâyî-i Gülşenî Dîvânı*, İstanbul: Yazı yay.
- Çetin, İsmail (1993). *Derzi-zâde Ulvî, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkitli Metni*,Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Çiftçi, Ö. (2017). *Hâtimetü'l-Eş'âr (Fatîn Tezkiresi)*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).
- Çoşkun, A. O. (2019), *Seyrek-zâde Mehmet Âsım, Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67153,zeyl-i-zubdetu39l-esarpdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2024).
- Demirkazık, H. İ. (2020). *Fenni Hacı Mustafa* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenni-haci-mustafa>. (E.T.: 19.02.2025).
- Devellioğlu, F. (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi, Ankara.
- Doğan, H. (2022). *Atatürk kitaplığı bel yz K0633 numarada kayıtlı mecmua (inceleme – tahlil – Mestap'a göre tasnif – metin)* Yayınlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Durmaz, G. (2021). *Muhibbî (Kanûnî Sultan Süleyman)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi>. (E.T.: 17.12.2024).
- Durmuş, T. (2020). *Hayretî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti>. (E.T.: 16.12.2024).
- Durmuş, T. (2020). *İshâk Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ishak-celebi>. (E.T.: 16.12.2024).
- Durmuş, T. (2021). *Mecdî, Mehmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mecdi-mehmed>. (E.T.: 19.05.2025).
- Duru, Necip Fazıl (1994). *Sâbir Mehmed Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*.YL tezi, Konya.
- Erdoğan, M. (2008). *Kabûlî İbrahim Efendi, hayatı, edebî kişiliği ve Divanı (inceleme-tenkitli metin-dizin) Cilt 1*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Erdoğan, M. (2020). *Kabûlî, Gedizli* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli>. (E.T.: 16.12.2024).
- Erdoğan, M. (2020). *Rahmî, Bursalı Pîr Mehmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-bursali-pir-mehmed>. (E.T.: 17.12.2024).
- Ergun, S. N. (1935). *Baki Hayatı ve Şiirleri Cilt: I: Divan*, Suhulet Kitap Yurdu, İstanbul.
- Erkal, A. (2021). *Nâbî, Yûsuf Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi>. (E.T.: 17.12.2024).
- Ertem, Rekin (1995). *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erünsal, İ. E. (2020). *Revânî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/revani>. (E.T.: 20.05.2025).
- Eskimen, Ayşe Derya, *Mecdî Mehmet Efendinin Gazelleri*, (Metin-İnceleme) Yüksek Lisans Tezi.
- Göre, Z. (2021). *YETİM / YETİMÎ, Ali Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yetim-yetimi-ali-celebi>. (E.T.: 20.05.2025).
- Gülhan, A. (1989). *Nâzikî Dîvânı karşılaştırmalı metin*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Gülsevin, G.- Boz, E. (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Gümüş, N. (2020). *Nazîm, Yahya Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi>. (E.T.: 17.12.2024).
- Güzel, B. (2020). *Safvetî Mehmed Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safveti-mehmed-celebi>. (E.T.: 18.12.2024).
- İpekten, H. (1974). *İsmetî Dîvânı -Edisyon Kritik-*. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Ankara.
- İpekten, H. vd. (2017). *Sehî Beg, Heşt Bihişt*, KTB Yayınları, Ankara. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=096434FCAC4BDD4C42A11632AC01742C2CC3C5CA6D903A33DC812990CAC2E392. (E.T.: 5.11.2023).
- İsen, M. (2017), *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).

- İsen, M. (2020). *Sûzî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suzi-mdbir>. (E.T.: 23.06.2025).
- İz, F. (2014). *Eski Türk Edebiyatında Nesir*, 4. Basım, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İz, Fahir (1995). *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, 1.cilt Ankara: Akçağ Yay.
- Kahraman, B. (1992). Bir Şiir Mecmuası, *S. Ü. Fen-Ede. Fak. Edebiyat Dergisi*, 7-8, 81-116.
- Kahraman, Bahattin (1995). *Vahîd Mahtumî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Eserlerinin Tenkitli Metni*. Cilt 2.Konya.
- Kalyon, A. (2011). *Peşteli Hisâlî Metâli'ü'n-Nezâ'ir (II. cilt) inceleme-metin*, Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kaplan, H. (2018). *Bâkî'nin basılı Divanlarında yer almayan şiirleri ve Divanının bir nüshası üzerine bazı notlar*, *International Journal of Language Academy*, 6(2), 223-253.
- Kaplan, H. ve Macit, M. (2022). *Bâkî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki>. (E.T.: 11.12.2024).
- Kaplan, Mahmut (1996). *Neşâtî Dîvânı*, İzmir.
- Kaplan, Y. (2020). *Ümîdî Ahmed*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-ahmet>. (E.T.: 18.12.2024).
- Karabey, T. (2021). *Ahmed, Veliyyüddîn-zâde Ahmed Paşa* [Madde] Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmed-veliyyuddinzade-ahmed-pasa>. (E.T.: 20.05.2025).
- Karacan, Turgut (1991). *Bosnalı Alaaddin Sâbit Dîvânı* , Sivas: CÜ Yay.
- Karagözlü, V. (2020). *Hayâlî Bey, Hayalî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekar Memi* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali>. (E.T.: 18.12.2024).
- Karahan, Abdülkadir (1966). *Figânî ve Dîvânçesi*, İstanbul.
- Karavelioğlu, M. Şem'î Dîvânı, Metin Bankası.
- Kavruk, H. (2008). *“Klasik Türk Nesir Geleneğinde Tahkiye Dili*, İstanbul: Turkuaz Yayıncılık.
- Kavruk, H. (2020). *Şeyhülislâm Yahyâ* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya>. (E.T.: 18.12.2024).
- Kavruk, H. (t.y.). *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> (E.T.: 17.07.2023).

- Kaya, B. A. (2021). *Necâtî Bey, İsâ* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa>. (E.T.: 18.12.2024).
- Kaya, B. A. (2021). *Yahyâ Bey, Taşlıcalı, Dukaginzâde* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade>. (E.T.: 18.12.2024).
- Kaya, Bayram Ali (2003). *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, Harward Ü. / Metin Bankası.
- Keklik, M. (2014). *Üsküplü İshak Çelebi Divanı (Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)*, Yayımlanmış doktora tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek.
- Keleş, R. (2016). *Divan Şiirinde Âyet ve Hadis İktibasları*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Kesik, B. (2020). *Rahmî (Hevâyî), Kubûrîzâde Abdurrahman* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-hevayi-kuburizade-abdurrahman>. (E.T.: 16.12.2024).
- Kesik, B. (2020). *Vahîd, Mahtûmî, Mehmed Mahtûmî Ağa*[Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahid-mahtumi-mehmed-mahtumi-aga>. (E.T.: 18.12.2024).
- Kesik, B. (2020). *Vahyî, Şeyh Mehmed Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahyi-seyh-mehmed-efendi>. (E.T.: 20.05.2025).
- Kılıç, A. (2012). “Mecmua Tasnifine Dair”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yay., İstanbul, s.77-96.
- Kılıç, F. (2018). *Âşık Çelebi, Meşâ'irü'-şu'arâ*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).
- Kılıç, M. (2020). *İsmetî, Mehmed İsmetî Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir>. (E.T.: 16.12.2024).
- Kılınc, A. (2021). *Fuzûlî Dîvânı (İnceleme-Tenkitletli Metin)*, T.C. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul.
- Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt, s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Köksal, M. F. (2012). “Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII., Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yay., İstanbul, s.409-431.

- Köksal, M. F. (2020). *Figânî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani>. (E.T.: 11.12.2024).
- Köksal, M. F. (2020). *Şemsî, Kara Şemsî, Şemseddîn* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-kara-semsi-semseddin>. (E.T.: 30.06.2025).
- Köksal, M. F. (2022). *Vasfî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasfi>. (E.T.: 23.06.2025).
- Köksal, M. F. (2023). *Bâkî Dîvânı'nun yeni bir nüshası ve Bâkî'nin Dîvân neşirlerinde bulunmayan şiirleri*, *Bilig*, 104, 37-53.
- Köksal, M. F. (2023). *Mecmua Okumaları I-II-III-IV. Klasik Divan Metinler Dizisi I*. İstanbul: DBY Yayınları, İstanbul.
- Köksal, M.Fatih (2001). *Mecma'ü'n-Nezâ'ir (inceleme-tenkitli metin)* Doktora Tezi , Ankara.
- Kut, G. (1986). "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, (C.6, s.170-173), Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Küçük, S. (t.y.). *Bâkî Dîvânı*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> (E.T.: 17.07.2023).
- Kütükoğlu, B. (2020). "III. Murad", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (C.31, s.172-176), TDVİA Yayınları, Ankara.
- Levend, A. S. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara. s.166-167.
- Levend, Ağâh Sırrı, *Divan Edebiyatı: Kelimeler ve Remizler-Mazmunlar ve Mefhumlar*, 2.b., İstanbul: Dergah Yayınları, 2015.
- Levent, A. S. (1998). *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, Ankara.
- Macit, M. (2020). *Fuzûlî* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS). <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir>. (E.T.: 5.11.2023).
- Macit, M. (2020). *Nedîm, Ahmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed>. (E.T.: 05. 07. 2025).
- Macit, Muhsin (1997). *Nedîm Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mengi, M. (2010). *Eski Türk edebiyatı tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mengi, Mine (1995). *Mesîhî Dîvânı*, Ankara.
- Nev'î. *Dîvân: Tenkidli Basım*. Hazırlayanlar Mertol Tulum ve M. Ali Tanyeri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

- Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ I. cilt s.234-467*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Ördek, Ş. (2020). *Şemsî, İsfendiyar-zâde Şemsî Ahmed Paşa* [Madde]. Türk Edebiyat İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-isfendiyarzade-semsi-ahmed>. (E.T.: 18.12.2024).
- Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Öztoprak, N. (2020). *Bağdatlı Rûhî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli>. (E.T.: 17.12.2024).
- Özyıldırım, A. E. (2020). *Sâbit, Alâaddin (Ali)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali>. (E.T.: 11.12.2024).
- Pala, İskender (2002). *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: L&M Yay.
- Pektaş, M. (2020). *Belîğî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/beligi>. (E.T.: 30.06.2025).
- Piroğlu, (Göre), Zehra(1996). *Yetimî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni*, Konya: Selçuk Ü.SBE
- Sami, *Şemsettin. Kâmûs-ı Türkî. İstanbul: Sahaflar Kitap Sarayı Yayınları.*
- Saraç, M. A. Y. (2007). *Klasik edebiyat bilgisi biçim-ölçü-kafiye*. İstanbul: Gökkubbe Yayınları.
- Saraç, M. A. Y. (2020). *Emrî (Emrullâh Çelebi)* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah>. (E.T.: 11.12.2024).
- Saraç, M. A. Y. (t.y.). *Emrî Dîvânı*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78368/emri-divani.html> (E.T.: 24.07.2023).
- Saraç, Saraç, M. A. Y. (2006). *Klasik edebiyat bilgisi belagat*. İstanbul: Gökkubbe Yayınları.
- Sefercioğlu, M. N. (2021). *Nev'î Yahya* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya>. (E.T.: 22.06.2025).
- Selçuk, B. (2020). *Nefî, Ömer Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi>. (E.T.: 17.12.2024).
- Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin)*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).

- Solmaz, S. (2020). *Âhdî (Mübtedi)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahdi-mdbir>. (E.T.: (05.07.2025).
- Sungurhan, A. (2017). *Beyânî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0>. (E.T.: 5.11.2023).
- Sungurhan, A. (2017). *Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-Şu'arâ*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>.
- Şahin, E. (2021). *Ulvî, Derzî-zâde Mehmed Ulvî Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi>. (E.T.: 18.12.2024).
- Şanlı, İ. (2020). *Hilâlî, Takyeci (Takye-dûz, Takkeci)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hilali-takyeci-takyeduz-takkeci>. (E.T.: 16.12.2024).
- Şanlı, İ. (2020). *Ubeydî Abdurrahman Çelebi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi>. (E.T.: 18.12.2024).
- Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Tarlan, A. N. (1946). Eski Mecmualar Arasında, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1(2), 122-123.
- Tarlan, Ali Nihat (1966). *Ahmed Paşa Dîvânı*, İstanbul.
- Tarlan, Ali Nihat (1992). *Hayâlî Dîvânı*, Ankara.
- Tarlan, Ali Nihat (1992). *Necâti Beg Dîvânı*, Ankara.
- Taşkın, G. (2020). *Zarîfî, Çorlulu* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifi-corlulu>. (E.T.: 18.12.2024).
- Taşkın, Gülşah (2009). *Çorlulu Zarîfî Dîvânı*, İnceleme, Edisyon Kritikli Metin, Doktora Tezi, İstanbul.
- Tılfarlıoğlu, M. (2011). Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr İsimli Şiir Mecmuası, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Tılfarlıoğlu, M. (2017). Ali Bin Nakîb Hamza Ve Tuhfetü'l-Letâ'if'i (Metin-İnceleme), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Tılfarlıoğlu, M. (2019). Şairlerin Bilinmeyen Gazelleri, *Mavi Atlas*, 7(1), 163-184.
- Tılfarlıoğlu, M. (2023). Bilinmeyen Bir Divan Şairi 'Adlî ve Gazelleri, *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 22(4), 1230-1246.

- Toptaş, E. S. (2020). *Me'âlî* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/meali-mdbir>. (E.T.: 10.07.2025).
- Toska, Z. (1985). *Veysî Divânı (Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tulum, Mertol - Tanyeri M., Ali (1979), *Nev'î Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Ü.Yay.
- Uysal, R. S. (2010). *Belagat ve edebî sanatlar lügati*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Uz, Özkan (2009). *Sabrî Dîvânı*, Yüzüncü Yıl Ü.SBE, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Uzun, M. (2003). "Mecmûa", TDV İslâm Ansiklopedisi, (Cilt 28, s. 265-268), TDV Yay., İstanbul.
- Ünver, İ. (1993). "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", *Ankara Üniversitesi DTCF Türkoloji Dergisi*, C. XI, S. 1, Ankara, s.51-89.
- Üst, S. (2020). *Nazmî, Edirneli* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazmi-edirneli>. (E.T.: 20.05.2025).
- Üzgör, Tahir (1991) *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Ankara: AKM Yay.
- Yakar, H. İ. (2020). *Kusûrî, Ömer Efendi* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kusuri-omer-efendi>. (E.T.: 22.06.2025).
- Yazar, S. (2021). *Râsih, Balikesirli Râsih Ahmed Bey* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey>. (E.T.: 22.06.2025).
- Yekbaş, H. (2020). *Vecdî (Abdûlbâkî)* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulgabi>. (E.T.: 18.12.2024).
- Yenikale, A. (2020). *Nâmî, Ahmed* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nami-ahmed>. (E.T.: 22.06.2025).
- Yenikale, Ahmet, *Ahmet Nâmî Dîvânı ve İncelemesi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap, İstanbul.
- Yıldırım, Ali (1991). *İshâk Çelebi Dîvânı*, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Edisyon Kritiği, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Yıldız, A. (2020). *Fehîm-i Kadîm* [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim>. (E.T.: 11.12.2024).
- Yılmaz, K. (2019). *Güftî, Teşrifâtü's-Şu'arâ*, KTB Yayınları, Ankara. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67156,gufti-tesrifatus-suarapdf.pdf?0> (E.T.: 5.11.2023).

- Yılmaz, O. (2008). Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1, 255-280.
- Yılmazer, Z. (2020). "IV. Murad", TDV İslâm Ansiklopedisi, (Cilt 31, s.177-182), TDV Yay., Ankara.
- Yoldaş, K. (2020). *Sâbir Pârsâ, Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi, Pârsâ Sâbir Muhammed Dede* [Madde]. Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabir-parsa-agazade-sabir-parsa>. (E.T.: 30.06.2025).
- Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Zavotçu, G. (2020). Fazlı [Madde]. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fazli>. (E.T.: 11.12.2024).

ÖZGEÇMİŞ

2018 yılında başladığı Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki eğitimini 2022 yılında, 2020 yılında başladığı Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bölümündeki eğitimini ise 2023 yılında başarıyla bitirdi ve mezun oldu. 2022 yılında başladığı Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine hâlen devam etmektedir.

